

Caiet pentru teatru

(Prima parte - teatrul clasic)

Majoritatea cărților de teatru și dramă prezintă arta de a fi un bun actor sau un bun dramaturg. Intenția acestui caiet este de a vă ajuta să fiți un bun spectator. Înainte de a asista la un spectacol de teatru, un bun spectator este bine să facă o scurtă investigație asupra autorului și subiectului piesei. Uneori poate dura câteva ore. Acest caiet poate scurta acest timp la mai puțin de cinci minute. Conține date relevante, menite să vă deschidă un orizont spre timpul și problematica piesei. Pentru fiecare piesă "Momentele Bune" formează o mini-dramă, o versiune prescurtată a piesei, ce poate fi pusă în scenă în spectacole susținute de amatori sau studenți. Dar, în general, de ce să promovăm spectacolele de teatru ? În primul rând, pentru a menține dramele pe scenă, cât mai departe de viața noastră, pentru a învăța din tragedia altora. În prima parte vor fi prezentate doar spectacole de teatru clasic, cu subiecte inspirate din viața zeilor, a regilor, sau cel puțin a unor personalități dominante. Exemple reprezentative au fost alese din teatrul: grecesc și latin antic, englezesc, german, francez și spaniol. În partea a doua, câteva spectacole de teatru modern vor prezenta subiecte inspirate din viața oamenilor obișnuiți, din viața banală. Exemple reprezentative au fost alese din teatrul: rusesc, italianesc, scandinav, american sau asiatic.

autorul: Rusu Mircea Aurel Valer

Cuprins:

Istorie

Teatrul antic Grecesc

Eschil (Prometeu Înlanțuit), Aristofan (Viespile), Euripides (Electra), Sofocle (Oedip Rege)

Teatrul antic Roman

Plautus (Amfitrion), Terentius (Frații), Seneca (Femeile Troiene)

Teatrul Britanic

Shakespeare (Romeo și Julieta, Hamlet), Webster (Duceasa de Malfi), Wilde (Importanța de a fi Onest)

Teatrul German

Goethe (Faust), Schiller (Don Carlos), Lessing (Emilia Galotti)

Teatrul Francez

Corneille (Cidul), Moliere (Avarul), Racine (Fedra)

Teatrul Spaniol

Lope de Vega (Discreta îndrăgostită), Calderon de la Barca (Viața este un vis), Molina (Balcoanele Madridului)

Istorie

Un spectacol de teatru este o formă colaborativă de artă, realizată de performeri, marionete sau actori generați de un computer, pentru a prezenta evenimente reale sau imaginare în fața unei audiențe. Tipic, spectacolul are loc într-un loc specific, de cele mai multe ori o scenă, dar în timpurile moderne un spectacol de teatru poate fi prezentat pe ecrane, holografic, sau în spațiul virtual (o grafică generată de calculator, un cyberspațiu). Scopul principal al unui spectacol de teatru este un amestec de distracție, educație și standarde morale, având ca scop unirea oamenilor sub același set de convenții, formarea bunului simț comun. Numeroase arte contribuie la succesul unei reprezentații: text dramatic, poezie, oratorie, retorică, lirică, balet, muzică, efecte audio și vizuale, scenariu, scenografie, efecte moderne generate computerizat. Cei mai mulți dintre oamenii educați iubesc teatrul. Ca rezultat, spectacolul teatral este prezent în viața modernă, în numeroase activități din afara scenei, actorii fiind avocați, doctori, afaceriști, politicieni sau alți profesioniști. În cei peste 2500 de ani de istorie, acoperind toate continentele, spectacolele de teatru au îmbrăcat numeroase forme, în relație cu diferitele culturi și caracteristici locale. Acest caiet va prezenta cele mai cunoscute dintre aceste culturi și cele mai bune piese ale tuturor timpurilor, așa cum au fost ele selectate în Topul 100 realizat de diferiți autori. Ca urmare a lipsei unei traduceri de bună calitate sau a unei bune mediatizări, lucrări valoroase nu vor fi incluse în acest text, dar în viitor materiale similare vor face dreptate tuturor lucrărilor de artă de valoare. Un spectacol de teatru este o experiență utilă pentru orice student la drept. Majoritatea autorilor clasici au fost oameni ai legii, majoritatea subiectelor și intrigilor au fost preluate din practica juridică.

Înainte de a se chema teatru, primele spectacole din lumea neolitică se numeau mistere sacre și erau activități rezervate doar celor inițiați. De exemplu, la Eleusis în Grecia, în fiecare an se țineau Misterele Eleusiene pentru cultul zețelor Demeter și Persepona, în legătură cu mitul morții și al reînvierii. În fiecare Primăvară, renașterea Perseponei simboliza eternitatea vieții, în contrast cu efemera existență a ființei umane. Un set consistent de ritualuri, ceremonii, procesiuni și experiențe erau impuse celor inițiați, pentru a se termina cu libație și banchet. Un alt exemplu faimos sunt Misterele Samotrace, unde marinarii și se promitea că vor fi feriți de a pieri pe mare. Heracles, Jason, Cadmus, Orfeu și Dioscurii erau zeii Samotraci obligatoriu de satisfăcut înainte ca asigurarea să fie în efect.

Aristotel, în Poetica, a fost cel care a definit "theatron" ca fiind un spectacol la care spectatorii nu trebuia să țină post, să bea "kykeron" (o băutură maturată, zăr), sau să mășăluiească în procesiune, dar care avea totuși ca rezultat purificarea sufletului spectatorului, ca urmare a unor "viziuni". Teatrul Greciei s-a dezvoltat la Atena, ca parte a culturii Greciei, alături de festivaluri și ritualuri religioase. Spectacolul includea frecvent discursuri retorice sau oratorice și avea loc în adunarea legislativă sau politică, pentru a-i distra pe potențați. Teatrul antic grecesc îmbrăca trei forme de spectacol: tragedie, comedie sau satiră. De departe, tragediile erau pe gustul regilor, în timp ce comediile erau populare în rândul maselor.

Eschil, Sofocles și Euripides erau marii maeștri ai tragediei Ateniene, un fel de dramă-dansată muzicală combinată cu retorică. Frecvent, fiecare dintre dramaturgi prezenta o tetralogie formată din trei tragedii urmate de o satiră. Tragediile Ateniene aveau loc în aer liber, pe un picior de deal sau într-un amfiteatru, la sfârșitul lunii Martie și la începutul lunii Aprilie, în cadrul festivalului anual în onoarea lui Dionisos. Întregul spectacol era scris în versuri, în metri antici și în mare parte era cântat. Acțiunea interesa întotdeauna atât muritorii, reprezentați de actori, cât și zeii, rolul lor fiind cântat de un Cor Grecesc ascuns după un zid sau după o cortină. Cântecul corului erau de trei feluri: strofă (enunț, teza), antistrofă (răspuns, antiteza) sau epod (concluzia, cântecul final).

Aristofanes și Menander au fost marii maeștri ai comediei, spectacole prezentate de actori ridicoli care nu prezentau durere sau dezastre. Satira politică și insinuările vulgare erau placa turnantă a unor astfel de spectacole. Pentru aristocrație erau și un fel de comedii de maniere, produse de autori precum Menander, Philemon sau Diphilus, complet impenetrabile pentru cei săraci. Temele mitologice, miracolele și metamorfozele formau subiectul povestirii, în timp ce dialogul era produs de personaje stereotip: tată bătrân, tineri îndrăgostiți, servitori vicleni, soldați, eroi.

Satirele erau un amestec de tragedie și comedie, scrise de tragedieni pentru festivalul lui Dionisos, centrate pe ritualuri Dionisiace: costume, limbaj, măști, insinuări, expuneri vulgare. Asemănătoare tragediilor în ceea ce privește temele și povestea, satirele utilizau personaje comice și un limbaj vulgar pentru a se sfârși

cu final fericit. Rolul Zeilor era prezentat de un cor al "satyr-ilor", cunoscuți și ca "silenos" (stupizi), niște spirite bărbătești cu urechi și coadă, prezentate în totală nuditate. Satirii erau însoțitorii lui Dionisos și se credea despre ei că sălășuiesc în locuri ascunse din mlaștini, munți sau fânațe.

În Roma antică formele tradiționale de spectacol erau reprezentate prin festivaluri, denumite "feriae" sau "dies ferialis", când romanii sărbătoreau în public (poporul) sau în mediu privat (patricienii). Festivalurile dedicate zeilor marceau aniversarea zilei de naștere "dies natalis" a celor care purtau numele respectiv. Câteva exemple de festivaluri Romane sunt: Agonalia, Carmentalia, Parentalia, Lupercalia, Feralia, Matronalia, Veneralia, Mercuralia, Vestalia, Ludi Apollinares, Neptunalia, Vinalia Rustica, Ludi Romani, Augustalia, Faunus, Saturnalia, Dies Natalis Solis Invicti. Spectacolele de teatru, denumite "ludi scaenici", făceau parte din aceste festivaluri, în majoritatea lor fiind improvizații ale actorilor, fără nici un scenariu scris.

Teatrul grecesc a pătruns la Roma în anul 280 îen, atunci când un sclav grec pe nume Livius Andronicus a intrat în serviciul senatorului Lucio Livio ca educator al fiilor acestuia. Au supraviețuit nouă tragedii grecești scrise de mâna lui Livius Andronicus și două comedii (Gladiolus, Ludius). Piesele scrise de profesioniștii literați, denumite "fabulae", erau scurte istorisiri în versuri, de obicei alegorice. Majoritatea fabulelor ironizau diferitele neajunsuri ale vieții de zi cu zi: fabula crepidata (sandale, încălțăminte), fabula atellana (roți și căruțe), fabula palliata (pământul și băutura), fabula praetexta (abuzul judiciar), fabula saltata (mâncarea, dans și pantomimă), fabula togata (bogăția, aristocrația).

Zece tragedii au fost atribuite filozofului stoic Lucius Seneca cel Tânăr, toate cu subiect grecesc: Nebunia lui Hercules, Femeile Troiene, Femeile Feniciene, Medea, Fedra, Oedip, Agamemnon, Thystes. Cel mai cunoscut autor de comedii este Titus Plautus, cu douăzeci de titluri, printre care: Amphitryon, Asinaria, Marcator, Persa, Stichus, Truculentus. Spre deosebire de teatrul Grecesc, comediiile Romane includ și femei sau gândire femeiască. Personaje stereotipe în comediiile romane sunt: tineri (adulescens), înțelepți (senex), servitori vicleni (leno), soldați aroganți (miles gloriosus), mincinoși (parasitus), mame (matrona), fecioare (virgo). Partea cântată de cor a fost diminuată, sau chiar a dispărut complet. În schimb, piesa este împărțită în episoade iar unele dintre dialoguri sunt acompaniate de muzică instrumentală. O parte importantă a intrigii rezultă din dezvăluirea unor secrete, prin trădare, sau obținute pe ascuns prin ascultarea unor conversații private.

În epoca timpurie a Imperiului Bizantin orașul Constantinopol avea două teatre, dar reprezentațiile publice erau frecvent interzise, deoarece se considera că irită poporul și așa destul de anxios. Majoritatea spectacolelor aveau loc în spatele ușilor închise, în spații private, constând din: mimă, pantomimă, recitări din tragedii și comedii, dansuri, discursuri. Spre începutul Evului Mediu, la anumite zile, bisericile au început să pună în scenă versiuni dramatizate ale unor evenimente biblice. În secolele următoare, astfel de spectacole s-au transformat în drame liturgice, interpretate și cântate de preot. Fenomenele supranaturale asociate divinității, cum sunt natura Sfintei Treimi, imaculata concepție și reînvierea lui Hristos, sub denumirea de "mistere sacre", au fost interpretate de novici în seminarii și mănăstiri. Eventual, misterele sacre au evoluat apoi spre riturile semnificative ale religiei creștine, denumite "sacramente": Botezul, Împărtășania, Comuniunea, Confirmarea, Căsătoria, Hirotonisirea, Ungerea cu Mir.

Începând cu secolul al XII-lea, dramele liturgice au fost expandate în piese mai lungi, apoi au fost traduse în limbaj vernacular (latina vulgata) spre a fi prezentate de oameni din afara bisericii. Exemple sunt: Misterul lui Adam, Misterul Sfântului Nicolae, Jocul celor Trei Magi de la Răsărit, Sfânta Înviere. Breslele meșteșugărești au început apoi să pună în scenă piese de teatru cu subiect biblic referitor la profesiunea lor. Piesele se jucau pe niște platforme mobile, montate pe roți, de către actori amatori, cu costume improvizate de aceștia. Piesele cu conținut moralizator au înflorit în secolele al XV-lea și al XVI-lea. Exemple reprezentative sunt: Castelul Perseverenței, Miracolele de la Notre Dame, Omenirea, Moralitatea, Înțelepciunea, Omul de rând. Foarte populare erau comediiile denumite "farse", abundând de situații și fapte exagerate, extravagante, ridicole sau improbabile. Exemple cunoscute sunt: Băiatul și Orbul (1300), Farsa Meșterului Pathelin (Pățitul, 1460), Farsa ciubărului (1500), Înțelept și Neînțelept (1530), Excursia Novicelui în Paradis (1550), Baia de apă minerală (1550), Gheața cea frumoasă (1551).

Trupele de actori profesioniști au apărut în Europa la sfârșitul secolului al XV-lea, sub patronajul mării nobilimi, printre care Regele Richard al III-lea, sau Regele Henry VII. Piesele se jucau pe platforme construite

la reședința nobilului respectiv. Spectacolele mai puțin fastuoase erau cele folclorice, jucate de trupe de actori amatori, pe stradă, în gospodării rurale sau în cârciumi. De cele mai multe ori, un număr oarecare de personaje erau chemate în scenă spre a se angaja în diferite confruntări, uneori însoțite de dansul sabiei. În timpul carnavalului, actori mascați intrau din casă în casă oferind dansuri sălbatice la schimb cu mâncare și băutură. În timpul Reformei Protestante, spectacolele religioase au fost interzise în numeroase țări, dramaturgii fiind constrânși să se rezume la teme laice sau folclorice.

În epoca Renașterii, teatrul și-a derivat tradițiile din cele ale teatrului medieval, cu diferența că acum spectacolele nu mai erau destinate doar regilor și familiilor nobile, ci întregului popor. În consecință, temele și morala nu s-au mai rezumat doar la zei și la caractere emblematice. La început, locul de desfășurare a spectacolelor s-a extins de la castele și piețele orașelor spre școli, școli de duminică, universități, hanuri și festivaluri populare. Ulterior au fost înființate teatrele publice și private, unul dintre factorii esențiali ai succesului înregistrat de trupele de teatru în epoca Renașterii. Numeroase piese de teatru valoroase au fost atribuite unor actori cu un trecut obscur și cultură auto-didactă, dar se suspectează că adevărații autori au fost persoane cu educație aleasă, membrii ai aristocrației, reticenți însă în a asocia numele lor cu o ocupație lipsită de onorabilitate. Sunte extrem de susceptibili și unii dintre membrii familiilor regale. Clasele superioare au fost cele care au educat și distrat clasele inferioare, nicidecum viceversa. Apariția tiparului a făcut apoi ca munca actorilor să fie mult mai simplă și a contribuit la răspândirea pieselor de teatru peste hotare. Doar o mică parte dintre piesele jucate au fost tipărite vreodată, totuși doar în Anglia s-au publicat mai multe de 600 de piese de teatru, cele mai multe sub forma unor volume individuale. În Italia, o formă timpurie de artă dramatică era cunoscută sub denumirea de "Commedia dell'arte", dar și sub denumirile de "Commedia ala maschera" sau "Commedia omprovviso". Multe dintre piese nu aveau un scenariu scris fiind în mare parte improvizații ale unor actori cu experiență, spre deosebire de "Commedia erudita" cu texte scrise de dramaturgi. În Italia, femeile jucau un rol activ în piese, fiind primele actrițe profesioniste din Europa. În Spania, Epoca de Aur a Teatrului a fost între anii 1590 și 1681, când au fost scrise peste 10 000 de, unele dintre ele fiind considerate capodopere și în prezent. Puternic sponsorizate de clasele superioare și cu mare audiență în rândul claselor inferioare, gama dramelor religioase sau seculare se înrîdea de la comedii vulgare până la tragedii epice. Cele mai comune erau dramele religioase inspirate din viața sfinților, puse în scenă sub patronajul unor instituții ale Bisericii. Primul teatru permanent din Spania a fost Corral de la Cruz, construit la Madrid în anul 1579. Începând cu Regele Filip al II-lea (1578-1621), spectacolele de la Curte se țineau în Palatul Regal.

În Germania, mișcarea literară și culturală și-a extras ideile principale din Clasicism, Romantism și Iluminism, pentru a produce o nouă formă de umanism, ca punct de plecare pentru serioase investigații filozofice și morale, sub denumirea generică de Clasicism Weimar (Weimarer Klassik).

În Franța, femeile jucau pe scenă alături de bărbați, dar cariera de actor era văzută de Catolici și Jansenisti ca fiind imorală. Cele mai importante teatre erau la Paris: Hotel de Bourgogne, Theatre du Marais, Hotel Guenegaud și La Comedie Francais. În afara Parisului, în suburbii și în provincii existau numeroase trupe ambulante de teatru. Teatrul din epoca Barocă se reduce pentru cei mai mulți dintre spectatori la trei nume: Corneille, Moliere și Racine. În secolul al XVIII-lea, printre exponenții neoclasicismului Francez s-au numărat: Regnand, Voltaire, Marivaux, Diderot, Beaumarchais, Rousseau.

Mișcarea teatrală din Spania se caracterizează în primul rând prin puritanismul Catolic, prezent sub o formă sau alta în fiecare spectacol. O notă specifică o formează spectacolele de tip "zarzuela", unde muzica și dansul contribuie din plin la atmosferă.

Teatrul antic Grecesc

Cuvântul "tragedie" este derivat din cuvântul grecesc "tragodia", compus la rândul său din cuvintele "tragos" (capră) și "odein" (odă), cu semnificația de sacrificiu făcut pentru a-i îmbuna pe zei. Conceput pentru a mulțumii regii, teatrul a câștigat curând popularitate în rândul întregului popor la Greciei, prin

puterea cuvintelor înțelepte. Cuvântul teatru este și el Grecesc la origine, fiind derivat din "theatron" (casa spectacolului). Poetul Thespis a fost prima persoană care în anul 534 îen a interpretat un personaj fictiv, în cadrul Festivalului de la Dionysia, fondat de Regele Peisistratus. Premiul său a fost o capră, simbol al zeului Dionysos. Două dintre zilele festivalului erau rezervate competiției dithyrambice (poeme, imnuri, ode), iar trei zile erau rezervate tragediilor. Începând cu anul 484 îen, la Dionysia au început să se joace și comedii. O tragedie Greacă se caracterizează printr-un set de convenții: 1 începe cu un prolog, urmat de parodos (parada) personajelor 2 povestirea este divizată în trei sau mai multe episoade (epeisodia), intercalate cu momente ale corului (stasima) 3 piesa se termină cu o concluzie moralizatoare (apoi exodus). Măștile (prosopon) și costumele jucau un rol semnificativ pentru ritualuri și ceremonii, iar alte elemente contribuiau la scenografie: macara (mechane), platformă de roți (ekkyklema), tablouri (pinakles, thyromata). Dintre comediații premiați la Dionysios se cunosc: Choerilus, Aeschylus, Euetes, Polyphrasmon, Nothippus, Sophocles, Mesatus, Aristias, Herakleides, Euripides, Euphorion, Phliocles, Agathon, Xenocles, Astydamas, Aphareus. Alți autori de comedii au fost: Chionides, Magnes, Euphonius, Crates, Callias, Cratinus, Pherecrates, Hermippus, Aristophanes, Cratinus, Cantharus, Eupolis, Ameipsias, Plato, Cephisodoros, Poseidippus, Philemon, Laines, Chairion. Dramaturgi ai Greciei Antice au fost: Chos, Phrynichus, Achaeus of Eretria, Achaeus of Syracuse, Euphorion, Susarion of Megara, Epicharmus of Kos, Phormis, Dinolochus, Euetes, Euxenides, Mylus, Pisander, Epilycus, Callias Schoenion, Myrtilus, Lysimachus, Hegemon of Thasos, Sophron, Phrynichus, Lycis, Lucrudeus, Leucon, Lysippus, Diocles of Philius, Sannyrion, Philyllius, Hipparchus, Telecleides, Strattis, Cephisodoros, Nicophon, Nicochares, Eubulus, Araros, Antiphanes, Anaxandrides, Nicostratus, Anaxilas, Ophelion, Alexis, Amphis, Aristophon, Euphron, Thimoteus, Sophilus, Xenarchus, Philippides, Menander, Diphilus, Timocles, Anaxippus, Archedicus, Poseidippus, Epinicus. O scurtă listă a celor mai cunoscute teatre din Grecia include orașele și regiunile: Atena, Attica, Boetia, Delphi, Theba, Acarnania, Larissa, Ioannina, Volos, Serres, Xanthi, Olynthus, Ohrid, Corinth, Argos, Epidaurus, Megalopolis, Achaea, Elis, Arcadia, Sparta, Cyclades, Rhodes, Lemnos, Thasos, Thera, Soli, Salamis, Antalya, Assos, Ephesus, Halicarnassus, Knidos, Milet, Pergamon, Sardis, Troia.

TITLUL: PROMETEU ÎNLĂNȚUIT

AUTORUL: Eschil (Aiskhylos, Aeschylus) (525-456 îen)

Născut la Eleusis, tatăl lui, pe nume Euphorion, era unul dintre Eupatridae, veche nobilime din Attica antică. În anul 490 îen, împreună cu fratele său Cynegerus, a luptat în bătălia de la Marathon, pentru a apăra cetatea Atena împotriva unei armate invadatoare condusă de Regele Darius I. Fratele lui a murit în luptă spre a fi veșnic pomenit ca un erou. În anul 480 îen a luptat din nou, în bătălia de la Salamis, alături de fratele său Ameinias, împotriva unei armate conduse de Regele Xerxes, pentru a suferi însă o înfrângere dureroasă. În anul 470 îen, Eschil a făcut o călătorie în Sicilia, la invitația tiranului local, Hiero din Siracuză. Căsătorit, a avut doi băieți, Euphorion și Euaedon. Amândoi băieții au devenit poeți tragici și au concurat împotriva lui Sofocle și a lui Euripide. A murit în orașul Gela, în timpul celei de a doua sale vizite în Sicilia. Dintre tragediile atribuite lui au supraviețuit doar șapte: Persanii (472 îen), Șapte Împotriva Thebei (467 îen),

Supleanții (463 îen), Agamemnon (458 îen), Purtătorii de Libații (458 îen), Eumenidele (458 îen), Prometeu Înlanțuit (470 îen). Lui Eschil i-au mai fost atribuite alte 71 de lucrări dramatice, din care nu au supraviețuit însă decât titlul și mici fragmente. Primul său premiu întâi la câștigat în anul 472 îen, cu Persanii, la festivalul din orașul Dionisya. Au urmat apoi alte douăsprezece premii, în anii următori. Toate piesele sale sunt scrise în versuri, folosind un limbaj aristocratic, fără nici un act de violență pe scenă.

ISTORIC: O erupție a vulcanului Etna din anul 479 îen ar fi putut fi sursa de inspirație al lui Eschil pentru această piesă. Fragmente din text a fost identificate pe o vază ceramică datată pentru perioada 377-360 îen. De atunci începând, Mitul lui Prometeu a făcut parte din educația clasică a oricărui bărbat învățat. În special poeții romantici, precum Wolfgang Goethe, Lord Byron și Percy Bysshe Shelley, au găsit o sursă de inspirație în această legendă. În timpurile moderne, George Eugeniou a regizat piesa în anul 1979, la Theatro Technis din Londra. Un alt spectacol recent a fost regizat de Travis Preston, în anul 2013, la Getty Villa Outdoor Classical Theater. În Aprilie 2015, Mac Millan Films (SUA) a pus în scenă o versiune filmată a lui Prometeu Înlanțuit. Sunt disponibile foarte numeroase traduceri în limba Engleză. Exemple: Thomas Medwin (1837), Percy Bysshe Shelley (1832), David Thoreau (1843), Alois Buckley (1849), Augusta Webster (1866), Howard Molineux Herbert (1892), Henry Pember (1895), Edwyn Bevan (1902), Robert Whitelaw (1907), Robert Trelvyan (1939), Laurence Lucas (1954), Philip Vellacott (1961), Paul Riche (1964), E:D:A: Moreshead (2003), G. Theodoridis (2006), Ian Johnston (2012), Jospel Agee (2013), James Romm (2016). În limba română, o bună traducere aparține lui Nicolae Iorga (1940).

ROLURI: Prometeu, Hefaistos (Vulcan), Oceanus, Io (fiica lui Regelui Inachus), Hermes (Mercur), Tăria și Forța, Corul Nimfelor Mării, Fiicele lui Oceanus

SUBIECT: Titanul Prometeu este înlanțuit de o stâncă, fiind pedepsit de Zeus pentru că le-a dat muritorilor focul zeilor. Hefaistos, Oceanus și Oceanidele își manifestă simpatia față de soarta lui. În scenă apare Io, fiica regelui din Argos, iar Prometeu prezice că va fi salvat de unul dintre urmașii ei. De asemenea, el proclamă că Zeus va fi detronat, indiferent cât de mare este el. Sosește Hermes și încearcă să-l descoase cu privire la secretele viitorului, prezicând că un vultur va devora măruntaiele lui și va fi îngropat sub un munte. Prometeus este conștient de toate acestea, dar nu cedează și avertizează corul să stea la o parte. Urmează finalul: cutremur, furtună de nisip, trăsnete, taifun. Prometeus dispare împreună cu corul.

MOMENTE BUNE:

Hefaistos:	Vai, Prometeu ! Deplâng a ta durere. ...
Forța:	Aha ! acolo este insolentul care a furat Pentru fapte diurne, dreptul zeilor ! O ce amară deziluzie a puterii, ce te-a numit Pe tine Prometeu, Clarvăzătorul ! Tu ai nevoie Acum de clarviziunea altora, pentru a putea Să te eliberezi din dreapta mea lucrare ! ....
Prometeu:	Eu știu tot viitorul, oră după oră Pentru a aduce muritorilor prerogative, ... Cu îndemânare, pe furiș, am luat izvorul focului ... Aceasta-mi este vina: mi-am câștigat această recompensă, Pe stâncă ținut, înlanțuit în frig, la înălțime ...
Corul:	Ce Zeu poate purta in piept așa o inimă Ce jubilează la durere ? ...Zeus, doar Zeus ! El, cu voință rea Fermă și inflexibilă, Doboară a Cerurilor rasă.
Oceanus:	...Numește doar modalitatea de ajutor

Și vei vedea apoi prin fapte, întreit
 Că eu, Oceanus, îți sunt negreșit
 Cel mai fidel și cel mai bun prieten.
 Prometeu: Ce suferințe am ? Privește doar pe îndelete !
 Eu, prietenul lui Zeus, părtaș la a lui putere
 Privește ce necruțător m-a îngenuncheat !
 Corul: Noi amintirea ta o ținem în lumină,
 Și suferința ta: dar mari speranțe avem
 Să te vedem din nou eliberat din lanțuri
 Egal cu el, pășind alături de Zeus
 Prometeus: Nu astfel aspra Soartă a decis sfârșitul.
 Cătușele nu vor cădea
 Nu înainte ca multiplele și prelungitele dureri
 Să mă doboare la pământ
 Arta se luptă prea plăpând cu al meu destin. ...
 Adânc ascunse în al Terrei pântec, spre al omului folos
 Stau mărire de cupru, fier, argint și aur
 Cine va îndrăzni să le găsească, acolo unde eu mă aflu ?
 Io: O, tu copil născut din Cronos ! Ce-ai păcătuit ?
 Vrăjită sunt de a ta lungă penitență
 Nu este nimeni, chiar nu este nimeni, mai blestemat ca mine
 Spune-mi, spune-mi ce va urma !
 Prometeus: Sunt Prometeus, cel ce bărbaților le-a dat focul cel sfânt
 Io: ...previne-mă în a mea durere
 Ce-mi va aduce timpul, în viitor, pe acest pământ ?
 Prometeu: ...Atâta timp cât Zeus este încă la putere
 Nu este limită în timp pentru a mea durere
 Io: Și cine o să îndrăznească din mână să-i ia sceptrul
 Prometeu: Unui urmaș de-al tău, Soarta îi va da dreptul
 ...A cincea generație născută din sămânța lui
 ...Va naște un erou, arcaș desăvârșit
 Ce-mi va întreprinde chinul nesfârșit
 Hermes: Atenție -- Supremul Domn îți cere să ne spui
 Secretul, ce te lauzi încrezut,
 Că va încheia supremația Lui !
 Prometeu: Pompos și dulce e cuvântul tău, plin de mândrie
 Vorba unui lacheu al Domnilor așa și trebuie să fie !
 ...Nu aștepta al meu răspuns, mai bine du-te, du-te !
 Hermes: În vorba ta discern prea multă nebunie !
 Prometeu: Nebun să fiu, așa a fost să fie
 Hermes: Deci tu ascunzi ceea ce Zeus vrea să știe ?
 Prometeu: Nici prin tortură, când voi pierde a mea putere
 Nu voi dezvălui ceea ce-mi cere
 Hermes: Strivit și îngropat sub strânse roci
 Vei sta abandonat nenumărate epoci
 Apoi, când la lumină vei fi iarăși dezvelit
 Un vultur, al lui Zeus șoim, din Cer venit
 Se va hrăni din trupul tău, cu ciocul înroșit
 Prometeu: Să mă trăznească, îl provoc !
 Cu lancea lui de foc, străpungătoare, în zig-zag

Să facă tot ce știe el mai rău
 Nu-mi poate lua ce-mi este mie drag !
 [....tunete și fulgere]
 Prometeu:
 O sfântă Terra, mama mea !
 O Cerule, divina ta lumină
 Să lumineze a mea vină
 Fiți martori la greșeala mea !
 [cutremur, Prometeu este îngropat sub ruine]

EPILOG: Cu mult înainte de Isus Hristos, simbolul martirajului pentru binele omenirii a fost deținut de Prometeu, zeul care le-a dat muritorilor focul zeilor. Sever pedepsit de Zeus, însă nemuritor, Prometeu este simbolul ultimului cuvânt al binelui în fața răului. Totuși, focul zeilor nemuritori a deschis oamenilor calea spre bogățiile subterane: cupru, fier, argint și aur. O dată deschisă, cutia Pandorei a eliberat asupra omenirii toate blestemele fizice și emoționale. Oare într-adevăr binele a învins răul ?

TITLUL: VIESPILE (SPHEKES, VESPAE)

AUTORUL: ARISTOFAN (446-386 îen)

Fiu al lui Philippus din dema Kydathenaion, Aristofan s-a născut probabil pe insula Aegina, pe proprietatea tatălui său. În timpul educației a primit cetățenia Ateniană, ca membru al clanului Pandionis.

Carierea sa dramatică a debutat în anul 427 îen, cu o satiră intitulată Daitaleis (Petrecăreții) păstrată doar fragmentar. Se crede că ar fi scris 40 de piese, dintre care doar 11 s-au păstrat în întregime: Bătrânii (Archarneses, 425 îen), Regii (Hippeis, 424 îen), Norii (Nephelai, 423 îen), Viespile (Sphekes, 422 îen), Pacea (Eirene, 421 îen), Păsările (Ornithes, 414 îen), Pământeanul (Lysistate, 411 îen), Demetra (Thesmophoria, 411 îen). Cea mai mare parte a lucrărilor sale se concentrează asupra vieții sociale din Atena, în timpul Războiului din Peloponez (431-404 îen), respectiv conflictul dintre austera Sparta și Atena cea aristocrată. Limbajul utilizat în piesele sale a fost evaluat de comentatorii săi contemporani ca fiind un model pentru dialectul vorbit în Attica (respectiv în Atena). Poemele sale utilizează ca picior metric atât trimerii iambici cât și tetramerii catalectici. Comediile sale au fost puse în scenă la festivalul de la Dionysia și la festivalul dramatic anual din Athena, denumit Lenaia. Ambele festivaluri erau organizate în onoarea lui Dionysos, zeul recoltei și al fertilității.

ISTORIC: Peisa s-a jucat pentru prima dată în anul 422, la festivalul Lenaia, în timpul armistițiului de un an cu Sparta. În urma unei victorii semnificative în Bătălia de la Sphacteria, generalul Atenian Cleon era la apogeul puterii. Ca orator dominant, Cleon era acuzat că manipulează jurații, un corp format din 6000 de cetățeni îmbrăcați în robe maro, responsabili pentru justiția din întreaga Grecie. Ca într-o adevărată

democrație, munca lor era voluntară, răsplătită cu o sume modică, trei oboli pe zi (trei pâini). Nu existau judecători care să ofere consiliere juridică și nu exista nici o posibilitate de apel împotriva unui verdict al juraților. Nu este neapărat adevărat că generalul Cleon ar fi exploatat sistemul în interes personal, dar această sugestie face parte din intriga piesei. Pentru a face un fel de panoramă a vieții din Atena, în piesă sunt amintite numeroase dintre personalitățile cetății: Euripides, Pindar, Esop, Alcibiades, Tucidide, Antifon, Lisistratus. O versiune recentă a piesei a fost pusă în scenă în anul 1981 de Colegiul Regal din Londra. Succesul a fost atât de răsunător încât a justificat un turneu în America de Nord și Canada. O altă ediție recentă s-a pus în scenă la Syracuse, în anul 2003. Sunt disponibile numeroase traduceri bune în limba Engleză: William Hickie (1853), Benjamin Rogers (1924), Arthur Way (1934), Douglass Parker (1962), Alan Sommerstein (1983), Peter Meineck (1998), Jonathan Ingham și Thomas Berger (2005), George Theodoridis (2007), The Atticist (2018). În limba română o traducere bună aparține lui Andrei Cornea (Humanitas, 2017).

ROLURI: Philocleon (Dicast), Bdelycleon (fiul său), Sosias (servitor), Xantias (servitor), Băieți, Un Câine, Soția unui Brutar, Acuzator, Corul bătrânilor (Viespile)

SUBIECT: Este o bătălie între două generații. Belligeranți sunt: un tată, împreună cu prietenii săi, cu o pasiune pentru tensiunea din curtea de justiție, împotriva fiului său și a servitorilor lui, reticenți la înțelepciunea celor dintâi. Nemulțumit de veniturile realizate, fiul este determinat să-l determine pe tatăl său să renunțe la capacitatea sa de jurat (dicast). Ca ultimă resursă, îl ține pe tatăl său prizonier, închis în casă. Bătrânul încearcă să evadeze pe horn, dar rămâne înțepenit în acoperiș. Colegii săi jurați apar să-l salveze, în timp ce fiul și susținătorii săi își apără poziția cu curajul disperării. În sfârșit, tatăl acceptă un compromis. Renunță la prezența sa în procese publice, pentru a institui o caricatură de tribunal la el acasă. Schimbând roba pentru o tunică veche, bătrânul dansează așa cum îi cântă fiul său.

MOMENTE BUNE: (Jonathan Ingram 2003)

Sosias: Avem un stăpân de mare renume, acum doarme aici, la etajul de sus.
Ne-a cerut să-l păzim pe tatăl lui, pe care îl ține închis, să nu poată ieși.
...Să judece este pasiunea lui ascunsă și geme dacă nu stă chiar în primul rând.
...E un judecător fără de milă, nu ezită niciodată să tragă linia condamnării și apoi să se întoarcă acasă plin de ceară, ca un bondar.

Bdelycleon: Pe Zeus ! Ce este acel zgomot din șemineu ?
Philocleon: Eu sunt fumul care se înalță.
Bdelycleon: Fumul ? Dar de unde lemn ?
Philocleon: Lemn de smochin. ...Este imperativ să merg să judec, sau Draconites va fi achitat.
Bdelycleon: Ce înfricoșătoare calamitate pentru dumneata !
Philocleon: Odată, la Delfi, pe când mă consultam cu Zeul, mi-a prezis că dacă îmi va scăpa un acuzat nepedepsit, am să mor de foame.

Bdelycleon: ...Ești doar un om sărac, cu prea puțină minte, mare maestru în obrăznicie.
Corul: Să ne grăbim spre cazul lui Laches, toți spun că a delapidat o oală plină de monede.
Cleon, protectorul nostru, ne-a avertizat să venim cât mai devreme....Să ne uităm atent în fiecare colțișor, dacă nu cumva dușmanii noștri ne-au pregătit vreo cursă.

Băiatul: Dacă o să ne învățați tot cu pumnii, eu pun jos felinarul și mă duc acasă.
Corul: Uitați-vă ce hoți se ascund de felinare, este întotdeauna un semn că vine furtuna; dar ploaia și vântul din nord sunt bune pentru recoltele rămase în picioare.

Philocleon: Prieteni ...Sunt închis aici.
Corul: Dar cine te reține ? Vorbește fără frică, doar ești între prieteni.
Philocleon: Este fiul meu...coborâți vocea ... Nu mai vrea să fiu jurat sau să fac rău nimănui.
Corul: Cu siguranță că există o gaură prin care să poți să te strecorei, să evadezi ca iscusitul Odiseus, îmbrăcat în niște zdrențe.

Philocleon: Totul este închis ermetic. Cea mai bună cale ar fi să rod o gaură în năvod.
 Corul: Pune-ți atunci fălcile la treabă ! Nu te teme, nu te teme !
 Bdelycleon: Nu, pe Zeus ! Nu se poate, el încearcă să coboare pe o funie.
 Philocleon: Spre salvare ! ...Acum ori niciodată.
 Corul: Simt cum mânia-mi întărește acul cel ascuțit cu care pedepsim noi inamicii.
 Veniți copii, întindeți pânzele sub vânt, strigați și alergați să-i spuneți lui Cleon
 ce se întâmplă. El trebuie glorios să vină în marș spre acest oraș, care-și
 merită moartea, deoarece-și propune să oprească judecarea celor vinovați.

Xanthias: Pe Heracles ! Au ace lungi. Le vezi stăpâne ?
 Bdelycleon: Cu aceste ace l-au ucis pe bietul Philippus, când a fost supus la judecată.
 Corul: Și acuma vei muri și tu. Veniți încoace... Să-l facem să înțeleagă ce fel de
 forțe a îndrăznit el să irite.

Philocleon: Veniți, dragii mei tovarăși. Să-l înțepați în spate, în ochi și-n degete vă rog.
 Bdelycleon: Nu vă temeți, am auzit eu de multe ori cum frunza de smochin trosnește în foc.
 Lovește ! Lovește Xanthias ! Să scoatem din casă aceste viespi.

Xanthias: Asta și fac stăpâne, dar ai te rog grijă să-i afumi și dumneata cum trebuie.
 Corul: Pentru toți cei săraci este limpede, tirania ne-a atacat cu asprime.
 Bdelycleon: Ah ! Mai bine m-aș fi despărțit de tatăl meu decât să-mi conduc barca
 în fiecare zi prin astfel de furtuni ! La noi, acum totul este tiranie...
 Spune-mi tată, cu ce vă alegeți voi din tributul pe care-l plătesc atâtea
 cetăți ale Greciei ?

Philocleon: Cu multe, și iau martori pe colegii mei jurați. Am să-ți dovedesc că nu există
 regi a căror putere să o depășească pe a noastră.

Bdelycleon: Să mor dacă mă sperii. Suma totală plătită de orașele aliate... se ridică la
 aproape două sute de talanți. Să comparăm această sumă cu leafa anuală
 primită de dicaști. Sunt șase mii, asta înseamnă că o sută cincizeci de talanți
 ajung la voi.

Philocleon: Și restul unde merg, atunci ?
 Bdelycleon: Sunt la acei ticăloși care se desfată cu de toate, tăvi cu pește sărat, vin și tapițerii,
 brânză, miere, semințe de susan, pături, îmbrăcăminte scumpă, coliere și pocale,
 tot ce aduce sănătate și plăcere. Iar tu, stăpânul lor, nimica nu primești, măcar
 o ceapă de usturoi să freci cu ea peștele tău cel mic.

Philocleon: Ah ! Mâna-mi este amorțită. Eu sabia nu mai pot s-o trag din teacă.
 Corul: Asprimea mea s-a potolit, toiagul nu-l mai folosesc. Un zeu e cel ce te-a luat
 în pază și te încarcă acum cu beneficii. Acceptă-le.

Philocleon: Cere-mi orice, dar mai puțin un singur lucru. Nu-mi cere să nu mai judec !
 Înainte să accept, în fața lui Pluto am să mă înfățișez la judecată.

Bdelycleon: Foarte bine, din moment ce găsești așa de multă plăcere în asta, nu te vei mai
 duce la tribunal, dar vei administra justiția la tine acasă, sclavilor tăi. Totul
 este un tribunal.

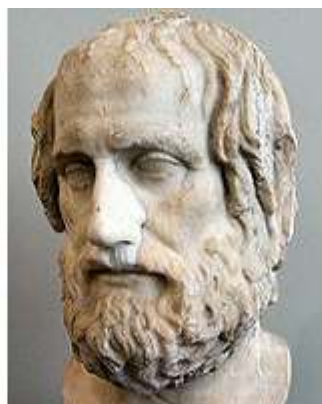
Philocleon: Noțiunea aceasta îmi surâde. Dar aș putea oare să judec cu gura plină ?
 Bdelycleon: Mai bine chiar. Nu se spune oare, că atunci când sunt înșelați de martori,
 dicaștii trebuie să rumege bine înainte să ajungă la adevăr ?

Xanthias: Câinele tocmai s-a năpustit în bucătărie și a furat o brânză Sicilaină în întregime !
 Bdelycleon: Bine ! Asta va fi prima cauză la care îl voi pune pe tata la încercare.
 Philocleon: Atunci să deschidem procesul.
 Corul: Trebuie să începeți cu libații și jurăminte
 Bdelycleon: Oh ! Prea puternice Apollon, acceptă acest proaspăt sacrificiu, fă astfel încât
 să înmoie severitatea excesivă a lui tata, el tare este precum fierul și are inima
 ca vinul acru. Fă astfel încât el să devină generos, ca ceilalți oameni, să fie mai

- interesat de soarta acuzatului decât de cea a acuzatorilor.
- Corul: Noi nu unim jurămintele și incantațiile cu cele ale acestui nou magistrat.
- Xanthias: Câinele a devorat o brânză Siciliană întreagă, fără nici un complice. Pedepsa cerută este o zgardă din lemn de smochin.
- Philocleon: Poftim, veniți în față să vă apărați. Ce înseamnă această tăcere ? Răspundeți.
- Bdelycleon: ...fâlcile lui deodată s-au închis. Am să preiau eu apărarea. El este cel mai bun din câinii noștri. Se luptă pentru tine, păzește ușa ta. Dar este urâcios de ignorant, nu știe a face să vibreze a ta liră. Ai milă, tată, milă, te conjur. Nu vrei să moară. Unde-s cățelușii lui ? Veniți aici, animăluțe scumpe, veniți să scheunați, să implorați !
- Philocleon: Eu nu știu să achit, și nici să cânt la liră.
- Bdelycleon: Am să-ți arăt eu cum. Iei această pietricică, și apoi cu ochii închiși o pui în cea de-a doua urnă, îl achiți.
- (Bdelycleon îi prezintă tatălui cea de a doua urnă)
- Bdelycleon: Câine, ai fost găsit nevinovat.
- Philocleon: Vai mie ! Vai Mie ! Apă ! Apă ! Chiar a fost achitat ?
- Bdelycleon: Da, bineînțeles.
- Philocleon: Atunci cu mine totul s-a sfârșit ! Ce se va alege din mine ? Zei sacri ! În ciuda mea am făcut asta, nu este în caracterul meu !
- Bdelycleon: Scoate-ți roba și îmbracă în locul ei această tunică de casă.
- Corul: Bătrâne om, noi invidiem a ta fericire. Ce contrast este între vechile frugale obiceiuri din viața ta cea aspră ! De-acuma, educat la altă școală, nu vei mai ști decât odihnă și plăcere.
- Philocleon: Și-acum eu chem la luptă toții rivalii. Dacă există vreun tragic poet care pretinde că știe să danseze, să vină să se ia la întrecere cu mine.
- Corul: Noi repede acum ieșim din scenă. Niciodată nu s-a văzut vreo Comedie în care Corul să danseze la sfârșit.

EPILOG: În miniatură, această satiră este o versiune tragi-comică a războiului dintre austera Sparta (tatăl) și aristocrata Atena (fiul). Este eternul conflict dintre generații, indiferent care ar fi subiectul. Este în același timp un conflict între anti-lider (Bdelycleon) și pro-lider (Philocleon). Când primul acuzat a rămas nepedepsit, blestemul s-a împlinit. Fiul a luat locul tatălui pe banca juraților. Regele a murit, trăiască Regele !

TITLUL: ELECTRA (ELEKTRA)

AUTORUL: EURIPIDES (480-460 îen)

Născut pe insula Salamis, fiu al lui Mnesarchus, Euripides a fost educat spre a fi un campion olimpic. O scurtă perioadă de timp a fost dansator și purtător de torță al lui Apollo. Zeul a fost mulțumit de el și i-a dăruit o carieră artistică. A fost căsătorit de două ori, iar soțiile sale, Melita și Choerine, i-au dăruit trei fii. La vârsta bătrâneții a trăit retras, într-o peșteră, unde a acumulat o bibliotecă impresionantă. Viața sa adultă a fost afectată negativ și de asprimea Războiului din Peloponez. A concurat pentru prima dată la festivalul artistic din orașul Dionysia în anul 455 îen, cu Pleiadele, dar fără succes. Primul său premiu a venit abia în anul 441 îen, iar ultimul său premiu a fost în anul 405 îen, pentru Ifigenia în Aulis, la un an după moartea sa. I-au fost atribuite 95 de piese de teatru, dintre care 18 drame s-au păstrat mai mult sau mai puțin în întregime: Alcestis (438 îen), Medea (431 îen), Heracleidae (430 îen), Hippolytus (428 îen), Andromacha (425 îen), Hecuba (424 îen), Supleanții (423 îen), Electra (420 îen), Herakles (416 îen), Femeile Troiene (415 îen), Ifigenia în Tauridis (414 îen), Ion (413 îen), Helena (412 îen), Femeile Feniciene (410 îen), Orestes (408 îen), Bacchae (405 îen), Ifigenia în Aulis (405 îen), Rhesus (?). Majoritatea pieselor sale sunt tragedii (13), restul fiind drame romantice (5). Limbajul său este metric, vorbit și cântat. Pentru plenitudinea expresiei a făcut uz de un limbaj rarefiat, cu o sintaxă complexă și figuri de stil ornamentale. Talentul său liric s-a exprimat în mod diferit de la o piesă de teatru la alta, cu o rezoluție a rimei cuprinsă între 4,3 (Hippolitus) și 39,4 (Orestes) picioare metrice rezolvate din 100 de trimeri.

ISTORIC: Nu se știe cu certitudine dacă versiunea lui pentru Electra s-a jucat înainte sau după versiunea lui Sofocle, dar în mod sigur a fost scrisă ca reacție la versiunea lui Eschil, Purtătorii de Libații. După întoarcerea din Războiul Troian, Regele Agamemnon, din Micene, a fost ucis de soția sa Clitemnestra, pentru a răzbuna uciderea fiicei ei Ifigenia, jertfită pentru a câștiga augurii războiului. La mulți ani după uciderea lui Agamemnon, fiul său Oreste se întoarce în Argos, din ordinul lui Apollo, pentru a se răzbuna la rândul său pe mama sa și pe iubitul ei Aegistus. Personajul central al tragediei este Electra, sora lui Oreste, înnebunită de ura împotriva mamei sale și a tatălui său vitreg. O versiune modernă reușită s-a jucat în anul 1907, la Court Theatre London. O versiune post-modernă a fost pusă în scenă în anul 2009 de Suzuki Company of Toga, sub regia lui Tadashi Suzuki. În România, o versiune recentă a fost prezentată de Teatrul German de Stat din Timișoara, în regia lui Bocsardi Laszlo, traducerea aparținând lui Christina Kunze. Sunt disponibile numeroase traduceri de calitate în limba Engleză: Edward Coleridge (1891), Arthur Way (1896), Gilbert Murray (1911), Donald William Lucas (1951), Emily Townsed Vermeule (1958), M.J. Cropp (1988), J. Lembke și K. Reckford (1994), J. Davie (1998), M. MacDonald și J. Walton (2004), G. Theodoridis (2006), Ian Johnston (2009), Brian Vinero (2012), Emily Wilson (2016).

ROLURI: Clitemnestra (Regina din Argos), Electra (fiica ei), Oreste (fiul ei), Un țăran (soțul lui Electra), Un bătrân (vechi servitor), Pylades (prietenul lui Oreste), Aegistus (Regele din Argos), Castor și Polydeuces (frații lui Clitemnestra), Corul (femei), Însoțitorii lui Oreste, Servitoarele lui Clitemnestra

SUBIECT: Piesa începe cu o prezentare a prințesei Electra, fiica reginei Clitemnestra, măritată cu un țăran, pentru a o împiedeca să caute pentru fiul ei răzbunare sau succesiune la tron. Țăranul a fost suficient de prudent și i-a respectat virginitatea. Electra este resemnată și se lamentează în fața corului. Oreste sosește însoțit de prietenul său Pylades, fiul Regelui din Phocis. Un bătrân servitor îl recunoaște după o cicatrice și Oreste o îmbrățișează pe sora lui. Împreună plănuiesc și apoi îiucid, atât pe Aegistus cât și pe Clitemnestra. În timp ce ies din casă, împovărați de durere, apar frații reginei Clitemnestra, Castor și Polydeuces, pentru a revendica tronul. Electra se mărită cu Pylades, iar Oreste este condamnat la exil. Vărsarea de sânge nu a fost fructificată.

MOMENTE BUNE: (Gilbert Murray, 1907)

(o stână dezolantă la o margine de munte)

Un țăran: O mie de corăbii lungi s-au întâlnit, venite din îndepărtate zări
Când Agamemnon răzbunare a căutat plecând la luptă peste mări
Întors acasă de soție a fost însă ademenit și apoi ucis

Din ura ce-i purta Aegistus, al dușmanului său fiu
 Aegistus stăpânește acum peste regină și al său popor
 Boboci neînfloriți, Oreste și Electra au fost martori la omor
 Orestes a fost încredințat Regelui Strophios, din Phocis
 Dar după ani, încă marcat de fapta ce-a comis
 Aegistus a pus premiu greu în aur, pe capul prințului rătăcitor
 An după an, surioara lui Electra, a așteptat ca nuree să-i dea în pârg
 Însă în loc de măritiș, Aegistus Rege, cu un țăran a făcut târg
 La stâna lui din vârf de munte s-o primească,
 Pierzând astfel obârșea sa regească

Electra: (ieșind din stână)

Întunecat cioban al multor mii de stele,
 Străbună Noapte, gazdă a visurilor mele
 Nu vezi tu oare această ceartă îndelungată
 Din casa mea, de propria mamă-s alungată
 Și i-a născut copii, dușmanului înfumurat
 Pe mine și Oreste, pe amândoi ne-a alungat ...

(amândoi ies din scenă, iar în scenă intră Oreste și Pylades)

Oreste:

Conduc de Apollo, spre Argos în grabă călătoresc
 Datoria de sânge, amarnic eu vreau s-o plătesc
 Îmi caut surioara, oamenii spun că toarce aici din fuior
 Pentru fapta-mi măreață, eu trebuie să-i cer ei ajutor
 Apollo ne poartă pe aripi de vis spre această lucrare
 Iată cum peste Argos, se ivește prima rază de Soare

(Electra revine de la izvor, cântând)

Corul:

Helena, frumoasa-ți mătușă, a schimbat a ta soartă
 A ridicat toată Grecia, acum zace moartă

Electra:

Vai mie ! Terminați cu jeliții ! Fugiți femeilor, fugiți !

Oreste:

Femeilor, stați ! De al meu fier nu fugiți ca niște netoate
 Doar o vorbă să-ți spun, o vorbă de la al tău frate

Electra:

O prieten ! Sau poate chiar mai mult ! Trăiește oare ?

Oreste:

Trăiește ! Dar slăbiciunea și pâinea celui exilat o are.

Electra:

Străine, eu sunt măritată. Cu al meu bărbat trăiesc în sărăcie
 el mă respectă și-împărțim ce avem, atât cât poate aici să fie

Oreste:

Fratelui tău înseamnă atunci că-i pune coarne ! Ce fel de prinț e el ?

Electra:

Fecioară sunt, în altă cameră el doarme
 El mâna de mireasă ce-a primit, nu a putut să atingă

Oreste:

Se teme de Oreste, deci, de asta n-a putut să învingă.

Electra:

Și asta, dar mai mult e inima lui bună

Oreste:

Ciudat ! Om cumsecade ... va avea a lui cunună
 Cum poate însă Oreste să-ți fie ție de ajutor
 Iar dacă vrea, ai să-l ajuți și tu pentru omor ?

Electra:

Cum mult curaj, cum au avut și cei ce i-au ucis seniorul

Oreste:

Vei fi tu lângă el când se va săvârși omorul ?

Electra:

Da, cu aceeași bardă cu care l-au ucis pe tata !

Oreste:

Bine ! Oreste va afla atunci că este pregătită plata.

Electra:

Când va veni, eu însă n-am cum să îl recunosc
 Din tot ținutul acesta, doar un om foarte bătrân
 Cunoaște astăzi chipul fostului stăpân

Țăranul: (revenit)

Sunt oameni înarmați la mine acasă ?

De soarta noastră tristă, oare cui îi pasă ?

Electra: Sunt prieteni și ajutor. Mesaj de la Oreste ei ne lasă
 Țăranul: Să fiți bineveniți străinilor, atunci ... poftiți la masă
 Electra: (către soț) Te rog să mergi și să-l aduci aici pe acel bătrân
 Ce l-a servit cu dragoste pe tata, când era stăpân

(Corul cântă un timp oarecare)

Bătrânul: Unde-i micuța mea prințesă, pot eu să întreb umil ?

Electra: El l-a servit pe tata, încă de când era copil

Oreste: Și ți-a răpit frățiorul ? Salvându-l de la moarte ?

Bătrânul: Electra, roagă-te lui Dumnezeu să ieși din noapte !

Închină-te la acest străin, privește-l bine

E os din osul tău, frate cu tine

Oreste este, al lui Agamemnon fiu

Electra: Dar asta, oare cum pot eu să știu ? ...

Bătrânul: Lângă sprânceană, vezi micuța cicatrice

Pe când era un mic copil, a prins o căprioară

Electra: În sfârșit ! Chip luminos ! Te iau în brațe pentru prima oară !

Corul: Voi brațele să ridicați în cor, această zi să înălțăm

După atâția ani de dor, să ne rugăm, să ne rugăm.

Oreste: Bătrâne, nu pleca, te rog să-mi spui

Despre al meu dușman, despre puterea lui

În Argos oare mai răsună al meu nume

Sau au pierit de tot tradițiile străbune

Bătrânul: Din al tău nume, pentru cei care votează

Nici o scânteie astăzi nu mai luminează

N-ai nici un prieten, nu ai nici un ajutor

Singur vei fi, de vrei să săvârșești acest omor

Electra: Omul acesta e corect, prietenul nostru vrea să fie

Bătrânul: Bineînțeles ! Dar trebuie să procedați cu viclenie

Electra: La Clitemnestra du-te atunci, bătrânule bărbat

Și spune-i c-am născut, și c-am născut băiat

Să vină aici, cu ochii ei să vadă

Oreste: Zeus să-mi dea putere, să muște această nadă

Dreptatea e cu noi, în cursă trebuie să cadă

Electra: Pământule matern, privește a mea jale

Oreste: Părinte înjunghiat, nimic nu-mi va sta-n cale !

(Corul cântă un timp oarecare)

Un mesager: Victorie ! Fecioarelor din Argos, am învins !

Oreste-i victorios, Aegistus este mort, întins

Pe trupul lui cad lacrimi reci, de fericire

Căzută e acum coroana lui de nemurire !

(Orestes și Pylades revin în scenă, Electra îl încoronează pe Pylades)

Electra: Tu prieten la nevoie, al dreptății ajutor

Corect judecător ai fost la acest omor

Din mâna mea primește acum această diademă

În veci victoria să surădă la a ta emblemă !

Oreste: E mama, uite...vine acum, ea m-a purtat în pântec

M-a alăptat. Cum s-o lovesc eu oare ?

Electra: Cum l-a lovit și ea pe tata. Fără nici o remușcare

(Oreste intră în casă, Clitemnestra intră în scenă într-o trăsură)

Electra: Aici sunt mamă, fără adăpost, sărut a ta regească mână
A dușmanilor pradă eu sunt, în loc să fiu a lor stăpână

Clitemnestra: Nu eu ci al tău tată și-a condamnat copilul la pierire
Pentru a zeilor clemență... a fost o pură amăgire
Eu nu l-aș fi ucis, dar mi-a cerut să mă complac
O a doua nevestă să-mi aducă, la mine-n iatac !

Corul: Adevărul l-ai spus, învingătorul rege a crezut că poate,
Că brava lui soție, umilă le va îndura pe toate

Electra: Dar pe-al tău soț, de ce îl ții înflăcărat față de mine

Clitemnestra: Așa e felul lui, dar îți promit că va fi blând cu tine

Electra: Primit-ai oare vestea că am născut un fiu-bărbat

Clitemnestra: (intrând în casă)
Intru acum să-l văd, aducător de Pace, el va fi serbat

Clitemnestra: (din casă) Vai zeilor ! Copiii mei ! Copii !
De ce ucideți voi a voastră mamă !
(Oreste iese din casă, aparținătorii scot trupurile lui Aegistus și Clitemnestra)

Oreste: O Zeule, Pământ întunecat,
Privește al meu păcat, privește al meu sânge

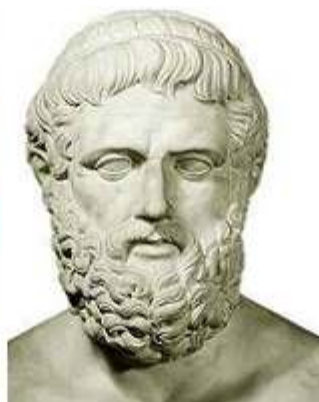
Electra: A mea este vina, cu ploaie de lacrimi eu am să sting
Focul din inima ce încă plânge
(în aer apare plutind imaginea lui Castor și Polydeuces)

Castor: Întoarceți acum capul și plecați, morții nu mai învie
Fecioara Electra, bravă nevestă lui Pylades să-i fie
Blestemul Helenei cu ură a stropit a noastră casă
Asprimea lui Zeus, greu a încercat a noastră rasă
Departate de Argos, pe țărmul din Phocis stâncos
Va sta lângă tine, auritul tău frate, învingător norocos.
(Electra iese împreună cu Pylades, Oreste iese în direcția opusă)

Corul: Adio, Adio ! Pentru cei care văd
Pământul să ascundă privirii
Urmele acestui prăpăd !

EPILOG: Este bine să fii rege, dar este nevoie de multă înțelepciune pentru a deveni și pentru a rămâne rege. Mirajul puterii întunecă mințile cu ură și intoleranță. Membrii ai aceleiași familii se omoară între ei, fără milă, cu asprime. Un omor îl atrage pe următorul, o răzbunare este urmată de altă răzbunare. O dată început, măcelul nu se mai termină. Zeii antichității nu erau nici ei mai buni decât oamenii, fiind dese ori dispuși să ridice chiar ei brațul ucigașului. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, rău pentru rău, acestea erau cuvintele Justiției. După cum este și de așteptat, câștigul era întotdeauna de partea terților, destul de înțelepți pentru a căuta doar Pacea.

TITLUL: OEDIP REGE (OEDYPUS TYRRANUS, OEDIPUS REX)

AUTORUL: SOFOCLE (497-405 îen)

Născut în Attica, în dema rurală denumită Hippeios Colonus, fiu al lui Sophillus, un fabricant de armuri, Sofocle a fost membru al unei familii bogate, membru al castei miliare. În anul 480 îen, Sofocles a fost ales pentru a conduce corul victoriei în urma bătăliei de la Salamis. Patronul și susținătorul său a fost un general Atenian, Cimon, învingătorul din bătălia de la Marathon. De la soția sa, pe nume Nicostrata, a avut doi fii, Iophon și Sofocle, viitorii moștenitori ai manufacturii de arme. Primul său triumf artistic a fost în anul 468 îen, la festivalul de la Dionysia, unde a obținut premiul întâi învingându-l pe celebrul Eschil. În anul 443 îen, pe când despotul Pericles era în plină ascensiune, Sofocle a funcționat ca trezorier al cetății Atena și a participat la războiul împotriva celor din Samos. În anul 420 îen, pe când avea deja 77 de ani, a devenit preot și a găzduit în casa sa statuia lui Asclepios, pentru a-i mulțumi zeului că s-a bucurat de o sănătate îndelungată. A trăit până la vârsta de 90 de ani și s-a sfârșit din viață fără suferință sau întâmplări nefericite. Dintre cele 120 de piese de teatru atribuite lui Sofocle, doar 7 au supraviețuit în întregime: Ajax (442 îen), Antigona (441 îen), Femeile din Trachis (445-425 îen), Oedip Rege (429 îen), Electra (420-411 îen), Philoctetes (409 îen), Oedipus la Colonus (406 îen). După anul 440 îen, a devenit cel mai proeminent dramaturg al Atenei, câștigând 18 competiții la Dionysia și 6 festivaluri Lenaia. Sofocles este creditat pentru introducerea în dialog a celui de la treilea actor, pentru a expanda narațiunea pe trei fire diferite. În ce privește limbajul, a continuat pompa și strălucirea limbii lui Eschil, dar a introdus și noi mijloace de expresie a sentimentelor utilizând limbajul natural.

ISTORIC: După ce a violat regulile ospitalității, împotriva fiului lui Pelops, Regele din Elis, un greu blestem a căzut asupra Regelui Laius, din Theba. A fost blestemat să cadă răpus de mâna propriului fiu. Atunci când soția lui, Jocasta, a născut un fiu, Laius i-a ordonat ca pruncul să fie ucis. Incapabilă să facă asta, regina a transmis ordinul unui servitor, care la rândul său a încredințat pruncul unui cioban, în vârful muntelui. Ca urmare a rănilor de la picioare, ciobanul la botezat Oedip (șchiopul). Ulterior copilul a fost prezentat Regelui Polybus, al Corinthului, iar acesta, neavând copii l-a adoptat și l-a crescut. La vârsta maturității, Oedip a auzit un zvon cum că nu ar fi fiul regelui și a întrebat Oracolul din Delphi. Oracolul i-a răspuns că este blestemat să-și ucidă tatăl și să se însoare cu propria mamă. Pentru a înfrunța și schimba destinul, Oreste a părăsit Corinthul și a plecat spre cetatea Theba. Pe drum însă, s-a certat și a ucis un nobil bătrân. Apoi a răspuns la întrebarea Sinxului și a eliberat cetatea Thebei, primind drept recompensă mâna reginei. Regina i-a născut copii și cetatea a prosperat, până într-o zi, când o molimă a devastat întregul ținut. Întrebat, Oracolul din Delphi a răspuns că molima este în legătură cu moartea lui Laius. Aflând că bătrânul ucis de el a fost chiar tatăl lui, și că soția lui, Jocasta, este mama lui, Oedip și-a scos ambii ochi și a părăsit cetatea în disperare. Blestemul său s-a împlinit. Au fost numeroase adaptări pentru scenă. Compozitorul Igor Stravinsky a scris o operă oratoriu, iar George Enescu a compus o operă cu același subiect. Dramaturgul Jean Cocteau a tradus piesa în limba franceză, poetul Gabriel Garcia Marquez a produs o versiune în limba spaniolă, iar Abatele Jean Danielou a scris prima versiune a piesei în limba Latină. Adaptări pentru film au fost regizate de: Thyrone Guthiere (1957). Paolo Pasolini (1967), Philip Saville (1968), Toshio Matsumoto (1969), Don Tylor (1896). Sunt disponibile numeroase traduceri în limba engleză: Thomas Francklin (1759), Edward Plumptre (1865), Richard Jebb (1904), Sir George Young (1906), Gilbert Murray (1911), F. Storr (1912), William

Butler Yeates (1928), David Grene (1942), Dudley Fitts și Robert Fitzgerald (1949), Frank Lucas (1954), Bernard Knox (1959), Anthony Burgess (1972), Robert Fagles (1984), Kenneth MacLeish (2001), George Theodoridis (2005), Ian Johnston (2007), David Kovacs (2020). În limba română o bună traducere aparține lui George Murnu (1943).

ROLURI: Oedip, preotul lui Zeus, Creon, Corul (bătrânii Thebei), Teiresias, Jocasta, Mesager, Ciobanul lui Laius, Al doilea mesager

SUBIECT: O molimă face ravagii în cetatea Thebei. Regele Oedipus îl trimite pe cumnatul său, Creon, să ceară sfatul Oracolului din Delphi. Răspunsul primit este că molima s-a răspândit ca urmare a faptului că ucigașul fostului rege, Laius, nu a fost prins și pedepsit. Oedip jură să găsească vinovatul. Este chemat în ajutor un profet orb, pe nume Teiresias. La început, acesta refuză să răspundă, dar fiind acuzat de complicitate dezvăluie ca autor chiar pe regele Oedip. Încercând să-l liniștească, soția sa, Jocasta, îi reamintește că Laius a fost ucis de bandiți, la răscrucea de drumuri dintre Delphi și Theba. Singurul martor ocular care poate depune mărturie, un cioban, este chemat la interogatoriu. Acesta mărturisește că a primit copilul lui Laius în vârful muntelui și că l-a încredințat spre creștere Regelui Polybus. Tot el a fost martor și la uciderea Regelui Laius. Acum este clar, Oedip este fiul lui Laius și soțul mamei sale. În fața adevărului, Jocasta se sinucide iar Oedipus își ia lumina ochilor cu sabia și cere să fie exilat.

MOMENTE BUNE: (F. Storr, 1912)

(în cetatea Thebei, în fața Palatului lui Oedip)

Oedip: Ce sunt aceste fumigații în tot orașul
Eu, renumitul vostru rege, Oedip
Vă cer să-mi spuneți, de urgență, rostul lor

Preotul: Iubite suveran, și domn, și rege, cum singur vezi
O mălură ne infestază recoltele și cerul
Cărbunele omoară femeile în travaliu
Cu torța sa necruțătoare, al ciumei zeu
S-a năpustit asupra urbei noastre

Oedip: Ah ! Cunosc prea bine aceste lucruri
Pe al meu cumnat, pe Creon l-am trimis
La Delphi, la altar, pe Phithianul Phoebus să-l întrebe
Cum pot să opresc acest dezastru, prin lege sau prin fapte

(Creon intră în scenă)

Creon: Vești bune, Suveranul Phoebus ne-a legat
Să extirpăm această moimă de îndată
Ce sânge vom vărsa pe sângele vărsat.
Să pedepsim călăii ce-au ucis pe Laius,
Cel care a fost al Thebei rege
Chiar înainte de sosirea ta în fruntea țării

Oedip: Cum oare să găsim acuma urme
Pentru o crimă atât de îndepărtată ?

Creon: Doar cine caută găsește
Nu cel ce doarme în jilț cu palmele împreunate

Oedip: Un fir să avem, să începem căutarea

Creon: A fost ucis pe când călătorea spre Delphi
Dintre soldații săi doar unul singur a scăpat cu fuga
N-a fost un singur ucigaș, cu siguranță
Ci a fost o bandă întreagă de bandiți

Oedip: Și atunci de ce nu s-a făcut anchetă
Când Regele a căzut în fața unor mizerabili ?

Creon: Încuietorul Sfinx, stăpânul porții, ne-a poruncit
Trecutul să-l lăsăm uitării, nevoile urgente să le rezolvăm

Oedip: Ei bine, voi deschide eu ancheta
Să lămurim aceste lucruri pentru totdeauna
Cel ce-a ucis un rege și a rămas nepedepsit
Chiar mâine poate să ridice mâna și asupra mea

(Corul cântă pentru un timp)

Oedip: Thebani, cel care știe cine l-a ucis pe Laius
Să vină negreșit în fața mea, să spună adevărul,
Pe lângă mulțumiri, o grasă recompensă va avea

Corul: Măritul Soare, Phoebus, cel ce a deschis procesul
Pe vinovat vrem să-și arunce o rază de lumină

Oedip: Prea bine spuneți voi, dar nici un simplu muritor
Pe zei nu-i poate face să vorbească

Corul: Ei bine atunci, Teiresias dintre muritori
E cel mai bun să ne conducă spre adevăr

(În scenă intră Teiresias, orb, condus de mână de un copil)

Oedip: Teiresias, tu le vezi și le-nțelegi pe toate
Tu știi, deși ești orb și de văzut nu vezi nimica

Teiresias: Halal, halal, mizerie mare este a fi înțelept
Atunci când n-ai nimic de câștigat !
Eu spun că ucigașul ești chiar tu,
Tu ești făptașul ce-ai pornit să cauți

Oedip: Spune ce vrei, la tine nu doar ochiul
Ci mintea și urechea sunt la fel de întunecate
Tu singur minți, sau poate complotezi cu Creon ?

Teiresias: Las lui Apollo soarta să ți-o hotărască
Nu Creon te va judeca, ai să te judeci singur,
Te naști și mori în astă zi, acesta-mi e răspunsul

(Corul cântă pentru un timp)

Creon: Concetățeni și prieteni, am aflat că Oedip
Asupra mea o gravă acuzație a lansat,
În fața voastră, vin să protestez

Oedip: Cu torța aprinsă în mână tu cum îndrăznești
Să te apropii de a mea ușă
Să mă ucizi tu vrei, să-mi iei coroana ?

Creon: De ce aș face asta ? Nu ești tu soțul sorei mele ?
Cu mine împreună nu împărțiți voi ale legii sarcini ?
Tot ce doresc pot să împlinesc ușor prin voi
Rege de-aș fi, frecvent ar trebui să lupt cu mine însumi
De să vreau mai rău, când am mai bine ?
Ce vrei acum ? Din țară să mă alungi ?

Oedip: Eu te vreau mort, nu vreau să te alung din țară

(Jocasta intră în scenă)

Jocasta: Voi prinți cu mintea rătăcită, nu vă e rușine ?
Stăpânul meu, te rog să intri în casă, tu frate,
Du-te acasă, nu stârni acest scandal în public
Să-l crezi, iubite Oedip, te conjur,

Alătura de el, solemn eu jur

Corul: Respectă acest om, a cărui adevăr și probitate
Prin jurământ și fapte au fost demonstrate

Oedip: Ei bine atunci, de dragul tău, dar nu de dragul lui
Cedez, să plece, să mă lase-n pace

Jocasta: Dar ce a provocat această ceartă ? Te rog să-mi spui

Oedip: Arată spre mine, cum că l-aș fi ucis pe Laius

Jocasta: Conștiința poți să-ți liniștești ușor din astă cauză
Deoarece pe Laius trebuia să-l execute al său fiu
Iar căzu răpus de hoți, în drumul său spre Delphi

Oedip: Pe cel care a dus la Theba această veste
Aș vrea să mi-l aduci aici, stăpâna mea

Jocasta: Va fi adus, dar spune-mi, ce ai pe suflet de te doare

Oedip: Polybus din Corinth e al meu tată, Merope este mama mea Doriană
Dar într-o zi, un vagabond mi-a spus că nu sunt fiul lor adevărat
Scandalul a crescut iar eu am fost trimis la Delphi, la Apollo
Dar greu blestem mi-a profețit, am să-l omor pe tata și am să mă însor cu mama.
Apoi la intersecția unor drumuri, un domn bătrân m-a împins vulgar din calea sa
L-am omorât pe loc, și-apoi la fel pe toți însoțitorii săi

(Corul cântă pentru un timp, Mesagerul și Ciobanul intră în scenă)

Mesagerul: Mesajul nostru este acesta, Polybus a murit,
La vârstă înaintată, când șirul anilor i s-a sfârșit

Oedip: Iar eu departe sunt, fără să scot sabia din teacă
De patul mamei mele de-acum nu mai am teamă

Mesagerul: Polybus însă nu a fost al tău părinte, Rege
Din mâna mea el te-a primit în dar
Eu te găsisem în pădurea din Cithaeron
Unde te-am luat cu drag de la un cioban
Și ți-am scos acul ce încătușa a tale glezne

Oedip: Da, chiar din leagăn am avut această dureroasă rană
E adevărul oare, ciobanule, e drept că tu i-ai dat copilul

Ciobanul: Acesta este adevărul, mai bine aș fi murit pe loc !
Din casa regelui a fost, n-a fost copilul meu.

Oedip: Vai mie ! Vai mie ! Totul se întâmplă, totul este adevărat !
Blestemul meu s-a împlinit, prin naștere și nuntă am fost trișat,
Sunt paricid, sunt incestuos, de trei ori blestemat ! (iese din scenă)

Al doilea mesager: Voi cei mai gravi și sobri senatori ai Thebei
Aflați că a murit Jocasta, distinsa noastră suverană
Iar Oedip, când a văzut scena, lumina ochilor și-a luat cu sabia
Răcnind ca un turbat cuvinte ca acestea:
Asemenea durere, privirea mea de-acum n-o să mai vadă

Oedip (orb) E noapte, noapte ! Oribil întuneric mă cuprinde-n ceață ca un nor
În grabă să mă duceți spre graniță, din astă țară vreau să plec
Spre veșnicul exil

Creon: Nu eu, ci zeii îți vor îndeplini dorința cât de curând

Oedip: Dar nu mă văduviți, vă rog, de preaiubiții mei copii

Creon: Stăpânul lor tu nu mai poți să fi, stăpân ai fost
Și asta ți-a adus dezastrul și căderea

EPILOG: Această piesă este despre forța destinului în fața naturii umane. O calamitate naturală l-a forțat pe Regele Oedip să fie propriul său judecător. Oracolul din Delphi vede viitorul la fel cum vede și trecutul. Obișnuitele măști și fățarnicii aristocrate nu funcționează în fața Destinului. Dumnezeu este omniprezent, în fiecare moment, nu există nici o scăpare. Ce anume decide soarta omului ? Faptele ancestorilor, faptele lui... și bunul plac al zeilor. Un păcat atrage după sine un alt păcat, o dată început răul nu se mai sfârșește. Dacă nu există nici un alt judecător, păcătosul este chinuit de propria conștiință. În special în cazul regilor, drumul vieții poate fi foarte accidentat.

Teatrul antic Roman

În Roma Antică teatrul a devenit popular în timpul primelor două secole ale Republicii Romane (509-27 îen), pentru a distra militarii după ceremonia de "Lectiserium" (sacrificii și mese oferite zeilor și zeițelor). În anii care au urmat, spectacolele de teatru au devenit comune în timpul festivalurilor, cel mai important fiind cel din luna Septembrie, jocurile Ludi Romane dedicate lui Jupiter. Primele piese jucate pe scenă au fost regizate în anul 240 îen de Livius Andronicus. Un aspect important al tragediilor Romane consta în includerea corului în acțiune, reprezentând vocea zeilor sau vocea poporului. Pentru comediile Romane s-au utilizat diferite tipuri de versuri: iambi vorbiți fără muzică, trohei cântați sau recitați pe muzică de fluiet, versuri cu picior polimetric, anapestic, bahic, sau alte versuri cântate ca la operă. Pentru comedii se utilizau personaje fixe (stereotipice), cum erau: tinerii (adulescens), bătrânii (senex), negustorii de sclavi (leno), soldații (miles gloriosus), mincinoșii (parasitus), femeii de casă (matrona), fete tinere (virgo). În primele secole, evenimentele teatrale se organizau doar pe scene temporare, din lemn. Primele structuri permanente s-au construit începând cu secolul întâi al erei noastre, în majoritatea lor cu scop militar. Teatrele Romane mari, denumite Amphiteatre, se utilizau pentru exerciții militare, lupte de gladiatori și uciderea de animale (venationes). Un exemplu bine conservat îl reprezintă Teatrul din Pompei, finalizat în anul 55 îen de către generalul Gneus Pompeius Magnus. Alte 230 de amfiteatre Romane au fost împrăștiate în tot spațiul Imperiului Roman cele mai cunoscute fiind cele din: Roma, Siracuza, Verona, Ostia, Napoli, Milan (Mediolanum), Lupiae, Florența, Catania, Caralis, Capua, Beneventum, Assisium, Ariminium, Spolegium, Viminacium, Chartago, Hardurmentum, Emporiae, Tarraco, Vindonissa, Micia, Ulpia Traiana, Pergamon, Dyrrhachium, Caruntum, Augusta Traiana, Diocletianopolis, Marcianopolis, Serdica, Salamis, Camulodunum, Londinium, Arelate, Augustodunum, Avaricum, Cemenelum, Dacidurum, Grannus, Lugdunum, Tolosa, Augusta Treverorum, Aquincum, Schytopolis. Dramaturgi importanți ai Romei Antice au fost: Livius Andronicus, Gnaeus Naevius, Titus Marcus Plautus, Terence, Titinus, Gaius Maecenas Melissus, Seneca, Ennius, Lucius Accius, Pacuvius, Caecilius Statius, Dorsennus, Quintus Novius, Lucius Pomponius, Publius Syrus, Titus Quinctius Atta, Lucius Caesennius Lento, Hosidius Geta, Curiatius Maternus, Seneca cel Tânăr.

TITLUL: AMFITRION (AMPHITRYON, AMPHITRUO)

AUTORUL: TITUS MACCIUS PLAUTUS (254-184 îen)

Născut la Sarsina, în Nordul Italiei, în provincia Umbria, s-a stabilit la Roma de la o vârstă fragedă unde a lucrat la un teatru, ca tâmplar pentru scenă. După ce a pierdut toți banii câștigați într-o aventură comercială, a revenit la Roma ca muncitor la o moară. În timpul liber a studiat dramaturgia Greciei, în special Noua Comedie a lui Meander, pentru a pune în scenă câteva adaptări, mai degrabă decât traduceri. După anul 205 îen, a scris propriile lui piese și a devenit atât de cunoscut încât doar numele lui era suficient pentru a garanta a succesul. Evenimentul central din viața lui a fost cel de Al Doilea Război Punic (218-201 îen), terminat prin invazia trupelor lui Hanibal în Italia. Un al doilea eveniment major a fost cel de Al Doilea Război Macedonian (200-197 îen), când Regele Filip al Macedoniei a fost învins și forțat să abandoneze toate posesiunile din Tracia. Se crede că Plautus a scris sau tradus în jur de 130 de piese, dintre care 20 au supraviețuit intacte, împreună cu scurte fragmente din alte 31 de piese. Piese complete sunt: Amphitryon, Asinaria, Aulularia, Bacchides, Captivi, Casina, Cistellaria (202 îen), Curculio, Epidicus, Menaechmi, Mercator, Miles Gloriosus (206 îen), Mostellaria, Persa, Poenulus, Pseudolus (191 îen), Rudens, Stichus (200 îen), Trinummus, Truculentus (185 îen). Limbajul său face uz de numeroase aliterări (sunete consonante) și jocuri de cuvinte (metafore). Versul său este cel mai frecvent în trochaic septenarius (silaba accentuată este urmată de cea neaccentuată). Deoarece la timpul său în cetatea Romei nu exista nici un teatru permanent, scenografia sa este gândită pentru scene mici, montate în spații publice sau în arene militare.

ISTORIC: Plautus a fost un foarte popular autor de comedii, pe când teatrul Roman era încă nedezvoltat, în epoca sa infantilă. Piesele lui erau frecvent puse în scenă pentru divertismentul militarilor. Obișnuia să compare caracterul personajelor sale umane cu cel al zeilor. De exemplu, obișnuia să spună că preferă să fie iubit de o femeie decât să fie iubit de zei. Contextul istoric al acestei piese este prefigurat în prolog: Amfitrion, stăpânul casei, este plecat la război împotriva Teloboilor (Telo=departe, Boii=vopsiții). Etern neastâmpăratul Jupiter, ajutat de fiul său Mercur, îi joacă o farsă lui Alcmene, soția lui Amfitrion, schimbându-și înfățișarea pentru a semăna cu Amfitrion și năpustindu-se în dormitorul acesteia. La sfârșit, Amfitrion trebuie să se simtă onorat că a împărțit-o pe soția sa cu un zeu, fericit să-i poarte coarnele. A remarcabilă adaptare în limba franceză a fost pusă în scenă în anul 1668 de Moliere (Jean Baptiste Poquelin). Există numeroase traduceri bune în limba Engleză: Thornton (1774), Sugden (1893), Henry Thomas Riley (1912), Paul Nixon (1916), Sir Robert Allison (1942), Edward Fairchild Watling (1964), Paul Roche (1968), Constance Carrier (1970), Lionel Casson (1971), Paul Nixon (1971), David Christenson (2008), Jerry Respeto (2009), Wolfgang Melo (2011). În România, o adaptare a piesei a fost produsă în anul 1976 pentru teatru radiofonic la microfon, având în distribuție pe: Mircea Albulescu, Virgil Ogășeanu, Marin Moraru, Ștefan Iordache, Mariana Mihuț, Ica Matache și Victor Stregaru.

ROLURI: Mercur (zeu), Sosia (sclavul lui Amfitrion), Jupiter (zeu), Alcmene (soția lui Amfitrion), Amfitrion (comandant militar), Blepharo (pilor), Bromia (camerista lui Alcmene)

SUBIECT: Deghizat în sclavul Sosia, rolul lui Mercur este de a-i îndepărta pe toți cei care pot să deranjeze

somnul lui Jupiter, adormit în patul lui Alcmena, deghizat ca Amfitrion, soțul ei. Atunci când bărbații se întorc de la război, Mercur îl ia la bătaie pe adevăratul Sosia și îl trimite la plimbare. Nedumerit cum de a fost bătut de el însuși, Sosia se întoarce la stăpânul său, Amfitrion. Atunci când adevăratul Amfitrion încearcă să intre în casă, Alcmena este nedumerită la rândul său, deoarece el abia ce a părăsit patul. În timp ce se ceartă, sosește Jupiter pentru a lămuri lucrurile. Pilotul, Blepharo, este chemat să judece cazul, dar nu este capabil să-l distingă pe adevăratul Amfitrion. Printr-un miracol, Alcmena dă naștere la doi băieți, gemeni. Unul este Hercules, prodigiosul fiu al lui Jupiter, celălalt este fiul lui Amfitrion. Jupiter îi cere lui Amfitrion să o ierte pe Alcmena, deoarece fiul său semi-zeu îi va aduce prin muncile sale gloria nemuritoare.

MOMENTE BUNE: (Paul Nixon 2005)

Mercur: Jupiter m-a obligat să vin. Numele meu este Mercur
 Vin în bună pace și vă aduc doar pace.
 Nu sunt decât un avocat, pledez doar cu dreptate pentru ceea ce este drept.
 Sunt zeu, așa că am să fac dreptate, această dramă va fi o tragi-comedie.
 Dorințele noastre trebuie să fie și ale voastre, merităm asta de la voi.
 Jupiter însuși va juca astăzi pentru voi, și eu împreună cu el.
 În casa aceasta (o arată) locuiește Afitrion, cu a sa soție Alcmena.
 Acum el este în fruntea armatei Thebei, la luptă cu dușmanii Teloboi.
 Dar înainte de a pleca, Alcmena a rămas gravidă și i-a rupt inima lui Jupiter
 Iar el s-a bucurat de ea și a lăsat-o și el grea, acum Alcmena e gravidă
 Cu amândoi, cu al ei bărbat și cu atotputernicul zeu Iove.
 Al meu părinte, acum este la ea, s-a preschimbat în Amfitrion, mă înțelegeți,
 Și toți cei care-l văd îl recunosc ca fiind al ei consort.
 Dar Amfitrion trebuie să se întoarcă astăzi de la oaste
 Și sclavul său, pe care eu îl reprezint, vine și el.
 Ca să puteți să ne deosebiți, eu am să port la pălărie o pană
 Iar tatăl meu va atârna un ciucure din aur la a sa podoabă
 Din casă nimeni nu va observa, voi însă o să știți.

ACTUL 1 (noaptea)

Sosia: Nu este pe lume un bărbat mai simplu, mai obraznic decât mine
 Venind acasă, eu aș merita să fiu primit cu sărbătoare, în public
 În schimb, stăpânul m-a trimis în fața sa, fără ca eu să vreau
 Și-n graba mare am uitat să aduc a zeilor iubită ofrandă
 Mă tem că am să primesc aceeași față a monedei.
 Mercur: (deoparte) Ciudat aș spune ... știe singur ce merită pentru a sa faptă
 Sosia: Inamicul a fost zdrobit și înlănțuit de forța soldaților noștri
 Stăpânul meu, Amfitrion, i-a umplut de pradă și de faimă
 Iar eu, am fost trimis acasă, să-i spun soției glorioasa veste
 Mercur: Dar în acest moment el n-are cum să intre în casă. N-am să-i permit.
 Acum că sunt dublura sa, pe prost intenționez să-l păcălesc
 În timp ce al meu tată, se bucură inteligent de aceste clipe.
 Sosia: Dar cine este individul din fața casei, la această oră în noapte ?
 Mercur: Dispari de aici, golanule fricos !
 Sosia: Se pare că acest ins încercă să-mi ia toga.
 Cu pumnii sunt primit ! Uite cât e de mare și de puternic, Doamne !
 Mercur: Ridică pumnii sus, în gardă ! Abia aștept să-ți dau o lecție.
 Atâta îți spun, și orice alt bărbat ce vine va mânca bătaie.
 Sosia: Abea ce am mâncat de seară. Păstrează-ți cina pregătită, pentru flămânzi.
 Mercur: Va trebui să-i dau o mână plină de plăcinte.

Sosia: După atâta drum pe mare, eu încă vărs. Nu cred că pot să merg cu burta plină
Mi-e frică. Pur și simplu am înțepenit. Nu pot să fac un pas de frică !

Mercur: Ești sclav, sau liber ești ?

Sosia: Sunt doar un sclav. Aici eu vin din al stăpânului meu ordin.

Mercur: Și ce afaceri te aduc aici, la casa aceasta.

Sosia: Dar tu, aicea ce ai de făcut ?

Mercur: Regele Creon a postat aici un post de pază, pentru fiecare noapte.

Sosia: Știind că suntem departe, ne-a apărât el casa
Acuma însă poți să pleci. Să-i spui că sclavii casei s-au întors.

Mercur: Dacă nu pleci instantaneu, ai să-i cunoști pe noii sclavi, și într-un mod destul de intim.

Sosia: Săriți cu toții, ajutor, Thebanilor ! Eu sunt Sosia, sclavul lui Amfitrion.

Mercur: Vorbind prostii ai să mănânci doar pumni. Eu sunt Sosia, n-ai cum să fi tu !

Sosia: Tu ai pumnii prea mari. Trebuie să-mi gădesc un nume nou. Ajută-mă te rog.

Mercur: Atunci când eu nu vreau să fiu Sosia, poți fi tu acela dacă vrei
Acuma însă sunt aici, sau pleci sau te turtesc pe dată

Sosia: Am să plec ! (deoparte, plecând)
Voi zei nemuritori ! Ce s-a întâmplat cu mine, pe unde m-am pierdut ?
Mă duc să-i spun stăpânului ce s-a întâmplat, asta doar dacă o să mă recunoască.

(Jupiter iese din casă)

Jupiter: La revedere, draga mea, și Domnul să te aibă în pază.
Se apropie termenul, ai grijă acum să ocrotești copilul

Alcmene: Bărbate, abia ai venit la miez de noapte și acuma pleci din nou ?

Jupiter: Eu trupele le-am părăsit, pentru ca tu să ști cum țara mi-am servit
Acum însă eu trebuie să plec, fără ca ei să prindă știre
Că interesul public l-am lăsat pe locul doi, pentru a mea soție. Mă-ntorc curând.
Primește-n dar acest castron, a fost al regelui Pterelas.

ACTUL 2 (după puțin timp, intră Amfitrion urmat de Sosia)

Amfitrion: Ceea ce-mi spui nu este adevărat, n-a fost și nici nu o să fie niciodată.

Sosia: Ei bine domnule, eu te previn, un alt Sosia te va întâmpina
Când vei sosi acasă. Sosia al tău acum s-a dedublat.

(Alcmene iese pe ușă)

Amfitrion: Cu bucurie în glas Amfitrion salută pe a sa soție. Cât am lipsit ai fost tu sănătoasă ?
Te bucuri să mă vezi ?

Alcmene: De ce glumești și mă saluți pompos. De parcă n-ai plecat de mai puțin de o oră ?
De ce-ai venit din nou atât de grabnic ?

Amfitrion: Năpastă pe al meu cap, acuma ea visează !

Sosia: Așteaptă doar stăpâne, până ce visul și-l termină.

Amfitrion: Sosesc acasă, și ea nu este pregătită să mă primească mai decent !

Alcmene: Iertare mie, dar deunăzi când ai venit eu te-am primit cum se cuvine
Te-am strâns în brațe și te-am sărutat.

Amfitrion: Nevasta mea visează !

Alcmene: Vai Doamne ! Trează sunt, perfect conștientă
Nu mi-ai povestit chiar tu cum bătălia s-a sfârșit ?

Amfitrion: Știi tu asta ?

Alcmene: Chiar tu mi-ai spus cum l-ai ucis cu mâna ta pe Regele Pterelas și cum ai luat orașul.

Amfitrion: Eu spun că abia acum sosesc acasă, pentru prima dată.

Alcmene: Atunci tu negi că mi-ai adus în dar castronul aurit ?

Amfitrion: Sosia, cum se face că ea știe că i-am adus în dar castronul lui Pterelas
Doar dacă v-ați văzut și tu i-ai spus povestea toată.

Sosia: Stăpâne, nu i-am spus nimic, nu ne-am văzut decât acum, aici cu dumneata de față.
 Alcmene: Thessala, adu aici te rog castronul primit de la al meu stăpân.
 (Thessala intră cu castronul)
 Alcmene: Ești mulțumit stăpâne ? Poftim, aici, castronul, uite-l !
 Amfitrion: Pe Jupiter stăpânul ! Ce-mi văd ochii ? E chiar castronul aurit, aicea este !
 Sosia: Sosia a fost primul dedublat, acum iată s-a dedublat castronul
 Cu toții suntem dedublați. (apoi, deschizând cufărul adus cu ei)
 Aici în cufăr nu mai e nici un castron !
 Vrei să mă prinzi, stăpâne ! De fapt domnia ta ai venit pe un alt drum
 Și ai adus castronul, l-ai dat soției și apoi cufărul din nou l-ai sigilat.
 Amfitrion: Vai zeilor ! Acum și tu împărtășești cu ea aceleași vise !
 Nu pot să nu investighez aceste lucruri. Sunt hotărât la asta.
 De la corăbii, grabnic, pe Naucrates trebuie să-l chem.

ACTUL III (după câteva ore)

Jupiter: Vreau să-ți vorbesc, iubita mea. Mă părăsești ? De ce ?
 Alcmene: La inamici nu-mi place să privesc.
 Jupiter: Inamici ? Eu doar te-am pus la încercare. Serios, n-a fost decât o farsă, o glumă.
 Alcmene: De ce nu l-ai adus pe Naucrates, cum ai spus ?
 Farsa domniei tale în inimă mă înjunghie.
 Jupiter: Vai, iartă-mă iubito, te implor, absolvă-mă te rog, nu fi furioasă !
 Alcmene: Viața mea onestă de acuzații mă scutește, limbajului vulgar nu pot fi țintă.
 Jupiter: Așteaptă, așteaptă ! Jur că soția mea este virtuoaasă. Dacă am greșit cumva
 Invoc pe Jupiter cel mare, pe Amfitrion pe veci să-l pedepsească.
 Alcmene: Mai bine ai fi făcut să nu spui deloc astfel de vorbe.
 Jupiter: Ei bine, atuncia, bine, vasele pentru sacrificii să le scoți
 Să pot să răsplătesc ce am promis pentru întoarcerea acasă.
 Alcmene: Am să mă ocup de asta.
 Jupiter: Și cheamă-l pe Sosia. Vreau să-l invit la masă pe Blepharo, pilotul de pe vas.
 Sosia: (intrând) Aicea sunt stăpâne. Poruncă, și am să îndeplinesc. Mă bucur să vă văd în pace.
 Jupiter: Tot ce am spus când am sosit a fost o glumă. I-am explicat, acum e pace.
 Transmite invitația mea pentru Blepharo, vreau să-l invit la masă.

ACTUL IV (Amfitrion intră îngândurat)

Amfitrion: Naucrates nu este la corăbii. Ei bine ! Au închis ușa la casă ! Halal primire !
 Mercur: Cine e la intrare ?
 Amfitrion: Eu sunt. Deschide ticălosule ! Am să-ți înmoi spinarea cu biciul, pentru insolentă
 !
 Mercur: Ei bine ... apari aici la vârstă așa de înaintată, cerșind un pic de scărmaneală
 Amfitrion, stăpânul, este ocupat. Sărmane om ! Mergi caută-ți un doctor.

(Alcmene iese pe ușă, sosesc Jupiter și Blepharus)

Alcmene: Tu mi-ai jurat solemn că tot ce-ai spus n-a fost decât o farsă
 Tu ești vrăjtit, sau ești nebun.
 Blepharus: Abea îmi țin suflarea.
 Jupiter: L-am prins asupra faptului pe acest hoț nerușinat.
 Amfitrion: Nu, nu. Thebani, concetățeni, eu am prins monstru acesta depravat.
 Asupra mea și a dragii mele soții, rușine a adus.
 Blepharus: Vă rog să vă adunați puțin. Eu am să plec. Am o chestiune urgentă.
 Amfitrion: Blepharo ! Stai de partea mea, ajută-mă, stai nu pleca !
 Blepharus: La revedere. Cum aș putea să fie de ajutor
 Când eu nu știu de partea cui să fiu ?

ACTUL V (Bromia, ieșind din casă în mare panică)

- Bromia: Ce lucruri uimitoare se întâmplă aici ! Vai, mie ! Capul mi se rupe în două
Nu pot să văd corect și nici să aud. Stăpâna s-a rugat la zei pentru ajutor
Și atunci, o voce prea puternică a spus: "Alcmena, ajutorul de pe drum,
Pe tine și pe ai tăi, stăpânul cerurilor cu blândețe vă ocrotește, ridică-te."
Și am văzut pe loc că a născut doi gemeni, fără ca nimeni să observe.
Dar cine e bătrânul de pe prag ? E chiar Amfitrion ! E chiar stăpânul meu !
- Amfitrion: Vai, cerurilor, ajutor ! Ce s-a întâmplat cu mine ?
- Bromia: Ridică-te stăpâne. Sunt Bromia, camerista dumneavoastră.
- Amfitrion: De frică am paralizat ! Mă simt de parcă m-am întors din lumea de apoi.
- Bromia: Noi bietele femeii, am fost lovite de aceeași teamă. Eu stau de mărturie,
Că a fost pioasă și onestă iubita ta soție. Acum ea a născut doi gemeni.
- Amfitrion: De partea mea sunt zeii !
- Bromia: Când s-au născut, mi s-a cerut să le fac baie. Dar ce băiat am îmbăiat !
Ce mare și puternic era. În scutece noi n-am putut să-l înfășăm.
- Amfitrion: Nu este nici o îndoială. De ajutor divin soția mea s-a bucurat.
Ei bine, bine, bine. Acum să scoatem vasele de sacrificii
Cu ample ofrande trebuie să-i mulțumim lui Jove cel omnipotent.
- Jupiter: Sunt Jupiter, deci ție, eu viitorul am să ți-l înfățișez
Cel răsărit din a Olimpului sămânță nemuritoare glorie îți va aduce
Prin munca lui, să te împaci cu a ta soție, nimic nepotrivit ea nu a înfăptuit
Puterea mea a fost asupra ei, acum plec la Ceruri.
- Amfitrion: Dorința zeului este poruncă, dar te implor, cuvântul dat să-l împlinești.
(către spectatori)
Și acuma, spectatori, de dragul splendidului Jove, să auzim niște aplauze !

EPILOG: Este viața noastră reală, sau este doar o iluzie, o imagine în oglindă ? Poate fi viața clonată în imagini paralele ? Putem noi să alegem una dintre ele, sau să navigăm de la o clonă la alta ? În antichitate este sigur că viețile oamenilor se împleteau cu cele ale zeilor nemuritori. Zeii erau răspunzători pentru toate faptele bune, și pentru cele rele. În toate cazurile, neînțelegerile se aplanau oferind libații și sacrificii. Amfitrion, stăpânul casei și comandantul unei armate invincibile, se trezește că este un bătrân neajutorat, incapabil să deschidă ușa propriei case. A fost depășit în putere de atotputernicul Jove, sau poate de un rege mai tânăr. În ambele cazuri, a dat naștere unui fiu și a adoptat încă unul, ambii urmând să muncească pentru gloria sa nemuritoare.

TITLUL: FRAȚII (ADELPHOE)

AUTORUL: PUBLIUS TERENTIUS AFER (195-159 îen)

Născut lângă Cartagina, fiu al unei femei aflată în sclavie, a trăit prima copilărie pe teritoriul Libiei

Antice. Porecla sa Afer indică originea sa Berberă. În copilărie a fost vândut ca sclav senatorului Terentius Lucanus, pentru a fi adus și educat la Roma. Mai târziu, impresionat de talentul său, stăpânul l-a eliberat. Ca urmare, întreaga sa operă este semnată cu patronimul stăpânului său: Terentius. În baza celor consemnate de Suetoniu, a fost un om de statură moderată, slab, cu ten măsliniu. Terentius a fost acceptat ca membru al Cercului Scipionic, un grup de filozofi, poeți și politicieni, conduși de Scipio Aemilianus (185-129 îen), fiu al Consulului Lucius Aemilianus Paulus Macedonicus, victorios în cel de al Treilea Război Macedonian. Se știe că fiica lui s-a măritat cu un militar Roman din trupele de cavalerie. În anul 159 îen a călătorit în Grecia, pentru a aduna material dramatic și nu s-a mai întors. Se crede că a murit pe mare în timpul călătoriei, sau a fost victima unei boli, dar nu există informații certe despre soarta sa ulterioară. Toate piesele sale au fost adaptate din limba Greacă, dar spre deosebire de Plautus, limbajul său a fost conversațional, într-o limbă Latină simplă, directă. Popularitatea sa în continuă creștere este atestată de cele peste 650 de manuscrise din Evul Mediu ce conțin fragmente din lucrările sale. Șase piese a supraviețuit integral: *Andria* (Fata din Andros, 166 îen), *Hecyra* (Soacra, 165 îen), *Heauton Timorumenos* (Auto-Supliciu, 163 îen), *Phormio* (161 îen), *Eunuchus* (161 îen), *Adelphoe* (Frații, 160 îen).

ISTORIC: Între anii 171-168 îen, Republica Roma a fost în război cu Regatul Macedoniei. Regele Perseus, ultimul din Dinastia Antigonidă, a fost învins și capturat în urma bătăliei de la Pydna, având ca rezultat capturarea a peste 150 000 de sclavi din Epir și jefuirea a peste 70 de orașe. La acel moment, Roma se afla în plină expansiune militară, atât în Grecia cât și în Nordul Africii. Această piesă a fost din limba Greacă, după un text al lui Menander. *Adelphoe* s-a jucat pentru prima dată în anul 160 îen, cu ocazia jocurilor organizate pentru funerariile patronului său, Consulul Aemilianus Paulus. Ca urmare a limbajului limpede, lucrările lui Terentius au fost utilizate extensiv în tot cursul Evului Mediu, în schituri și mănăstiri. Mulți scribi au învățat limba Latină copiind cu meticulozitate textele sale. Prima ediție tipărită a apărut în anul 1470, la Strasbourg, iar primul spectacol medieval a fost pus în scenă la Florența, în anul 1476. Printre dramaturgii care au utilizat o parte din temele sale se numără: Montaigne, Shakespeare sau Moliere. De exemplu, "L'Escole des Maries" (Școala Însurășilor) a lui Moliere, pusă în scenă în anul 1661, a fost inspirată după *Adelphoe*. Terentius a fost mult apreciat pentru buna morală, bunul gust și bunul său limbaj. O bună traducere în limba Engleză, din anul 1918, aparține lui John Sargeant. O altă versiune modernă a fost produsă în anul 1887 de Henry Thomas Riley (2007, Project Gutenberg eBook). Versiunea Latină este accesibilă la TheLatinLibrary.com. O versiune accesibilă în limba română aparține lui Teica Nicolae (Biblioteca Pentru Toți 888). Fragmente de text din Terentius se regăsesc și în opera profesorului Ștefan Bezdechi.

ROLURI: Micio (cetățean), Demea (fratele lui), Aeschinus (fiul lui Demea, adoptat de Micio), Ctesipho (fiul lui Demea), Hegio (cetățean), Sannio (negustor de sclavi), Syrus (servitor), Dromo (servitor), Geta (servitor), Sostrata (femeie cetățean), Canthara (servitoarea ei). Alții: Parmeno (sclav), Pamphila (fiica lui Sostrata), Bacchis (cântăreață la harfă).

SUBIECT: Demea, cetățean al Athenei, avea doi băieți și l-a încredințat pe unul dintre ei, spre a fi adoptat, fratelui lui Micio. Deoarece Demea era un părinte aspru, supus legii, fiul adoptat, Aeschinus, a făcut paravan pentru fratele lui Ctesipho, într-o afacere amoroasă. Aeschinus a răpit o cântăreață la harfă de la un negustor de sclavi și a luat asupra sa întreaga rușine generată de zvonuri. Aeschinus era și el îndrăgostit de o tânără din Athena, fără mijloace materiale, și a lăsat-o însărcinată. Când adevărul a ieșit la iveală, Demea a protestat furios, dar ambii băieți au trebuit să se căsătorească cu iubitele lor, iar Micio a trebuit să acopere toate cheltuielile. Servitorii din ambele case s-au străduit să extragă și ei puțin interes din afacere.

MOMENTE BUNE: (Sargeant John, 1913)

ACTUL 1 (Atena, Casa lui Micio față în față cu casa lui Sostrata)

Micio: Aeschinus nu s-a mai întors după cina de seară, și nici unul dintre însoțitorii săi.

El este fiul fratelui meu, pe care l-am adoptat și îl iubesc ca pe copilul meu.
 El este bucuria vieții mele, îi dau bani. L-am învățat să nu-mi ascundă nici un secret.
 Când legi de tine un copil prin generozitate, el va fi sincer cu tine în tot ceea ce face.

(Demea intră în scenă)

Demea: Ah, bine că te văd ! Tu ești cel pe care-l caut. Îl avem pe Aeschinul la mâna noastră !

Micio: Ce a făcut ?

Demea: A rupt zăvorul, a intrat cu forța într-o casă străină, l-a bătut pe proprietar și pe toți cei din casă, aproape să-i omoare, a răpit o fată de care este îndrăgostit. Tot orașul vorbește despre această afacere, mai mult decât scandalosă.

Micio: Tu, Demea, te cam grăbești cu judecata. Nu este o crimă atât de vicioasă să fi îndrăgostit sau să petreci cu băutura. Dacă tu și cu mine nu facem asta, este pentru că nu ne permite sărăcia. Mi-ai dat fiul spre adopție. Dacă greșește cu ceva, Demea, atunci el greșește față de mine. Petrecherile și parfumurile lui sunt pe cheltuiala mea. El are o iubită, am să-i dau bani atât timp cât e convenabil. Când nu va mai fi cazul, iubita o să-i închidă ușa în nas.

Demea: Ți-am cerut fiul înapoi ? Mă tulbură: e sânge din sângele meu.

Micio: Iubirile lui au fost nenumărate, și fiecare dintre ele a costat ceva bănuți. În sfârșit, chiar cu o zi în urmă, a anunțat că vrea să se căsătorească. Am sperat că sângele lui înfierbântat s-a răcorit și am fost încântat.

ACTUL 2 (Aeschinus aduce fata cu care a sărbătorit. Intră împreună cu Parmeno, interceptați de Sannio)

Sannio: Pentru numele Zeilor, oameni buni, ajutați un om inocent ajuns la disperare.

Aeschinus: (către fată) Nu te teme. Nu este nici un pericol. Cât sunt cu tine nu te va atinge nici cu un deget.

Sannio: În fața unei lumi întregi, voi face asta. Doar mă cunoști, Aeschinus, sunt negustor de sclavi.

Aeschinus: Știi asta.

Sannio: Am să-mi cer drepturile, și nu cu vorbe ai să plătești răul ce mi-ai făcut. Nu accept asta !

Aeschinus: Stai lângă el, Parmeno. Când dau din cap, fii gata să mângâi falca lui cu pumnul.

Sannio: Rușine, rușine ! Ce înseamnă asta ? Te crezi aicea suveran, Aeschinus ?

Aeschinus: Dacă aș fi rege, te-aș plasa într-un loc pe măsura calităților tale.

Sannio: Ce drept ai tu să sechestrezi o fată pentru care eu am plătit și am adus-o aici ?

Aeschinus: O sută de livre ai dat pe ea. Suma îți va fi returnată.

Sannio: Ce ? Și dacă refuz să o vând, ai să mă obligi ?

Aeschinus: Nicidecum. Ea fiind om liber, nu mai este de vânzare. Am introdus cererea ca ea să fie eliberată. Gândește-te puțin la asta până mă întorc. (cei trei intră în casă)

Syrus: (ieșind din casă) Am auzit Sannio, că ai avut o mică luptă cu stăpânul meu ?

Sannio: Cea mai puțin corectă luptă ce am văzut vreodată. L-am lăsat chiar să-mi mute falca.

Syrus: Haide, că te înțeleg prea bine. Suta de livre nu va fi a ta dacă încerci să o obții cu forța. Am auzit că trebuie să pleci în Cipru. Când te întorci, vom rezolva și asta, sper.

Sannio: (deoparte) Trebuie să duc marfă în Cipru. Dacă întârziu la afacere, pierderea va fi foarte mare.

Dacă renunț aici, acum, nu mai am continuare. Judecătorul mă va întreba: Cum ?

După atâta timp ? De ce ai ascuns atâta vreme ? Unde ai fost ?

Syrus: Doar o vorbă îți mai spun. Decât să riști pierzi sau să câștigi totul, mai bine să te mulțumești cu jumătate. Cincizeci de livre, Sannio, le va scoate el de undeva.

Sannio: Vai Cerule ! Este omul nostru atâta de nerușinat ? Eu mă opresc aici.

Syrus: Cum dorești.

Sannio: Nu, nu, stai puțin ! Te rog, Syrus, te rog. Ajută-mă să-mi scot doar banii. La preț de cost, oricum, Syrus. (îi oferă niște bani) Și vei avea și tu motive să spui că n-am uitat de tine, că sunt generos.

Syrus: Am să țin spatele pentru asta. Ah, uite că vine Ctesipho.

Ctesipho: O frate drag, cum să găsec eu oare cuvinte să îți mulțumesc ? Oh, Syrus, unde e Aeschinus

?

Syrus: Acasă este, te așteaptă.

Cyesipho: El pentru mine s-a sacrificat. Cuvinte grele, reputație, atâta trudă și jigniri, pe toate le-a luat asupra sa.

Aeschinus: Ce faci Ctesipho ? Totul este bine: să nu mai văd privirea ta posomorâtă ! Merg acum în piață să îi plătesc lui Sannio. Tu intră, Ctesipho, iubirea te așteaptă.

(Ctesipho intră în casă)

Syrus: Să mergem. Prietenul nostru trebuie să plece în Cipru, și este în mare grabă.

Sannio: Nu chiar atât de grabnic cum vrei tu. Am timp destul.

Syrus: Nu te teme. Vei fi plătit cu suma integrală.

ACTUL 3 (Sostrata iese din casa ei cu Canthara)

Sostrata: Dădacă, ce o să se întâmple cu ea ?

Canthara: Va fi bine, vă garabntez. De parcă n-ați mai văzut nici o naștere. Având în vedere circumstanțele, este atât de bine cât poate să fie. (intră Geta)

Geta: Aveți milă Zeilor ! Violență, sărăcie, răutate, neputință, rușine !
Ce mai lume ! Ce de păcate, un trib de impietate, ce blestem nefiresc !

Sostrata: De ce este Geta atât de agitat ?

Geta: Onoarea, jurământul, compasiunea, nimic nu l-a ținut la distanță de biata femeie pe care a rușinat-o atât de scandalos. Sunt turbat de pasiune. Totul s-a sfârșit.
Aeschinus s-a rupt complet de familia noastră. S-a îndrăgostit de altcineva.

Sostrata: Ai milă, Cerule ! Cât de nefericită pot să fiu ! A jurat că nu poate să trăiască fără fata mea, nici măcar o singură zi !

Geta: Trebuie însă se ne ținem gura.

Sostrata: Fata nu are zestre, iar ceea ce era aproape la fel de valoros, acum s-a pierdut. Nu se mai poate mărita cu un nume nepătat. Am să mă duc la tribunal. Acum, dragă Chantara mergi iute și cheamă o moașă, să fie la îndemână când avem nevoie.

Demea: (intră) Moarte și dezolare ! Am auzit că și Ctesipho este mână în mână cu Aeschinus în această afacere. (către Syrus) Hei, tu, cântăreața la harfă mai este încă în casa voastră ?

Syrus: Acolo este locul ei, Domnule !

Demea: Zeii să ne aibă în pază ! Are de gând să o păstreze la el acasă ?

Syrus: Presupun că da: este destul de lunatic pentru asta.

Demea: Unde este fiul meu ?

Syrus: De ceva vreme este plecat la țară, la o fermă. S-a certat urât cu fratele lui, din cauza fetei care cântă la harfă. Mai bine a-ți merge direct acolo, domnule.

Demea: Acolo pornesc, negreșit. (Syrus intră în casă, Hegio și Geta intră în scenă)

Hegio: Această casă este locul unor fapte nedemne de un patrician !

Dacă nu revin la calea cea dreaptă, ei nu vor ieși cu fața curată din asta.

Geta: Oh, Domnule, toate speranțele noastre sunt în domnia ta, ești campionul și patronul ei.

Demea: Bună sănătate ție, Hegio.

Hegio: Fiul tău cel mare, Aeschinus, s-a purtat ca un om incorect. Îl ști pe prietenul nostru, Simulus. Fiica lui a fost rușinată de fiul tău. De bună voie s-a prezentat la mama fetei, plângându-se că se va însura cu ea. Acum fata este însărcinată, în luna a zecea, iar el și-a luat o cântăreață la harfă în casa lui.

Demea: Sunt rușinat. Nu știu ce să fac, sau cum să-l apăr.

Poți merge acasă liniștit: tot ceea ce este drept se va face.

ACTUL 4 (intră Ctesipho iar Syrus iese din casa lui Micio)

Ctesipho: Tatăl meu a plecat la țară. Dacă nu mă găsește va reveni aici cât de curând.
Ce am să-i spun ?

Syrus: Nu este nici un dependent, sau prieten de familie cu care să fi avut vreo afacere ?

Ctesipho: Asta pe timpul zilei, dar pentru timpul nopții ce pot eu să-i spun ?

Syrus: E încântat să stie că te rogi. Am să-l fac eu să fie ca un înger. Uite-l că vine.
Intră în casă domnule, mă ocup eu de asta.

Demea: (intră) Stimat domn, este acasă al meu frate ?

Syrus: De ce îmi spuneți mie oare "Stimate Domn" ? Când eu sunt mort. Ctesipho aproape că ne-a omorât cu pumnii, pe mine și pe biata fată.

Demea: Ce ? Cum, cum vine asta ?

Syrus: Spunea că eu sunt vinovat pentru că am cumpărat fata.

Demea: Bravo Ctesipho ! El vede că tu ești de fapt la baza acestei necurate afaceri.
Dar al meu frate, este acasă oare ?

Syrus: E dus la magazin, dă ordine pentru niște scaune de grădină.

Demea: Pentru una dintre petrecerile voastre. Mai bine merg să-l întâlnesc.
(amândoi părăsesc scena, intră Micio și Hegio)

Micio: Nu-mi fac decât datoria. Greșeala este a noastră, trebuie să plătesc.

Hegio: Poftim cu mine să o vezi pe mama fetei și să-i spui asta. Când oamenii sunt mai puțin prosperi, sunt mult mai înclinați să creadă că sunt abuzați, că te joci cu ei.
Scuzele prezentate personal sunt cea mai bună cale spre împăcare.

(cei doi intră în casa Sostratei, sosește Aeschinus)

Aeschinus: (singur) Ce tortură ! Sostrata crede că am adus fata pentru mine. Pamphila m-a expediat spunând: "Să stai cu fata pe care ai ales-o". Ce pot să fac acum ? Să spun ca fata este pentru al meu frate ? Secretul trebuie păstrat, și nici nu cred că o să accepte adevărul.

Micio: (ieșind) Fă cum ți-am spus Sostrata, amândouă. (către Aeschinus) Aeschinus ! Mă întreb cu ce afacere ești tu aici ?

Aeschinus: N-n-nici una, Domnule, din câte știu eu. Dar dumneata ce faci aici ?

Micio: Un prieten m-a rugat să intervin într-o chestiune ce privește legea. Niște femei aici, sunt sigur că nu le cunoști, trăiesc o viață foarte grea. Fata și-a pierdut tatăl, iar prietenul meu este ruda cea mai apropiată, destul de îndepărtat însă ca să o poată lua de soție.
A venit să o ia cu el. El locuiește în Milet.

Aeschinus: Cum ! Să ia fata cu el ?

Micio: Du-te acum acasă, și roagă-te zeilor să o apere pe soția ta. Hai du-te.

ACTUL 5 (intră Demea și Micio)

Demea: Am vești proaspete despre alte crime, monstroase crime, comise de bunul tău tânăr.

Micio: Mă plictisești, măi omule.

Demea: De data asta împotriva unui cetățean Atenian. Și s-a născut și un copil din asta.

Micio: Zeii să-l binecuvânteze !

Demea: Fata nu are nici un șfanț. Și trebuie să se mărite fără nici o zestre.

Micio: Chestiunea este rezolvată, l-am logodit deja cu fata.

Demea: Ai aruncat o sută de livre pe cântăreața la harfă, și acum trebuie vândută.

Micio: Nicidecum, fata rămâne la mine în casă.

Demea: Vai Cerurilor ! O soție și o concubină sub același acoperiș ?

Micio: De ce nu ?

Demea: Ai să dansezi cu coarda, cu ele două la câte un capăt (imită dansul coardei)
Ce viață ! Ce morală ! Ce nebulie !

Syrus: (turmentat) (către Demea) Hello, bătrâne patrician. De ce sunteți posomorât ?

Demea: Tu ticălosule ai cam băut, de parcă ești la sărbătoare.

Dromo: (din interior) Hei Syrus ! Ctesipho te vrea aici.

Demea: Este Ctesipho aici ?

Syrus: Nu Domnule, este altă persoană, aici este un fel de aventurier.

Micio: (din ușă) Da, așa cum ți-am spus, Sostrata, totul este pregătit, când doriți.

Demea: De ce adăpostești băiatul meu la tine-n casă ? De ce-i cumperi iubită, Micio ?

Micio: Avere-mi crește pe aripi de vânt, lasă-i să aibă și ei parte. Tu nu vei suferi

vreo pierdere de capital. În ei eu văd inteligență, reverență și compasiune reciprocă.

Demea: Chiar mâine dimineață voi pleca la țară, cu fiul meu și cântăreața lui la harfă.

Micio: Acuma spun că ai fost înțelept. Ai grijă numai, fata să nu fugă.

ACTUL 6 (după o oră)

Syrus: (către Demea) Vă rog, Domnule, fratele vostru vă roagă să nu ne părăsiți încă.

Geta: (de la Sostrata) Bună seara, Domnule.

Aeschinus: (intră) Ah, tată, dragă tată, ești aici ? Trebuie să sosească corul pentru imnul căsătoriei.

Demea: Lasă corul, și imnul, și lanternele, și muzicienii, mai bine pune să se spargă o gaură în zidul grădinii, chiar în acest moment. Din cele două case să faci una, pe fată și pe mamă să le aduci în casa noastră.

Aeschins: De acord, bătrânule meu tată drag !

Demea: Este mai bine pentru o mamă în situația ei, decât să fie scoasă în stradă.

Micio: Acum dai ordine aici, Demea ? Eu nu sunt împotrivă.

Demea: Soția fiului nostru are o mamă, și nu e nimeni să o aibă în pază. Cel mai corect ar fi ca tu să o iei de soție.

Micio: Să mă căsătoresc cu ea. Ce prost ești frate ! Eu și o decăzută cam bătrână ?

Aeschinus: De dragul meu, fă asta tată.

Demea: Și apoi mai este Hegio, ruda lor cea mai apropiată. Nu e bogat, lasă-l să aibă ferma cea mică ce vroiai oricum s-o vinzi. Acum el este ruda noastră.

Aeschinus: Fă asta, tată.

Micio: Ei bine, Hegio va avea această fermă, dacă băiatul nostru asta cere.

Syrus: Ordinele au fost indeplinite. Femeile acuma sunt în casă.

Demea: Și acest om onest. Ca un jurat ce sunt eu spun ca ar fi drept ca Syrus să fie eliberat.

Syrus: Oh, domnule, știți că sunt un om bun. De cei doi domnișori m-am ocupat din fragedă pruncie.

Micio: Poftim, Syrus, vino aici. (îl trage de ureche) Să te eliberez de asta.

Syrus: Aș vrea ca Phrygia, a mea soție, să fie liberă și ea, ca bucuria să fie deplină !

Micio: Am să mă gândesc la asta. Dar ce-i cu generozitatea asta bruscă ?

Demea: Risipește, cheltuiește, fă-ți toate capriciile. Dar dacă vrei pe cineva care să te îndrepte, să te corecteze, acolo unde ochii tineri nu văd nimic, aici sunt frate, să fac eu asta pentru tine.

Aeschinus: Noi ne supunem ție, tată. Dar ce se va întâmpla cu al meu frate ?

Demea: De data asta să-l lăsăm să-și facă voia, să fie însă pentru ultima dată.

Muzicianul: Aplaudați, vă rog !

EPILOG: În Antica Atenă (și la Roma), proprietatea era prețuită înainte de orice. Căsătoria era acceptabilă doar între cei de rang egal. Această istorisire este despre bogăție și sărăcie, iubire și datorie, și ceea ce este moral sau imoral în Antica Atenă. Doi cetățeni respectabili din Atena se confruntă cu poveștile de iubire ale celor doi tineri băieți ai lor. Pentru a face ceea ce trebuie făcut, Micio, cel mai bătrân și mai generos dintre ei, primește oferta de a se căsători cu mama unei fete sărace, pentru ca fata să devină o partidă social acceptabilă pentru fiul ei. Celui de al doilea băiat, i se permite și lui să-și păstreze iubita, o cântăreață la harfă. Pe scurt, trei femei au intrat în casa celor patru bărbați, iar doi dintre servitori au fost eliberați. Orice aspect al moralei se poate rezolva cu grație și ceva cheltuieli.

TITLUL: FEMEILE TROIENE (TROADES)

AUTORUL: LUCIUS ANNAEUS SENECA CEL TÂNĂR (4 îen - 65 en)

Născut în Spania (Hispania), la Cordoba, tatăl lui a fost Lucius Annaeus Seneca cel Bătrân (54 îen - 39 en), scriitor și filozof, membru al unei bogate familii de ofițeri de cavalerie (equites). Mama lui, Helvia, provenea dintr-o prominentă familie din Boetia. La o vârstă tânără a fost dus la Roma pentru educație. A primit lecții de filozofie, literatură, gramatică și retorică. Apoi a petrecut alți zece ani în Egipt, unde unchiul său Gaius Galerius era Prefect al Egiptului. Revenit la Roma în anul 30 en, a fost ales chestor în anul 37 en. A fost exilat în anul 41 en pe insula Corsica, unde a petrecut următorii opt ani și s-a căsătorit cu Pompeia Paulina. A fost rechemat la Roma în anul 49 en pentru a fi numit tutorele viitorului împărat Claudius Caesar Augustus Germanicus (Nero 37-68 en). Numit consul în anul 56 en, s-a implicat în politică și a devenit extrem de bogat. După anul 62 en influența sa a scăzut rapid și a adoptat un stil de viață mult mai liniștit, retras la proprietățile sale din provincie. Acuzat de conspirație împotriva Împăratului a primit ordin să se sinucidă. Respectând tradiția antică, după ce a dictat scribului ultimele sale dorințe, la vârsta de 69 de ani, a îndeplinit ordinul. Seneca a scris mai multe cărți, în cea mai mare parte centrate pe etică și Stoicism. Dintre piesele sale de teatru, zece au supraviețuit timpului: Hercules furens (Furia lui Hercules), Troades (Femeile Troiene), Phoenissae (Femeile Feniciene), Medea, Phaedra, Oedipus, Agamemnon, Thyestes, Hercules Oetaeus (Hercule la Oeta), Apocolocyntosis. În Evul Mediu piesele sale au fost citite frecvent în toate universitățile Europei.

ISTORIC: Vremurile de glorie pentru Seneca au fost în legătură cu Împărăteasa Agrippina și fiul acesteia, viitorul Împărat Nero. În calitatea sa de consilier a contribuit la guvernare promovând construcția de amfiteatre și organizarea de jocuri atletice. El a fost cel care l-a sfătuit pe Împăratul Nero pentru aparițiile acestuia ca actor, poet sau conducător de quadrigă. A trăit să vadă Marele Incendiu care a devastat Roma în anul 64 en. Prima traducere a pieselor sale în limba Engleză a fost tipărită de Thomas Newton, în anul 1581, sub titlul "Seneca his Ten Tragedies". În anul 1702, Sir Edward Sherburne a publicat o altă traducere pentru trei dintre piesele sale. Această piesă este un tip aparte de tragedie Latină, cu subiect Grecesc, cunoscută sub denumirea generică de "fabula crepidata" sau "fabula cothurnata" (poveste cu sandale), destinată aristocrației, mai puțin soldaților și oamenilor simpli. O versiune modernă în limba Engleză a fost produsă în anul 1899, la Cambridge, de către Ella Isabel Harris. O bună traducere în limba română a fost publicată de Editura Univers, în anul 1984, sub titlul "Seneca Tragedii" vol. II.

ROLURI: Agamemnon, Ulysses, Pyrrhus, Calchas, Talthybius, Astynax, Hecuba, Andromacha, Elena, Polyxena, Un bătrân, Mesager, Corul femeilor Troiene

SUBIECT: Asediul cetății Troia s-a sfârșit. Regina Hecuba jalește dezastrul țării sale, moartea soțului și a fiului său. Pyrrhus, fiul eroului Achilles, cere ca Polyxenia, ultima fiică a reginei Hecuba să-i fie oferită în dar tatălui său mort. Polyxenia trebuie să fie sacrificată pe mormântul acestuia, pentru ca grecii să se bucure de o călătorie spre patrie lipsită de pericole. Ulysses cere la rândul său să fie sacrificat Astyanax, ultimul fiu al Regelui Hector și al Reginei Andromacha, pentru ca dinastia lor să fie extinsă. Femeile Troiei jlesc soarta

cel doi, dar se întreabă dacă nu cumva o moarte glorioasă este preferabilă sclaviei. Indiferenți la frământările lor, Grecii înfăptuiesc ritual cele două sacrificii și apoi ridică pânzele spre casă.

MOMENTE BUNE: (Ella Isabel Harris, 1899 Project Gutenberg)

ACTUL 1 (Scena 1, Hecuba, Corul)

Hecuba: Cel ce și-a pus credința în a regilor coroană
Cu inima credulă, neînfricat de zei,
Crezând doar că norocu-i va surâde,
Să aibă soarta mea, și a cetății Troia.
Am stat de mărturie la moartea unui rege.
Cinstitele altare, căzute sunt sub braț barbar
Priam, părintele atâtor falnici regi
Nu și-a găsit mormântul, în flăcările Troiei
Nu a avut nici rug, și totuși asprii zei
Nu s-au calmat. Puteți jeli, cu pumnul
Bateți pieptul, începeți rituri funerare
Lung să răsunе tristul vostru plânset.

Corul: Noi tragedii cer jale nouă, cu brațul ridicat
Cu pumnii batem pieptul, supușii tăi, regină,
Nu sunt inepti când vine vremea să jelim.

ACTUL 2 (Scena 1, Talthybius)

Talthybius: O lungă întârziere, pe Greci îi ține închiși în port
Fie că vor război sau vor să se întoarcă acasă.
Mânia lui Achilles, mânia ce și-a pus pecetea,
Prin moarte cere mâna Polixeniei, să-i fie soață,
Pyrrhus însuși, trebuie să conducă sacrificiul.

(Scena 2, Agamemnon, Pyrrhus)

Pyrrhus: Uitat este Achilles, deși de unul singur, el Troia a îngenuncheat
Grăbiți-vă să-i dați ce cere, măcar și prea târziu
Toți căpitani și-au luat prada. Merită el să fie uitat ?
Nepotrivit nu este darul ce-l cere al său fiu.

Agamemnon: Ce a mai rămas din Troia, ruina fumegândă
Destul jertfă este, mai mult decât destul
Mi s-a cerut ca jertfă o nobilă fecioară
Să cadă însângerată peste al său tumul
În rochie de mireasă ea trebuie să moară,
Să accept această crimă, eu nu pot fi fudul.
Pe al meu cap să cadă întreaga remușcare,
Ce ce omorul nu oprește, atunci când este la putere
Răspunde pentru el.

Pyrrhus: Să plece atunci Achilles lipsit de orice ofrandă ?

Agamemnon: Nu, el are a sa pradă,
Popoare neștiute vor plânge a sa glorie
Hai să jertfim o oaie grasă, și nici o mamă nu va plânge.

Pyrrhus: Cu brațul meu am să-i aduc ofranda
Dacă încerci să mă oprești, am să te chem nedemn

Agamemnon: Sânge regal de ce dorești să curmi cu brațul tău ?

Pyrrhus: Iertarea cere moarte mai des decât a naște.

Agamemnon: Iertarea cere o fecioară de dragul unui tumul ?

Pyrrhus: Chiar tu spui că e o crimă, când jertfa e fecioară ?
 Agamemnon: Mai mult decât copiii săi, un rege își iubește țara.
 Pyrrhus: Învingătorului i se permite orice.
 Agamemnon: Cuvintele îndrăznețe, naiva insolență
 Eu am mijloace să le curm, dar sabia mea pe cel învins îl cruță
 (către soldați) Să vină al zeilor profet.

(Scena 3, Agamemnon, Pyrrhus, Calchas, Corul)

Agamemnon: Vorbește, Calchas, spune a zeilor dorință
 Să ne conduci prin sfaturi înțelepte
 Calchas: Fecioara trebuie jertfită pe mormânt
 De un lider al Thesaliei, împodobită,
 În rochie de mireasă îmbrăcată,
 Chiar Pyrrhus o va pune la pământ.
 Tradiția cere sânge pentru sânge sfânt.
 Fiica lui Hector, Polyxenia este cea aleasă.
 Corul: Nimic nu este după moarte, moartea este doar un hotar
 În calea unei rase mereu spre cer grăbită
 Fatală pentru carne, îți ia și sufletul pe al său altar
 Mă întrebi unde va merge ființa cea iubită ?
 Acolo unde merg toți nenăscuții, nefericit ultim lăstar.

ACTUL 3 (Scena 1, Andromacha, Un bătrân)

Andromacha: De ce vă bateți pieptul și vă stricați plângând obrazul ?
 De mult i-aș fi urmat lui Hector,
 Aș fi scăpat de greci, dar fiul meu mă ține
 Inima-mi subjugă și moartea îmi interzice,
 Cerându-mi săi mai rog pe zei pentru un ultim bonus,
 Să prelungesc această viață în mizerie.
 Un bătrân: Ce rău mai poate face zeul, dacă asta i-ar fi dorința ?
 Andromacha: Mă înspăimântă visul ce-am avut azi noapte.
 Un bătrân: Cum a fost visul ?
 Andromacha: În fața ochilor, pe Hector l-am văzut, stâlcit de lacrimi, trist, căzut,
 Ca noi, cu părul neîngrijit și despletit, mi-a spus:
 Trezește-te fidela mea soție ! Îmbrățișează al tău copil, ascunde-l bine.
 Așa va fi în siguranță. Nu mai plânge ! Ascunde-l, nu-l lăsa expus.
 Un tremur rece, un fior de gheață m-a trezit din somn
 Vai mie, cum să fac eu oare ce mi-a spus ?
 Un bătrân: Ascunde-i urma. Spune că a murit în timp ce țara ardea în flăcări
 Crezându-se că au murit, mulți au scăpat din grele încercări.
 Andromacha: Altă speranță n-a rămas. Povară grea este al său nume.
 (către copil) Fără de frică, lângă al tău tată intră în mormânt;
 De vei avea noroc, vei fi în siguranță
 Iar dacă nu, vei împărți cu el acest așezământ.
 Un bătrân: Sub giulgiu, el va fi în siguranță.
 Scena 2 , Andromacha, Ulysses, războinici)
 Ulysses: Vorbesc, iar vocea mea este pentru toți grecii
 De casă îndepărtați, de prea mult timp ținuți.
 De Hector eu mă tem demult și de al lui fiu
 Doar el mai ține în așteptare a noastră flotă.
 Să-mi spuneți că sunt crud, dar eu comand
 Soldații să-l găsească pe copil, cât mai curând.

Andromacha: Vai ție, fiul meu, cum aș fi vrut în brațe să te țin !
Dacă-aș fi știut ce soartă te așteaptă,
Un alt tărâm te ține îndepărtat de ale mele brațe !

Ulysses: Gata cu prefăcătoria, nu încerca pe Ulysses să-l vrăjești,
Eu am puterea să-ți înving voința, așa divină cum te ști.

Andromacha: Unde e Hector ? Unde îmi sunt Troienii ?
Unde e Priam ? Tu unul cauți eu îi vreau pe toți.

Ulysses: Cu foc, cu bici, tortură, poate chiar cu moartea.
Am să citesc și gândul tău cel mai ascuns.

Andromacha: Turbat de-ai fi, temutule războinic
O mamă nu se teme de nimic
Poți să de bucuri; al lui Hector fiu e mort.

Ulysses: Oracolul atunci am să împlinesc, acest mormânt va deveni cenușă.

Andromacha: N-am să jelesc, în fața ta sunt dezarmată
Tu ai armura unui rege, mie furia îmi dă putere.

Ulysses: Predă băiatul, dacă vrei să-mi ceri clemență.

Andromacha: Copile, ieși în față din ascunzătoare.

(Scena 3 , Ulysses, Andromacha, Astyanax, Corul)

Andromacha: Cazi la picioarele acestui domn, copile,
Fortuna cere de la cei învinși să se supună.

Ulysses: Într-adevăr, mă mișcă durerea unei mame !
Dar și mai mult mă mișcă durerea unei Grecoaice,
Pentru a cui durere să crească acest fiu ?

Andromacha: De noi Troienii, nu mai ai de ce să te păzești,
Fă-l sclavul tău. Cine ar putea această ofrandă să-ți refuze ?

Astynax: Mamă, fie-ți milă !

Ulysses: Nu mai plângeți, de prea mult timp stă flota nemișcată.

Corul: Hecuba, tu ce soartă, tu ce pământ și ce stăpân
Avea-vei oare ? Tu moartea în a cui brațe îți vei găsi ?

ACTUL 4 (Scena 1, Elena, Hecuba, Andromacha, Polyxenia, Corul)

Elena: (către Polyxenia) Tu nobilă fecioară, din casa regilor Troieni,
La soarta ta, privește acum un zeu îndurător,
Te pregătește deci pentru o fericită nuntă
Nici Priam, nici căzuta Troie nu putea,
De pe-al tău tron mai sus să te înalțe,
Mai bine e decât să fi ajuns o sclavă.

Andromacha: Gătește-te de nuntă ! Cine ar putea să spună nu ?
Când te îndeamnă chiar Elena, cine să refuze ?
Sărbătoriți, Troienelor femei, onoarea-i mare
Banchetul Pyrrhus îl conduce. Bateți-vă pieptul și plângeți cu tărie.

Elena: Dreptate cer unui judecător ostil.
Mai mult am suferit eu decât ea.
Pe Hector, la vedere îl jeleşte Andromacha,
Iar pentru Priam plânge a lui Hecuba,
Doar eu îl plâng pe Paris în secret. E grea sclavia spuneți ?
Eu jugul l-am purtat pe umeri zece ani.
Pe mine mă urăsc și învingătorii și învinșii.
M-aș bucura să împart cu tine soarta, Polyxenia
În câmpuri Elizee, să-i fiu soție lui Achilles.

Andromacha: Priviți cu ce încântare o nobilă-și primește moartea.

Aduceți rochia de regină, lui Pyrrhus îi va fi mireasă
 Această moarte însă, mai mult a nuntă pare.

Hecuba: Săgeata lui Paris a fost ușoară, dar din mormânt
 Cenușa lui Achilles cere al nostru sânge.
 Cândva eram înconjurată de copii râzând,
 Ea este ultima din ei, pentru ea plâng,
 Cruțați-mă de această jertfă ! Obrajii îmi ard în lacrimi !

Andromacha: Să plângem, noi ar trebui, Hecuba,
 Corăbiile grecești pe noi ne duc departe.
 Fecioara va avea un giulgiu, cel puțin,
 Și își va găsi odihna pe calmul țărni al patriei.

Corul: Dulce-i durerea patriei pentru cel ce plânge
 Dulci sunt bocelile pentru pământul sfânt !

ACTUL 5 (Scena 1, Hecuba, Andromacha, Mesagerul)

Mesagerul: Din vajnicele turnuri ale Troiei, nimic n-a mai rămas
 Un unic turn tronează acum peste ruine arse
 Acolo se adună acuma tot poporul, căpitanii,
 Toți Grecii vin, plângând, de la corăbii
 Cu toții plâng, afară de Ulysses.

Andromacha: Copilul meu, cine l-a pregătit, cine l-a pus în giulgiu ?

Mesagerul: Plâng toți Aheii crima ce-au făcut, apoi se întorc spre cripta lui Achilles
 Ca pentru nuntă, vin cu torțe aprinse.
 Elena e în fruntea lor, cu fruntea aplecată
 Modestă vine victima apoi, obrajii sunt în flăcări,
 Și frumusețea ei umbrește mândrul Soare,
 Iar Pyrrhus o conduce, nu tremură mareața fată,
 Așteaptă fără frică fatala lovitură, cu fruntea sus,
 Apoi ca un copac ea cade, umplând de lacrimi ambele armate.
 Pata de sânge însă nu o rabdă solul
 Grăbit, pământul ars absoarbe tot puhoiul.

Hecuba: Puternici greci, plecați acum, plecați acasă,
 Copilul și fecioara au murit, războiul s-a sfârșit !
 Să plâng, pe cine ar trebui ? Să-mi plâng bărbatul, fiul sau nepotul,
 Sau poate țara ? Pe vii să îi jelesc, sau pe cei morți ?

Mesagerul: Femeilor captive, să vă grăbiți acum spre mare,
 Corăbiile se mișcă, au pânzele umflate.

EPILOG: Războiul este aspru, fără îndurare. Învingătorul ia totul. Greutatea cea mai mare cade pe umerii supraviețuitorilor, în mare parte femei și copii, incapabili să poarte arme. Pentru a îngreuna și mai mult situația, zeii cer sacrificii umane pentru a garanta o pace de durată. A cui viață trebuie sacrificată ? Bineînțeles, cea a celor mai nobili, cea a liderilor virtuali. Atât învingătorii cât și învinșii știu și acceptă asta, dar cu sentimente diferite. Imediat ce voința zeilor este pusă în fapt, ambele tabere plâng, apoi viața merge înainte ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

Teatrul Britanic

În Anglia, denumirea de teatru Renascentist, cunoscut și ca teatru Elisabetan, se referă la teatrul Britanic din perioada anilor 1558 la 1642. În această perioadă s-au publicat mai mult de 600 de piese de teatru, dintre care doar puține sunt cunoscute spectatorilor din zilele noastre. William Shakespeare, Christopher Marlowe și Ben Johnson au fost principalele personaje ale epocii, dar un cercetător serios va găsi un izvor de inspirație și în lucrările altor autori, precum: William Alabaster, Earl William Alexander, Robert Armin, Barnabe Barnes, Francis Beaumont, Sir William Berkely, Samuel Brandon, Richard Brome, Samuel Brooke, William Browne, Thomas Campion, Lodowick Carlell, William Cartwright, Viscountess Elisabeth Cary, Earl Robert Cecil, George Chapman, Henry Cheke, John Clavell, Samuel Daniel, Sir William Davenant, Michael Drayton, Richard Edwardes, George Ferebee, John Fletcher, Phineas Fletcher, John Ford, Abraham Fraunce, William Gager, George Gascoigne, Henry Glapthorne, Arthur Golding, Baron Fulke Greville, Walter Hawkesworth, Countess Mary Herbert, Thomas Hughes, Henry Killigrew, Thomas Killigrew, Thomas Kyd, Sir Henry Lee, Thomas Legge, John Lyly, Francis Marbury, Shackerley Marmion, John Marston, John Mason, Thomas May, Thomas Middleton, Anthony Munday, Thomas Norton, George Peele, William Percy, Thomas Preston, George Ruggle, Joseph Rutter, Earl Thomas Sackville, William Sampson, James Shirley, Sir Philip Sidney, Sir John Suckling, Thomas Tomkis, Cyril Tourner, Sir Francis Verney, William Warner, John Webster, George Whetstone, Robert Duncan Wilmot, Arthur Wilson, Robert Yarrington. Companiile de actori profesioniști se organizau în jurul unui număr de circa zece acționari, în același timp actori și responsabil cu managementul trupei. Mai existau însă și oameni angajați pentru a lucra doar în spatele scenei. Regii erau îndrăgostiți cu pasiune de teatru, iar la curte exista o activitate teatrală intensă., cu 6-7 spectacole pe an. Cele mai importante companii de teatru de la Curtea regală au fost: Prince Henry's men (47 spectacole), Chamberlain's Men (32 spectacole) and Admiral's Men (20 spectacole). Alte companii de teatru au fost: King's Revels Children, King's Revels Men, Lady Elisabeth's Men, Leicester's Men, Oxford's Boys, Oxford's Men, Pembroke's Men, Prince Charles's Men, Queen Anne's Men, Queen Elisabeth's Men, Queen Henrietta's Men, The Children of Paul's The Children of the Chapel, The King's Men, Worcester's Men. Săli de teatru celebre în epoca Elisabetană au fost: Blackfriars Theatre, Cockpit Theatre, Cockpit-in-Court, mai multe Inn-yard Theatres (hanuri), Newington Butts, Red Bull Theatre, Red Lion, Salisbury Court Theatre, The Curtain, The Fortune, The Globe, The Hope, The Phoenix, The Rose, The Swan, The Theatre, Whitefriars Theatre.

TITLUL: ROMEO ȘI JULIETA (ROMEO AND JULIET)

AUTORUL: WILLIAM SHAKESPEARE (26 Aprilie 1564 - 23 Aprilie 1616)

Fiu al lui John Shakespeare, consilier municipal și producător de mănuși, și al Mariei Arden dintr-o familie de fermieri, William s-a născut la Stratford-upon-Avon, al treilea dintre opt copii, primul care a supraviețuit. A învățat Gramatica și limba Latină la King's School din Stratford. La vârsta de 18 ani s-a căsătorit cu Anne Hathaway iar fructul acestei uniuni au fost trei copii: Susana, Hamnet și Judith. Activitatea lui în cadrul teatrului a început în anul 1594, împreună cu o trupă de actori denumită Oamenii Lordului Chambrelan, fondată sub patronajul Baronului de Hunsdon, Henry Carey (1526-1596) și al fiului său George

Carey (1547-1603), Lord Chamberlain al Casei Regale pe lângă Regina Elisabeta I Tudor (1558-1603). În anul 1603, compania a fost redenumită în Oamenii Regelui, sub patronajul Regelui James I Stuart. Actorii au susținut spectacolele la The Theatre Shoreditch (1594), Curtain Theatre (1597) și la Globe Theatre (1599). În anul 1613 s-a retras din activitatea de actor, la Stratford, pentru a trăi din grădinărit. A murit trei ani mai târziu, la vârsta de 52 de ani. I-au fost atribuite mai mult de 39 de lucrări dramatice: 16 Comedii, 12 Tragedii și 11 Drame Istorice.

Tragedii: Titus Andronicus (1588), Romeo and Juliet (1591), Julius Caesar (1599), Hamlet (1601), Troilus and Cressida (1602), Othello (1603), Coriolanus (1605), Timon of Athens (1606), Macbeth (1606), King Lear (1606), Anthony and Cleopatra (1607), Cymbeline (1611).

Comedii: The Two Gentleman of Verona (1583), The Comedy of Errors (1594), Much Ado About Nothing (1598), Love's Labour's Lost (1590), The Taming of the Shrew (1592), A Midsummer Night's Dream (1595), The Merchant of Venice (1596), As Well That Ends Well (1598), As You Like It (1599), Twelfth Night (1601), The Merry Wives of Windsor (1602), Measure for Measure (1603), Pericles, Prince of Tyre (1607), The Tempest (1610), The Winter's Tale (1623), The Two Noble Kinsmen (1634).

Drame Istorice: King John (1590), Henry VI - Part I (1591), Henry VI - Part II (1591), Henry VI - Part III (1591), Richard III (1592), Richard II (1595), Edward III (1596), Henry IV - Part I (1597), Henry IV - Part II (1597), Henry V (1599).

William Shakespeare nu a muncit de unul singur. O parte dintre piese au fost scrise în colaborare. Cei mai bine cunoscuți dintre colaboratorii săi au fost: John Fletcher, Thomas Kyd, Thomas Middleton, George Wilkins, George Peele.

ISTORIC: La fel ca majoritatea lucrărilor sale, această piesă a fost scrisă spre amuzamentul Majestății Sale, Regina Elisabeta. Subiectul se bazează pe o poveste din Italia, cea mai veche versiune cunoscută fiind cea din anul 1476. Arthur Brook a făcut în anul 1562 primă traducere în limba Engleză, iar William Painter a rescris povestea în anul 1567. Versiunea lui Shakespeare a fost scrisă în anul 1596, tipărită de John Danter în anul 1597. O versiune revizuită și îmbogățită s-a tipărit apoi în anul 1599 de Cuthbert Burby, apoi o a treia ediție s-a tipărit în anul 1609. Alte ediții timpurii au fost în anii: 1632, 1664, 1685, 1709, 1723 (Alexander Pope), 1744 (Theophilus Cibber), 1748 (David Garrick). Tradiția a continuat apoi în perioada Romantică și continuă în zilele noastre: 1869 (Edwin Booth, New York), 1882 (Henry Irving), 1890 (George Crichton Miln, Yokohama), 1895 (Johnson Forbes Robertson), 1933 (Katharine Cornell), 1947 (Peter Brook), 1960 (Franco Zeffirelli), 2013 (David Leveaux, Broadway). În lume s-au produs însă nenumărate alte versiuni și adaptări pentru scenă, film, operă sau spectacol muzical.

ROLURI: Montague (nobil), Lady Montague (soția lui), Romeo (fiul lor), Capulet (nobil), Lady Capulet (soția lui), Juliet (fiica lor), Escalus (prinț), Paris (cavaler) și pajul său, Mercutio (prieten cu Romeo), Benvolio (nepotul lui Montague), Tybalt (nepotul lui Capulet), Lawrence (călugăr Franciscan), John (călugăr), Abram (servitor), Balthazar (servitor), Peter (servitor), Sampson (servitor), Gregory (servitor), Corul, Trei muzicieni, Un Ofițer, Văr cu Capulet, Bona, Un Farmacist, Cetățeni ai Veronei, Mascați, Gărzi, Paznici, Însoțitori.

SUBIECT: Familiile nobililor Montague și Capulet se dușmănesc, oamenii lor se duelează pe străzile Veronei. Prințul Escalus a ordonat pacea, sub amenințarea cu moartea. Bătrânul Capulet se pregătește să o mărite pe fiica sa, Juliet, cu Paris, unul dintre oamenii lui, dar fata se îndrăgostește de Romeo, fiul lui Montague. Temându-se de încăpățânarea părinților, copiii decid să se căsătorească în fața lui Dumnezeu, în secret, cu ajutorul călugărului Lawrence. Chiar a doua zi, Romeo omoară un rival într-o luptă de stradă și este condamnat la exil. Disperată, Juliet se pregătește să se sinucidă, dar călugărul Lawrence îi oferă alternativa unei morți simulate urmată de o evadare în secret, iar fata acceptă. Fără să știe că moartea ei este simulată, Romeo se sinucide pe mormântul fetei. Când se trezește, văzându-l mort, Julieta se sinucide peste trupul lui.

MOMENTE BUNE: (Project Gutenberg eBook - circa 20 de voluntari)

ACTUL 1 (Scena 1, Un spațiu public, Sampson și Gregory)

Sampson: Am să-i împing pe oamenii lui Montague de pe zid, iar pe fete am să le pun la zid.

Gregory: Cearta este între stăpânii noștri, și între noi, oamenii lor.

Sampson: Am să fiu civilizată cu fetele, am să le tai capul.

Gregory: Ai să tai capul fetelor ?

Sampson: Yeah, capul fetelor, sau mintea lor de fată, înțelege tu cum vrei.

(intră Abraham și Balthazar, urmași de Benvolio și Tybalt)

Sampson: Trageți spada, dacă sunteți bărbați (se luptă)(Intră Capulet și Lady Capulet)

Capulet: Ce este acest zgomot ? Dați-mi spada. Spada mea, vă spun !

(intră Montague și soția, urmași apoi de prințul Escalus)

Montague: Hei Capulet, necioplitule ! Nu mă mai ține, lasă-mă liber.

Prințul: Voi răzvrățiți supuși, dușmani ai păcii,
Arma necugetată puneți la pământ,
Și ascultați sentința dată de al vostru prinț.
Dacă vreodată liniștea o tulburați din nou,
Cu viața ve-ți plăti al păcii greu tribut. (ies toți din scenă)

(Scena 2, Capulet, Paris)

Capulet: Legat e Montague acum, la fel sunt eu, pentru bătrâni ca noi,
Nu este greu să țină al păcii legământ.

Paris: Oameni de omenie sunteți amândoi
Și iertători, de asta ați trăit atât de mult.

Capulet: Copilul meu străin e încă de-astă lume
Nu a împlinit nici paisprezece ani.

Paris: Sunt multe mame fericite mai tinere decât atât

Capulet: Și prea devreme măritate, cele atât de timpuriu lăsate
Fă-i curte, Paris, fii tandru, cucerește-i inima
Acceptul meu e doar o parte din consimțământul ei.
Conform tradiției, astă seară ținem bal
La care am invitat toți cetățenii din oraș
Iar fiica mea va sta în fruntea lor, cu mare fast,
Cel mai frumos boboc între frumoase flori.

(ies din scenă Capulet și Paris, intră Benvolio și Romeo)

Benvolio: În seara asta este bal mascat la Capuleți
Va străluci frumoasa Rosaline, întâia oară
Când o compari pe ea cu orice altă fată,
În loc de lebedă îți pare a vedea o cioară.

Romeo: O fată mai frumoasă ca iubita mea ? Așa ceva
Nici soarele nu a văzut de când răsare pe acest pământ.

(Scena 3, Lady Capulet, Bona, Juliet)

Lady Capulet: Bonă, tu o cunoști pe fiica mea de ceva vreme

Bona: Încredere să aveți, din viața ei știu fiecare oră

Lady Capulet: Nu are încă paisprezece ani.

Bona: De Ziua Pâinii, noaptea îi va împlini, știu bine
Atunci e vârsta ei de măritiș

Lady Capulet: De măritiș, chiar despre asta doresc să vă vorbesc
Julieta, fata mea, te rog să-mi spui
Ai vrea tu oare să fii măritată ?

Juliet: La ceasul acela eu nici nu visez.
 Lady Capulet: Ei bine, te-aș ruga să te gândești acum.
 Merituosul Paris caută a ta iubire
 Ce zici, poți să iubești așa un gentleman ?
 În seara asta vei fi gazda lui la carnaval.
 Juliet: Am să mă străduiesc să plac,
 Dacă plăcutul stă în înfățișare
 Privirea mai adânc n-am să-mi arunc
 Consimțământul tău îmi va fi destulă consolare.

(Scena 4, Romeo, Mercutio, Benvolio, alții)
 Mercutio: Grațiosule Romeo, vrem să te vedem la dans
 Romeo: Eu am un suflet greu, din plumb
 Nu eu, ci tu ai dispoziția pentru dans
 Mercutio: Tu ești iubit, ia aripi de la Cupidon
 Iubirea de te macină, fi dur cu ea,
 Dă tușă pentru tușă, ca la scrimă,
 Nu-i da speranțe pentru abandon.
 Benvolio: Bate la poartă, haide să intrăm,
 Cina e pe sfârșite, am sosit târziu.

(Scena 5, Capulet, oaspeți)
 Capulet: Bărbaților, poftiți în ring, iar muzica să cânte,
 De nu au mămligă în călcâie
 Doamnele noastre vor ști cum să vă încânte
 Romeo: (deoparte) A cui e mâna ce îmbogățește brațul
 Acelui cavaler ?
 Tybalt: Acesta, după voce, e un Montague
 Un necioplit ce a îndrăznit să vină
 Să tulbure solemnitatea acestei seri.
 Capulet: Să fie tânărul Romeo ?
 Calmează-te, iubite cavaler, lasă-l în pace
 Dacă suntem dreți, Verona spune despre el
 Că e virtuos și tandru ca un miel
 Că nici nu l-ai văzut te poți preface. (ies amândoi)
 Romeo: (Julitei) De am să profanez cu mâna mea nedemnă
 A voastră sfântă mână, păcatu' am să îl îndrept
 Aceste buze, ca doi pelerini sfioși
 Vor șterge urma gestului nedrept.
 Juliet: Bunule pelerin, prea aspru sunteți cu a voastră mână
 Și sfinții au mâini, ce sărutate sunt de orice pelerin.
 Romeo: O, sfântă doamnă, să lăsăm atunci
 Buzele să urmeze taina mâinii noastre
 Juliet: De dragul rugăciunii, nici sfinții nu se mișcă (cei doi se sărută)
 Bona: Doamnă, mama domniei voastre vrea să vă spună o vorbă. (Romeo iese)
 Juliet: (către Bonă) Întrebă al său nume. De este însurat cumva
 Patul nupțial mormântul meu va fi.
 Bona: Romeo se numește și este un Montague
 Unicul fiu al marelui nostru rival.
 Juliet: Iubirea mea a răsărit din singura mea ură !
 Prea repede întâlnită și prea târziu aflată !

ACTUL II (Scena 1, În grădina Capuleților, Romeo, Julieta în balcon)

Romeo: Junghiul din inima-mi ce bate, parcă ar vrea să spună
Răsari iubite Soare, omoară invidioasa Lună

Juliet: Vai mie.

Romeo: Vorbește. O mai spune o vorbă, luminate înger,
Glorios în nopte, tu parcă ești un mesager din Rai

Juliet: O Romeo, Romeo, pentru ce ai venit aici Romeo ?
Refuză al tău nume, demite al tău părinte.
Ce este într-un nume ? Al rozei sfânt parfum
Ar mirosi la fel sub orice alt nume.
Romeo, leapădă al tău nume, și-n locul lui
Primește al meu suflet.

Romeo: Primeșc al tău cuvânt. Spune-mi iubite doar, și voi fi botezat din nou,
De-acum nu voi mai fi Romeo,
Numele meu, iubită sfântă, nesuferit îmi este.

Juliet: Nu ești Romeo, și un Montague ?

Romeo: Frumoasă fată, pe amândoi eu îi urăsc la fel de mult.

Juliet: Dacă te văd, pe loc te vor ucide

Romeo: Mai multă moarte este în ochii tăi
Decât în douăzeci de săbii de-ale lor

Juliet: Deci mă iubești ? Știu că vei spune Da,
Și am să cred al tău cuvânt. O blândule Romeo
De mă iubești, tu spune-o cu credință.

Romeo: Pe ce să jur ?

Juliet: Pe sufletul tău inocent, ce mie îmi este înger

Romeo: În pieptul meu e doar iubire sfântă
Iar ție legământul de credință îți cer în schimb

Juliet: Eu jurământul ți l-am dat fără să-mi ceri
Nemărginit e darul meu, adânc ca marea,
Cu cât îți dăruiesc mai mult, cu atât primesc mai mult.
Onoare dacă este în vorba și iubirea ta
Aștept o cerere în căsătorie. Chiar mâine să-mi trimiți
Aș vrea, locul și ora pentru sfânta cununie.
Și am să te urmez atunci, oriunde-i vrea. (ies amândoi)

(Scena 2, Chilia lui Lawrence, Lawrence, Romeo)

Romeo: Bună dimineața, părinte.

Lawrence: Romeo al nostru nu a dormit în patul lui în noaptea aceasta.

Romeo: Am fost la cină, la dușmanul meu,
Și dintr-o dată am fost grav rănit,
Rănind și eu la rândul meu. La mila ta părinte
Stă acum remediul sfânt al ambelor răniri.

Lawrence: Băiete, fii direct, domestic când te confesezi
Dacă vorbești-mi în ghicitori, la fel va fi iertarea.

Romeo: Părinte am să-ți spun atunci, direct, de-ndată,
La Capuleți am îndrăgit a lor frumoasă fată.
Consimte dar să ne căsătorești chiar azi.

Lawrence: Tinere visător, cu mine să pornești la drum,
Într-o privință sunt de partea ta acum.
Această alianță ar putea schimba
În dragoste, ura cea grea.

(Scena 3, în piață, Romeo, Bona)

Romeo: Bonă, doamnei și stăpânei tale, eu te conjur să-i duci acest mesaj.
 Bona: Din toată inima, Oh Doamne, Domane, cât va fi ea de fericită.
 Romeo: Dar ce ai să-i spui tu oare, Bonă ?
 Bona: Că mă conjuri îi spun, iubite domn, că aceasta este oferta unui gentleman.
 Romeo: Spune-i să fie pregătită
 Chiar după prânz, să vină în grabă
 În a călugărului Lawrence chilioară,
 Să fie spovedită și apoi măritată. Poftim aici pentru deranjul tău. (îi dă o pungă)
 Bona: Chiar după prânz ? Ei bine, domnule, va fi acolo.
 (Scena 4, În grădina Capuleților, Juliet, Bona)
 Juliet: Sunt rele sau sunt bune veștile ?
 Ce spune el despre căsătoria noastră ?
 Bona: Iubitul vostru spune ca un gentleman adevărat,
 Curtenitor, și generos, frumos,
 Și garantez că este și virtuos.
 Juliet: Hai spune-mi, ce spune Romeo ?
 Bona: Să mergeți după prânz la Lawrence în chilioară
 Unde un soț așteaptă să vă facă soțioară.
 Juliet: Slavă norocului ! Cinstită bonă, rămas bun.
 (Scena 5, În celula lui Lawrence, Lawrence, Romeo)
 Romeo: Cu sfinte vorbe să unești a noastre mâini,
 Și-apoi necruțătoarea moarte facă orice-ar vrea.
 Lawrence: Iubește cu măsură, fiul meu: iubirea de durată este răbdătoare (intră Juliet)
 Juliet: Spun bună ziua confesorului din umbră.
 Romeo: Ah, Julieta, să lăsăm ca sfântul imn
 Să cânte fericirea dragei noastre întâliri.
 Juliet: Romeo, iubirea mea adevărată a crescut atât de mult
 Încât nici jumătatea ei nu pot prin vorbe s-o exprim.
 Lawrence: Veniți, cu mine să veniți, cuvântu-mi va fi scurt,
 Nu se cuvine singuri să vă las, decât atunci
 Când amândoi sunteți uniți prin Duhul Sfânt.
 ACTUL III (Scena 1, Un loc public, Prințul, Montague, Capulet, soțiile lor, Benvolio, alții)
 Prințul: Unde sunt autorii acestei încăierări ?
 Benvolio: O nobil prinț, am să dezvălui tot,
 Aici este Tyblat, ucis de tânărul Romeo,
 După ce a ucis la rândul lui pe vajnicul Mercutio.
 Lady Capulet: Tybalt, nepotul meu ! Al fratelui meu fiu !
 Vai prințe ! Vai bărbate ! Vai, sângele a curs
 Să curgă sângele lui Montague pentru a l nostru sânge.
 Prințul: Benvolio, cine a început această sângeroasă încăierare ?
 Benvolio: Tybalt, aici ucis, pe care mâna lui Romeo l-a răpus,
 Romeo i-a vorbit corect, l-a implorat să se gândească,
 Dar n-a putut obține pacea, în a sa furie
 Tybalt și-a înfipt sabia în pieptul lui Mercutio.
 Lady Capulet: E omul casei Montague, el nu spune adevărul,
 Implor justiție, tu ca Prinț ești obligat să faci dreptate.
 Romeo a ucis pe Tybalt, Romeo trebuie să moară.
 Montague: Romeo era prieten cu Mercutio,
 Prin fapta lui doar a încheiat al legii drept,
 Luând viață pentru viață.

Prințul: Și pentru această faptă, pe loc el este exilat pe veci.
 (Scena 2, În casa Capuleților, Juliet, Bona)
 Bona: Ah, vai ce zi, e mort, e mort, e mort !
 Juliet: Să fie cerul chiar așa de invidios ? S-a sinucis Romeo ?
 Bona: O Tybalt, Tybalt, cel mai bun prieten al meu
 N-aș fi crezut că am să trăiesc să te văd mort.
 Juliet: E Romeo cel ucis și Tybalt a murit și el ?
 Bona: Tybalt s-a dus, Romeo l-a ucis și-acuma este expulzat.
 Juliet: Șarpe din inimă, ascuns sub fața înfloritoare !
 Există pentru un dragon mai bună închisoare ?
 Bona: Încredere, credință, onestitate, nu poți găsi într-un bărbat.
 Rușine va cădea asupra lui Romeo.
 Juliet: El nu a fost născut să fie rușinat.
 Bona: Ai să-l vorbești de bine pe cel ce ți-a ucis o rudă ?
 Juliet: Vrei să-l vorbesc de rău pe cel ce-mi este soț ?
 Bona: Ascunde-te în dormitor. Am să-l găsesc eu pe Romeo,
 Să vină să te consoleze. În chilioară se ascunde.

(Scena 3, În celula lui Lawrence, Lawrence, Romeo)

Romeo: Ce vești părinte ? Cum este dispoziția Prințului ?
 Lawrence: O judecată blândă i-a scăpat din buze,
 Nimeni nu va muri, dar trupu-ți este exilat.
 Romeo: Zici exilat ? Fii îndurător, mai bine moartea,
 Exilul mi se pare mult mai înspăimântător.
 Lawrence: Ești exilat și din Verona vei pleca,
 Fii liniștit, lumea a largă și e mare,
 Filozofia te va consola. (Romeo cade la pământ, intră Bona)
 Bona: Unde e domnul doamnei mele, unde este Romeo ?
 Lawrence: Acolo la pământ, s-a îmbătat din ale sale lacrimi
 Bona: Să te ridici, de dragul lui Julieta, ridică-te și fii bărbat.
 Romeo: Vorbești tu de Julieta ? Ce mai face oare ?
 Bona: Oh, ea nimic nu spune, doar plânge și iar plânge (Romeo trage sabia)
 Lawrence: Oprește-ți disperata mână. Bărbat ești tu ?
 Bonă, cuvântu-mi să-i transmiți stăpânei tale,
 Pe toți din casă să-i trimită iute la culcare,
 După tristețea grea odihna este binemeritată.
 Romeo va veni.

(Scena 4, În casa Capuleților, Capulet, Lady Capulet, Paris)

Paris: Aceste timpuri de tristețe nu lasă loc pentru alt fel de muzică.
 Lady Capulet: Eu gândul ei am să-l citesc chiar mâine
 În seara asta ea plutește în ale sale Ceruri.
 Capulet: Nefericitele întâmplări, venite atât de iute,
 Nu ne-au permis să o pregătim pe fată,
 Să fie însă pentru joia viitoare, spune-i mamă,
 Că joi va fi soția acestui nobil conte.
 Paris: Mărite domn, chiar mâine aș vrea să fie joia viitoare.

(Scena 5, În camera Julietei, Romeo și Juliet)

Juliet: Dorești să pleci ? Nu este încă ziuă.
 Privighetoarea cântă, nu e ciocârlia.
 Romeo: Totuși e ciocârlia, vestitorul dimineții,
 Plec și trăiesc, sau dacă nu rămân și mor (intră Bona)

Bona: Stăpâna doamnă vine în iatacul tău.

Juliet: Să intre ziua pe fereastră atunci, viața să iasă.

Romeo: Rămâi cu bine, un sărut și-am să cobor. (Iese, intră Lady Capulet)

Lady Capulet: Încă îl plângi pe vărul tău cel drag ?

Juliet: Mai lasă-mă să plâng un pic ființa ce-am pierdut.

Lady Capulet: Iar ucigașul, necioplitul de Romeo, trăiește încă
Dar ne vom răzbuna cât de curând, n-ai teamă.

Juliet: Într-adevăr, eu liniștită n-am să fiu
Până ce pe Romeo n-am să-l țin în brațe mort.
Găsește-mi doamnă un mesager pentru otravă,
Iar eu am să o potrivesc pe gustul lui.
Curând Romeo va dormi un dulce somn.

Lady Capulet: Alege tu otrava iar eu am să mă ocup de mesager.
Vești bune am să-ți dau acuma, draga mea
Te vom căsători, copila mea, chiar Joia viitoare
Cu un tânăr, generos și nobil gentleman,
La Sfântul Petru, în altar, cu Paris, fiu de Conte.

Juliet: Te rog să-i spui stăpânului și bunului meu tată
Că eu nu am nici gând să mă căsătoresc acum.
Iar când am să o fac, alesul meu va fi Romeo,
Pe care îl urăsc, mai repede decât alesul vostru Paris.
Aceste sunt noile vești. (Intră Capulet)

Capulet: I-a fost comunicată hotărârea noastră ?

Lady Capulet: Da, domnule, dar nici prin cap nu-i trece.

Capulet: Cum, îndrăznește să refuze ? În loc să ne aducă mulțumiri ?
Nu este mândră ? Nu primește binecuvântarea ?

Juliet: Nu pot fi mândră pentru ceea ce urăsc.

Capulet: Îți spun eu ce-ai să faci, vei fi-n biserică în joia viitoare
Sau n-ai să mai privești pe veci în ochii mei.
Să nu vorbești, nu comenta. Să nu-mi răspunzi. (Iese)

Lady Capulet: Nici mie nu-mi vorbi, n-am să mai scot o vorbă. (Iese și ea)

ACTUL 4 (Scena 1, Celula lui Lawrence, Lawrence, Juliet)

Lawrence: Oh Juliet, știu a ta tristețe.

Juliet: Dacă sfinția ta nu are nici o cale de ajutor,
Cu acest cuțit am să-mi opresc pe loc durerea.
Prin ale noastre mâini, inima mea de a lui Romeo am legat
Aceleași mâni sunt pregătite acuma pentru altă faptă.

Lawrence: Oprește-te fecioară, am să-ți dau speranță.
Du-te acasă, fii de acord să te măriți cu Paris.
Iar când vei fi în pat, bea din acest flacon
Și-ți vor dispărea trandafirii din obraji,
Așa cum moartea stinge a ochilor lumini.
Și vei rămâne așa vreo patruzeci de ore
Apoi te vei trezi ca dintr-un vis urât.
Pe Romeo am să-l anunț printr-o scrisoare,
Va fi acolo, vei scăpa din acest chin.

(Scena 2, În Casa Capuleților, Capulet, Juliet)

Juliet: Mă pocăiesc stăpâne, fiindcă am fost neascultătoare,
De acum n-am să mai ies de sub comanda ta.

Capulet: Mă bucur. Asta este bine. Ridică-te.

Așa și trebuie să fie. Acest călugăr Lawrence

Nu pe degeaba e vestit în tot orașul.

(Scena 3, În camera Julietei, Julieta, Bona, Lady Capulet)

Lady Capulet: Pot să te ajut ?

Juliet: Nu doamnă mamă, lăsați-mă să mă odihnesc,

Iar Bona poate în astă noapte să doarmă la domnia ta.

Lady Capulet: În pat atunci și dormi, odihna îți este necesară. (Lady și Bona ies)

Juliet: Adio. Domnul știe când o să ne vedem din nou.

Vino otravă. Și dacă poțiunea nu va avea nici un efect ?

Romeo, Romeo, Romeo, ce nectar ! Beau pentru tine. (se aruncă în pat)

(Scena 4, Camera Julietei, Julieta întinsă în pat, Bona)

Bona: Stăpână ! Juliet ! De ce, mieluța mea, de ce stăpână !

De ce, iubire, spune-mi ! Doamnă ! Draga mea ! De ce, mireaso !

Trebuie să te trezești. Doamnă ! Doamnă ! Doamnă !

Săriți în ajutor ! Stăpâna a murit ! (intră Lady Capulet)

Lady Capulet: Vai mie, vai mie ! Copilul meu, viața mea.

Învie fata mea, privește-mă, sau am să mor și eu. (intră Capulet)

Capulet: Ha ! Vreau să o văd. Vai mie. Este rece,

A morții umbră a căzut pe ea, cum cade bruma

Pe cea mai dulce floare din câmpii. (intră Lawrence)

Lawrence: Pentru ceremonie este pregătită fata ?

Capulet: Pentru plecare este, pe drumul fără de întors.

ACTUL 5 (Scena 1, O stradă din Mantua, Romeo)

Romeo: În visul meu, iubita m-a găsit murind,

Un vis ciudat ce îngândurează pe cel deja mort ! (intră Baltazar)

Vești din Verona ! Ce-i nou Balthazar ?

Ce face doamna mea ? Cum este tatăl meu ?

Balthazar: Într-o capelă odihnește trupul ei

Iar partea imortală este deja printre îngeri.

Romeo: Suntem acuma chit ? Atunci rușine vouă, stele !

Găsește-mi cai de schimb. În grabă plec la noapte. (iese Baltazar)

Bine, Juliet, cu tine am să dorm la noapte

Îmi amintesc de un farmacist ce locuiește aici aproape. (intră farmacistul)

Farmacistul: Cine mă cheamă așa de zgomotos ?

Romeo: Poftim aici o pungă plină de ducăți, să-mi dai

Otravă care te omoară fără preget.

Farmacistul: Asemenea otravă s-ar putea să am, dar legea

Cere moartea celui ce vinde în Mantua așa ceva.

Nevoia mă îndeamnă, dar mintea mă oprește.

Romeo: Am să-ți plătesc nevoia atunci, de minte n-am nevoie.

Farmacistul: Pune aceasta atunci în orice băătură,

De bei te va expedia pe loc la ceruri

Chiar dacă-ai fi de douăzeci de ori cât ești.

Romeo: Aici ai aurul, ce sufletul îl otrăvește

Otravă ți-am dat eu, tu nu mi-ai dat nimic.

(Scena 2, Celula lui Lawrence, Lawrence, călugărul John)

Lawrence: Bine ai venit din Mantua. Ce spune Romeo ?

Să-mi dai scrisoarea lui.

John: O molimă infecțioasă în Mantua domnește

Sunt porțile închise, nici n-am putut intra.

Lawrence: Atunci cine i-a dus lui Romeo scrisoarea ?
 John: Nu am putut să i-o trimit. Poftim, aicea este.
 Lawrence: Atuncea voi fi singur în mormânt
 Buna Julietă în trei ore se trezește.

(Scena 3, Un cimitir, în fața Monumentului familiei Capulet)
 (intră Romeo și Balthazar)

Romeo: Dă-mi ranga ca să rup al porții lacăt
 Poftim scrisoarea, ai grijă s-o primească tatăl meu.

Balthazar: Eu plec, stăpâne, nu vă mai rețin.
 (Romeo rupe lacătul și deschide poarta monumentului, intră Paris)

Paris: Oprește-ți fapta bătădăre Montague,
 Trage sabia, vino cu mine, trebuie să mori.

Romeo: Asta doresc într-adevăr, dar te implor
 Ești tânăr, nu mă îndatora cu încă o faptă
 Stărnind furia mea. O du-te, du-te.

Paris: Sfidez amenințarea ta și spun că tu nu ai ce căuta aici. (se luptă)
 Oh, sunt învins (cade)
 De ești milos, mormântul să-l deschizi
 Alături de Julieta să mă întinzi. (Moare)

Romeo: Credință să ai că așa am să fac.
 Am să te îngrop în triumfal mormânt (îl trage pe Paris în cavou)
 Oh moarte, ce favor mai vrei să-ți fac
 Decât să amuțesc pe al tău dușman
 Cu aceeași mână care tinerețea i-a curmat ?
 Ah draga mea Julieta. De ce ești încă atâta de frumoasă ?
 Brațe, primiți o ultimă îmbrățișare ! Voi buze dulci,
 Ai răsufării gârzi, pecetluiți cu încă o sărutare
 Al morții târg, ce nu-mi lasă amânare. (bea din poțiune)
 Poftim iubita mea ! Cu acest sărut eu mor. (Moare) (Julieta se trezește)

Juliet: Ce este aici ? O cupă, strânsă în mâna dragostei adevărate ?
 Otrava văd că i-a adus sfârșitul.
 A luat-o toată, nici o picătură prietenoasă pentru mine n-ai lăsat ?
 Am să-l sărut pe buze. (îl sărută)
 Sunt calde încă. Am să mă grăbesc atunci. O fericit pumnal.
 (trage pumnalul lui Romeo)
 Aceasta-i teaca ta. (se înjunghie)
 Dormi somnul tău și lasă-mă să mor (cade pe trupul lui Romeo)

EPILOG: Romeo și Julieta este o poveste de dragoste arhetipală: doi copii se iubesc, părinții lor sunt împotriva. Iubirea tinerilor nu ține cont de avere, obiceiuri sau religie. Refuzând cu obstinație orice sfat, tinerii se angajează în relații de iubire din toată inima, inconștienți de consecințele potențiale. Și acolo unde onoarea unui nobil este în joc, moartea dă târcoale. Cu mare repeziciune, săbiile se trag din teacă și sângele tânăr este vărsat. Cinci vieți tinere, inocente, au fost cerute în această dramă, toate ca urmare a unor neînțelegeri. Patronând o căsătorie secretă și o moarte trucată, călugărul Lawrence nu este nici el chiar inocent. Unde este morala ? Copiii ar trebui să aibă mai multă încredere în sfatul părinților, părinții ar trebui să trateze cu mai multă diplomație sentimentele copiilor.

TITLUL: HAMLET (The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark)

AUTORUL: WILLIAM SHAKESPEARE (vezi Romeo și Julieta)

ISTORIC: Această tragedie a fost compusă între anii 1599 și 1601, din 29 551 cuvinte, fiind cea mai lungă dintre dramele lui Shakespeare. Localizată în Danemarca, drama prezintă răzbunarea Prințului Hamlet împotriva unchiului său Claudiu, ucigașul tatălui său. Povestea a fost inspirată de o veche legendă Scandinavă, cea a Prințului Amleth, consemnată în secolul al XIII-lea de Saxo Grammaticus, în a sa Gesta Danorum. În timpul vieții sale a fost cea mai iubită dintre dramele lui Shakespeare și este până în prezent una dintre cele mai jucate drame din istoria teatrului. Rolul de titlu a fost scris pentru colegul său de trupă, actorul Richard Burbage, principalul tragedian al companiei. Au mai existat alte trei versiuni (1603, 1604, 1623) al căror text s-a pierdut. Alte două versiuni au fost publicate de John Smethwick în 1611 și 1637. Alte ediții vechi au fost: 1709 (Nicholas Rowe), 1733 (Lewis Theobald), 1739 (Luise Gottsched, Vienna), 1742 (Amleto in Vienna), 1751 (Johan Arnold Ebert, Germany), 1759 (Old American Company), 1773 (Franz Heufeld, Germany), 1783 (John Philip Kemble). Între anii 1810-1840, actorii de frunte ai Londrei au efectuat turnee în Statele Unite ale Americii pentru a prezenta cele mai cunoscute dintre lucrările lui Shakespeare. În epoca Victoriană, drama a fost pusă în scenă grandios, cu scenografie și costume atent elaborate. Alte producții notabile au fost apoi: 1827 (Charles Kemble in Paris), 1881 (William Poel), 1899 (Sarah Bernhard), 1903 (Otojiro Kawakami, Japan), 1911 (Konstantin Stanislavski, Moscow), 1926 (Leopold Jessner, Berlin), 1941 (Vinohrady Theatre, Prague), 1963 (Laurence Olivier, London), 1995 (Ralph Fiennes, New York), 2014 (Globe Theatre London).

ROLURI: Hamlet (Prinț al Danemarcei), Claudiu (unchiul lui), Fantoma (tatăl lui), Gertrude (mama lui), Polonius (Lord Chamberlain), Laertes (fiul lui Polonius), Ophelia (fiica lui Polonius), Horatio (prietenul lui Hamlet), Fortinbras (Prinț al Norvegiei), Voltemand (curtean), Cornelius (curtean), Rosencrantz (curtean), Guildenstern (curtean), Marcellus (ofițer), Barnardo (ofițer), Francisco (soldat), Osric (curtean), Reynaldo (servitor), Actorii, Un gentleman, Un Preot, Doi Clovni, Un Căpitan, Ambasadorii Angliei, Lorzi, Doamne, Ofițeri, Soldați, Marinari, Mesageri, Suita.

SUBIECT: În Regatul Danemarcei, Prințul Hamlet îl jelește pe tatăl lui, în timp ce mama lui, Gertrude, se recăsătorește cu Claudiu, fratele fostului soț. În timpul nopții, fantoma tatălui său apare în fața lui Hamlet, pentru a-i spune că a fost ucis de Claudiu, cerând răzbunare. Ophelia, fiica ministrului Polonius, încearcă fără succes să atragă atenția lui Hamlet spre îndeletniciri mai fericite. Atunci când o trupă de actori vizitează Castelul, Hamlet plănuiește să prezinte în fața părinților săi o mică piesă în care prezintă cum a fost ucis tatăl său. Imediat după spectacol, Hamlet îl ucide pe Polonius în dormitorul mamei sale, crezând că este Claudiu. Ca urmare este expedit în Anglia cu o misiune și o scrisoare sigilată în care se cere să fie executat. Pe drum, Hamlet deschide și înlocuiește scrisoarea, apoi se întoarce acasă, la timp pentru a asista la înmormântarea Opheliei, înecată. Laertes, fratele Opheliei, îl provoacă pe Hamlet la duel și ambii se rănesc unul pe altul, cu o sabie otrăvită. Laertes dezvăluie trădarea și moare. Gertrude bea cupa otrăvită pregătită pentru Hamlet și moare. Hamlet se răzbună omorându-l pe Claudiu, apoi moare și el.

MOMENTE BUNE: (Project Gutenberg Ebook, Dianne Bean, 1998)

ACTUL 1 (Scena 1, Elsinore, o platformă în fața Castelului, Francesco, Barnardo, Marcellus, Horatio)

Barnardo: Ai avut o tură liniștită ?

Francisco: Nu s-a mișcat nici măcar un șoarece.

Barnardo: Bine ai venit, Horatio. Bine ai venit, Marcellus (intră cei doi)

Marcellus: Ce, apariția s-a arătat din nou în seara asta ?

Barnardo: Eu nu am văzut nimic. (intră Fantoma)

Marcellus: Tu ești educat, vorbește cu ea, Horatio.

Barnardo: Nu-i așa că seamănă cu regele ?

Horatio: Chiar foarte mult. Cine ești tu care tulburi această oră din noapte ? (iese Fantoma)

Barnardo: Ce spui acum, Horatio ! Văd că tremuri, ești palid tot.

Marcellus: Spuneți-mi, de ce această pază strictă. Ce poate fi în fața noastră ?

Horatio: Asta știu. Fostul nostru rege a îndrăznit să lupte cu Fortinbras al Norvegiei. Și l-a ucis pe acest Fortinbras, iar acum tânărul Fortinbras, a ridicat la luptă o ceată de nelegiuți. Oricând pot să apară în țara noastră. (reintră Fantoma)
Oprește ! Stai iluzie ! Vorbește-mi. Stai și vorbește ! (cocoșul cântă, Fantoma iese)

Barnardo: Tocmai dorea să spună ceva, când a cântat cocoșul.

Marcellus: A cam pălit când a cântat cocoșul. Se spune că fantomele fug se tem să tulbure lumina.

Horatio: Să-i spunem tânărului Hamlet ce am văzut în noaptea asta. Această arătare, cu noi face pe prostul, dar va vorbi cu el.

(Scena 2, Elsinore, o cameră din Castel, Regele, Regina, Hamlet, Polonius, Laertes, alții)

Regele: Așa cum bine știți, crezând că statul nostru este divizat de moartea fratelui nostru, tânărul Fortinbras nu a pregetat să ne infesteze cu un mesaj. Noi însă i-am scris lui Norway, unchiul tânărului Fortinbras, să oprească venirea lui în țara noastră. Vă expediem pe voi, bunule Cornelius și Voltemand, drept purtători ai omagiilor noastre către bătrânul Norway. Drum bun.

Cornelius: În acest sens, ca întotdeauna, noi ne vom face datoria. (ies amândoi)

Regele: Și acum, Laertes, ce noutăți aduci ?

Laertes: Temute Lord, rog permisiunea și favorul să mă întorc în Franța. Am revenit în Danemarca pentru a-mi face datoria la încoronarea Dumneavoastră. Cu datoria îndeplinită, dorințele și al nostru gând se îndreaptă iar spre Franța, cu plecăciune cerem a domniei tale grațioasă permisiune.

Regele: Ai permisiune de la tatăl tău ? Polonius ce spune ?

Polonius: O are, Domnul meu. Vă rog și eu să îi permiteți să se întoarcă.

Regele: Laertes ești în timpul liber, să îl petreci precum dorești ! Și acuma spune-mi, Hamlet, fiul meu, de ce ești încă atât de înourat ?

Hamlet: Nu sunt așa, mărite domn, am stat prea mult sub soare.

Regina: Bunule Hamlet, culoarea nopții o lasă jos, nu căuta în colb pe nobilul tău tată. Știi doar, tot ce trăiește trebuie să moară, lăsând natura pentru a deveni etern.

Hamlet: Nu-mi este doar mantia neagră ca cerneala, iubită mamă, negru solemn țâșnește și râul meu de lacrimi. Acestea pot fi prefăcute însă, dar în adâncul meu eu simt acel ceva, ce îmbracă și împodobește al tristeții jale.

Regele: Tu ști prea bine, al tău părinte a pierdut și el un tată, ce l-a pierdut la rândul lui pe al său. Așa și trebuie să fie. Noi ne rugăm să îngropi curând a ta tristețe, să te gândești la noi ca la al tău părinte. La tronul nostru tu ești primul succesori. În loc să te trimitem înapoi la școală, la Wittemberg, am vrea să stai cu noi, sub tot confortul ochilor cei dragi, să fi copilul nostru, cel mai bun curtean.

Regina: Nu o lăsa pe mama ta să se topească în rugăciuni. Hamlet, te rog rămâi cu noi,

nu merge înapoi la Wittemberg.

Hamlet: Să mă supun dorinței tale mamă, am să fac ce pot. (ies toți, în afară de Hemlet) Slăbiciune, numele tău este femeie ! Cu o lună doar sunt mai bătrâni condurii, în care l-ai urmat pe bietul tata, plină de lacrimi ca Niobe. De ce ea, Doamne ! Să se mărite cu al tatălui meu frate, cu unchiul meu, nu seamănă cu tata cum nu sunt eu Hercules. Doar după o lună ? Așa ceva nu este, nu poate fi spre bine. Dar fie-mi inima oricât de frântă, eu trebuie să îmi țin gura.

(intră Horatio, Marcellus, Barnardo)

Horatio: Mărire ție, Domnule ! Eu am venit să-l văd înmormântat pe al tău părinte.

Hamlet: Colegule student, nu râde. Eu cred că ai venit să asişti la nunta mamei mele. În mintea mea eu însă îl văd pe tata.

Horatio: Domnule, eu cred că l-am văzut cu o seară în urmă.

Hamlet: În numele lui Dumnezeu, te rog să-mi spui.

Horatio: La fel, acești doi gentlemani, Marcellus și Barnardo, în schimbul lor de noapte, două nopți la rând. O siluetă care seamănă cu tatăl tău, a apărut în fața lor, cu arme și armură, mărșăluind solemn, încet și hotărât. Ei, cu voința transformată în piftie, au stat ca proștii, nu au scos o vorbă.

Hamlet: Dar unde s-a întâmplat așa ceva ?

Marcellus: Afară pe platformă, Domnule, unde ne facem rondul.

Hamlet: Din cap până-n picioare înarmat, spui tu ? Dar fața i-ai văzut-o oare ?

Amândoi: Din cap până-n picioare, Domnule. Purta viziera ridicată.

Hamlet: În seara asta am să stau de gardă. Am să vorbesc cu el, dar până atunci vă cer să nu vă scape o vorbă. Și orice altceva se va întâmpla în seara asta, să înțelegeți dar să nu vorbiți.

(Scena 3, O cameră din casa lui Polonius, Laertes, Ophelia)

Laertes: Mi-am încărcat tot necesarul. La revedere. Voi aștepta vești de la tine.

Ophelia: Te îndoiești de asta ?

Laertes: Cât despre Hamlet, el e supusul ascendenței sale. Deci dacă spune el că te iubește, să fii deșteaptă și să-l crezi. Apoi să cântărești ce pierderi onoarea ta te lasă să accepți. Să-ți fie frică, draga mea Ophelia, să te temi, în frică este cea mai bună pază.

Ophelia: Tu inima-mi păzești, efectul acestei lecții am să-l păstrez. Nu-mi arăta, însă, te rog, iubite frate, spinosul și abruptul drum spre Ceruri, precum fac pastorii lipsiți de har. (intră Polonius)

Polonius: Mai ești aici Laertes ? Vântul s-a așezat în pânzele corăbiei. Poftim, primește binecuvântarea mea.

Laertes: Mai mult decât umil, vă părăsesc iubite domn. (iese Laertes)

Polonius: Ce este între tine și jupânul Hamlet. Să-mi spui tot adevărul.

Ophelia: El are, domnul meu, tardive semne de afecțiune pentru mine.

Polonius: Afecțiune ! Pooh ! Căsătorie îți recomand eu, gândește-te să zămislești.

Ophelia: Domnule, dar el nu m-a inoportunat decât în modul cel mai onorabil.

Polonius: Ay, spune-i manieră dacă vrei, perseverează însă, mergi înainte.

Ophelia: Măriei tale, am să mă supun. (iese)

(Scena 4, Pe platformă, Hamlet, Horatio, Marcellus)

Hamlet: Cât să fie ora ?

Horatio: Cred că mai e puțin până la miezul nopții (un amplu sunet de trompete)

Hamlet: Regele s-a trezit și este ațâțat. Trompetele și tobele vestesc triumful doleanței sale.

Horatio: Acesta este obiceiul ?

Hamlet: Da acesta este. Un dram de răutate face ca orice nobilă substanță frecvent

să nege propriul său scandal. (intră Fantoma)

Hamlet: Îngeri și arhangheli milostivi, să ne păziți ! De-ai fi un spirit sănătos, sau dacă ești goblin blestemat, am să-ți vorbesc. Spune-mi, de ce faci asta ?
Ce trebuie să facem noi ? (Fantoma îi face un semn lui Hamlet)
N-am să-ți vorbesc, atunci mai bine te urmez (urmărește Fantoma)

Marcellus: Ceva e putred în regatul Danemarcei.
Horatio: Cerul va rezolva și asta.
(Scena 5, A zonă și mai retrasă a Castelului, Fantoma, Hamlet)

Fantoma: Aproape pe sfârșite este ceasul meu. Să-mi plângi de milă, dar să ascuți solemn ce am să-ți dezvălui. Când ai să auzi, tu trebuie să mă răzbuni.

Hamlet: Ce să răzbun ?
Fantoma: A tatălui tău moarte, crudă și provocată. Eu sunt întruchiparea sufletului său.
Hamlet: A fost o crimă ?
Fantoma: Crimă, murdară, cât de abjectă o crimă poate fi. Mușcat am fost de un șarpe când în livadă adormisem, dar acel șarpe poartă acum a mea coroană.

Hamlet: Ce suflet am, profetic ! Chiar unchiul meu !
Fantoma: Chiar el, dintr-o fiolă mi-a otrăvit urechea cu zeamă de hebenon. Cu toate astea însă, nu-ți lăsa sufletul să lupte cu mama ta iubită. Mai bine las-o pe ea în paradisul ei. Adio, adio, adio. Hamlet, nu mă uita.

ACTUL 2 (Scena 1, A cameră în casa lui Polonius, Polinius, Reynaldo)

Polonius: Să-i dai bani și aceste rânduri, Reynaldo.
Reynaldo: Așa am să fac, stăpâne.
Polonius: Mai înainte să îl întâlnești, întreabă însă despre a lui purtare.
Reynaldo: Prea bine, domnul meu.
Polonius: De jocuri de noroc și băutură, dueluri, certuri, sau femei ușoare.
Reynaldo: Dar asta îl va dezonora, stăpâne.
Polonius: Nu trebuie să faci scandal din asta, lasă-l să joace cum îi cântă muzica.
Reynaldo: Prea bine, am înțeles stăpâne. (iese Reynaldo, intră Ophelia)
Ophelia: Brodam la mine în iatac, mărite domn, când văd în fața mea pe Hamlet, neîncheiat la vestă, fără pălărie și cu ciorapii suflecați, palid la față ca a lui cămașă și cu genunchii tremurând ca varga.

Polonius: Nebun după a ta iubire ?
Ophelia: Nu pot ști asta, domnul meu, dar mă cam tem într-adevăr.
Polonius: Merg chiar acum să-l văd pe Rege. Adevărata extazie a iubirii. I-ai spus cumva cuvinte grele ?

Ophelia: Nu, domnul meu, am respectat porunca, nu i-am primit scrisoarea și l-am dat afară.
Polonius: Probabil asta l-a înnebunit. Vino, la rege mergem împreună.
(Scena 2, O cameră din Castel, Regele, Regina, Rosencrantz, Guildenstern, Suita regală)

Regele: Bine ați venit, iubite Rosencrantz și Guildenstern, nevoia de a vă folosi a provocat chemarea voastră în grabă. Ați auzit de a lui Hamlet transformare, așa că, fiind în preajma lui, vă rog să îl atrageți spre plăceri, să folosiți la maxim fiecare ocazie, spre a străluci.

Regele: Vizita voastră va primi mulțumiri demne de recunoștința unui rege.
Rosencrantz: Și ale voastre majestăți nu ar strica să se încline spre plăceri mai mult.
Guildenstern: Noi ne supunem, fără de simbrie, stăm la piciorul vostru să primim comanda.
(ies cei doi curteni, intră Polonius cu Voltemand și Corneluis)

Regele: Bine ați venit, bunii mei prieteni ! Ce vești ai, Voltemand de la bătrânul Norway ?
Voltemand: Cele mai calde salutări vă returnez. El la nepot solie a trimis spre a-i curma elanul. Arestat, Fortinbras a cedat. De-acum bătrânul Norway îi va trimite

anual o alocație de trei mii de coroane.

Regele: Ne place asta, foarte bine. Aveți nevoie de repaus. Bine ați venit acasă. (ies)

Polonius: Am să vă spun pe scurt. Nobilul vostru fiu este nebun. Și nu ne mai rămâne acum decât să aflăm din ce motiv. A mea copilă mi-a dat asta.

(citește scrisoarea)

Celestă, prea frumoasă Ophelia, idol al sufletului meu,

Să dubitezi că stele ard în flăcări, Să dubitezi că Soarele se mișcă,

Să nu deosebești minciuna de adevăr, dar niciodată,

Să nu pui la îndoială că eu pe tine te iubesc.

Regele: Dar cum i-a primit ea iubirea ?

Polonius: Eu i-am spus: Domnul Hamlet este un Prinț, mult peste steaua ta. Așa ceva nu trebuie să fie. Ea trebuie să se retragă din anturajul său, să nu schimbe nici un mesaj, să nu primească daruri. Făcând asta însă, el a căzut într-o tristețe, apoi în post, apoi în slăbiciune și în întunecime și în final în nebunia care-l paște acum.

Regele: Ce am putea să încercăm ?

Polonius: Știți bine că se plimbă ore în șir în hol. Într-un moment de acest fel, am să o dezleg pe fiica mea asupra lui. Noi doi vom sta ascunși după un paravan, și vom supraveghea ce fac. Să mai fiu eu consilier de stat, fermier mă fac de nu își va dezlănțui iubirea pentru ea.

Regele: Vom încerca și asta. (ies Regele, Regina și Alaiul, intră Hamlet)

Polonius: Dar ce citiți acolo, domnul meu ?

Hamlet: Cuvinte, cuvinte, cuvinte.

Polonius: Ce ziceți domnule de o plimbare afară, la aer curat ?

Hamlet: Să-mi sap mormântul ?

Polonius: Stimabilul meu domn, cu umilință cer să fiu pardonat. (iese)

ACTUL 3 (Scena 1, O cameră, Regele, Regina, Polonius, Ophelia, Rosenkrantz, Guildenstern)

Regele: De ce zilele liniștite și le asprește atât de tare în nebunia sa periculoasă ?

Rosenkrantz: Mărturisește că se simte tulburat, dar despre cauză cu nici un chip nu spune o vorbă.

Guildenstern: Spre viața sănătoasă noi nu-l putem atrage, îl ține în vrejuri o meșteșugită nebunie.

Regina: Dar s-a purtat cu voi frumos ?

Rosenkrantz: Întocmai ca un gentleman.

Regina: L-ați pus la probă oare cu fapte din trecut ?

Rosenkrantz: Doamnă, niște actori ce am întâlnit pe drum, urmează să sosească la Castel. Se pare că a avut un soi de bucurie să-i asculte. Au primit ordin să joace pentru noi în seara aceasta.

Regele: Îmi face mare bucurie să aud că este implicat. Susțineți interesul lui spre astfel de delicii.

Rosenkrantz: Așa vom face, domnule. (ies toți, în afară de Ophelia citind, intră Hamlet)

Hamlet: (pentru sine) A fi sau a nu fi, aceasta este întrebarea: este mai nobil oare să suporti în mintea ta toate săgețile și loviturile revoltătoarei soarte, sau să te lupți cu brațul tău în fața unei mări de supărări. Și dacă lupți, să le sfârșești ? Să mori - să dormi. Și adormind să spui că ți-a trecut durerea din inimă. Să mori, să dormi.

Ophelia: Ziua bună, domnule, ce a mai făcut în tot acest răstimp a voastră înălțime ?

Hamlet: Cu umilință, mulțumesc, am făcut bine, bine, bine.

Ophelia: Eu pentru înălțimea ta am amintiri pe care am așteptat de mult să le înnoiesc. Vă rog acum, binevoii să le primiți.

Hamlet: Vai nu, nu eu. Eu niciodată nu vi le-am cerut.

- Ophelia: Dar onorate domn, le știți prea bine, mi-ați scris cuvinte cu o răsufare atât de dulce, ce fac să îmbogățească orice lucru.
- Hamlet: Nu trebuia să le acceptați. Nu v-am iubit.
- Ophelia: Eu sunt cea care s-a înșelat mai mult.
- Hamlet: Mergeți la mănăstire, domnișoară. De ce să zămisliți o rasă de păcătoși ? Eu unul pot să mă acuz de astfel de lucruri că ar fi mai bine ca mama mea să nu mă fi născut. Sunt foarte mândru, ambițios, răzbunător, cu mult mai multe fapte rele la activ decât încap în gândul meu. Porniți pe drumul mănăstirii, domnișoară.
- Ophelia: Vai, ajutați-l, sfinte Ceruri !
- Hamlet: Dacă ar fi să ne căsătorim, această molimă v-aș da în loc de zestre. De ați fi castă ca gheața și pură ca zăpada, de calomnie tot nu ați scăpa. Mergeți la mănăstire, domnișoară, mergeți, la revedere. Sau dacă vreți neapărat să vă căsătoriți, luați-vă un prost, bărbații înțelepți cunosc prea bine ce fel de monștri fac femeile din ei. Mergeți la mănăstire, mergeți. (iese Hamlet)
- Ophelia: Vai eu, cea mai dejectă blestemată dintre doamne, am supt ca mierea muzica din ale lui cuvinte. Tristețe mie, după ce am văzut ce am văzut și văd ce văd.
- (Polonius și Regele ies din ascunzătoare)
- Regele: Iubire ? Afecțiunea lui nu pare să se îndrepte în sensu acesta. Va fi trimis în Anglia, tributul neplătit de mult să-l ceară.
- Polonius: Asta îi va face bine. Eu totuși cred că iubirea neglijată a declanșat și a întreținut durerea lui. Ce zici, Ophelia ? Nu trebuie să ne spui nimic din ce a spus Prințul Hamlet, am fost aici. Măria Ta, după spectacol, lasă pe mama lui să-l cerceteze despre a lui durere.
- Regele: Așa să fie. La cei aleși, nu poate să rămână neobservată nebunia.
- (Scena 2, Marș Danez, Regele, Regina, Polonius, Ophelia, Hamlet, toți iau loc pe scaune)
- Actorii încep spectacolul lor de pantomimă:
Intră actorul Rege, apoi Regina, foarte drăgăstoși. Ea îl adoarme pe un rond de flori și pleacă. Intră un alt individ, ia coroana și o sărută, apoi toarnă otravă în urechea Regelui și iese. Regina se întoarce, îl găsește pe Rege mort, mimează suferință pasionată. Otrăvitorul pare să se lamenteze alături de ea, apoi o curtează cu numeroase daruri. Ea pare că nu acceptă pentru un timp, apoi acceptă dragostea lui.
- Hamlet: Doamnă, cum v-a plăcut această piesă ?
- Regina: Domna protestează prea mult, mă gândesc eu.
- Regele: Cum se numește această piesă ?
- Hamlet: Cursa de șoarece. Această piesă este replica unui omor de la Viena. Măria Ta, și toți ceilalți cu suflet liber, nu ne simțim vizați.
- Regele: Faceți lumină. S-a sfârșit.
- Toți: Faceți lumină, lumină, lumină. (ies toți)
- (Scena 3, O cameră din castel, Regele, Rosenkrantz, Guildenstern)
- Regele: Eu nu îl plac, și nici nu e prudent să îl lăsăm turbat de nebunie. Așadar, misiunea voastră în Anglia acum eu o comand, iar el va însoți misiunea voastră.
- Guildenstern: Noi ne vom face datoria. Cu sfântă și religioasă teamă, noi trebuie să îi ținem în siguranță pe cei ce viețuiesc și se hrănesc din mila Majestății Voastre.
- Rosenkrantz: La fapte trecem grabnic. (ies cei doi, intră Polonius)
- Polonius: Măria Ta, el merge spre iatacul mamei sale. Am să mă ascund după un paravan să aflu tot ce povestesc și am să vin să raportez.
- Regele: Îți mulțumesc, dragul meu domn. (iese Polonius, intră Hamlet)
- Regele: (pentru sine) Sunt încă bântuit de acele rezultate ce au generat această crimă.

Coroana mea, ambiția mea, regina mea. Îngeri, stați de pază !
Plecați-vă voi încăpățânați genunchi ! (îngenunchează)

Hamlet: (pentru sine) Acum se roagă. Să-l răpun în timp ce sufletul și-l primenește ?
Nu, am să-l răpun când doarme beat, când e furios, sau joacă zaruri,
ori când înjură sau face altceva ce nu-i va fi iertat. (ies amândoi)

(Scena 4, Iatacul Reginei, Regina, Polonius)

Polonius: Vă rog să-i spuneți ca farsa lui a fost prea fără de perdea. (intră după paravan)

Hamlet: (intrând) Ce este mamă, care e problema ?

Regina: Hamlet, l-ai ofensat profund pe tatăl tău.

Hamlet: Tu mamă, tu l-ai ofensat profund pe tatăl meu.

Regina: De ce, cum, Hamlet ? Uitat-ai cine sunt ?

Hamlet: Nu, sfântă cruce, nicidecum. Sunteți Regină, nevastă acum a soțului ei frate,
și aș fi vrut ca asta să nu fie, îmi sunteți mamă.

Regina: Atunci am să renunț să-ți spun ce aveam de spus.

Hamlet: Hai, hai, stai jos, nu te clinti din loc. Nu pleci până nu-ți voi umplea paharul,
să vezi în el cea mai ascunsă parte a ta.

Regina: Ce vrei să faci ? Doar nu vrei să mă omori ? Săriți, săriți, stai !

Polonius: Ce, stai ! Săriți, săriți, săriți !

Hamlet: Ce avem acolo ? Un șobolan ? (trage sabia) Mori pentru un ducat, mori !
(împunge cu sabia prin paravan)

Polonius: Oh, sunt ucis ! (cade și moare)

Regina: Ce-ai făcut ?

Hamlet: Nu știi. Să fie Regele ? (il trage pe Polonius)

Regina: Ce faptă urâtă și necugetată este asta !

Hamlet: O faptă urâtă. Aproape e la fel de rea, iubită mamă, ca omorârea unui rege
pentru a te mărita cu al lui frate.

Regina: Vai nu mai spune așa ceva. Cuvintele acestea îmi sunt pumnale în urechi.

Hamlet: Un ucigaș și un necioplit. Un sclav ce nu e nici a douăzecea parte din ce
a fost predecesorul său. (intră Fantoma)

Fantoma: Vorbește cu ea Hamlet. Stai pavază între ea și sufletul ei aflat în luptă.

Hamlet: Uite ce palidă privește. E forma și dreptatea lui, el predică la stânci.

Regina: Cui îi vorbești tu astfel ?

Hamlet: Nu vezi nimic acolo ? Nici nu auzi ce-mi spune ?

Regina: Nimic, decât pe noi doi.

Hamlet: Dar uită-te acolo ! (Fantoma iese)

Regina: E doar o plăsmuire a minții tale.

Hamlet: În ce-l privește pe acest domn (arată spre Polonius), mă pocăiesc,
dar soarta a vrut în felul ăsta să mă pedepsească. Și acum, din nou,
vă spunem Noapte Bună. Am să fiu crud spre a fi bun: abia începe
răul, dar a rămas în urmă ce a fost mai rău.

Regina: Ce să fac eu ?

Hamlet: Te rog, să nu-l lași pe umflatul Rege să te tenteze în patul său. Eu trebuie
să plec în Anglia, scrisorile sunt gata sigilate, iar cei doi buni colegi ai mei
au un mandat să mă conducă sub escortă, spre supușenie. Fie așa.

Iubită mamă, Noapte Bună. Acest sfătuitor acum e cel mai nemișcat,
cel mai secret și cel mai sobru. (Iese trăgându-l pe Polonius după el)

ACTUL 4 (Scena 1, O cameră din Castel, Regele, Regina)

Regele: Unde este fiul tău ? Gertrude, ce mai face Hamlet ?

Regina: Este nebun ca marea și ca vântul, atunci când amândouă se întrec care-i
mai tare. A auzit un foșnet după paravan și l-a ucis pe bunul nostru consilier.

- Regele: Ce faptă grea ! Așa aș fi pățit și eu dacă eram acolo. Libertatea lui e plină de pericole pentru noi. Pentru domnia ta, și pentru noi, pentru oricine. Unde s-a dus el acum ?
- Regina: Să tragă la o parte trupul ce a ucis. Dar plânge pentru ceea ce a făcut.
- Regele: Curând Soarele va atinge crestele de munți, dar până atunci noi îl vom îmbarca, și fapta lui cu el odată. Cu măiestrie și cu majestate noi trebuie să îl iertăm dar și să-l arestăm. Vino, Guildenstern !
(intră Guildenstern și Rosencrantz)
În nebunia lui, Hamlet l-a omorât pe Polonius. Mergeți și aduceți trupul în capelă. Vino, Gertrude, vom face apel la prietenii noștri cei înțelepți și le vom spune ce dorim să facem. Sufletul meu e plin de dezacord și de frustrări.
- (Scena 2, Altă cameră, Hamlet, intră Rosencrantz, Guildenstern)
- Rosencrantz: Ce ați făcut cu trupul decedat, mărite domn ?
- Hamlet: L-am îngropat în praf, acolo unde îi este locul. Ce replică ar trebui să dea copilul unui rege, când este anchetat de un burete ?
- Rosencrantz: Pentru domnia ta sunt un burete ?
- Hamlet: Da domnule, cu care regele își îngrijește tenul. Dar te va stoarce, iar tu burete, vei fi din nou uscat.
- Rosencrantz: Domnule, trebuie să ne spui unde e trupul și să poftești cu noi la Rege.
- Hamlet: Trupul este împreună cu regele, dar regele nu este împreună cu trupul. Regele este totul. La el să mă conduceți.
- (Scena 3, Încăperea anterioară, Regele, intră Hamlet, Rosencrantz, Guildenstern)
- Regele: Hai, spune Hamlet, unde e Polonius ?
- Hamlet: La cină. Dar nu acolo unde el mănâncă, ci acolo unde este mâncat. O anumită adunare de viermi politici se hrănesc din el.
- Regele: Unde e Polonius ?
- Hamlet: În Ceruri. Trimiteți un mesaj spre el. Iar dacă mesagerul nu îl va găsi, puteți să-l căutați chiar personal în cealaltă direcție. Și dacă totuși nu-l găsiți în mai puțin de o lună, o să-l mirosiți când veți urca pe scări din holul mare.
- Regele: (către servitori) Mergeți să-l căutați acolo.
- Regele: Pentru ceea ce ai făcut, pentru a fi persoana ta în siguranță, în foarte mare grabă te trimitem la distanță. De aceea să te pregătești urgent. Barca e gata, vântul la îndemână, colegii te așteaptă, totul este pregătit să mergi în Anglia.
- Hamlet: Prea bine. La revedere, dragă mamă.
- Regele: Hamlet, sunt al tău tată, iubitor.
- Hamlet: A mea mamă. Mama și tatăl sunt femeie și bărbat, bărbatul și femeia sunt aceeași carne, deci mamă îmi sunteți. Hai, spre Anglia. (iese)
- Regele: (pentru sine) Iar Anglia, dacă încă ține la înălțime iubirea ce îmi datorează, va pune în aplicare al scrisorilor efect, lui Hamlet moartea urgent îi va impune. Omoară-l Anglie, trebuie să mă ajuți. Până văd asta împlinit, nu voi avea răgaz de bucurie.
- (Scena 4, O câmpie din Danemarca, Fortinbras și trupele lui)
- Fortinbras: Mergi căpitane, din partea mea pe al Danemarcei rege să-l saluți. Spune-i că așa cum ne-am înțeles, Fortinbras traversează al lui ținut în drum spre țara cea promisă. Noi ne vom face datoria, când ochii noștri se vor întâlni.
- (ies toți, cu excepția Căpitanului, intră Hamlet, Rosencrantz, Guildenstern)
- Hamlet: Ziua bună, domnule. Ce forțe aveți, care vă este scopul ?

Căpitanul: Suntem armata lui Norway și mergem în Polonia spre un land.
 Hamlet: Cine se află la comandă, domnule ?
 Căpitanul: Fortinbras, nepot al bunului Norway.
 Hamlet: Și în Polonia mergeți împotriva tuturor ?
 Căpitanul: Noi mergem să luăm de drept un petic de pământ lipsit de orice avantaje, excepție făcând doar numele său.
 Hamlet: Cei două mii de oameni și douăzeci de mii de galbeni nu lasă loc de negociere în această speță ! Cu umilință, mulțumim pentru răspuns.
 (Scena 5, O cameră din Castel, Regina, Horatio, Un Domn)
 Regina: Nu am să vorbesc cu ea.
 Un Domn: În starea sa cerșește milă. Vorbește mult de al său tată și asta o scoate din minți. Ar fi prudent să îi vorbească cineva.
 Regina: Să intre atunci. (iese Domnul, intră Ophelia)
 Ophelia: (cântă) E mort și a plecat, mărită doamnă, e mort și a plecat.
 La capul său acuma crește iarbă, la poale are un pietroi culcat
 Alb ca zăpada munților e giulgiul său. (intră Regele) Strivit sub parfumate flori
 Fecioarele îl jelesc ca pe un flăcău, ploaie de lacrimi, proaspete culori
 Regele: Ce mai faceți, frumoasă domnișoară ?
 Ophelia: Bine, Domnul să vă aibă în pază ! Despre bufniță se spune că este fiică de brutar. Domnule, noi știm ce suntem, dar nu știm ce vom deveni.
 Chiar mâine este Sfântul Valentin, iar eu sunt domnișoară la fereastră, să fiu al dumneavoastră mărtișor.
 Regele: Frumoasă Ophelia ! De când se află în starea aceasta ?
 Ophelia: Sper că totul va fi bine. Dar nu pot să mă stăpânesc și plâng. Fratele meu va afla asta. Noapte bună, doamnelor, noapte bună, noapte bună. (iese)
 Regele: Să fie urmărită îndeaproape, te rog să ai grijă de ea. (iese Horatio)
 Biata Ophelia, este divizată între sine și propria-i, temută judecată. Fratele ei din Franța a sosit, pe ascuns, să-i umple acum imaginația, să-i umple acum urechea cu vorbele pestilențiale despre a tatălui său moarte.
 (un sunet, intră un Gentleman)
 Gentleman: Salvați-vă, Măria Ta. Tânărul Laertes a trecut de gârzi. Gloata îl aclamă, îi spune Domn și strigă: Votați cu noi ! Laertes va fi Rege !
 (intră Laertes înarmat, Danezii în urma lui)
 Laertes: O rege blestemat, dă-mi tatăl înapoi.
 Regele: Din ce motiv, Laertes, rebeliunea ta pare atât de gigantescă ?
 Cine va fi de partea ta ?
 Laertes: Nu lumea întreagă, doar voința mea. Dar am să-mi drămuiesc atent puterea și cu puținul meu am să ajung departe. (re-intră Ophelia)
 Ophelia: (cântă) L-au îngropat pe catafalc, descoperit
 Plouă cu lacrimi pe mormântul său cernit
 La revedere porumbița mea
 Dar oare ne vom revedea ?
 Dar oare ne vom revedea ?
 Nu, nu, el a murit fetița mea
 Și niciodată nu-l vom revedea. (iese)
 Laertes: Doamne Dumnezeule, vezi asta ?
 Regele: Laertes, durerii tale mă alătur. Mergi caută-ți cei mai buni prieteni, să te asculte și să judece între noi doi. De vor găsi atingere din partea mea, regatul eu am să-l cedez.
 Laertes: Așa să fie atunci. În ce mod a murit, ciudata înmormântare, fără trofeu,

sau sabie și armură, fără rituri sfinte, toate acestea trebuie anchetate.

(Scena 6, Horatio, intră Primul Marinar)

Primul Marinar: Domnule, Domnul să vă aibă în pază. Am o scrisoare ce vă este destinată, în caz că vă numiți Horatio.

Horatio: (citește) În cea de a doua zi, pe când eram pe mare, ne-au urmărit niște pirați, și am fost luat prizonier. Cu mine s-au purtat ca niște hoți cinstiți, și trebuie să mă revanșez. Scrisorile acestea sunt pentru rege, iar tu binevoiește să te prezinți la mine. Am vorbe să-ți spun la ureche ce te vor lăsa trăznit. Te va conduce cel ce ți-a adus scrisoarea.

La revedere. Hamlet

(Scena 7, O cameră în Castel, Regele, Laertes)

Regele: Acum că sunt iertat de a ta conștiință, eu trebuie să fiu în inima ta bun prieten. Cel ce la ucis pe tatăl tău, mă urmărea pe mine.

Laertes: Așa se pare. Dar să-mi spunei, de ce nu l-ați chemat la judecată ?

Regele: O, pentru două motive. În primul rând, Regina, mama sa, trăiește doar pentru privirea sa. Iar celălalt motiv e următorul, de ce să fac în public ceea ce eu nu vreau să fac.

Laertes: Și uite așa eu am un nobil tată mort și o soră ce a ajuns la disperare. Dar răzbunarea mea nu va întârzia.

Regele: Eu l-am iubit pe tatăl tău, și mă iubesc pe mine, aș vrea ca asta să te învețe și pe tine ce să crezi. (intră un Mesager)

Mesagerul: Scrisori, Măria Ta, de la Hamlet. Aceasta pentru Majestatea Voastră, aceasta e pentru regină.

Regele: (citește) Preaînalte și Preaputernice, implor ca mâine să dau față cu ochii majestății voastre. Atunci, pentru început am să îmi cer iertare, și am să vă spun motivul pentru care am revenit.

Ce personaj mai e și Hamlet. Ce sfat îmi dai ?

Laertes: Să poftească, am să trăiesc să-i spun în față "Aceasta este moartea ta".

Regele: Și de va fi așa, vei fi apoi supusul meu ?

Laertes: Supus voi fi, Măria Ta. (intră Regina)

Regina: Durerea vine înlănțuită, și grabnic se urmează una după alta. Sora ta s-a înecat, Laertes. Ca o sirenă înlăcrimată, ea în cascadă a căzut, vestmântul încărcat de apă i-a stins pe veci melodioasa dispoziție.

Laertes: Prea multă apă ai primit deja, Ophelia, de aceea, lacrimile eu am să-mi opresc. Adio, domnul meu.

ACTUL 5 (Scena 1, Un cimitir, doi clovni)

Primul clovn: Primi-va ea o creștinească înmormântare, ea care singură și-a căutat sfârșitul ?

Al doilea clovn: Eu spun că da, așa că vezi să-i fie cât mai drept mormântul.

Coroana a stat pe capul ei, și va primi o creștinească înmormântare.

Primul clovn: Cine este cel ce construiește mai rezistent decât zidarul, corăbierul și tâmplarul la un loc ?

Al doilea clovn: Hai spune-mi, dezleagă ghicitoarea.

Primul clovn: Groparul. Casa lui va rezista până la Judecata de Apoi. Du-te și adu-mi o ploscă de lichior. (iese groparul doi, intră Hamlet, Horatio)

Primul clovn: (cântă) Când am iubit, eu am iubit, la tinerețe

Fetițele cu buze dulci și vorbărețe

Dar scara vieții am urcat pe amăgitoare trepte

Cunosc acum a bătrâneții legi nedrepte (aruncă o tigvă)

Hamlet: Această tigvă a avut cândva o limbă, ce a cânta și ea.

Al cui este acest mormânt ?

Primul clown: Această tigvă domnule, această tigvă este a lui Yorick, bufonul regelui.

Hamlet: (ridică tigva) Oh, bietul Yorick. L-am cunoscut, Horatio, un om cu infinită veselie, și cu maniere excelente. Pe mine m-a purtat în cârcă de mii de ori, și acum, unde sunt giumbușlucurile tale ! Dar tunbele ? Și cântecele ? Sclipirile de bucurie ? Nu mai e nimenea de luat în zeflema ? Căzut-ai ca un trunchi ? Dar, liniștește-te ! Iată-l pe Rege. (aruncă tigva)

(intră preoții, Ophelia pe catafalc, Laertes, Regele, Regina, cortegiul, bocitoarele)

Preotul: Sunt dubii despre moartea sa. Pământul binecuvântat nu ar fi trebuit să o primească până la ziua judecării. Și totuși ea va fi îngropată aici, cu drepturi de fecioară fără pată, iar clopotele vor vesti că a sosit acasă.

Laertes: Ce altceva mai trebuie făcut ?

Preotul: Nimic mai mult nu este de făcut. Am profana serviciul pentru morți.

Regina: (aruncă flori) Flori dulci pentru cea mai frumoasă floare. La revedere.

Aș fi dorit lui Hamlet să-i fi fost soție.

Laertes: Tripla tristețe, de zeci de ori triplează blestemul ce va cade, pe capul celui care, prin groaznica sa faptă, te-a văduvit pe tine de inocenta viață.

Hamlet: Aici sunt eu, Hamlet al Danemarcei. Tu nu te rogi corect. Eu am iubit-o pe Ophelia mai mult decât ar fi putut alți patruzeci de frați ca tine, punând iubirea la un loc.

Regele: Vom judeca chestiunea în curând. Bună Gertrude, te rugăm să stai cu ochii pe iubitul fiu. Acest mormânt va fi un monument. Un ceas de liniște dorim acum, să continuăm tăcuți această procesiune.

(Scena 2, Un hol din Castel, Hamlet, Horatio)

Hamlet: Există o divinitate ce ne croiește soarta. Plutind pe mare, frica m-a făcut să rup sigiliul scrisorii ce purtam, și am găsit exact ce mă temeam, un ordin clar să fiu decapitat. Poftim scrisoarea, să o citești în tihnă. Dar cum am procedat apoi ?

Horatio: Vă rog să-mi spuneți, vă implor.

Hamlet: M-am așezat și-am scris un ordin nou. Să fie condamnați cei ce aduc scrisoarea. Aveam în punga mea pecetea de la tatăl meu. Modificarea nici nu s-a observat. A doua zi a fost atacul de pe mare, iar ce s-a întâmplat apoi deja cunoști.

Horatio: Deci Guildenstern și Rosencrantz au mers la moarte.

Hamlet: Conștiința mea nu suferă deloc, în propriul plan ei au căzut în cursă.

Osric: (intrând) Măria Ta, pe drept salut sosirea ta în Danemarca. Regele m-a rugat să-ți semnalez că a pus o miză grea pe capul tău. Domnule, avem aici pe tânărul Laertes, nou venit, un gentleman strălucitor, desăvârșit.

Hamlet: Și cărui fapt noi datorăm numirea sa.

Osric: Dumneavoastră știți prea bine că excelează în mânăuirea sabiei, ca să spun așa. Regele a acceptat să vă luptați a serie de douăsprezece atacuri, dar nu mai mult de trei atingeri ale unuia din voi. În caz că dumneavoastră acceptați, duelul poate să înceapă imediat.

Hamlet: Domnule, eu mă plimb aici prin hol. Să fie aduse spadele și domnul amator de luptă, iar Regele își va atinge scopul, am să înving să-i fac pe plac, sau dacă nu, am să câștig câteva răni și am să mă umplu de rușine. (iese Osric)(intră Un Domn)

Un Domn: Regina roagă să vă cereți scuze, înaintea luptei.

Hamlet: Mă învață bine. (iese Domnul) (intră Regele, Regina, Laertes, Suita)

Regele: Hai vino, Hamlet, vino să dați mâna.

(Regele pune mâna lui Laertes în mâna lui Hamlet)

Hamlet: Domnule, rog să fiu pardonat. Eu sunt greșitul tău, dar rog să-mi dai iertarea așa cum se cuvine unui gentleman. Să fie Hamlet cel care a greșit, Laertes ? Hamlet, niciodată. Dar cine a fost atunci ? Doar boala sa. Pe bietul Hamlet nebunia îl dușmănește. Fii generos, eliberează-mă din mintea ta.

Laertes: Natura acestor vorbe îmi aduce satisfacție, însă onoarea nu-mi permite nici un fel de reconciliere.

Regele: Aduceți spadele, tinere Osric. Dragul meu Hamlet, cunoști miza ?

Hamlet: Prea bine, domnul meu. Domnia ta pe cel mai slab și-a pus toți banii.

Regele: Dar nu mă tem. Aduceți cupe de vin sec pe masă. Când Hamlet va atinge pentru prima sau a doua oară, regele vrea să bea, spre a-i susține respirația. Aduceți cupele, să bată toba, trompetele să sune.

(se duelează Hamlet obține două atingeri consecutive)

Regele: Opriți, dați-mi să beau. Copilul nostru va învinge. Să primească o cupă.

Regina: Norocul tău Regina îl cinstește, Hamlet. (bea din cupa oferită lui)

Regele: Gertrude, nu bea.

Regina: Ba am să beau, mărite domn, vă rog să mă iertați.

Regele: (pentru sine) E prea târziu, ea a sorbit din cupa otrăvită.

(duelul continuă Hamlet este atins și schimbă spadele iar Hamlet îl rănește pe Laertes)

Regele: Să fie despărțiți. Prea s-au încins. (Regina cade la pământ)

Hamlet: Ce se întâmplă cu Regina ?

Regele: A leșinat când v-a văzut pe amândoi răniți.

Regina: Nu, nu, de vină este băutura ! Vai Hamlet, dragul meu ! E băutura ! Sunt otrăvită. (moare) (Laertes cade la pământ)

Laertes: Hamlet, aici ai fost ucis. Nu este leac pe lume care să te ajute. În tine mai e viață pentru câteva minute. În mâna ta este obiectul răzbunării, neînvinsă spadă și înveninată. Mama ta a fost otrăvită, iar Regele este cel vinovat.

Hamlet: Și spada a fost plină de venin ! Atunci, veninul trebuie să-l pun din nou la lucru. (îl înjunghie pe Rege) Să bei acum poțiunea asta. Consoarta ta este aici, urmează-o atunci pe mama. (moare Regele)

Laertes: A fost servit corect. Cu mâna lui a preparat otrava. Te rog să schimbi cu mine jurăminte de iertare, nobil Hamlet. Nu cad pe seama ta nici moartea mea, nici a lui tata, eu nu sunt vinovat de moartea ta. (moare)

Hamlet: Să te dezlege Cerul de blestem ! Eu te urmez, sunt mort Horatio. Adio, blestemata mea Regină. Horatio, tu să le spui tot ce-am pățit celor ce vor să știe asta.

Horatio: Să crezi tu asta. Eu sunt Roman mai mult decât Danez. Mai este aici o picătură.

Hamlet: Tu ești bărbat, dă-mi mie cupa. Bunule Horatio, ceea ce nu se știe încă se va afla mult după moartea mea, lasă durerea la o parte să poți să spui povestea mea. (zgomote) Ce gălăgie este asta ?

Osric: Tânărul Fortinbras, se ceartă la intrare cu ambasadorii ce au sosit din Anglia.

Hamlet: Nu voi trăi să ascult ce vești sosesc din Anglia, dar prevăd că soarta i-a surâs lui Fortinbras. El va vorbi cu vocea mea. Restul va fi tăcere. (moare) (cade cortina)

EPILOG: În această dramă istorică, lăcomia pentru putere cere sfârșitul a nouă vieți nobile: patru membri ai Casei Regale, trei membri ai familiei Primului Consilier și doi curteni. Otravă, duel, iubire și ură, trădare, prefăcătorie, totul este acceptabil pentru persoanele care păzesc tronul Danemarcei. Nici unul dintre personaje nu este complet inocent, nici unul nu este vinovat pe față. Soarta însă a hotărât să le facă dreptate la toți: mor de moarte nenaturală. Danemarca nu este un loc prielnic pentru păcătoși, fie ei regi, prinți, sau alți membri ai familiei regale.

TITLUL: DUCESA DE MALFI (The Tragedy of the Dutchesse of Malfi)

AUTORUL: JOHN WEBSTER (1578-1626)

Născut la Londra, tatăl lui, John Webster, a fost producător de calești, iar mama sa, Elisabeth Coates, era fiica unui fierar. Dat fiind faptul că părintele lui era înscris ca Freeman al Merchant Taylor Company, fiul a fost înscris la școala companiei, până în anul 1598 când a fost admis la Middle Temple, unul dintre tribunalele locale, pentru a deveni avocat. În anul 1605 s-a căsătorit cu Sara Pernial, iar mariajul lor a fost unul fericit. Începând cu anul 1602, a produs drame istorice și comedii, împreună cu Michael Drayton, Thomas Dekker și Thomas Middleton, în majoritatea lor nepublicate vreodată. Prea puține lucruri se cunosc despre viața sa privată. Lucrări dramatice majore: Anything for a Quiet Life (Totul pentru o viață liniștită, 1621), Appius and Virginia (1627), A Cure for a Cuckold (Tratament pentru un cocoș, 1661), The Devil's Law Case (Legea Diavolului, 1623), The Duchess of Malfi (1614), Northward Ho (1607), Sir Thomas Wyatt (1607), Westward Ho (1604), The White Devil (Diavolul alb, 1612), The Fair Maid of the Inn (Frumoasa fecioară de la han, 1647).

ISTORIC: Scrisă cândva între anii 1612 și 1623, piesa s-a jucat prima dată la Blackfriars Theatre, situat în interiorul Mănăstirii Dominicane din City of London. Teatrul era administrat de compania teatrală King's men, din care făceau parte, printre alții, William Shakespeare, Richard Burbage sau William Sly. Ulterior, piesa s-a jucat la teatrul The Globe, unde s-a bucurat de o audiență mult mai mare și a fost publicată în anul 1623. În anul 1630 spectacolul a fost pus în scenă la Cockpit-in-Court (Westminster), în fața Regelui Charles I Stuart (1625-1549) al Angliei și Scoției. Spectacolul s-a jucat apoi cu intermitențe în secolul următor, până când Lewis Theobald a produs în anul 1733 o adaptare sub numele The Fatal Secret. Spre sfârșitul secolului piesa a fost reluată, patronată de Charles Lamb și William Hazlitt. După anul 1850, piesa s-a jucat pentru prima dată în Statele Unite ale Americii, într-o adaptare a lui Richard Henry Horne, în regia lui James Stark. În anul 1892, piesa s-a jucat la Opera Comique, pusă în scenă de William Poel. Drama a renăscut în anul 1919, timp de două decenii, în repertoriul companiei Phoenix Society, iar în anul 1935 ziarele au comentat favorabil spectacolul pus în scenă la Embassy Theatre. În anul 1938, drama a fost transmisă la radio de postul BBC television. O altă adaptare modernă a fost produsă pe Broadway în anul 1946, cu presă favorabilă. Un nou succes pe Broadway a fost spectacolul din anul 1957, de la Phoenix Theatre, în regia lui Jack Landau.

Alte adaptări moderne au fost: Aldwych Theatre (1960), Royal Shakespeare Company (1971), Royal Exchange Theatre Manchester (1980), Lyttelton Theatre (1986), Greenwich Theatre (1995 and 2010), English National Opera (2010), Old Vic Theatre (2012), Shakespeare's Globe (2014), BBC4 (2014), Stratford upon Avon (2018). Au mai fost apoi numeroase alte adaptări pentru mass media, incluzând: o operă de Stephen Oliver (1971) și o operă de Stephan Douglas Burton (1978).

ROLURI: Ferdinand (Duce de Calabria), Cardinalul (fratele lui), Marchizul Pescara, Conte Malatesti, Ducesa (de Malfi), Cariola (camerista ei), Antonio (stewardul ei), Delio (prietenul acestuia), Daniel de Bosola (geambaș), Castrucio (un domn bătrân), Julia (soția acestuia), Roderigo (domn), Silvio (domn), Grisolan (domn), Doctorul, Mai mulți nebuni, Doamne din suită, Copii, Doi pelerini, Călăii, Ofițeri din gardă, Servitori

SUBIECT: Tânăra Ducesă de Malfi, rămasă văduvă fără copii, găsește de cuviință să se mărite cu stewardul ei, fără a mai trece pe la biserică, doar din dorința de a avea copii, în timp ce frații ei se străduiesc să-i găsească o pereche potrivită. Fructul acestui aranjament au fost trei copii. Problemele apar atunci când primul pețitor acceptabil apare în persoana Contelui Malatesti. Ducesa încearcă să scape, printr-o fugă precipitată împreună cu soțul și copiii, dar încercarea lor este sortită eșecului. Dezonorați, cei doi frați angajează un asasin pentru a ucide întreaga familie, dar după săvârșirea omorului, torturat de remușcări, asasinul se întoarce împotriva celor doi frați și îi ucide și pe ei. Cu noroc, cel mai mare dintre copiii Ducesei scapă cu viață, pentru a moșteni ducatul și numele pătat de sânge al înaintașilor săi.

MOMENTE BUNE: (Proiect Gutenberg e-Book versiunea lui Gary R. Young 2012)

ACTUL 1 (Scena 1 Ferdinand, Bosola)

Ferdinand: Am aflat despre înclinația domniei tale pentru vărsare de sânge,
Înainte de a se ivi oportunitatea de a-mi fi de folos. Îți ofer asta,
Să locuiești la curte și să o supraveghezi pe ducesă,
Să notezi toate particularitățile din comportamentul ei,
Ce pețitori solicită a sa mână, pe cine iubește ea cel mai mult.
Ea este o văduvă tânără, dar nu doresc să o mărit din nou.

Bosola: Nu doriți, domnule ?

Ferdinand: Nu mă întreba despre motive, să fi mulțumit să ști că nu doresc.

Bosola: Se pare că faceți din mine un membru al familiei.

Un diavol invizibil în carne și oase, un detectiv.

Ferdinand: Eu doresc asta pentru tine, dar poate că vei obține chiar o poziție mai înaltă.

Bosola: Asemenea ofertă vă transformă în corupător, iar pe mine în trădător impudic.

Dacă aș accepta așa ceva, aș ajunge direct în Infern.

Ferdinand: Ceea ce am obținut pentru dumneata este să te ocupi de cai. Sunt toți ai tăi.

Nu merită asta niște mulțumiri ?

Bosola: O, pentru a nu fi ingrat față de generozitatea ce îmi arătați,

Va trebui să fac toate răutățile pe care omul le-a inventat !

Ferdinand: Fii tu însuși, dumneata îi invidiezi pe cei de care nu te poți atinge,

Dar nu dorești să stai în preajma lor.

În felul acesta vei avea acces la toate încăperile private.

Bosola: Care este rolul meu ! Să fiu geambaș ?

În cazul acesta aș putea spune că am fost corupt cu balebă de cal.

Sunt omul dumneavoastră.

Ferdinand: Dispari !

(Scena 2 Ferdinand, Ducesa, Cardinalul, Cariola)

Cardinalul: Acum trebuie să ne despărțim, dragă surioară, discreția trebuie să fie călăuza ta.

Ferdinand: Tu ești o văduvă, așa că ști prea bine ce înseamnă un bărbat,

Să nu permiți ca tinerețea, lingușeala sau elocvența ...

Cardinalul: Nu, să nu permiți nimic, onoare doar, nimic să nu-ți păteze sângele cel nobil.

Ferdinand: Mărită-te. Cei mai bogați oameni se căsătoresc de două ori.

Ducesa: Diamantele sunt cu atât mai valoroase cu cât trec prin mai multe mâini de bijutier.
Nu am să mă mărit niciodată.

Cardinal: Așa spun majoritatea văduvelor, dar de cele mai multe ori promisiunea lor
Nu rezistă mai mult timp decât până întorci o dată o clepsidră.

Ferdinand: Aici la curte, tu trăiești într-o grădină a Paradisului,
Există însă un fel de miere ucigătoare, care îți otrăvește faima. Ai grijă.

Ducesa: Acesta este un sfat îngrozitor de bun.

Ferdinand: Faptele tale cele mai negre, gândurile tale cele mai ascunse vor fi aduse în lumină.

Cardinalul: S-ar putea să fi infatuată și să faci după cum îți este bunul plac,
Să te măriți privat sub aripile nopții ...

Ferdinand: Dar astfel de căsătorii sunt mai ușor de spus și de făcut decât de omagiat.

Cardinalul: La revedere acum. Înțelepciunea nu se arată decât la final ...să nu uiți asta.

Ducesa: Discursul vostru este atât de elocvent, încât aș crede că l-ați pregătit dinainte.

Ferdinand: Să faci femeia să înțeleagă ce-i spui ? La revedere, văduvă pofticioasă.
(Ferdinand și Cardinalul ies din scenă)

Ducesa: Cariola, ție ți-am încredințat secretul, mai mult decât viața mea ... onoarea mea.

Cariola: Ambele sunt în siguranță lângă mine.

Ducesa: A venit Antonio ?

Cariola: Vă așteaptă.

Ducesa: Sufletul meu drag, lasă-mă singură acum, ascunde-te însă după perdele, să ne auzi.
(Scena 3 Ducesa, Antonio)

Ducesa: Am trimis după dumneata. Ia loc și pregătește-ți pana și hârtia. Ești gata ?

Antonio: Sunt gata să-i fac pe plac mult prea frumoasei voastre excelențe.

Ducesa: Mult prea frumoasă ! Într-adevăr, îți mulțumesc. Domnia ta e trezorierul meu erect.
Doresc să-mi fac testamentul, și vă rog, domnule, să-mi spuneți,
Nu este mai bine să-ți faci testamentul zâmbind, ca mine acum,
Decât atunci când gemi îngrozitor și arăți ca dracu.

Antonio: Oh, este mult mai bine.

Ducesa: Doresc să vă numesc legatar. Spuneți-mi, ce fapte bune ar trebui să amintesc la început ?

Antonio: După ce Dumnezeu l-a făcut pe om, căsătoria a fost prima taină mare.
Trebuie să vă asigurați de un soț potrivit. Să-i lăsați lui întreaga avere.

Ducesa: Dar dumneata ce crezi despre căsătorie ?

Antonio: Eu sunt de partea celor care neagă Purgatoriul.
Ori e Infern ori este Rai, nu este loc pentru o a treia cale.
Să spunem că un bărbat nu se căsătorește niciodată, și nu are copii. Ce rămâne din el ?
De ar fi doar bucuria de a-l vedea pe un micuț cum călărește un căluț din lemn.

Ducesa: Vai, rușine, ce înseamnă asta. Unul din ochii tăi e injectat de sânge, poftim inelul meu.
A fost inelul meu de nuntă, și am jurat să nu-l înstrăinez decât viitorului meu soț.

Antonio: Și acum v-ați despărțit de el.

Ducesa: Da, să te ajut să-ți recapeți vederea.
(ea îi pune inelul pe deget iar el îngenunchează)

Ducesa: Acest dumnezeiesc acoperiș al tău, e construit prea jos.
Ridică-te, sau dacă îmi permiți, dă-mi voie să te ridic eu. (îl ridică)

Antonio: Doamnă, la un bărbat ambiția este nebunia cea mai mare,
Cea care-l face un lunatic greu de vindecat.
Dintotdeauna am servit virtuții, dar niciodată n-am cerut nici o răsplată.

Ducesa: Și iată că acum te răsplătește. Mizeria este pentru noi, cei care ne-am născut măreți !

Noi trebuie să ne satisfacem singuri, fiindcă nimeni nu îndrăznește să ne satisfacă,

Nu-ți face inima atât de moartă încât să-ți fie frică să iubești.

În fața ta eu sunt o văduvă încă destul de tânără, care te cere de bărbat,

Și ca o văduvă ce sunt, obrazul meu roșește doar pe jumătate.

În ce privește slujba ta de steward, semnez pe loc al tău Quietus est.

Antonio: Voi fi pe veci sanctuarul bunului vostru renume. Dar ce vor spune frații dumneavoastră ?

Ducesa: Nu te gândi la ei. În caz că vor afla, timpul va spulbera încet turbarea lor. Îngenunchează.

(Cariola iese de după perdele)

Cariola: Să nu fiți uimit. Această doamnă se află sub pavăza mea.

Avocații spun că un contract "per verba", declarat într-o încăpere, este perfect legal.

Îngenuncheați ! (Ducesa și Antonio îngenunchează)

Binecuvântează Doamne, acest sfânt nod Gordian, și nu lăsa ca violența să-l desfacă !

Ducesa: Cum ar putea fi construită o biserică mai repede ?

Suntem de acum femeie și bărbat, iar aceasta este biserica în care răsună jurământul nostru.

ACTUL 2 (Scena 1 Bosola singur)

Bosola: Am observat că ducesa noastră trece prin zile grele, are vărsături,

Și împotriva modei din Italia, ea poartă rochii largi, fără cordon.

(intră Antonio și Delio, vorbind între ei)

Delio: Căsătorit de atât de mult timp ? Mă uimești.

Antonio: Dă-mi voie să-ți pecetluiesc buzele pentru totdeauna. (către Bosola)

Sunteți în contemplație, domnule. Studiați pentru a ajunge un mare înțelept ?

Bosola: Oh, domnule, dacă viața simplă ține răul la distanță, atunci aceasta este soluția fericirii.

Când mintea unui om aleargă mai repede decât calul său, amândoi se obosesc repede.

Antonio: Ar trebui să priviți în sus, spre Ceruri, dar diavolul vă întunecă lumina.

(intră Ducesa și Doamnele)

Ducesa: Brațul domniei tale, Antonio, nu-i așa că m-am îngrășat ?

Bosola, să-mi aduceți o lectică, una așa cum folosește Ducesa de Florența.

Bosola: Doamna Ducasă folosea așa ceva când a fost însărcinată.

Ducesa: Cred că da. Antonio, am auzit că în Franța curtenii poartă pălăria și în prezența regelui.

Antonio: Am observat asta, într-adevăr.

Ducesa: De ce să nu adoptăm și noi această modă. Antonio, te rog să-ți pui pălăria.

Antonio: Vă rog să mă iertați. Mie mi se pare un semn de respect.

Bosola: Am un cadou pentru dumneavoastră. Caise, doamnă.

Pentru a se coace timpuriu, grădinarul a îngrășat pământul cu bălegar de cal.

Ducesa: Dumneata le vei gusta primul, te rog să servești una.

Antonio: Vă rog frumos, doamnă, mie nu-mi plac fructele.

Ducesa: Aceste fructe verzi nu sunt prietene cu stomacul meu, în ce hal mă balonează !

Bosola: Îmi pare rău, doamnă.

(Scena 2 Antonio și Delio)

Antonio: Suntem pierduți ! Mă tem că a intrat deja în travaliu. Nu mai este timp să o deplasăm.

Delio: Spuneți că Bosola a otrăvit-o cu caisele lui.

Antonio: Medicii se vor năpusti asupra ei.

Delio: Atunci veți spune că a folosit un antidot preparat chiar de mâna sa.

Iar medicii o vor otrăvii din nou.

Antonio: Sunt consternat.

(Scena 3 Antonio, Roderigo, Grisolan)

Antonio: Închideți porțile și chemați aici toți ofițerii.

(Bosola și servitorii intră în încăpere)

Antonio: Domnilor, din cabinetul Ducesei lipsesc bijuterii în valoare de patru mii de ducati.

Fiecare ofițer va rămâne închis în camera lui până la răsăritul soarelui,

Și va trimite aici cheile de la ușă și de la valizele sale. Doamna este foarte bolnavă.

Roderigo: La ordin, domnule.

(Scena 4 În întuneric, Bosola cu un felinar, Antonio cu o candelă)

Antonio: Am auzit un zgomot. Cine este aici ? Ce ești ! Vorbește.

Bosola: Eu sunt, Bosola, sunt prieten.

Antonio: Nu ați auzit un zgomot. Poate că a fost doar o rafală de vânt.

Bosola: Foarte probabil. Arătați foarte speriat.

Antonio: De sunteți aici, când a fost ordin ca toată lumea să rămână în dormitoare.

Bosola: Toți curtenii fiind adormiți, m-am gândit că diavolul nu are ce căuta aici, și am venit să mă rog.

Antonio: Domnia ta i-ai adus caise doamnei ducese. Roagă-te să nu fi fost otrăvite !

Bosola: Otrăvite ! Am să-ți strivesc nasul pentru o asemenea acuzație ! Ești un steward mincinos.

Antonio: Sclav unuros, am să te stârpesc din rădăcină.

Bosola: Iar eu am să-mi pun brațul la treabă. (îi strivește nasul)

Antonio: Îmi curge sânge din nas ! (Antonio iese scăpând un bilet)

Bosola: (citește biletul) Ce avem aici ? Este horoscopul unui copil nou născut !

Ducesa a născut un băiat, între orele doisprezece și unu, la miezul nopții.

Anno Domini 1504 - adică în anul acesta - decimo nono Decembris - chiar în noaptea asta,

și având în vedere că este meridianul pentru Malfi - este ducesa noastră - ce descoperire !

Fiindcă Marte este în zodie cu chip uman, legat de coada dragonului, în casa a opta,

înseamnă că este amenințat de o moarte violentă.

A să trimit la Roma o scrisoare de o să-și verse fierea cei doi frați.

(Scena 5 Cardinalul și Ferdinand)

Ferdinand: Citește aici, sora noastră este blestemată, a scăpat hățurile și este o stricată.

Cardinalul: Vorbește mai încet. Este posibil așa ceva ? Poate fi asta adevărat ?

Ferdinand: Rhubarbă până când dau afară tot răul din mine. Și așa va rămâne,
Până voi șterge rușinea, cu un burete făcut din inima ei însângerată.

Cardinalul: Să curgă astfel sângele nostru regesc, din ambele Case de Aragon și Castilia ?

Ferdinand: Sângele infectat, cum este al ei, cu foc trebuie tratat, nu cu vreo alifie.

Cardinalul: Ai luat-o razna, ți-ai pierdut rațiunea.

Ferdinand: Nu ești la fel de împietrit ca mine ?

Cardinalul: Ba da sunt la fel de împietrit, dar știu să fiu mânios fără să-mi pierd controlul.

Nu este nimic pe lume mai urât la un bărbat, mai bestial, decât să nu știe să-și stăpânească
nervii. Te rog, vino-ți în fire.

Ferdinand: Aș putea să o omor chiar acum, în tine, sau în mine, pentru că eu cred că Cerul vrea
astfel să pedepsească un păcat de-al nostru.

Cardinalul: Ai înnebunit dea binelea ?

Ferdinand: Aș pune să le ardă trupul într-o groapă de cărbuni, acoperită, pentru ca nici fumul lor
să nu ajungă la Ceruri. Nu voi avea liniște până când voi afla cine i-a făcut asta.

ACTUL 3 (Scena 1 Antonio și Delio)

Antonio: Prietenul nostru cel nobil, mult iubitul Delio !

De prea mult timp te-ai înstrăinat de curtea noastră.

Ați venit împreună cu Domnul Ferdinand ?

Delio: Da, domnule, ce mai face nobila ducesă ?

Antonio: Din fericire foarte bine, a mai născut încă doi copii, un băiat și o fată.

Delio: Spuneți-mi vă rog, a ajuns această veste la urechile domnului Cardinal ?

Antonio: Mă tem că a ajuns, Domnul Ferdinand mă tem că va fi foarte periculos.

Este atât de liniștit încât ai crede că furtuna a trecut, dar diavolul în va trezi.

Delio: Și oamenii ce spun ?

Antonio: Ei spun direct că este o stricată.

Delio: Dar oamenii serioși ce spun, politicienii cum se cenzurează ?

Antonio: Au observat și ei că lista de cumpărături crește mereu, dar despre vreo iubire, sau căsătorie între noi, ei nici măcar nu visează.

(Scena 2 Ducesa Ferdinand membri ai suitei)

Ferdinand: Merg direct să mă culc, sunt foarte obosit. Am vorbit pentru un soț pentru tine.

Ducesa: Pentru mine, domnule ! Vă rog, cine este ?

Ferdinand: Marele Conte Malatesti.

Ducesa: Un Conte ! Este mai degrabă un băț de zahăr candel, poți vedea totul prin el. Când am să-mi aleg un soț, am să mă mărit pentru onoarea voastră.

Ferdinand: Va fi o căsătorie foarte potrivită. Ce mai face merituosul Antonio ?

Ducesa: Domnule, va trebui să am o conversație privată cu domnia ta, Cu privire al niște zvonuri răspândite ce aduc atingere onoarei mele.

Ferdinand: Permiteți-mi să fiu pe veci surd la astfel de zvonuri. Mergeți, rămâneți cu bine cu inocența dumneavoastră. (exit Ducesa)

(intră Bosola)

Ferdinand: Vino aici, Bosola, te rog să-mi pui inteligența la încercare.

Bosola: Domnule, se zvonește că a născut trei bastarzi, Dar cu cine, noi nu putem ghici decât în stele.

Ferdinand: Unii sunt de părere că toate lucrurile sunt scrise acolo.

Bosola: Eu suspectez că asupra Ducesei s-a lucrat cu ceva vrăjitorie.

Ferdinand: Dispari ! Acestea nu sunt decât niște superstiții. Dumneata chiar crezi că ierburile pot forța voința ? În noaptea aceasta o voi forța să mărturisească. Dă-mi cheia de la dormitorul ei.

(Scena 3 Ducesa singură)

Ducesa: Nu cumva culoarea părului meu a început să se schimbe ? Când am să încărunțesc, am să pun pe toți curtenii sa se pudreze, să arate la fel.

(intră Ferdinand, nevăzut, iar ea îl confundă cu Antonio)

Prezența fratelui meu aici la curte, mă face să-mi păzesc așternutul.

Dar tu vei spune că iubirea amestecată cu puțină frică este cea mai dulce.

Te asigur, nu am să-ți mai fac nici un copil,

Până când frații mei nu își vor da consimțământul.

Fie că-mi este dat să mor sau să trăiesc, eu am să mă comport ca o prințesă.

Ferdinand: Să mori atunci, și cât mai repede. (îi înmânează un pumnal)

Ducesa: Vă rog să mă ascultați, domnule.

Ferdinand: Să nu-mi vorbești. Nu este nici alinare pentru rușine, Decât să depășești toate simțirile și limitele ei.

Ducesa: Vă rog, domnule, ascultați-mă. Sunt măritată. Din fericire, nu pe placul domniei voastre. Acceptați să-l vedeți pe soțul meu ?

Ferdinand: Da, doar dacă aș putea să-mi schimb ochii cu un vasilisc.

În locul tău i-aș construi o încăpere asemenea celor în care viețuiesc sihaștrii.

Lumina soarelui să nu ajungă la el cât timp trăiește.

Dacă-l iubești cu adevărat, taie-ți mai bine limba decât să îl trădezi în fața mea.

Ducesa: De ce să nu mă mărit ? Reputația mea ar fi salvată.

Ferdinand: O dată pierdută, reputația nu mai poată fi găsită. Deci dumneata ai bătut palma Cu Reputația, iar pe el l-ai făcut invizibil.

La revedere atunci, cu mine nu vei mai da ochii niciodată. (exit Ferdinand)

(intră Antonio cu un pistol în mână, însoțit de Cariola)

Ducesa: Ați văzut această apariție ?

Antonio: Da, am fost trădat. Cum a putut intra ? Trebuie să aflu asta.

Cariola: Chiar vă rugăm, domnule, iar dacă o să-mi citiți inima o să aflați că sunt nevinovată.

- Antonio: Asemenea nenorocire s-ar putea repeta. (privind la pumnal)
Ce înseamnă asta ?
- Ducesa: El mi l-a înmănat.
- Antonio: Și se pare că dorește să-l folosiți asupra dumneavoastră. Întoarceți-l asupra lui. !
(se aud bătăi la ușă)
- Cariola: Este Bosola.
- Ducesa: Plecați ! Trebuie să ne despărțim imediat. (exit Antonio și Cariola)
- Bosola: (intrând) Ducele, fratele dumneavoastră, a încălecat și pornit direct spre Roma.
Mi-a spus că sunteți furioasă.
- Ducesa: Antonio, administratorul nostru m-a înșelat la contabilitate.
Vă rog să chemați ofițerii. (exit Bosola)
- Ducesa: (către Antonio proaspăt revenit)
Trebuie să părăsești acest palat, mergi la Ancona și găsește o gazdă bună.
Am să trimit în urma ta tezaurul și bijuteriile mele.
Trebuie să te acuz de o falsă crimă, o nobilă minciună pentru a ne salva onoarea.
(reintră Bosola cu ofițerii)
- Antonio: Înălțimea voastră, binevoiți să mă ascultați.
- Ducesa: Mi-ați făcut pagubă de peste un milion. Domnilor, acest om să fie un exemplu pentru toți.
Îl rog să plece, mă despart de el, dar nu doresc să-l pedepsesc.
Vom confisca totuși tot ce ați obținut din contabilitate. Tot ce vă aparține.
- Antonio: Domnilor, vă aparțin cu totul. Puteți vedea cum este să satisfaci cu sufletul și trupul o prințesă.
(exit ofițerii și Antonio)
- Bosola: La revedere, Antonio ! Răutatea lumii își face mendrele cu tine.
Nu ar mai fi nimic de spus, luând în considerare că prăbușirea este însoțită de virtute.
- Ducesa: Cuvintele acestea sunt adresate soțului meu. Am trei copii împreună cu el.
- Bosola: Nu visez cumva ? Virginele fără de zestre de pe domeniul dumneavoastră,
Vor putea spera, urmând exemplul dumneavoastră să acceadă la soți bogați.
Iar faima lui Antonio va face să curgă râuri de cerneală,
Atunci când heralzii vor vinde tunici pentru cavaleri.
- Ducesa: Vei lua în pază toată averea mea și bijuteriile mele,
Ai să-l urmezi pe Antonio la Ancona. Peste câteva zile am să vin și eu.
- Bosola: Oh, am să port secretul prințesei mele în adâncul inimii !
Înălțimea voastră ar putea să spună că este în pelerinaj la Sfânta din Loretto,
Aflată doar la șapte leghe de Ancona.
- Cariola: Eu cred că ar trebui să spună că merge la băi, la Luca,
Mie nu-mi place să maimuțăresc religia.
- Ducesa: Ești o prostituată superstițioasă. Pregătește totul pentru plecare.
(Scena 4 Ducesa, Antonio, Copiii, Cariola, servitori)
- Ducesa: Suita noastră s-a redus doar la aceste resturi ?
- Antonio: Acești bieți oameni, aflați doar de curând în slujba dumneavoastră,
Norocul au jurat să-l lege de al dumneavoastră. Slujbașii mai bătrâni, mai înțelepți,
Au dispărut cu toții, au fugit.
- Ducesa: Și bine au făcut. În noaptea asta am avut un vis cam straniu.
Purtam coroana statului, și dintr-o dată, diamantele ei s-au prefăcut în perle.
- Antonio: O să plângeți în curând. Eu cred că perlele sunt lacrimile dumneavoastră.
- Bosola: (intră cu o scrisoare în mână) Din fericire sunteți preluați.
Este de la Domnul Ferdinand, fratele dumneavoastră. Numai iubire și protecție.
- Ducesa: (citește) Trimite-l pe Antonio la mine. Vreau capul lui pentru o afacere.
Am garantat eu pentru niște datorii de-ale lui la Napoli.
Nu-și face griji, prefer să am inima decât banii lui.

El capul tău îl vrea, nu sfatul tău. Nu are somn cât timp te știe în viață.

Antonio: Să îi transmiteți că nu vin.

Bosola: La revedere domnule, cât de curând veți primi vești din partea noastră. (exit)

Ducesa: Mă aștept la o ambuscadă. Ia-l pe fiul cel mare și fugiți la Milano.

Antonio: Sfatul dumneavoastră este înțelept. Așa vrea cerul, din moment ce trebuie să ne despărțim.

Ducesa: Nu știu cum e mai bine, să te văd mort sau să ne despărțim. Adio, băiete.

Dar în biserica eternă, eu sper că nu ne vom mai separa așa.

Antonio: La revedere, Cariola, dacă nu am să vă mai văd, să fi o mamă bună pentru micuții noștri.

(exit Antonio și fiul său Bosola revine)

Bosola: Pe soțul vostru nu trebuie să-l mai vedeți vreodată. Acum trebuie să ne întoarcem la palat.

Frații domniei voastre au milă și vă protejează.

ACTUL 4 (Scena 1 Ducesa și alaiul său, intră Bosola)

Bosola: Liniște și pace pentru înălțimea voastră !

Ducesa: Nu am nici una nici alta. Spune-mi te rog, de ce îmbraci otrava în zahăr și foiță de aur ?

Bosola: Domnul Ferdinand vine să vă viziteze, și vă trimite un mesaj.

El a jurat solemn că nu-l veți mai vedea,

Deci va veni în timpul nopții și vă roagă să nu fie nici o candelă sau lumânare aprinsă.

Ducesa: Facă-se voia lui. Vă rog să îndepărtați toată lumina. (suita iese cu toate torțele)

Ferdinand: (intrând) Această beznă vi se potrivește.

Ducesa: Vă rog să vă cereți scuze.

Ferdinand: Primiți aceste scuze, sper că răzbunarea cea mai onorabilă va fi prin moarte,

Ca să pot să iert. Unde vă sunt bastarzii ?

Ducesa: Cine ?

Ferdinand: Spuneți-le copii, deși în legea noastră națională este distincție netă între bastarzi

Și cei născuți legitim.

Ducesa: În felul acesta violați o sfântă taină a sfintei Biserici.

Ferdinand: Ar fi fost totul bine dacă ați fi trăit sub paza ei. Eu am venit să facem pace.

Poftim aici o mână căreia i-ai jurat iubire atât de multă.

(îi oferă o mână din ceară) Poartă pe ea inelul cei i-ai oferit în dar.

Ducesa: Sunteți atât de rece. Mă tem că drumul nu v-a făcut bine. O, ce oribil !

Ferdinand: Lăsați acum lumina să pătrundă iar. (exit)

Bosola: (intrând) Aici este doar o parte din trupul de unde a fost luată.

Asta pentru a ști cu siguranță că a murit.

Ducesa: În Cer sau pe Pământ nu mai am nici un motiv să mai rămân pe lumea asta.

Lăsați-mă să îngheț, murind.

Bosola: Dar amintiți-vă că sunteți o creștină.

Ducesa: Biserica iubește postul. Am să mă flămânzesc până la moarte. Acum merg să mă rog.

(Scena 2 Ducesa și Cariola intră Bosola)

Bosola: Am venit să vă pregătesc mormântul.

Ducesa: Dumneata nu ești nebun. Nu mă cunoști ? Cine sunt eu ?

Bosola: Sunteți o ladă plină de viermi, în cel mai bun caz moaștele unei mumii.

Ducesa: Nu sunt ducesa dumitale ?

Bosola: Sunteți în mod sigur o doamnă mare, iar ridurile se adună pe fruntea încărcată de păr cărunț.

Ducesa: Dar totuși sunt Ducesa de Malfi.

Bosola: Gloria, e oarbă, ca viermii cei lucioși, nu înțelege nici căldura nici lumina.

Eu sunt doar un gropar.

Poftim aici cadoul de la frații dumneavoastră. Un sicriu, frânghii și un clopot.

Aceasta este ultima clipă a dumneavoastră în acest iatac. (intră Călăii)

Cariola: O, scumpa mea doamnă ! La o parte, țărănoilor, tiranilor, criminalilor !

Ce vreți să-i faceți doamnei mele ? Ajutor !

Ducesa: Adio, Cariola. Prin testament nu prea am ce să las.

M-au mâncat deja musafirii cei flămânzi.

Bosola: Chiar nu vă sperie moartea ? Acest ștreang ar trebui să vă înspăimânte.

Ducesa: Nici o clipă, ar trebui oare să-mi convină mai bine să-mi tăiați gâtul cu diamante ?

Sau poate să mă împușcați cu perle ? Știu că pentru bărbați, moartea a deschis

Mai bine de zece mii de uși pentru a pleca din lumea asta. Să le transmiteți fraților mei,

Că eu văd în moarte cel mai frumos cadou pe care ei îl pot face, iar eu îl pot primi.

(îngenunchează) Mergeți și spuneți-le fraților mei că se pot ospăta în tihnă. (călăii o strangulează)

Ferdinand: (intrând) Este moartă ?

Bosola: Este așa cum v-ați dorit. De ce nu plângeți ?

Ferdinand: Ea și cu mine eram frați gemeni. Ar trebui să mor în clipa asta, am trăit deja un minut în plus.

Voi ați ucis prietenul meu cel mai drag, vă urăsc pentru asta.

Bosola: Cer să fiu răsplătit pentru serviciile aduse.

Ferdinand: Am să te iert pentru această crimă. Țasta este cadoul cel mai mare ce-l primești.

Sub ce autoritate ați executat voi sentința aceasta sângeroasă ?

E existat oare o formă oficială prin care legea a condamnat-o la neființă ?

Dispari de aici.

Bosola: Nu înainte să-mi primesc salariul.

Ferdinand: Ești un țărănoi. Du-te undeva în lume, să pieri din ochii mei. (exit Ferdinand)

Ducesa: Antonio !

Bosola: Da, doamnă, el trăiește. Trupul cel mort pe care l-ați văzut era din ceară.

El s-a împăcat cu frații dumneavoastră. Chiar Papa a semnat decretul de iertare.

Ducesa: Mulțumesc ! (moare)

Bosola: Vai, a murit din nou ! Cu viața orice legături din nou s-au rupt.

O, sacră inocență, ce dulce este somnul tău.

ACTUL 5 (Scena 1 Antonio, Delio)

Antonio: Ce zici de reconcilierea la care sper, cu clanul celor din Aragon ?

Delio: O pun la îndoială, deși ei v-au trimis scrisori de bună înțelegere,

Eu cred că doar ițe cu care să vă prindă-n plasă.

Marchizul de Pescara, pe al cărui nume aveți niște terenuri închiriate,

A hotărât să le confiște. Nu cred că vă dorește binele, din moment ce

Vă deposedează de mijloacele pentru subzistență. Iată că vine Marchizul.

(intră Marchizul)

Delio: Domnule, sunt câteva feude în proprietatea lui Antonio Bologna,

Pe care v-aș ruga să mi le încredințați mie.

Marchizul: Sunteți prietenul meu, dar eu nu pot să ofer iar dumneata nu poți primi feudele acestea.

Iată că vine protejata Cardinalului. (intră Julia)

Julia: Domnul meu, vin la dumneavoastră cu o petiție. Poftim aici scrisoarea de recomandare din partea Domnului Cardinal.

Marchizul: (citind scrisoarea) Te numește pe dumneata administrator al feudelor ce-au aparținut lui Antonio Bologna. Sunt ale dumitale.

Julia: Domnule, vă mulțumesc. Viteza cu care mi-ați îndeplinit dorința face cadoul și mai generos.

(exit Julia)

Antonio: Cum se fortifică spre a mă ruina.

Marchizul: Prințul Ferdinand ne face o vizită, aici la Milano. Merg chiar acum să-l văd. (exit)

Antonio: În noaptea aceasta am să-mi încerc norocul, am să-l vizitez pe Cardinal la miezul nopții.

Încerc să pun pe roate o împăcare pașnică.

Delio: Am să vă secondez la acest pericol. Viața mea depinde de rangul dumneavoastră.

(Scena 2 Cardinalul, Bosola)

Cardinalul: Sunteți binevenit. De ce sunteți atât de răvășit ?

Dacă veți face pentru mine un singur lucru, am să vă dau to ce îmi cereți.

Bosola: Fac orice.

Cardinalul: Antonio se ascunde aici la Milano. Găsiți-l și faceți ceva să dispară.
Faceți asta și veți fi fericit. (exit Cardinalul)

Julia: (intră cu un pistol în mână) Domnule, am să vă fac să vă mărturisiți trădarea.
Spuneți-mi ce femeie ați angajat să-mi pună prafuri de iubire în mâncare ?

Bosola: Prafuri de iubire ?

Julia: Da. Dacă ați fi în stradă și mi-ați cânta o serenadă, ar trebui să vă răspund curtenitor.
Vă rog să-mi cereți să fac ceva pentru dumneavoastră, să vă arăt cât vă iubesc.

Bosola: Am să vă cer atunci să aflați de ce a căzut în neagră letargie domnul Cardinal ?

Julia: De ce doriți să aflați asta ?

Bosola: Eu am fost slujitorul său. Aud însă că a căzut în dizgrația Împăratului.
Dacă este adevărat, trebuie să îmi caut un alt protector. Veți face asta pentru mine ?

Julia: Cu viclenie. Măine, veniți în cabinetul meu și veți avea dovada. (exit Bosola)

Cardinalul: (intrând) Să nu permiteți nimănui să-l vadă pe Prințul Ferdinand, fără ca eu să știu.

Julia: Ei asta-i bună, domnule ! Ce urmăriți ?

Cardinalul: Să vă imaginați că am comis ceva în secret și nu doresc să aflu nimeni despre asta.
Acum închideți gura și jurați pe cartea aceasta că o să păstrați secretul. Sărută cartea !

Julia: Cu religiozitate. (ea sărută cartea)

Cardinalul: Nu ar fi trebuit să mă trădezi. Te-ai otrăvit atingând cartea.

Julia: Eu plec acum, și nu știu încotro. (ea moare)

(Scena 3 Antonio și un servitor în întuneric)

Antonio: S-ar putea să-l deranjez în timpul rugăciunii. Ar fi speranțe de iertare.

Servitorul: Stați aici, domnule, merg să vă aduc un felinar. (iese servitorul)

Bosola: (intră din întuneric) Cazi cu dreptate, spada mea ! (îl înjunghie pe Antonio)

Nu vă las răgazul nici pentru o rugăciune.

Ducesa cea frumoasă și îngerașii de copii ... au fost uciși.

Antonio: Mă bucur să mor în momente atât de triste. Nu cer nici judecata pentru care am murit,
Vă rog doar să-l chemați pe Delio, și să-l lăsați pe fiul meu să meargă la curtea Prințului.

(moare Antonio)

(Scena 4 Cardinalul cu o carte în mână)

Cardinalul: Sunt intrigat doar cu privire la Infern.

În Iad nu este decât o soluție, focul, și totuși cei care ajung acolo nu sunt arși la fel.

Bosola: (intră cu trupul lui Antonio pe umeri) Am venit să văucid.

Cardinalul: Ajutor ! Gărzi, săriți ! Oprește-te, am să împart cu tine tot profitul.

Ce te înfierbântă așa ca să-mi ceri viața ?

Bosola: Pofțim aici. Antonio, ucis de mâna mea fără ca eu să doresc asta.

Se pare că mareaștia dumneavoastră a fost doar la exterior. Nu mai pierd vremea. (îl înjunghie)

Ferdinand: (intră) Sunați alarma ! Dați-mi un cal proaspăt. Pofțim, pofțim. Primiți și spada mea.

(îl rănește pre fratele lui și îi dă lui Bosola o lovitură mortală)

Iată cum zboară recompensa dumitale.

Cardinalul: O justiție ! Primul copil ce se naște din păcat este tristețea.

Ferdinand: Acum sunteți tovarăși de nădejde. Amândoi ați murit în luptă. Durerea nu înseamnă nimic.

Asta este filozofia voastră.

Bosola: Abia acum este perfectă răzbunarea mea. (îl ucide pe Ferdinand)

Ultima parte a vieții mele a fost cea mai fructoasă.

Ferdinand: Vai, sora mea ! Oh, sora mea ! Fie că am murit în sânge, decădere sau ambiție,

Ca diamantele, noi nu suntem tăiați decât prin propriul praf. (moare)

Cardinalul: Ți-ai primit și tu răsplata. Cum vine asta ?

Bosola: Răzbunare pentru Ducesa de Malfi, pentru Antonio, pentru păcătoasa Julia,

Și pentru mine în ultimul rând, a cărui mână a săvârșit dreptatea.

Cardinalul: Și acum vă rog, lăsați-mă să dorm, în veci să nu mai fiu pomenit. (moare)

Bosola: Oh, simt că mor ! Oh, lumea aceasta minunată ! (moare)

(intră Delio cu fiul lui Antonio și gărzile)

Delio: Am sosit prea târziu ! Să tragem nobilă învățătură din mizeria aceasta.

Și forțele să le unim, să punem tânărul acesta în drepturile mamei sale.

Faima și integritatea sunt bune prietene, ce încoronează nobilul și dincolo de moarte.

EPILOG: Austeritatea credinței Catolice nu lasă nici un pic de loc pentru păcat, nici măcar pentru cele mai înalte fețe ale bisericii. Ochiul Atotputernicului este omniprezent, balanța Justiției este necruțătoare cu cei care au păcătuit. Copiii inocenți trebuie să sufere și ei soarta părinților lor, producând astfel doar noi adversități, noi păcate imposibil de iertat. Toți membrii celei mai onorabile familii din Malfi își găsesc o moarte prematură, într-o suită frenetică de omoruri, cu excepția unui singur copil, cel ales de Dumnezeu pentru a moșteni ducatul, împreună cu toată lăcomia și greșelile înaintașilor săi.

TITLUL: IMPORTANȚA DE A FI ONEST (The Importance of being Earnest)

AUTORUL: OSCAR FINGAL O'FLAHERTIE WILLIS WILDE (16 Oct 1854-30 Nov 1900)

Născut la Dublin, Irlanda, tatăl lui a fost Sir William Wilde, un otolaringolog ridicat la rang de cavaler, autor al unor lucrări semnificative în medicină, arheologie și folclor, iar mama sa a fost Jane Francesca Elgee, poetă cu un interes deosebit pentru folclor, nepoată a Arhidiaconului John Elgee. Fratele lui mai mare, William Wilde, a fost jurnalist și poet al epocii Victoriene. A început educația cu o guvernantă din Germania, pentru a continua studiile la Royal School din Enniskillen (1864-71), la Trinity College din Dublin (1871-74) și la Magdalen College Oxford (1874-78). În anul 1884, s-a căsătorit cu Constance Mary Lloyd, scriitoare și ea, fiica lui John Horatio Lloyd consilier al Majestații Sale Regina. Fructul acestei căsătorii au fost doi copii: Cyril Holland (căpitan) și Vyvyan Holland (ofițer și scriitor). În anul 1880, s-a implicat în activități de editură și jurnalism, iar în anii 1890 a devenit unul dintre cei mai iubiți dramaturgi din Londra. Nuvela sa filozofică intitulată Portretul lui Dorian Gray a ofensat sensibilitățile morale ale cenzorilor Britanici și a condus la o condamnare penală. În timpurile moderne însă, nuvela a inspirat mai mult de 25 de adaptări, inclusiv un Premiu Oscar, în anul 1945, Angela Lansbury, pentru Cea Mai Bună Actriță Într-un Rol Secundar. Opera lui teatrală include: Salome (1891), Lady Windermere's Fan (1892), A Woman Of No Importance (1893), An Ideal Husband (1895), The Importance of Being Earnest (1895). Printre colecțiile de povestiri editate se numără: The Happy Prince and Other Stories (1888), Lord Arthur Savile's Crime and Other Stories (1891), A House of Pomegranates (1891). Alte lucrări: Ravenna (1878), Poems (1881), Intentions (1891), The Sphinx (1894), The Ballad of Reading Gaol (1898).

ISTORIC: Această comedie de maniere a avut premiera absolută la 14 Februarie 1895, pe scena teatrului St James Theatre din Londra. Piesa s-a bucurat de un succes la public imediat, în primul rând ca urmare a dialogului spumos, cu numeroase jocuri de cuvinte, atât de iubite de englezi. La premieră au asistat consilierii ai Casei Regale, miniștri, academicieni, dramaturgi și actori, alături de un public entuziast. A urmat o serie de 86 de spectacole succesive. Libretul inițial a avut patru acte, dar la insistențele producătorului George Alexander, piesa a fost redusă la trei acte. S-a păstrat însă și prima versiune, transmisă prima oară de postul BBC și jucată uneori pe scenă. După doar două luni, la 22 Aprilie, piesa s-a jucat pe Broadway, la Empire Theatre, timp de 16 spectacole consecutive. În Australia, premiera a avut loc la Melbourne, patru luni mai târziu, la 10 August 1895. În secolul următor spectacole notabile au fost montate de: A.B. Tapping (1899), Elsie Lanham (1900), George Alexander (1901, 1902, 1910), Haymarket Theatre (1923), Sir Nigel Playfair (1930), The Globe Theatre (1939), Haymarket Theatre (1946), Sir Peter Hall (1982), Nicholas Hytner (1993), Abbey Theatre (2005), Theatre Royal Bath (2007), Vaudeville Theatre (2008), American Airlines Theatre (2011), Vaudeville Theatre (2018). Au mai fost produse și numeroase adaptări pentru film, operă sau music-hall, sau show-uri pentru radio și televiziune.

ROLURI: John Worthing (Jack), Algeron Moncrieff, Rev. Canon Chasuble, Merriman (majordom), Lane (servant), Lady Bracknell, Hon. Gwendolen Fairfax, Cecily Cardew, Miss Prism (governantă)

SUBIECT: Un tânăr gentleman din Londra primește vizita unei cunoștințe, iar acesta din urmă admite că s-a prezentat sub o identitate falsă pentru a putea cere mâna verișoarei celui dintâi. La schimb, tânărul i-a returnat vizita, prezentându-se și el sub o identitate falsă, pentru a cere mâna domnișoarei aflate sub tutela cunoștinței sale. După o serie de întâmplări nefaste, cei doi pețitori află că sunt de fapt frați, despărțiți încă de la naștere, astfel că identitățile inventate de ei sunt de fapt adevărate. Totul este bine atunci când se termină cu bine, ambele cupluri sunt fericite. Cireașa de pe tort este căsătoria dintre guvernantă și reverendul Chasuble (sfită).

MOMENTE BUNE: (Project Gutenberg Ebook, David Price 1997)

ACTUL 1 (Apartamentul lui Algeron din Half Moon Street, o cameră mobilată luxuriant, se aude pianul)

Algeron: Ai auzit ce cântam, Lane ?

Lane: M-am gândit că nu este politicos să ascult, domnule.

Algeron: Îmi pare rău, de dragul tău, eu cânt cu minunată expresivitate.

Lane: Da, domnule.

Algeron: Lane, de ce oare în caza unui burlac servitorii beau invariabil șampanie ? Întreb din pură curiozitate.

Lane: Eu pun asta pe seama calității superioare a vinului, domnule. În casele celor căsătoriți, șampania este rare ori prima opțiune.

Algeron: Doamne, Dumnezeule ! Este oare căsătoria chiar atât de demoralizatoare ?

Lane: În privința asta, până în prezent am foarte puțină experiență. Nu am fost căsătorit decât o singură dată. Și asta a fost consecința unei neînțelegeri dintre mine și o tânără persoană.

Algeron: Mulțumesc, Lane, este suficient atât.

Lane: Vă mulțumesc, domnule. Domnul Ernest Worthing este aici. (intră Jack, iese Lane)

Algeron: Ce mai faci, dragul mei Ernest ? Ce te aduce la oraș ?

Jack: O, plăcerea, plăcerea ! Când cineva este la oraș, acel cineva se amuză. Când cineva este la țară, acel cineva îi amuză pe alții. Este excesiv de plictisitor. Dar ce este cu toate snadwich-urile acestea ? Cine este invitat la ceai ?

Algeron: Oh, numai Mătușa Augusta și Gwendolen.

Jack: Cât de perfect încântător ! Sunt îndrăgostit de Gwendolen. Am venit la oraș expres pentru a-i cere mâna.

Algeron: Am crezut că ai venit la oraș pentru plăcere. Eu numesc asta business. Dacă va fi să mă

- căsătoresc vreodată, în mod sigur am să încerc să uit asta
- Jack: Nu aveam nici un dubiu în privința asta, dragă Algy. Tribunalul pentru Divorț a fost special inventat pentru oamenii a căror memorie este atât de curios constituită.
- Algeron: Divorțurile se fac în Ceruri. Te rog să nu atingi sandwich-urile cu castraveți. Au fost comandate special pentru mătușa Augusta. (se servește cu un sandwich). Servește te rog pâine și unt. Gwendolen este devotată celor din pâine cu unt.
- Jack: Într-adevăr, pâinea și untul sunt foarte bune (se servește)
- Algeron: Dragă domnule, Gwendolen este verișoara mea de gradul întâi. Înainte să-ți permit să te căsătorești cu ea, tu trebuie să clerifici lucrurile cu Cecily. Lane, adu-mi te rog tabachera pe care domnul Worthing a uitat-o în foaier. (o deschide și o examinează)
- Jack: M-ați văzut în posesia ei de sute de ori. Este un lucru atât de nepotrivit unui gentleman să deschidă o tabacheră privată. Cecily este mătușa mea.
- Algeron: Dar de ce mătușa vă spune unchiule ? "De la micuța Cecily, cu cea mai adâncă dragoste, pentru unchiul ei Jack". De altfel, numele domniei tale nu este de loc Jack, ci este Ernest.
- Jack: Nu este Ernest, ci este Jack.
- Algeron: Domnia ta răspunzi la numele de Ernest. Arăți ca și când numele tău ar fi Ernest. Este scris și pe cărțile de vizită. Iată una. (extrage o carte de vizită din tabacheră)
- Jack: Ei bine, numele meu este Ernest la oraș și Jack la țară. Bătrânul domn Thomas Cardew cel care m-a adoptat pe când eram un bebeluș, m-a numit tutore pentru nepoata sa, domnișoara Cecily Cardew.
- Algeron: Nu zău, spuneți în continuare. De ce vă numiți Ernest la oraș și Jack la țară ?
- Jack: Când cineva este pus în poziția de a fi tutore, acel cineva trebuie să adopte un înalt ton moralizator asupra oricărui subiect. Pentru a putea veni la oraș, întotdeauna m-am prefăcut că am un frate mai tânăr, pe nume Ernest. Acesta este adevărul, pur și simplu.
- Algeron: Adevărul este rare ori pur și niciodată simplu. Domnia ta ai inventat un frate foarte avantajos, pe nume Ernest, eu am inventat un neprețuit, permanent invalid, pe nume Bunbury, pentru a putea să merg la țară ori de câte ori doresc. Acum că și dumneata ești un Bunburyist confirmat, doresc să-ți spun care sunt regulile.
- Jack: Eu nu sunt un Bunburyist de loc. Dacă mă acceptă Gwendolen, urmează să-mi omor fratele. Am de gând să scap de Ernest. Și vă sfătuiesc cu tărie să procedați la fel, cu prietenul invalid care are numele acesta absurd.
- Algeron: Dragul meu domn, în zilele noastre nu este ușor să fi nimic. (se aude soneria)
Ah ! Asta trebuie să fie Mătușa Augusta. Acum, dacă o îndepărtez pentru câteva minute, pentru a avea oportunitatea să-i ceri mâna lui Gwendolen, promiți că vom lua cina împreună ?
- Jack: Presupun că da, dacă doriți.
- Lane: Lady Bracknell și Miss Fairfax (intră amândouă)
- Lady Bracknell: Bine te-am găsit, dragă Algeron, sper că te-ai comportat cum se cuvine. Îmi pare rău dacă am întârziat puțin.
- Algeron: Mă simt foarte bine, Mătușă Augusta, dar mă tem că va trebui să renunț la plăcerea de a lua cina cu domnia ta. Tocmai am primit o telegramă care mă anunță că prietenul meu Bunbury este din nou bolnav.
- Lady Bracknell: Ei bine, cred că a venit timpul ca domnul Bunbury să se hotărească dacă dorește să trăiască, sau să moară. Aș fi foarte îndatorată dacă l-ai ruga pe domnul Bunbury, din partea mea, să fie atât de bun și să nu recadă Sâmbătă, deoarece contez pe tine să-mi aranjezi muzica. Este ultima mea recepție.
- Algeron: Am să-mi schimb programul, pe care tocmai l-am întocmit, dacă vei avea bunăvoința să mă însoțești în salonul de muzică pentru câteva momente. (ies împreună)
- Jack: Încântătoare zi, nu-i așa domnișoară Fairfax.

- Gwendolen: Vă rog să nu-mi vorbiți despre vreme, domnule Worthing.
- Jack: Domnișoară Faifax, de când v-am văzut pentru prima oară v-am admirat mai mult decât pe orice altă fată...
- Gwendolen: Da, sunt conștientă de acest lucru. Pentru mine, domnia ta ai reprezentat dintotdeauna o irezistibilă fascinație. Dintotdeauna idealul meu a fost să iubesc pe cineva cu numele de Ernest. Este ceva în acest nume ce inspiră absolută încredere.
- Jack: Într-adevăr mă iubești, Gwendolen ?
- Gwendolen: Pasional ! Dar numele tău este Ernest. Ți se potrivește perfect. Este un nume divin.
- Jack: Gwendolen, trebuie să fiu botezat imediat - Adică noi trebuie să ne căsătorim imediat.
- Gwendolen: Să ne căsătorim, domnule Worthing. Te ador. Dar încă nu mi-ai cerut mâna.
- Jack: Gwendolen, vrei să fii soția mea ? (cade în genunchi)
- Gwendolen: Bineînțeles că da, dragul meu. Ce ochi albaștri minunați ai, Ernest. Sunt atât de albaștri, într-adevăr albaștri.
- Lady Bracknell: Domnule Worthing ! Ridică-te domnule din această postură semi-răsturnată. Este atât de nedecorativă.
- Gwendolen: Mama, sunt logodită cu domnul Worthing.
- Lady Bracknell: Pardon, dar nu ești logodită cu nimeni. Când vei fi logodită cu cineva, eu, sau tatăl tău, te vom informa asupra acestui fapt. Și acum am câteva întrebări de pus domnului Worthing. Gwendolen, așteaptă-mă în trăsură !
- Gwendolen: Da, mama. (Ea și Jack își suflă bezele. Gwendolen iese din scenă)
- Lady Bracknell: Mă simt obligată să va spun că nu sunteți pe lista mea de bărbați eligibili. Totuși, sunt pregătită să introduc și numele domniei tale, dacă răspunsurile vor fi corecte. Fumezi, domnule Worthing ?
- Jack: Ei bine, da, trebuie să recunosc că fumez.
- Lady Brackwell: Mă bucur să aud asta. Un bărbat trebuie întotdeauna să aibă o ocupație. Ce venit aveți ?
- Jack: Între șapte și opt mii pe an. Mai ales sub formă de investiții.
- Lady Bracknell: Asta este satisfăcător. Părinții domniei tale trăiesc ?
- Jack: Mă tem că nu știu cu adevărat. Eu am fost ... ei bine, eu am fost găsit în sala de așteptare din Gara Victoria. Regretatul domn Thomas Cardew m-a găsit, și mi-a pus numele de Worthing, deoarece în acel moment avea în buzunar un bilet de tren la clasa întâi, până la Worthing. Cred că răspunsul acesta o să vă mulțumească, Lady Bracknell.
- Lady Bracknell: Pe mine, domnule ! Cum vă puteți imagina că eu și cu Lordul Bracknell am putea visa să-i permitem unicei noastre fete să se mărite cu o sală de așteptare ? La revedere, domnule Worthing ! (iese indignată pășind maiestuos)
- ACTUL 2 (În grădina conacului de la țară, Miss Prism, Cecily)
- Miss Prism: Cecily, Cecily ! Cartea pentru gramatica limbii Germane este pe masă. Deschide te rog la pagina cincisprezece.
- Cecily: Dar mie nu-mi place Germana. Știu că arăt chiar banală după lecția de Germană. Miss Prism: Copilă, ști prea bine cât de anxios este tutorele tău și că trebuie să te perfecționezi în toate privințele. El pune un accent deosebit pe studiul limbii Germane.
- Cecily: Dragul de unchiul Jack este atât de serios ! Uneori mă gândesc că nu e chiar sănătos.
- Miss Prism: Tutorele tău se bucură de o sănătate perfectă, are un înalt simț al datoriei și al responsabilității.
- Cecily: Aș vrea ca unchiul Jack să-i permită fratelui lui să vină aici câteodată. Ar putea avea o influență favorabilă asupra lui. Dar văd că vine domnul Chasuble. (el intră)
- Chasuble: Și cum suntem în dimineața aceasta ?
- Cecily: Miss Prism tocmai se plângea de niște dureri de cap. O scurtă plimbare prin Park, alături de domnia ta, Dr. Chasuble, i-ar face mult bine. Tocmai mă

- gândeam la asta, în locul lecției de Germană.
- Chasuble: Sper, domnișoară Cecily că nu sunteți neatentă. Dacă eu aș fi avut norocul să fiu elevul lui Miss Prism, i-aș fi sorbit vorbele de pe buze. (Miss Prism este mirată)
Spun asta doar metaforic. Metafora mea își trage esența de la albine. Domnul Worthing nu s-a întors încă ?
- Miss Prism: Nu este așteptat înainte de Luni după amiaza. Cred, dragă domnule Chasuble, că am să fac alături de dumneata câțiva pași. Într-adevăr aveam o durere de cap, până la urmă. Cecily, în absența mea vei citi lecția de Economie Politică. (pleacă la plimbare, alături de domnul Chasuble)
- Merriman: Domnul Ernest Worthing tocmai a sosit de la gară. Și-a adus și bagajul.
Cecily: (citește cartea de vizită) Fratele Unchiului Jack ! I-ai spus că domnul Worthing este plecat la oraș ?
- Merriman: Da, domnișoară. Părea foarte dezamăgit. A spus că este nerăbdător să vorbească cu domnia ta pentru un moment, în particular.
- Cecily: Roagă-l pe domnul Worthing să poftească. Spune-i menajerei să pregătească o cameră pentru el. (intră Algeron, ridicând pălăria)
- Algeron: Domnia ta ești micuța mea verișoară, sunt sigur de asta.
Cecily: Nu sunt micuță. De fapt, cred că sunt chiar neobișnuit de înaltă pentru vârsta mea. Dar sunt verișoara ta, Cecily. Domnia ta, după cum văd pe cartea de vizită, ești vărul meu Ernest, răutăciosul meu văr Ernest.
- Algeron: Oh ! Nu sunt cu adevărat răutăcios, dragă Cecily. Nu trebuie să crezi că sunt răutăcios.
Cecily: Dacă nu ești, atunci cu certitudine ai reușit să ne păcălești într-o manieră de nescuzat. Sper că nu ai trăit o viață dublă, pretinzând că ești răutăcios în timp ce erau foarte cuminte tot timpul. Asta ar fi ipocrizie. Unchiul Jack nu se întoarce până Luni.
- Algeron: Asta este o mare dezamăgire. Sunt obligat să plec Luni dimineață cu primul tren.
Cecily: Ar fi mai bine să aștepti până când se întoarce Unchiul Jack. Dorește să vorbești despre emigrarea ta.
- Algeron: Despre ce ?
Cecily: Despre emigrarea ta. A plecat la oraș să-ți cumpere un costum. Te trimite în Australia. Ei bine, de fapt a spus că va trebui să alegi între lumea asta, lumea de dincolo, și Ausatralia.
- Algeron: Exact acesta este motivul pentru care aș vrea să mă transformi. Asta ar putea fi misiunea ta, domnișoară Cecily. Crezi că ai putea să te ocupi de remodelarea mea, în această dupăamiază ?
- Cecily: Asta este mai degrabă Don Quijotesco din partea ta. Dar cred că aș putea să încerc.
- Algeron: Ești cea mai draguță domnișoară pe care am văzut-o vreodată. (intră în casă amândoi)
(Miss Prism și Dr. Chasuble revin)
- Miss Prism: Sunteți singur prea mult timp, dragă domnule Chasuble. Ar trebui să vă căsătoriți.
Chasuble: Perceptele și practica Bisericii Primitive au fost distinctiv împotriva căsătoriei.
Miss Prism: Acesta și este motivul evident pentru care Biserica Primitivă nu a supraviețuit până în zilele noastre. Rămânând singur, un bărbat se transformă într-o tentăție publică.
Chasuble: Dar nu sunt și bărbații căsătoriți la fel de atractivi ?
Miss Prism: Nici un bărbat căsătorit nu este niciodată atractiv, decât pentru soția lui. Și asta depinde doar de simpatiile intelectuale ale femeii. Cele coapte sunt de încredere. Cele tinere sunt verzi. Spun asta doar horticultural. Metafora mea își extrage esența de la fructe. Dar unde este Cecily ? (intră Jack)
- Miss Prism: Domnule Worthing ! Asta este într-adevăr o surpriză.
Jack: M-am întors mai devreme decât mă așteptam. Fratele meu.
Chasuble: Încă își continuă viața sa plină de plăceri ?
Jack: E mort ! Bietul Ernest ! A avut multe defecte, dar este trist, foarte trist.

- Chasuble: Ai fost alături de el, până la sfârșit ?
- Jack: Nu, El a murit în străinătate, la Paris. Noaptea trecută am primit o telegramă de la Grand Hotel.
- Chasuble: La Paris ! Fără îndoială că dorești să fac o mică aluzie la această tragedie domestică în timpul slujbei din Sâmbăta viitoare. Predica mea despre mană în sălbăticie poate fi adaptată pentru aproape orice ocazie. Am spus-o la ziua recoltei, la botezuri, confirmări, în Miercurea cenușii și la zile de sărbătoare.
- Jack: Cred că ați menționat și botezurile ? Continuați să slujiți la botezuri, nu-i așa ? De fapt, aș dori să fie botezat chiar eu, în după amiaza aceasta, dacă binevoiiți.
- Chasuble: Dar bineînțeles, domnule Worthing. La ce oră doriți să aibă loc ceremonia ?
- Jack: Oh, în jur de ora cinci după amiaza, dacă vă convine.
- Chasuble: Admirabil ! Admirabil ! (revine Cecily din interiorul casei)
- Cecily: Unchiule Jack ! Mă bucur că te-ai întors. Cine crezi că se află în sufragerie ?
- Algeron: Fratele tău ! Fratele tău Ernest. A sosit acum circa o jumătate de oră. (intră Algeron)
- Algeron: Frate John, am venit din oraș să-ți spun că intenționez să trăiesc în viitor o viață mai bună. (Jack refuză să dea mâna cu el)
- Jack: Cred că venirea lui aici este o rușine. Știe el foarte bine de ce. Cred că v-a vorbit despre Bunbury, nu-i așa ?
- Cecily: Da, mi-a spus despre bietul domn Bunbury și teribila sa stare de sănătate. Unchiule Jack, dacă nu vei strânge mâna lui Ernest nu am să te iert niciodată. (Jack îi strânge mâna)
- Chasuble: Copilă dragă, ai făcut astăzi un lucru minunat. (ies toți, mai puțin Cecily și Algeron)
- Cecily: Unchiul Jack ar fi foarte supărat dacă ar ști că rămâi până săptămâna viitoare.
- Algeron: Oh, nu-mi pasă de Jack și nu-mi pasă de nimeni pe lumea asta, în afară de tine. Te iubesc, Cecily. Ai să te măriți cu mine, nu-i așa ?
- Cecily: Băiat prost ce ești ! Bineînțeles că da. Doar suntem logodiți de peste trei luni.
- Algeron: De peste trei luni ?
- Cecily: Ei bine, de când unchiul Jack s-a confesat pentru prima oară că are un frate mai tânăr, care este rău și răutăcios, dumneata ai constituit principalul subiect de conversație dintre mine și Miss Prism. Și bineînțeles că un bărbat despre care se vorbește atât de mult este foarte atrăgător. Întotdeauna am visat ca o fetiță să mă îndrăgostesc de cineva cu numele de Ernest.
- Algeron: Duhovnicul tău, Reverentul Chasuble este încă aici. Trebuie să vorbesc cu el despre un botez extrem de important - Vreau să spun despre o afacere foarte importantă. Am să mă întorc în câteva clipe. (sărută mâna domnișoarei și iese)
- Merriman: O domnișoară Fairfax a solicitat să-l vadă pe domnul Worthing. În legătură cu o afacere foarte importantă.
- Cecily: Te rog să-i spui doamnei să poftească.
- Gwendolen: Cecily Cardew ? (își strâng mâna) Ce nume dulce ! Ceva îmi spune că vom fi prietene foarte bune. Îmi placi deja mai mult decât pot spune. Pot să-ți spun Cecily, nu-i așa ?
- Cecily: Cu plăcere. Te rog să iei loc.
- Gwendolen: Iar tu ai să-mi spui întotdeauna Gwendolen, nu-i așa ? Tatăl meu este Lordul Bracknell. Mama, ale cărei păreri despre educație sunt foarte stricte, m-a crescut în așa fel încât să am vederea foarte scurtă. Așa că nu ai să te superi dacă am să te privesc prin ochelari ?
- Cecily: Oh ! Nu, deloc, Gwendolen. Îmi face mare plăcere să fiu privită.
- Gwendolen: (după o examinare foarte atentă) Ești aici pentru o vizită scurtă, presupun.
- Cecily: Oh nu ! Locuiesc aici. Tutorele meu cel drag, domnul Worthing, cu ajutorul lui Miss Prism au sarcina arzătoare de a se ocupa de educația mea.
- Gwendolen: Oh ! Este ciudat că nu a amintit niciodată că ar fi tutore. Cât este de secretos ! Ernest este o fire puternică și superioară. Este întruchiparea onoarei și adevărului.

- Cecily: Oh, dar nu domnul Ernest este tutorele meu, ci fratele lui.
- Gwendolen: Ernest nu a amintit niciodată că ar avea un frate.
- Cecily: Îmi pare rău să spun că nu s-au înțeles prea bine niciodată.
- Gwendolen: Bineînțeles că ești sigură, foarte sigură, că nu domnul Ernest este tutorele tău ?
- Cecily: Foarte sigură ! De fapt eu urmez să fiu tutorele lui. Domnul Ernest Worthing și cu mine suntem logodiți și urmeză să ne căsătorim.
- Gwendolen: Draga mea Gwendolen, mă gândesc că trebuie să fie o mică greșeală. Domnul Worthing este logodit cu mine. Anunțul urmeză să apară cât de curând în Știrile Dimineții, Sâmbătă cel mai târziu.
- Cecily: Mă tem că trebuie să fi sub influența unor prejudecăți. Ernest mi-a cerut mâna acum zece minute. (intră Merriman urmat de servitor)
- Merriman: Domnișoară, să servesc ceaiul ca de obicei ?
- Cecily: Da, ca de obicei. (Prezența servitorilor exercită o influență restrictivă asupra lor)
- Gwendolen: Domnișoară Cardew, sunt multe plimbări interesante de făcut aici în împrejurimi ?
- Cecily: Oh ! Da, sunt foarte multe. Din vârful unuia dintre dealuri se pot vedea cinci ținuturi.
- Gwendolen: (după ieșirea servitorilor) Mi-ai umplut ceașca cu zahăr, și deși am cerut cu distincție doar pâine și unt, m-ai servit cu cozonac. Te previn, domnișoară Cardew, că trebuie să exite o limită.
- Cecily: Pentru a-l salva pe bietul meu, inocentul și credulul meu băiat de mașinațiile unei alte fete, nu există nici o limită peste care să nu trec. (intră Jack)
- Gwendolen: Ernest ! Dragul meu Ernest ! Pot să întreb dacă ești logodit și urmeză să te căsătorești cu această tânără doamnă. (arată spre Cecily)
- Jack: (râzând) Cu draga de Cecily ! Bineînțeles că nu !
- Cecily: Am știut că trebuie să fie o neînțelegere, domnișoară Fairfax. Acesta este unchiul meu Jack. (intră Algeron). Acesta este Ernest. Un moment, Ernest, ești cumva logodit și urmeză să te căsătorești cu această tânără doamnă ?
- Algeron: (râzând) Cu ce tânără doamnă ? Gwendolen ! Bineînțeles că nu.
- Gwendolen: Domnul pe care îl îmbrățișezi este vărul meu, domnul Algeron Moncrieff.
- Cecily: Amândouă am fost teribil de înșelate.
- Gwendolen: Acum ai să-mi spui surioară, nu-i așa ? (cele două se îmbrățișează) Domnule Worthing, există o singură întrebare. Unde este fratele tău Ernest ? Amândouă suntem logodite și urmeză să ne căsătorim cu fratele tău Ernest.
- Jack: (ezitând) Gwendolen, Cecily, este foarte dureros pentru mine să fiu nevoit să spun adevărul. Nu am nici un frate Ernest. Nu am nici un frate de nici un fel.
- Gwendolen: Este cât se poate de clar, Cecily, nici una dintre noi nu este logodită și nu se va mărita cu nimeni. Vino să intrăm în casă, ei nu se vor aventura să ne urmeze acolo.
- ACTUL 3 (O cameră din interiorul conacului)
- Gwendolen: Faptul că nu ne-au urmat imediat demonstrează că mai există în ei măcar o urmă de rușine.
- Cecily: Au mâncat toate brișele. Asta pare să fie pocăință. Văd că se apropie.
- Gwendolen: Să păstrăm o liniște demnă (intră Jack și Algeron)
- Cecily: Domnule Moncrieff, binevoiește să-mi răspunzi. De ce ai pretins că ești fratele tutorelui meu ?
- Algeron: Pentru a avea șansa să te întâlnesc.
- Cecily: Într-adevăr, această explicație pare să fie satisfăcătoare.
- Gwendolen: Domnule Worthing, ce explicație puteți să-mi oferiți pentru pretenția de a avea un frate ? A fost asta cumva doar pentru a avea ocazia să mă vedeți cât de des ?
- Jack: Vă puteți măcar îndoii de asta, domnișoară Fairfax ?
- Gwendolen: Explicațiile lor par să fie satisfăcătoare. Să-i iertăm ?
- Cecily: Da, adică vreau să spun nu.

- Gwendolen: Adevărat. Am uitat. Care dintre noi să le spună ? Vrei să le spunem împreună ?
- Cecily: Bineînțeles. (Gwendolen ridică un deget și bate tactul)
- Gwendolen și Cecily: (împreună) Numele vostru este totuși o barieră de netrecut. Asta este totul !
- Jack și Algeron: Dar urmează să fim botezați, chiar în după amiaza aceasta.
- Merryman: (tușește tare când intră) Lady Bracknell ! (intră Lady Bracknell)
- Lady Bracknell: Gwendolen ! Ce înseamnă asta ?
- Gwendolen: În principal înseamnă că sunt logodită și am să mă căsătoresc cu domnul Worthing.
- Lady Bracknell: Domnule, vei înțelege foarte clar că orice fel de comunicare dintre domnia ta și fiica mea trebuie să înceteze, chiar în acest moment.
- Jack: Lady Bracknell, sunt logodit și urmează să mă căsătoresc cu Gwendolen !
- Lady Bracknell: Nu ești nimic de genul acesta, domnule. Și acum, în ce te privește pe tine, Algeron !
- Algeron: Mătușă Augusta, sunt logodit și urmează să mă căsătoresc cu Cecily.
- Lady Bracknell: Pardon ? Domnule Worthing, este cumva domnișoara Cardew înrudită cu una dintre gărilile principale din Londra ?
- Jack: Domnișoara Cardew este nepoata regretatului domn Thomas Cardew. Am în posesie certificatul de naștere, cel de botez, cel pentru tuse convulsivă, înregistrări, vaccinări, confirmări și rujeolă.
- Lady Bracknell: Domnule Worthing, mai bine ar trebui să te întreb dacă domnișoara Cardew are ceva avere ?
- Jack: Oh ! În jur de o sută și treizeci de mii de lire în Investiții. Asta este tot. La revedere Lady Bracknell.
- Lady Bracknell: Un moment, domnule Worthing. O sută și trei zeci de mii de lire. Și în Investiții. Domnișoara Cardew pare să fie cea mai atrăgătoare tânără doamnă, dacă mă uit la ea mai bine. Vino aici, copilă dragă. Copil drăguț ! Există niște posibilități sociale distincte în profilul domnișoarei Cardew.
- Algeron: Cecily este ce mai dulce, cea mai dragă, cea mai drăguță fată din lume. Și nu dau nici doi bani pe posibilitățile sociale.
- Lady Bracknell: Să nu vorbești niciodată fără respect despre Societate, Algeron. Copilă dragă, bineînțeles că știi, Algeron nu poate să conteze pe nimic altceva decât pe datoriile lui. Dar eu nu aprob căsătoriile mercenare. Când m-am măritat eu cu Lordul Bracknell nu aveam nici o avere, de nici un fel. Dar nu aș fi visat nici un singur moment să permit cuiva să-mi stea în cale. Ei bine, presupun că trebuie să vă dau încuviințarea. Cecily, vino, sărută-mă !
- Cecily: (o sărută) Mulțumesc, Lady Bracknell.
- Jack: Lady Bracknell, această căsătorie nu poate fi luată în discuție. Eu sunt tutorele domnișoarei Cardew și ea nu poate să se căsătorească fără încuviințarea mea, până la vârsta majoratului. Potrivit termenilor stabiliți de bunicul ei, va fi majoră când va împlini vârsta de treizeci și cinci de ani.
- Lady Bracknell: Domnișoara Cardew nu poate să aștepte până când împlinește treizeci și cinci de ani. Vă implor să reconsiderați această decizie.
- Jack: În momentul în care o să încuviințați căsătoria mea cu Gwendolen, cu mare plăcere am să-i permit nepotului vostru să formeze o alianță cu protejata mea.
- (intră Dr. Chasuble și Miss Prism)
- Chasuble: Totul este pregătit pentru botezuri.
- Lady Bracknell: Ce botezuri, domnule ! Nu este cumva prematur ? Prism ! Vino aici, Prism ! Unde este copilul ? Acum douăzeci și opt de ani, ai părăsit casa Lordului Bracknell având asupra ta un cărucior și un copil. Unde este copilul acela ?
- Miss Prism: Lady Bracknell, rușinată recunosc că nu știu. Aveam la mine o geantă mare în care intenționeam să pun manuscrisul romanului meu de ficțiune. Într-un moment de abstracție mintală, am pus copilul în geantă și manuscrisul în cărucior.

Jack: Dar unde ai depozitat geanta ?

Miss Prism: Am uitat-o în sala de așteptare de la Gara Victoria.

Jack: (părăsește camera și revine cu o geantă) Este aceasta geanta respectivă, Miss Prism ?

Miss Prism: Fără îndoială că este geanta mea. Mă bucur să-mi fie restituită.

Jack: Nu doar geanta îți este restituită, Miss Prism. Eu sunt copilul pe care l-ai pus în ea. Da ... mamă !

Miss Prism: Domnule Worthing ! Sunt nemăritată ! Aceasta este doamna care îți poate spune cine ești.

Lady Bracknell: Ești fiul răposatei mele surori, Domnișoara Moncrieff, și în consecință fratele mai mare al lui Algeron.

Jack: Deci am un frate, până la urmă. Întotdeauna am spus că am un frate ! La momentul când Miss Prism m-a plasat în geantă, eram botezat ?

Lady Bracknell: Cu tot luxul pe care banii pot să-l cumpere. În mod natural ai fost botezat după tatăl tău, Generalul Ernest John Moncrieff. Am știut întotdeauna că există un motiv special pentru care nu-mi place acest nume.

Gwendolen: Ernest ! Dragul meu Ernest. (Jack o îmbrățișează)

Chasuble: Letiția ! (o îmbrățișează)

Miss Prism: Frederick ! În sfârșit !

Algeron: Cecily, în sfârșit (o îmbrățișează)

Lady Bracknell: Dragă nepoate, se pare că afișezi semne de trivialitate.

Jack: Dimpotrivă, Mătușă Augusta. Acum am realizat pentru prima dată în viața vitală importanță de a fi Ernest. (cortina)

EPILOG: Mult umor englezesc și multe cuvinte în doi peri sunt schimbate între trei cupluri, nerăbdătoare să se căsătorească, două dintre acestea foarte tinere și un cuplu nu tocmai tânăr. Versați în arta prefăcătoriei, doi tineri armăsari hăituesc două admirabile tinere domnișoare, fiecare dintre ei pretinzând că este fratele altcuiva. Înalta lor educație și ereditate lucrează în favoarea lor. După o examinare atentă a zestrei și eredității fiecăruia dintre miri, toate obstacolele sunt depășite, nimic nu mai poate sta în calea fericirii lor.

Teatrul German

Teatrele Germane Ambulante (Deutsche Wanderbuhne) au debutat în secolul al XVII-lea, fiind reprezentate prin teatre independente finciar, spre deosebire de teatrele de la Curțile Princiare ale Germaniei (Hoftheatern). A urmat apoi epoca Clasicismului de la Weimar, ce a durat câteva decenii și a implicat intelectuali precum Johann Wolfgang von Goethe, Johan Gottfried Herder, Friedrich Schiller și Christoph Martin Wieland. Emotivitatea extremă și subiectivismul individual în asociere cu idealurile de ordin estetic au fost apoi definite de critici drept "Sturm un Drang" (Furtună și Stress). Războaiele religioase și revoltele sociale au generat apoi o mișcare anti-aristocratică, renunțând la a mai fi în căutarea unor mijloace nobile, fiind însă cutremurată de acțiuni violente motivate prin lăcomie sau răzbunare. Dramaturgii au transformat scena într-un spațiu pentru critică, discuții și probleme sociale. Spiritul German era extrem de ridicat, dar cu o creștere a tensiunii între clasele sociale, accentul fiind pus pe Poporul German. Principiile dramei au fost publicate pentru prima oară în anul 1769 de către Gotthold Ephraim Lessing, sub forma unor colecții de eseuri, sub denumirea de Dramaturgia Hamburgheză. Au urmat apoi noi curente literare: Romantism, Biedermeier, Tânăra Germanie, Realism, Expresionism, Postmodern. O listă scurtă a dramaturgilor germani trebuie să-i includă pe: Herbert Achternbusch, Wolfgang Bauer, Thomas Bernhard, Leo Birinski, Bertold Brecht, Georg Buchner, Friedrich Durrenmatt, Gustav Freytag, Johann Wolfgang von Goethe, Peter Handke,

Gerhart Hauptmann, Wolfgang Hildesheimer, Odon von Horvath, Elfride Jelinek, Hanns Johst, Georg Kaiser, Heinrich von Kleist, Karl Kraus, Franz Xaver Kroetz, Else Lasker Schuler, Gotthold Ephraim Lessing, Andreas Mand, Lucas Maius, Klaus Mann, Marius von Mayenburg, Heiner Müller, Robert Musil, Johann Nestroy, Ulrich Plenzdorf, Friedrich Schiller, Roland Schimmelpfennig, Ludwig Tieck, Ernst Toller, Kurt Tscholsky, Peter Turrini, Robert Walser, Frank Wedekind, Peter Weiss, Franz Werfel, Urs Widmer, Carl Zuckmayer, Stefan Zweig.

TITLUL: FAUST (Faust Eine Tragodie)

AUTORUL: JOHAN WOLFGANG VON GOETHE (28 August 1749 - 22 Martie 1832)

Născut la Frankfurt pe Main, tatăl său a fost Johan Caspar Goethe, un jurist cu studii la Leipzig avansat pe post de Consilier Imperial. Mama lui a fost Catharina Elisabeta Textor iar unica sa surioară supraviețuitoare a fost Cornelia Frederica Christiana Goethe. Primii pași în educație i-a făcut sub îndrumarea tatălui și a unor tutori particulari. Între anii 1765-1768 a studiat dreptul la Universitatea din Leipzig, pentru a-și finaliza studiile în anul 1772, la Universitatea din Strasbourg. A început practica de avocat la Wetzlar, unde în anul 1774 a publicat primul său roman: Suferințele tânărului Werther. Ca rezultat, în anul 1775 a fost invitat la Curtea de la Weimar, ca prieten și confident al lui Karl August, Duce de Saxa Weimar și Eisenach. Goethe a fost ridicat la rang nobiliar în anul 1782, când a fost numit pe postul de Prim Ministru pentru doi ani și jumătate. În anul 1806 s-a căsătorit cu Christiane Vulpius, după o îndelungată relație, iar fructul căsătoriei lor a fost Julius August Walter von Goethe (1789-1830). Lucrări dramatice: Gotz von Berlichingen (1773), Stella (1775), Iphigenie auf Tauris (1787), Egmond (1788), Torquato Tasso (1790), Die Naturliche Tochter (1803), Faust (Partea Întâi 1808), Faust (Partea a Doua 1832). Poezii: Heidenroslein (1771), Prometheus (1773), Der König in Thule (1774), Der Erlkönig (1782), Romische Elegien (1790), Ich Denke Dein (1795), Die Xenien (împreună cu Schiller 1796), Der Zauberlehrling (1797), Die Braut von Korinth (1797), Herman und Dorothea (1798), Die Weissagungen des Bakis (1798), The First Walpurgis Night (1799), Gefunden (1813), Westostlicher Diwan (1819), Marienbad Elegy (1823). Proză: Die Leiden des jungen Werthers (novel 1774), Das Märchen (fairy-tale 1795), Wilhelm Meisters Lehrjahre (novel 1796), Die Wahlverwandtschaften (novel 1809), Wilhelm Meisters Wanderjahre (novel 1821). Alte lucrări: Versuch die Metamorphose der Pflanzen zu erklären (1790), Zur Farbenlehre (1810), Aus meinen Leben (1811-1830), Italienische Reise (1817), Gespräche mit Goethe (1836), Die Belagerung von Mainz (1793), Winckelmann und sein Jahrhundert (1805).

ISTORIC: Legenda despre un Doctor Faust datează încă din secolul al XV-lea. Un Johann Georg Faust (1480-1541), alchimist, astrolog și magician, a fost înregistrat la 18 Ianuarie 1518 în registrele Universității din Wittenberg. Cea mai veche versiune a lucrării, cunoscută sub denumirea de Unfaust, a fost scrisă între anii 1772 și 1775, fiind compusă din 22 de scene și 1441 de versuri cu rimă încrucișată. Prima versiune tipărită a fost un fragment din Faust, publicat în anul 1790. Prima Parte a dramei a fost finalizată în anul 1806 pentru a fi publicată în anul 1808. Goethe a terminat Partea a Doua în anul 1831, pentru a fi publicată postum, în anul următor. Intriga acestei drame începe în Ceruri, unde Mefistofel face un pariu cu Domnul pe sufletul

unui biet muritor, doctorul Faust. Mefistofel câștigă pariul în Prima Parte a dramei, dar îl pierde în Partea a Doua, când sufletul lui Faust se ridică în sfârșit la Ceruri. Prima traducere în limba Engleză i-a fost atribuită poetului Samuel Taylor Coleridge, publicată în anul 1821 de Thomas Boosey. A urmat o traducere în limba Franceză, în anul 1828, aparținând lui Gerard de Nerval. Alte versiuni remarcabile în cursul anilor au fost produse de: Anna Swanwick (Engleză 1850), Bayard Taylor (Engleză 1870), Calvin Thomas (Engleză USA 1897), Guo Moruo (Chineză 1928, 1947), Phillip Wayne (Engleză 1949, 1959), Louis MacNeice (pentru BBC 1952), Boris Pasternak (Rusă 1950), Lucian Blaga (Română 1955), Peter Salm (Engleză 1962), Randall Jarrel (Engleză USA 1976), Stuart Atkins (Engleză 1984), David Luke (English 1987), Martin Greenberg (Engleză USA 1992), John Williams (Engleză 1999), David Constantine (Engleză 2005, 2009). Premiere remarcabile ale Primei Părți pe scenă au fost: May 24 1819 (Berlin), January 29 1929 (Braunschweig), 1885 (Lyceum Theatre London), 1908 (Her Majesty's Theatre London), 1960 (Deutsches Schauspielhaus Hamburg), 2006 (Teatro Comunale Modena). O versiune a Părții a Doua, produsă de Michael Thalheimer, a avut premiera în anul 2005, la Deutsches Theater Berlin. Premiera absolută a ambelor părți reunite, a fost în anul 1938, la Goetheanum în Dornach, Elveția. Numeroase alte producții și adaptări au fost produse pentru muzică de operă: Franz Schubert (1814), Robert Schumann (1844-53), Hector Berlioz (1846), Franz Liszt (1857), Charles Gounod (1859), Arrigo Boito (1868), Ferruccio Busoni (1916), și film: F. Munraw (1926), Peter Gorski (1960), Randy Newman (1993), Jan Svankmajer (1994), Alexander Sokurov (2011).

ROLURI: Domnul (Dumnezeu), Mefistofel (Diavol), Heinrich Faust (învățat), Margareta (fată tânără), Valentin (fratele ei), Marta (vecina Margaretei), Corul Îngerilor (voci), Spirite (voci)

SUBIECT: Un amestec greu de experiențe metafizice, versiunea completă pentru Faust-ul lui Goethe este o fantezie, o dramă morală, încărcată de religie, superstiții, creaturi mitologice, vrăji, filozofie și romantism. Această versiune prescurtată nu include decât povestea de bază, o iubire ne-naturală dintre un învățat adult și o fată tânără și inocentă, iubire aprinsă de puterea Diavolului. Și acolo unde este Diavolul, lucrurile nu întârzie să meargă prost, moartea dă târcoale. Evitând binecuvântarea părintească și cea a Bisericii, cei doi îndrăgostiți nu întârzie să culeagă fructele iubirii lor interzise: toți membrii familiei domnișoarei își găsesc o moarte prematură, mama, fratele, copilul ei, și în final ea însăși. Dat fiind că și-a vândut sufletul Diavolului, învățatul supraviețuiește acest drame, însă doar pentru a-și cufunda sufletul și mai mult în mizerie și păcat. În Partea a Doua, rare ori prezentată, păcătosul își găsește în sfârșit moartea și pocăința, sufletul său fiind primit cu bucurie de o ceată de îngeri și spirite.

MOMENTE BUNE: (Proiect Gutenberg, Partea Întâi traducere după Lucian Blaga 1955)

PROLOG ÎN CERURI (cete cerești, îngeri, intră Mefistofel)

Mefistofel: O, Doamne, cum te apropii încă o dată
Și ne întrebi pe cei de aici cum ne găsim
Cum bucuros de obicei tu mă vedeai și altă dată
Amestecat printre supuși în fața Ta noi se spășim.

Domnul (doar vocea): Nici astăzi tu n-ai altceva a-mi spune ?
Mereu vii numai să cârtești anume ?
Nimic de pe pământ pe plac nu-ți este ?

Mefistofel: Nu, Doamne ! Ca întotdeauna eu fără inimă-i găsesc.
De oameni mi se face milă, nu mă îndur trecând prin ani
Să-i pun și eu la chin pe acei sărmani..

Domnul: Cunoști pe Faust, eu îl voi îndruma spre lămurire
Chiar dacă acum numai spre tulburare îmi slujește
Cunoaște grădinarul florile, ce după fire
La va purta un pom care înverzește.

Mefistofel: Faceți prinsoare ? Pe acesta o să-l pierdeți,

Domnul: Să-mi dați numai înalta învoire
 Și am să-l duc pe drumul meu, încetinel.
 Ei bine, să se facă după vrerea ta !
 Abate acest suflet de la soarta sa
 Și du-l cum te pricepi, de vei putea,
 Pe drumul tău cel josnic, ce prea bine îl cunoști
 Dar rușinat vei fi, va trebui să recunoști,
 Chiar adumbrit de patimi, dacă este omul bun
 Se întoarce din instinct la drumul său cel bun.

ACTUL 1 (Scena, O cameră Gothică, Faust stă la biroul său)

Faust: Am studiat cu râvnă, ah, filozofia
 Din scoarță în scoarță, dreptul, medicina,
 Chiar și teologia, vai, arzând de zel.
 Și iată-mă acum un biet nebun,
 Nu sunt mai înțelept decât am fost, în nici un fel.
 Voi spirite, pe lângă mine când plutiți,
 Răspundeți-mi, de-ar fi să mă auziți ! (deschide Cartea, la Macrocosmos)

Duhul (doar vocea): Cine mă cheamă ? Neîntrerupt, puternic m-ai atras,
 Din sfera mea îndepărtată, mi-ai dat glas.

Faust: Putea să îmi vorbească aici astfel de glas,
 În casa unde duhurile își fac popas ?
 Totuși, de astă dată îți sunt mulțumitor,
 Ție, trist pământean, ultimul muritor.
 Te iau acum, tu cupă pură de cristal
 Iată un suc ce repede te îmbată
 Eu l-am gătit, în alambicuri din metal
 Mă rog în zori cu suflet fără pată.

Corul îngerilor: Hristos a înviat, din pânzele morții
 Rupeți voi, rupeți, cătușele sorții
 Voi care îl slăviți, voi care îl iubiți,
 Voi care îl hrăniți, voi care îl vestiți,
 Pe pământ și pe ape,
 Vouă Maestrul vă este aproape.

(un câine intră în odaie)

Faust: Stai mulcom, câine ! Am să-ți dau din tolbă,
 De ce adulmeci mirosind pe lângă prag ?
 Așează-te mai bine după sobă,
 Îți dau și o pernă pentru colțul tău cel drag.

Spirite: Înăuntru prins este unul !
 Stați afară, nu intră nici unul !

Faust: Pentru a începe o înviere,
 Descântul începe cu limbă de fier.
 Dispară salamandra în foc
 Udina să se facă joc
 Silfida să se risipească
 Coboldul să se ostenească.
 Cine nu știe puteri și stihie
 Din ape, văzduhuri
 Nu este maiestru,

Stăpân peste duhuri. (intră Mefistofel)
 Mefistofel: În fața domnului cel erudit eu mă înclin,
 Sunt transpirat, duhnește casa a pelin.
 Faust: La dumneavoastră, domnii, trebuie și un nume
 Un mincinos sau un escroc, sau cine ești anume,
 Mai bine spune-mi cine ești și ce joc faci ?
 Mefistofel: O parte sunt dintru acea putere
 Ce răul în voiește însă face numai bine
 Ce joc fac eu, având această vrere ?
 Asupra oamenilor blestemați, ca tine
 Ah, câți am îngropat eu până acum !
 Dar veșnic un nou sânge își face drum.
 Faust: Arată-ți arta în care te pricepi.
 Eu bucuros privesc. Ești liber să începi.
 Mefistofel: Amice, pentru simțurile tale
 Vei dobândi în ora aceasta
 Mai mult decât în ani de zile.
 Spiritele: Negrele bolți pot să dispară
 Prin ceasul de seară arată-se cerul.
 Privească-l de sus albastru eterul.
 Destramă-se norii, stelele sorii
 Lucească nespus.
 Mefistofel: L-ați copleșit, aerienii mei copii
 A adormit, precum i-ați descântat.
 Faust: Sunt iarăși eu cel înșelat și cel smintit ?
 Dorită este moartea, iar viața un blestem !
 Mefistofel: Și totuși moartea niciodată
 Nu este un oaspete de tot binevenit.
 Dar dacă vrei, cu mine pași și gând
 Pe drumuri să ți-i port, să-ți fac pe plac,
 Sunt gata să ascult, și în primul rând
 Sunt sluga ta și toate și le fac.
 Faust: Și ce aștepți să-ți împlinesc în schimb ?
 Mefistofel: Mă leg să te slujesc, dorințele împlinindu-ți
 Iar tu să faci la fel, suflarea ostenindu-ți.
 Faust: Să strângem mâna dară, ca bărbații
 Iar clipei de-i voi zice:
 Mai rămâi, că ești atâta de frumoasă !
 În lanțuri tu să mă fereci
 Și moartea să-mi anunțe în turla zgomotoasă.
 Atunci scăpat de slujbă ești, poți să pleci,
 Și ornicul să stea, arătătorul cadă,
 Oprit să fie timpul pe veci.
 ACTUL 2 (Scena, O stradă, Margareta trece în pas ușor)
 Faust: Frumoasă domnișoară, pot să îndrăznesc
 La brațul meu să mă ofer să vă însoțesc ?
 Margareta: Nici domnișoară nu-s, și nici frumoasă.
 Pot să mă întorc și singură acasă. (refuză brațul lui și iese)
 Faust: Frumoasă-i, Doamne ! Ce copilă !
 N-am mai văzut asemenea făptură.

Cât de naivă și virtuoasă poate ea să fie,
Zâmbetul ei eu nu am să-l uit o veșnicie !

Mefistofel: De la altar ea vine, a mărturisit
Părintele a dezlegat-o de păcate,
Iar eu am spionat-o din curiozitate.
Nevinovată este, n-a avut nimic de zis
S-a dus doar fiindcă obiceiul cere
Are un suflet tânăr, ca un vis
Nu am asupra ei nici o putere

Faust: Dar a trecut de paisprezece ani !

Mefistofel: Vorbiți de-a dreptul ca un ușuratic
Care dorește pentru sine orice floare.

Faust: Slăbește-mă și nu-mi vorbi de lege, gata,
Îți spun, dacă în noaptea asta fata
La mine în brațe nu s-a odihnit,
Să mă socoți de tine despărțit !

Mefistofel: Ca să vedeți că suntem o echipă
Arzând a voastre suferințe am să-i servesc
Să nu mai pierdem nici o clipă.
În odăița ei chiar astăzi vă călăuzesc.

Faust: Și am să o văd ? Va fi a mea ?

Mefistofel: Oh nu ! Va fi în vizită la o vecină,
Dar în răstimp, cu bucurie veți putea
Adulmeca mirosul ei și veți putea spera.

Faust: Grijește, săi pot duce un cadou.
(Scena, O odaie mică foarte curată Margareta se piaptână)

Margareta: Ah, ce n-as da să știu
Domnul de astăzi cine a fost !
Părea cutezător de-a binelea,
Din casă mare și cu nobil rost. (iese, intră Faust și Mefistofel)

Faust: Te rog acuma singur să mă lași.

Mefistofel: Nu toate fetele se țin așa curate.

Faust: Ah ce prăpastie de voluptate
Mă atrage. Aș rămânea pentru eternitate.
Natură, tu din ușoare visuri mici
Un înger ai întruchipat aici.
Copila doarme aici, cu pieptul fraged, plin
Din sacră plămădire, s-a împlinit chipul divin.

Mefistofel: Haideți, mai repede ! Că o văd venind.
Aceasta-i pentru ea. Niște lucioase lucrșoare
Am pus în cutiuță. Se va topi văzând ce are,
Copilul e copil, la va privi cu încântare.
Să mergem, repede. (ies) (intră Margareta cu o lampă)

Margareta: Ce zăpușeală, ce năduh e aici ! (deschide fereastra și cântă)
A fost un rege în Thule, fidel nespun. În dar,
Murind, iubita îi dete, de aur un pahar.
Drag mai presus de toate paharul își golea
La orișice oște. Și ochiu îi lăcrima.
Iar când a fost să moară cetăți și-a numărat.
Urmașului le dete. Paharul nu l-a dat.

(găsește și deschide cutiuța)

Margareta: Ah Doamne ! Așa ceva nu mai văzui
Mă prinde oare lanțul auriu-verzui ?
A cui or fi splendorile, oare le vrei ?
Cerceii barem dacă ar fi ai mei !

(Scena, În casa vecinei Intră Margareta)

Marta: Ce e cu tine, draga mea ?

Margareta: Aproape cad, genunchii mi se taie !
Dar am găsit o cutiuță, la mine în odaie,
Din abanos, cu giuvaere, un dar frumos.

Marta: Să nu-i spui mamei tale. Taci din gură !

Margareta: Cu ele să mă arăt, n-o să se poată,
Nici la biserică și nici pe stradă.

Marta: Le porți la mine, îmbrăcată în orice haină,
Te plimbi pe la oglindă, le admiri în taină. (bate cineva la ușă, intră Mefistofel)

Mefistofel: Să intru mi-am permis, așa de-a dreptul.
Scuzați-mă vă rog. Să încep cuvântul ?

Marta: Ce vești aduceți domnule ? Ce este ?

Mefistofel: Aș fi dorit să am mai bună veste !
Bărbatul dumneavoastră a murit
Și vă transmite salutări ! La Padova
E îngropat, în loc sfințit.
Dar pomeniri trei sute să îi cumpărați
De vreți ca sufletul să i-l salvați.

Margareta: Ah, Doamne ! Ce nefericiți pot fi bărbații !
Cu pioșenie am să-l pomenesc în rugăciuni.

Mefistofel: Vă faceți vrednică de a vă mărita
De nu un soț, măcar cu un bărbat galant
Ar fi un dar ceresc, pentru viața întreagă
Să ții în brațe o făptură atât de dragă.

Margareta: La noi în țară nu avem un astfel de obicei.

Marta: Aș vrea să am, dacă se poate, un certificat,
Când, unde, cum, iubitul mi-a fost îngropat ?

Mefistofel: Da, dragă doamnă, vă servesc de-ndat.
Mai am un foarte ales însoțitor
Să îl aduc în fața domnului judecător.
Și dacă îngăduiți, am să-l aduc aici.
Va fi de față și această scumpă domnișoară ?

Marta: Deseară, domnilor, când nu mai e lumină,
Vă așteptăm în dosul casei, în grădină.

(Scena, În grădină Margareta la brațul lui Faust, Marta, Mefistofel)

Margareta: Știu bine că o conversație prea săracă,
Cum este a mea, nu poate să vă placă.

Faust: Privirea ta, orice cuvânt îmi spune
Mai mult decât orice înțelepciune. (îi sărută mâna)

Margareta: De ochi vorbiți, de înțelesul unei vorbe
Curtoazia vi se potrivește. Aveți însă atâția prieteni,
Ce înțeleg mai bine lucrurile decât mine.

Faust: Oh ! Înțelegerea ! Ceea ce poartă acest nume
Adesea e doar vanitate, îngustime.

În timp ce simplitatea, modestia, rare daruri
Ale Naturii, sunt cele mai dorite haruri.

Margareta: Dacă va fi să vă gândiți la mine, fie și pentru o clipă
La dumneavoastră în schimb mă voi gândi mereu.

Faust: Ești singură mereu, de ai atâta timp ?

Margareta: Gospodăria noastră-i mică, cum slujnică n-avem
Le fac pe toate, croșetez și cos, eu mătur și gătesc
Măicuța e cumplit de atentă cum mă primenesc.
Un frate am, soldat și o surioară care a murit,
Toată copilăria mea doar aste daruri le-am primit.

Marta: Armele femeiești nu prea vă sunt pe plac
Cu greu îndupleci un bătrân burlac.

Mefistofel: Atârnă numai de făpturi asemeni dumitale
Să mă învețe a apuca pe altă cale.

Marta: Spuneți-mi drept, nu ați găsit încă pe nimeni ?
Și inima nu e cuprinsă sau legată undeva ?

Mefistofel: Proverbul spune că nimic nu prețuiește
Cât o femeie bună, cât o vatră care este a ta.

(Margareta culege o margaretă și rupe petalele, una câte una)

Margareta: Nu mă iubește, mă iubește,
Da, nu, și încă o dată, mă iubește !

Faust: Copila mea, cuvântul astei flori
Destăinuirea cerului să-ți fie.
Te iubește. (îi cuprinde mâinile, o sărută)

Margareta: Stăpânul meu, cum te iubesc ! (îl sărută și ea)

Mefistofel: E timpul să ne despărțim !

Marta: Da, e târziu. Adio !

Faust: Trebuie să pleci ? Cu bine !

Margareta: La revedere ! În curând !

Actul 3 (Scena, În camera ei Margareta este la roata de tors, singură)

Margareta: Liniștea mea, odihna toată
Nu le mai aflu, ah niciodată.
Când el lipsește, lumea-i mormânt,
Mă pierd de jale și nu mia sunt.
Numai spre dânsul pieptul meu crește
Inima-mi bate, jarul sporește.
Să-l sting în sărutări, ah, de-aș putea,
Și în văpaia sa să pier șă vrea. (intră Faust)

Margareta: Făgăduiește-mi Henric !

Faust: Tot ce pot !

Margareta: Tu cu religia cum stai ? Să-mi spui, te rog
Om negrăit de bun ești tu, dar mi se pare
Că nu o prețuiești prea tare.

Faust: Simți că sunt bun cu tine, draga mea ?
Pentru iubirea ta eu sângele și viața mi le-aș da,
Las pentru alții ce-i a lor, credința și biserica.

Margareta: Nu-mi face nici o bucurie de-a te vedea în asemenea tovărășie.
Omul care te însoțește în suflet numai ură îmi trezește.

Faust: Tu înger, cum le simți pe toate. Oh niciodată
Nu vor putea să se întrepătrundă, suflet de om, suflet de fată ?

Margareta: Dacă aş fi singură, ce bucuros zăvorul l-aş lăsa deschis
Măicuța însă doarme pre ușor, și-l țin mereu închis.

Faust: Îngerul meu, de asta nu te teme.
Ține sticluta asta, pune-i doar trei picuri
Și va dormi adânc, fără probleme.

Margareta: Cum mă silesc să fac pe voia ta !
Ajunge doar să-ți văd iar chipul drag
Și nu mai pot să-ți pun picioru-n prag.

(Scena, În fața casei Margaretei stă fratele ei, Valentin)

Valentin: Cine se apropie ? Dacă nu mă înșel sunt doi.
Și furișați vin amândoi, deodată
Dacă e el am să-l atac. Viu nu-mi scapă. (intră Faust și Mefistofel)

Mefistofel: Acum când cerul arde de lumini, vei auzi ce cânt pe buze-mi vine,
Un cântecel moral îi intonez, s-o-nnebunesc cum se cuvine. (Cântă la ghitară)
Bagă de seamă, când iubești, la poarta mândrului nu sta.
De s-a făcut, atunci adio, și noapte bună, fata mea.
Iubește-l, dar nimic nu-i da, fără inel pe mâna ta. (Valentin se arată)

Valentin: Pe cine vrei să atragi în cursă ?
De unde, blestematule, ți-ai luat învățul ?
La dracu, mai întâi ghitară !
La dracu apoi și cântărețul !

Mefistofel: Domnule doctor, înainte ! Sprinten !
Strâns lângă mine scoateți spada.
Eu vă conduc și eu veghez,
Da-ți înainte, eu parez. (începe duelul)

Valentin: Doar nu ești însuși dracul gol !
Ce este ? Parcă-mi amorțește mâna !

Mefistofel: Hai străpunge !

Valentin: Vai ! (cade)

Margareta: (la fereastră) Un felinar aduceți !

Marta: Bătăi și strigăte ! Încăierare ! Răfuială !

Margareta: Doamne-Dumnezeule ! Ce nenorocire !

Valentin: S-a întâmplat cum s-a întâmplat, va fi cum toate să mai fie.
Ai început cu unul în secret, dar alții vor urma să fie.
Dar dacă, totuși, Dumnezeu te va ierta
În lumea asta, blestemată fie ziua ta.
Prin somnul morții și prin praf
Eu merg la Dumnezeu cu suflet brav.

(Scena, Închisoare, Faust intră cu o legătură de chei și un felinar)

Margareta: Vai, vai ! Ei vin ! Cumplită moarte !

Faust: Vin să te scap ! Te duc departe !

Margareta: De ești un om, de mine fie-ți milă !

Faust: (șoptind) Ssst, ssst ! Nu mai striga ! Trezești cumpliții paznici
Ce abia acuma adormiră. (ridică lanțurile și le desface)

Margareta: Călăule ce vii din ceață,
Cine ți-a dat puterea aceasta asupra mea ?
E încă miez de noapte
Mai lasă-mă, îndură-te de viața mea !
Sunt în puterea ta, cu toată a mea ființă,
Îngăduie-mi doar copilul să-mi mai alăptez.

L-am răsfățat, pe întuneric, ca-ntr-un vis,
 Dar mi l-au luat, ca să mă îndurerez,
 Si-acuma îmi spun fățiș că l-am ucis.

Faust: (cade în genunchi) E-aici, cel care te iubește și nu doarme
 Veni, năpraznica robie să ți-o sfarme.

Margareta: (cade și ea în genunchi lângă el)
 Să îngenunchem, să implorăm prea sfinții !
 Sub aste lespezi Iadul își arată dinții !

Faust: (cu voce tare) Margareta ! Margareta !

Margareta: Glasul iubitului a fost acesta !
 Unde e ? La-m auzit chemând.
 Sunt liberă ! Legată nu mai sunt,

Faust: Eu sunt !

Margareta: Tu ești ? Mai spune-mi-o o dată !
 Vii să mă scapi ! Sunt liberă, salvată !

Faust: Vino cu mine ! Vino ! Vino !

Margareta: Sărută-mă ! Uitat-ai tu să mă săruți ?
 Altfel am să te sărut eu. Ce ai ? (îl sărută)
 Buzele tale, vai, acuma-s reci și mute,
 Iubirea-ți unde este, clipele-s pierdute ?

Faust: Urmează-mă iubito, timpul o să zboare,
 Am să te îmbrățișez, curând, cu înmiită-ardoare.

Margareta: Dar știi tu, prieten drag pe cine eliberezi ?
 Măicuța, em mi-am omorât-o, copilul mi l-am înecat.
 Dă-mi mâna ta. Sunt trează, nu e visul meu !
 Dar umedă de ce e ? Parcă-i sânge, gândesc eu ?

Faust: Cea fost a fost, dar timpul zboară,
 Vorbele tale mă omoară !

Margareta: Nu, nu, tu trebuie să supraviețuiești,
 Mormintele să ni le îngrijești.
 Măicuței să-i alegi frumos un loc,
 Fratelui meu, alături, sub un soc
 Iar mie altul, nu departe
 Copilul să mi-l pui la sân
 Nimic de acuma nu ne mai desparte.

Faust: Nu ajută vorba, nici o rugămintă,
 Am să te duc cu sila. Ia aminte !

Margareta: Nu vreau. Nu sufăr nici o silnicie.

Faust: Se arată zorile, iubita mea !

Margareta: Se face zi. E ultima mea zi !
 A fost să fie tocmai ziua nunții mele !

Mefistofel: (apare) Ce șovăire fără noimă !
 Purcedeți ! Sau sunteți pierduți !

Margareta: El e ! Nu-l vreau. Parcă ieșit-a din pământ !
 Ce face el aici, în locu acesta sfânt ?
 Ultimă judecată. Doamne, a Ta sunt !

Mefistofel: Vino ! Altfel te las aici cu ea în părăsire ! (ies amândoi)

Margareta: A ta sunt Doamne ! Mântuie-mă Tată !

Ridice-mă la Cer a îngerilor ceată.

O Voce de Sus: E mântuită ! Henric ! Henric !

EPILOG: Atunci când a scris această tragedie, autorul nu a avut intenția de a fi prezentată pe scenă, ci de a fi citită de un elev solitar, sau în cadrul unei reuniuni de familie, cu scop educațional. Bine garnisită cu simboluri ale Germaniei, folclor, religie protestantă și superstiții, această dramă este o quintesență de metafizică și literatură Germană. Bazată pe o povestioară creștină, foarte simplă, mitul vânzării sufletului către Diavol transportă această dramă într-o lume ne-naturală, rezultat al unei imaginații toxice, otrăvită de științe oculte, alcool și poțiuni magice. Scrisă redundant, într-un interval întins pe aproape 60 de ani, Faust este și o quintesență a vieții și personalității lui Goethe, al său magnum opus, mesajul său pentru viitor, cererea sa pentru o viață fără de moarte.

TITLUL: DON CARLOS

AUTORUL: JOHANN CHRISTOPH FRIEDRICH VON SCHILLER (10 Nov 1759 - 9 Mai 1805)

Născut în Marbach pe Neckar, Wurttemberg, tatăl său, Johann Kaspar Schiller, a fost medic militar, iar mama sa a fost Elisabeta Dorothea Kodweis, membră a unei familii Protestante fervente. Educația sa în Latină și Greacă a fost inițiată de preotul local, iar în anul 1773 a fost admis la Karlsschule Stuttgart, o academie militară pentru elite, unde a studiat medicina. În anul 1789 a fost numit profesor de Istorie și Filozofie la Universitatea din Jena, unde a compus lucrările sale cu caracter istoric. În anul următor s-a căsătorit cu Charlotte von Lengefeld, iar fructul căsătoriei lor au fost doi băieți și două fete. Schiller a revenit la Weimar în anul 1799 pentru a lucra alături de Wolfgang von Goethe la fondarea Teatrului din Weimar. Pentru realizările sale a fost înnobilit în anul 1802, de către Friedrich Wilhelm Karl, Ducele de Wurttemberg. Lucrări dramatice: Die Rauber 1781 (Hoții), Die Verschwörung des Fiesco zu Genua 1783 (Fiesco), Kabale und Liebe 1784 (Intrigă și Iubire), Don Carlos 1787, triologia Wallenstein 1800 (Tabăra lui Wallenstein, Piccolomini, Moartea lui Wallenstein), Maria Stuart 1800, Die Jungfrau von Orleans 1801 (Fecioara din Orleans), Die Braut von Messina 1803 (Mireasa din Messina), Wilhelm Tell 1804, Demetrius (neterminată). Istorie: Revolta din Țările de Jos, O Istorie a Războiului de Treizeci de Ani, Despre invaziile Barbare, Cruciadele și Evul Mediu. Poeme: An die Freunde (Despre Prietenie), Der Taucher (Scafandru), Die Kraniche des Ibykus (Berzele lui Ibykus), Der Ring des Polykrates (Inelul lui Polycrates), Die Burgschaft (Ostatecul), Das Lied von der Glocke (Cântecul clopotului), Das verschleierte Bild zu Sais (Statuia învăluită din Sais), Der Handschuh (Mănușa), Nanie.

ISTORIC: Această dramă istorică a fost modelată după evenimente istorice reale din viața Prințului de Asturia, Carlos de Habsburg, fiul cel mai mare al Regelui Filip al II-lea al Spaniei. Piesa a fost scrisă între anii 1783 și 1787 pentru a fi reprezentată pentru prima oară la Theater im Opernhof, Hamburg. Prima prezență pe scena Londoneză a fost versiunea lui W. Miller din anul 1798. O ediție timpurie a fost publicată în anul 1801, la Leipzig, de către C.J. Gischen. O traducere în limba Engleză, din anul 1872 a fost retipărită în

anul 2007 de către Boylan R. D. O altă versiune recentă a fost produsă în anul 2005 de către Mike Poulton. Recent, piesa a fost pusă în scenă la Londra având ca regizori pe: Gale Edwards (2000), Michael Grandage (2005) și Jesse Berger (2019). În România, cea mai recentă producție a fost versiunea TV în regia lui Eugen Todoran, difuzată la 13 Ianuarie 2021. Mai cunoscute decât piesa în sine au fost însă adaptările pentru operă: Michael Costa (1844), Pasquale Bona (1847), Antonio Buzzolla (1850), Vincenzo Moscuza (1862), Giuseppe Verdi (1867 și 1884).

ROLURI: Filip al Doilea (Regele Spaniei), Don Carlos (fiul său), Alexander Farnese (Prinț de Parma), Marchizul de Posa, Ducele de Alva, Conte Lerma (Colonelul Gărzii), Ducele de Feria (Cavaler la Lânei de Aur), Ducele de Medina Sidonia (Amiral), Don Raimond de Taxis (Generalul Poștei), Domingo (Confesorul Regelui), Marele Inchizitor al Spaniei, Abatele unei Mănăstiri Carthusiene, Pajul Reginei, Don Louis Mercado (Medicul Reginei), Elisabeta de Valois (Regina Spaniei), Infanta Clara Farnese (copil, în vârstă de trei ani), Ducesa de Olivarez (Prima Doamnă de onoare), Marchiza de Mondecar (Doamnă de onoare), Prințesa Eboli (Doamnă de onoare), Contesa Fuentes (Doamnă de onoare), Alte doamne, Ofițeri din Gardă, figuranți.

SUBIECT: În secolul al XV-lea în fruntea Spaniei se află Regele Filip al II-lea de Habsburg, fiul Împăratului Carol Quintul, născut și educat în Spania, limba sa maternă fiind limba Spaniolă. Fiul său cel mai mare, din prima sa căsătorie cu Prințesa Maria Manuel a Portugaliei, Carlos, în vârstă de 23 de ani, este acum prins într-o conspirație împotriva tatălui său, gășind susținere la Regina Elisabeta de Valois, în vârstă tot de 23 de ani, mama sa vitregă și soția Regelui Filip. Complotul este construit în jurul revoltei din Țările de Jos, generată de nemulțumiri cu privire la impunerea taxelor și persecuții împotriva protestanților. Prințul, Regina și Marchizul de Posa sunt artizanii unei tentative de Înaltă Trădare, amestecată cu o poveste de iubire Platonică dintre Prinț și mama sa vitregă. Fiind expuși, Marchizul este asasinat, Regina cade sub mâna soțului ei, iar Prințul este condamnat spre a fi arestat de Marele Inchizitor.

MOMENTE BUNE: (Project Guttenberg R.D. Boylan 2006)

ACTUL 1 (Scena 1, Grădinile Regale din Aranjuez)

Domingo: Plăcutul nostru sejur la Aranjuez va lua sfârșit,
Vizita noastră nu a dat roade. Oh prințul meu,
Deschide inima ta spre inima tatălui tău !
Un monarh poate atât de ușor să cumpere
Pacea propriului său fiu, unicul său fiu.

Carlos: Vai ! Vai ! Ce fruct al tristeții
Au fost mamele pentru mine. Acum o nouă mamă !
Nu ajunge că m-a costat deja inima tatălui meu ?
Eu eram unicul său copil ! S-a terminat ! L-a binecuvântat cu o fiică.

Domingo: Glumiți, prințul meu. Toată Spania o adoră pe regină.
Cea mai iubită doamnă a timpurilor sale. Să vă feriți să așteptați
Că a pierdut respectul fiului său.
O asemenea veste ar îndurera-o profund.

Carlos: Nu cumva să așteptați ceva tatăl meu, sau dacă nu
Să-ți iei adio de la orice speranță pentru mantia purpurie.

Domingo: Implor pe Majestatea Voastră să-și aducă aminte
Că pentru bolile conștiinței, biserica noastră
A deschis un azil, la care nici regele nu are cheia de intrare.

Carlos: Atunci du-te, spune-i asta regelui, cel care te-a trimis dealtfel.

Domingo: Regele este cu mintea întregă, iată că soarele apune spre Madrid.
Văd că se apropie curtea. Am permisiunea să mă retrag, Prințe ?

Carlos: Am să te urmez și eu, imediat. (iese Domingo) (după o scurtă tăcere)
O nenorocitul Filip ! Nenorocit, la fel ca fiul tău !
Pieptul tău curând va sângea, din fiecare por al său. (intră Marchizul Posa)
Să fie oare adevărat ? Chiar tu ești ? Ce te aduce atât de neașteptat de la Bruxelles ?

Marchizul: În lacrimi Flandra vă conjură. Pierdut este acest ținut, ce atât de drag vă este,
Dacă spre Bruxelles va înainta cu trupele spaniole, Alva, sluga bigotă, nemiloasă.
O ultimă speranță depinde de domnia ta, iubit vlăstar al tronului imperial !

Carlos: Pierdut este atunci. Trecute sunt acele vise !
La mine să privești, marchize Posa, ca la un copil orfan,
Găsit pe lângă tron, hrănit doar cu iubirea ta.
Un înspăimântător secret îmi arde pieptul, și trebuie, trebuie să-l spun
Iubesc, iubesc ...iubesc pe a mea mamă !

Marchizul: O Doamne !

Carlos: Această cale duce doar spre eșafod și nebunie.
Iubesc fără speranță, vinovat, iubesc la nebunie,
Mă doare, simt cum mi se stinge viața,
Văd tot, și înțeleg, și totuși o iubesc.

Marchizul: Regina, ce știe ea despre această frământare ?

Carlos: Ce știe ea ? Este soția lui Filip, este Regină și se află pe pământ Spaniol.

Marchizul: Deci îl urăști pe tatăl tău ?

Carlos: Nu îl urăsc pe el, dar frica ce decurge din vinovăție o urăsc.
Privirea ta, rece ca moartea, îmi spune că m-ai înțeles.

Marchizul: (după o pauză) Un singur lucru vreau să vă implor, iubite Carlos !
Oricare ar fi planul vostru, nu mișcați nimic ... nimic,
Fără să cereți sfatul prietenului vostru. Puteți să îmi promiteți asta ?

Carlos: Mă încredințez cu totul ție !

Marchizul: Din câte știu, Regele pleacă la Madrid. Timpul e scurt.
Dacă doriți o conversație nestingerită cu regina,
Nu poate avea loc decât aici, la Aranjuez.
Doamnele din suita sa să le trimiteți la plimbare.

Carlos: Cele mai multe îmi sunt destul de apropiate, Contesa Mondecar în special.
Al cărei fiu îmi este paj.

Marchizul: Nu voi mai pierde atunci nici un moment, deci, la revedere. (Exit)
(Scena 2, Reședința Reginei de la Aranjuez. Regina se plimbă pe o alee cu suita)

Regina: Prințesa Eboli m-a întristat întreaga dimineață
Nu-și poate ascunde bucuria că părăsim această locuință de la țară.

Eboli: Voi fi mai mult decât încântată să văd din nou Madridul.

Mondecar: Dar nu va fi la fel și Majestatea Voastră ? Sunteți atât de tristă că părăsim Aranjuez ?

Regina: Aici natura, mă salută, natura simplă și rurală,
E cea mai dulce muzică ce-mi cântă în urechi,
Inimile noastre toate, tânjesc după ținutul în care s-au născut.

Olivares: Eu înțeleg, Măria Ta, că așa e obiceiul curții noastre
Să își petreacă vara aici și iarna la Madrid.

Mondecar: Luna ce vine Madridul va plin de viață și ardoare,
Și vom avea lupte de tauri, și mai mult decât atât,
Ni s-a promis că vom avea o mare judecată a Inchiziției.

Regina: Să lăsăm asta ! Eu am contat pe mult mai multă relaxare
De la această izolare aici, dar n-am găsit nimic din ce am căutat.

Olivarez: Prințesă Eboli, există oare speranțe pentru Gomez, veți fi mireasa lui ?

Eboli: Aveți milă de mine ! Pentru Dumnezeu, nu mă lăsați să fiu sacrificată.

(cade la picioarele reginei)

Regina: Ridică-te ! Te cred. Este mult timp de când respingi avansurile lui Gomez ?

Eboli: Câteva luni, cu puțin înainte de sosirea Prințului Carlos de la Alcalá.

Regina: Tu nu-l iubești și asta îmi este suficient. Lasă, o să trecă asta.
(un paj intră și șoptește ceva la urechea primei doamne)

Olivarez: Marchizul Posa ! Vine din Franța și Olanda.
Solicită onoarea de a vă prezenta niște scrisori,
Cu care a fost încredințat de mama dumneavoastră. Am permisiunea să mă retrag ?

Regina: Alege cum dorești, bună ducesă. (ducesa se retrage)
Bine ai venit, domnule, pe pământ Spaniol !

Marchizul: Pământ pe care nu l-am salutat nicicând mai onorat decât acum.

Regina: Ultima dată când ne-am despărțit, la Luvru, domnule,
Nici nu ai fi visat că am să-ți fiu vreodată gazdă, în Castilia.

Marchizul: Mai mult decât adevărat, Măria Ta, atunci nici că aș fi visat
Că Franța va ceda în favoarea noastră singura sa comoară demnă de invidiat.

Regina: Ce vești aduceți de la onorata noastră mamă ?

Marchizul: Cu inima zdrobită am lăsat-o, lipsită de orice altă bucurie
Decât că are o fiică fericită, aici pe tronul imperial al Spaniei.

Regina: Nici nu putea să fie decât fericită, cu gândul la aceste rude atât de primitoare.

Eboli: Văzând atât de multe țări, neîndoielnic că ascet senior
Ne poate spune multe lucruri de notat.

Marchizul: Pe când mă întorceam de la Napoli, am fost martorul unei întâmplări emoționante.

Regina: Continuați. Povestirile îmi plac foarte mult.

Marchizul: Două case nobile din Mirandola, învrăjbite de invidie și războaie feudale,
Au hotărât să facă o pace de durată prin sacra alianță a căsătoriei,
Fernando și Matilda fiind aleși să cimenteze această alianță.
Dar Pietro, unchiul lui Fernando, s-a însurat cu aleasa destinată lui Fernando.

Eboli: Vă rugăm, domnule, continuați povestirea.

Marchizul: Restul e foarte trist. Vă rog să îmi scutiți calvarul.

Regina: Bineînțeles, este timpul să îmi văd fetița, vă rog să-mi fie adusă acum.

Marchizul: Cineva, al cărui nume nu îndrăznesc să îl pronunț, tânjește să-mi ia locul.
Poate avea speranțe, oare ?

Regina: Mă înspăimânți, marchize. Bineînțeles cu nu.

Marchizul: El este deja aici. (intră Carlos, restul persoanelor se îndepărtează pe alee)

Carlos: După atâta vreme, în sfârșit, fericita clipă a sosit
Când Carlos poate să atingă această preaiubită mână.

Regina: Cum îndrăznești să te prezinți în fața mea în acest fel ? Ridică-te, îndrăznețule !
Suntem supravegheați, la câțiva pași este suita mea.

Carlos: Nu mă ridic. Aici am să îngenunchez pe veci,
Vrăjit am să rămân culcat la glezna ta.

Regina: Nebunule ! Nu înțelegi, aici este regina, mama ta,
Căreia îi adresezi aceste atacuri prezumptive.
Află domnule, că am să-i raportez regelui această inoportunitate.

Carlos: Și pentru asta trebuie să mor ! Să vină și să mă târască spre eșafod !
Ce mai doriți ? Nimic nu poate fi, ce nu aș accepta, că să vă fiu pe plac !

Regina: În lacrimi te conjur, du-te Carlos, du-te ! Nu cer mai mult. Vai, du-te !
Gărzile mele, dacă ne observă, vor spune asta la urechea regelui.

Carlos: Eu soarta mi-o provoc, să fie viață sau să fie moarte
Tu trebuia să fi a mea, în fața lumii întregi
Logodna a fost dorită de ambele coroane,

Dar Filip, crudul Filip, mi te-a furat !

Regina: El este tatăl tău. Și-ți lasă moștenire, cel mai puternic regat de pe Pământ.

Carlos: Și pe tine ca mamă. Oh, voi Paradisul mi-ați răpit.
Doar pentru a te arunca în ale sale brațe !

Regina: Este dorința și plăcerea mea să-i fiu pe plac.

Carlos: Deci nu a fost iubire niciodată ?

Regina: Eu nu iubesc de mult ! Lasă- mă, sau nu mai atinge acest subiect vreodată.

Carlos: Pentru că-ți interzice jurământul, sau inima nu te lasă ?

Regina: Pentru că este datoria mea. Noi trebuie să ne supunem datoriei.

Carlos: Văd asta ca lumina zilei. Tu pentru totdeauna m-ai abandonat.
Doar moartea-mi este acum sortită, pe tine te-am pierdut pe veci.

Regina: Ridică-te și fi bărbat. Curaj ! Nobilul meu Prinț ! Nepotul lui Carol cel Mare !
Elisabeta a fost prima ta iubire, dar Spania cea de a doua trebuie să fie.
Cu ce plăcere am să-i cedez eu locul alegerii acesteia, mult mai onorante !

Carlos: Ce mare ești, îngerul meu ! Voi face totul cum îți e pe plac ! Așa să fie.

Marchizul: (alergând pe alee) Vine regele ! Pleacă, pleacă, Prințe !

Carlos: Ce voi putea să duc cu mine ?

Regina: Prietenia mamei tale ! Și aceste lacrimi lângă ea. (îi înmânează niște scrisori)

(exit Carlos și Marchizul, intră Regele, Ducele Alva, Contele Lerma, Domingo, Doamnele, Granzii)

Regele: Singură, doamnă, nici una dintre doamnele de onoare ? Ciudat !

Mondecar: Măria ta, mă tem că eu sunt vinovată pentru asta.

Regele: Chiar ești, și pentru asta am să-ți las zece ani să reflectezi la ce ai făcut.
La o distanță de Madrid liniștitoare.

Regina: Dorința mea nu este să expediez în lacrimi doamnele din suita mea. (îi dă brâul ei)
Primește acesta pentru a nu uita favorul meu. Doresc să părăsești acest regat.
În mult iubita Franță, toți bărbații vor șterge bucuros aceste lacrimi.

Regele: Se spune că sunt cel mai bogat rege al Creștinătății.
În țara mea soarele nu apune niciodată. Unde e fiul meu, Don Carlos ?
Pentru a-mi da fiori evită să ne întâlnim. Înfierbântat e al lui sânge.
Acum, în grabă mergem la Madrid. Ne cheamă datoria de monarh.

(Scena 3, Don Carlos cu niște scrisori în mână, Marchizul Posa)

Carlos: Sunt hotărât, Flandra va fi salvată.

Marchizul: Nu este de pierdut nici un minut. Ducele Alva a fost numit guvernator.

Carlos: Chiar mâine am să-l văd pe rege și am să cer acest serviciu pentru mine.
În viitor această marionetă, cu mare rang, va fi exclus din prietenia noastră.

Marchizul: Ce vis divin ! Don Filip moare și Carlos este înălțat pe tron.
Ce să facă Rodrigo ? Prietenia este adevărată, curajul este adevărat.

Carlos: Tu mai corect curtean ești decât voi fi eu rege ! Și atunci, dintre noi doi,
Cine va fi datornic cui și cine creditor ?

Marchizul: Carlos, mă închin ! Primește brațul meu. Jur asta !

ACTUL 2 (Scena 1, Palatul Regal din Madrid, Regele, Carlos)

Carlos: Mulțumiri, nenumărate mulțumiri, pentru favoarea aceasta nedorită !
Unde am fost ascuns până acum de inima tatălui meu ?

Regele: Carlos, ești doar novice în arta prefăcătoriei. Încetează, nu îmi place.

Carlos: Îmi cunosc valoarea, tot ce îndrăznește Alva pot și eu, și chiar mai mult.
Oprește ura ta și eu te voi iubi ca un copil dorit. Doar pune-mă la încercare.
Revolta din Brabant atinge acuma un nou vârf.
Ducele va conduce o armată în Flandra. Ce glorie este în această faptă !
Și cât de potrivită pentru mine, fiul tău. Încredințea-mi mie, rege, această armată.

Regele: Vorbești cu capul plin de vise. Poziția această înaltă cere un bărbat.

Carlos: Nu cere, tată, decât să fii om, ceea ce Ducele de Alva n-a fost niciodată.

Regele: Să am încredere să-ți dau armata cea mai bună, la setea ta de glorie,
Să pun pumnalul în mâna ucigașului îmi ceri !

Carlos: Eu am să plec atunci. Alva și Domingo pot savura triumful lor, acum,
În timp ce fiul tău se prăbușește în lacrimi la pământ.
Dă-mi mie Flandra ! Trebuie să plec din Spania.

Regele: Ba ai să stai în Spania, în Flandra merge Ducele de Alva.

Carlos: Atunci întrevăderea s-a sfârșit. (iese cu emoție violentă, intră Alva)

Regele: Grăbiți cu pregătirea spre a merge la Bruxelles. Să vă luați rămas bun de la prinț.

Alva: L-am întâlnit când părăsea această încăpere.
Eu cred că este prea împovărat de mari emoții.

Regele: Mă bucur dacă îmi urăște consilierii, mă deranjează însă dacă îi disprețuiește.

(Scena 2, În antecamera din apartamentul Reginei, Carlos, Pajul)

Carlos: E pentru mine acest bilet ? Și o cheie ! Cum asta ? Cine ești băiete ?

Pajul: Sunt un paj ce o servește pe regină.

Carlos: Chiar ea ți-a dat acest bilet ?

Pajul: Cu mâna sa.

Carlos: (citind biletul) Această cheie este de la pavilionul din spate din apartamentul nostru.
Iubitul cel timid va fi primit în audiență acolo,
Și dulce recompensă va răsplăti tristețea sa secretă.
Acestea sunt cuvinte scrise. Nu visez. Sunt iubit, și simt că sunt iubit.

Pajul: Prințe, urmați-mă, am să deschid eu drumul.

Carlos: Cutezător secret ți s-a încredințat, să nu îți scape din ochi nici o privire.

Pajul: Am să fiu mândru, Înălțimea Ta, să știu cu un secret mai mult decât un rege.
(intră Alva)

Alva: Acest loc nu e tocmai potrivit. Poate că prințul va binevoi,
Să îmi acorde o audiență în camera privată.

Carlos: O audiență, pentru ce ? Aici, de ce nu ? Să fi scurt, te rog.

Alva: Doresc să returnez Măriei Tale umile mulțumiri pentru serviciul acordat.
Am primit ordin să pornesc spre Flandra. Și cui, mult prea grațiosule prinț,
Să-i mulțumesc pentru favoare, dacă nu chiar Măriei Tale, și intervenției de ieri ?

Carlos: Nu mie ! Dar, duce, mergi la drum, și Cerul să te aibă în pază !
Tu ești un general abil. Tu ști cum să-ți câștigi înalta stimă,
Și cum să dobândești ai faimei lauri.

Alva: Vârsta ți-o supraestimezi, iubite prinț. Si asta mă conduce spre un gând,
Câte nopți lângă această tânără mireasă Lusitană, a ta mamă,
Ar oferi cu drag al tău părinte, pentru ca brațul tău să lupte pentru a sa coroană.

Carlos: Mai mult decât adevărat, Duce de Alva, și eu respect alegerea ce a făcut.
Tatălui meu îi trebuiește un Alva. Nu trebuie să ne mai temem de planurile tale,
Și de comploturile tale dușmănoase.

Alva: Cuvintele acestea cer o lecție. Dar sângele regal vă protejează.

Carlos: Această vorbă cere sânge ! Duce, ridică sabia ! (începe duelul)
(regina iese alarmată din camera sa)

Regina: Cum asta ! Săbiile trase din teacă ? Prințul Carlos !

Carlos: (lasă jos spada și îl îmbrățișează pe duce) Iertare, duce ! Pardon, domnule ! Uitat să fie totul !

Regina: (se retrage în camera ei) O vorbă, Duce Alva, cu domnia ta. (ies amândoi)

(Scena 3, Apartamentul Prințesei Eboli, Prințesa cântă la mandolină)

Pajul: Iubită doamnă, să mă ascultați vă rog ! Biletul și cheia le-am pus în mâna sa,
Am vrut să-i spun mai mult, dar a pălit la față spunând că știe totul.
Norocul dracului, ducele, chiar atunci s-a apropiat.

Prințesa: Ducele, din nou ! Ce ar putea ducele să dorească aici ?
Ce să dorească un războinic cu visul meu cel dulce al fericirii ?
Ascută ! Aud pași. Dispari, dispari. (exit Pajul, intră Carlos)

Prințesa: Prințul Carlos ! Da, într-adevăr.

Carlos: Unde sunt ? Cred că am greșit apartamentul.
Nefericit cum sunt, am deranjat visele tale paradisiace.

Prințesa: Prințe, acum chiar că va trebui să mai rămâi.
Este dorința mea și trebuie să stai.
Pedeapsa ta va fi să mă ascuți cum cânt.

Carlos: Pedeapsa e la fel de încântătoare ca păcatul săvârșit.

Prințesa: (luând mâna lui) Nu sunteți fercit prințul meu, sunteți trist ! Și asta, încotro va duce ?
Atunci când lumea atât de zgomotos vă cheamă să-i savurați extazul,
Veniți, stați lângă mine, să alungăm fantomele tristeții.

Carlos: Aș vrea să-mi scrieți o scrisoare, o mică intervenție pe lângă tatăl meu,
Deodată aș dori să vizitez Brabantul, doar pentru a da pinteni calului, nu altceva.

Prințesa: Sunt nevoită să vorbesc acum, și Carlos, tu să fi judecătorul și stăpânul meu.
Un favorit al regelui îmi cere mâna, îl cheamă Ruy Gomes, Conte de Sivla.
Regele a consimțit și sunt vândută acestei creaturi.
Poftim aici scrisoarea care-l va demasca pe sfânt !
Iubesc, dar nu sunt la rândul meu iubită.

Carlos: Dar ești iubită ! Așa cum Dumnezeu este încoronat în Ceruri. Jur, că ești iubită !
Mai presus de orice vorbe ești iubită. Sunt îngerul tău păzitor și am să-ți dovedesc.

Prințesa: În loc să-ți câștig iubirea, nu merit eu decât să fiu compătimită ?
Să flecărești cu mine, prințul meu, și cheia să-mi refuzi ?

Carlos: Cheia ! Cheia ! Văd totul foarte clar acum ! (îngenunchează în fața ei)
Nu sunt vinovat ! Mi-e martor Cerul, nu sunt vinovat.

Prințesa: Să pieri din ochii mei ! Dă-mi înapoi și cheia și scrisoarea.
Unde este scrisoarea cea de a doua ? Cea de la rege, pentru mine ?

Carlos: Cea de la rege ! Pentru tine ! Asta îl va demasca pe sfânt !
Prințesă, scrisoarea aceasta este neprețuită ! Am să păstrez scrisoarea.

Prințesa: Dumnezeule cel Mare ! Atunci eu sunt pierdută, pe vecie.

(Scena 4, O cameră din Palatul Regal, Ducele Alva, Părintele Domingo)

Alva: În dimineața aceasta m-am întâlnit cu Prințul Carlos, și am fost insultat.
Cearta s-a inflammat și am tras săbiile pentru duel.
Atunci regina a ieșit din dormitorul ei, cu o privire impunătoare.
O singură privire a fost deajuns, el a lăsat sabia și a căzut la pieptul meu.

Domingo: Așa ceva este ciudat. Există însă și așa ceva, ca săbiile cu ambele tăișuri.
Și prietenii nesincere. De ambele mă tem la fel de mult.
Este periculos să-i faci servicii regelui, iar noi suntem aici, în Spania !
Reginei nu-i va fi ușor să cadă în păcat, decât dacă e interesul nostru să-i surprindem.

Alva: Carlos a fost chiar azi la rege în audiență, gândindu-se la guvernarea Flandrei.

Domingo: El îndrăznește să gândească ! Iar minte lui se înflăcărează cu himere.
Are respect pentru popor ! Este acesta un bărbat merit să fie rege ?

Alva: Ambiție de băiat, să joace și el un rol important !

Domingo: Să fie potrivit pe tronul nostru ? Sufletul ce îl guvernează este temător,
Iar Filip în curând va împlini șaiszeci de ani.
Noi trebuie să anticipăm greșeala, și amândoi să cadă dintr-o singură suflare.
Regele o iubește pe tânăra prințesă Eboli, o să fie instruită în complotul nostru.

Alva: Mă plec în fața ta, Dominicane ! Această zi îți aparține.

Domingo: Vine cineva. Chiar ea este, ascundeți-vă în camera alăturată (exit Alba, intră Eboli)

Prințesa: A fost expediat ultimul meu răspuns ?

Domingo: Am întârziat să aplic fatala lovitură.

Prințesa: Transmite-i regelui că îl aștept. Tu nu poți înțelege asta.
Dar spre confortul tău, am să adaug, nu ai nici un amestec,
Nici dumneata și nici Biserica. Credeam că devotata lui soție merită sacrificiul meu,
Dar nu mai pot fi înșelată astfel.

Domingo: Continuați, vă rog, prințesă !

Prințesa: A fost prinsă ! L-a înșelat pe rege, toată Spania, m-a înșelat pe mine.
Ea iubește, știi asta, ea iubește ! Și pot avea dovada.

Domingo: (intră Alva) Prințesa Eboli nu spune un secret ce noi doream să-i spunem.

Alva: Regele trebuie să afle. Și vestea o va afla de la domnia ta, prințesă.

Domingo: Prințesa Eboli e mai presus de orice suspiciune ! Dar, în ce-l privește pe rege ?
Spune-ți, poate el să spere ?

Prințesa: Peste câteva zile, mă prefac bolnavă și am să fiu scuzată de prezența în suită.
(Scena 5, O mănăstire Carthusiană, Don Carlos, Abatele)

Carlos: Această mănăstire este departe de orice drum.
Locația este exact pe gustul meu.

Abatele: Așa este intrarea spre o altă lume.

Carlos: Prea mult stimat domn, onoarei și fidelității voastre am încredințat
Tot ce am mai scump și sfânt pe astă lume. Suntem feriți de trădători ?

Abatele: Domnule, veți încredere în noi. Nu trece de mormânt nici suspiciunea unui rege.
Dintre aceste ziduri, lumea a fost de mult îndepărtată.

Carlos: Secretul meu roșește în fața omului, dar nu și în fața Domnului Ceresc.

Abatele: Aceste lucruri ne interesează prea puțin. Să vă lăsăm acum, inima să vi-o împăcați.
(Scena 6, În câmp deschis, Carlos, Marchizul Posa)

Carlos: Ducele va pleca chiar mâine. Regele este inflexibil, suntem acum mai divizați
Ca niciodată. Dar sfatul vostru mai întâi. Trebuie să vorbesc cu ea !

Marchizul: Cu mama dumneavoastră ? Nu !

Carlos: Am speranțe. Această scrisoare conține adevărul. (scoate scrisoarea)
Da, regina este liberă, liberă în fața oamenilor și în fața lui Dumnezeu. Poftim citește.

Marchizul: Este scrisul regelui ! Cui i se adresează ?

Carlos: Prințesei Eboli. Ea a îndrăznit, în fața mea, gingașul suflet să-și deschidă.

Marchizul: Domnia ta ai jignit-o foarte grav, iar ea pe rege îl stăpânește.

Carlos: Dar ce dovadă are ea ? Își va risca onoarea doar de dragul răzbunării ?

Marchizul: Prea multe au mers pe calea cea prostească a infamiei.

Carlos: Tebuie să vorbesc cu mama. Te tine nu mai am nevoie.

Marchizul: Și o să-i arătați scrisoarea ? Lăsați-mă să o citesc.
(Carlos îi oferă scrisoarea, iar Marchizul o rupe în bucăți)
Acum vorbiți cu mine, mai cu candoare, Carlos.
Ce legătură este între dumneavoastră și desacralizarea patului regal ?
Vă este oare teamă de Filip ?

Carlos: (după o pauză) Prea bine știu acum că nu mă mai iubiți !

Marchizul: Nu, Carlos, nu este așa. Scrisoarea aceasta orice dubiu l-a înlăturat,
A dovedit că sunteți omul cel mai bun. Acum puteți avea o audiență la regină.

ACTUL 3 (Scena 1, Dormitorul Regelui, Regele, Conte Lerma)

Regele: Pavilionul stâng al palatului este în flăcări. Nu acolo doarme regina ?
În viitor să dublezi garda în zona aceea. Și să faci asta în secret.
Spune-mi, ești însurat ? Ești tată ?

Lerma: Sunt, majestate.

Regele: Ai părul grizonat, și totuși nu roșești gândindu-te la o soție infidelă.

Du-te acasă, ai să o găsești închisă în dormitor cu fiul tău, îmbrățișati incestuos.
Tu mă privești cu ochi inchizitori, fiindcă am părul grizonat.

Reginele nu-și pângăresc virtutea niciodată, ignoră asta și ai să mori !

Lerma: Dar cine ar îndrăzni așa ceva ? Cine ar avea sângele atât de îndrăzneț,
Să suspecteze puritatea unui înger. Să calomnieze astfel regina cea mai bună.

Regele: Ești liber. Să mi-l trimiți pe duce acum. Să uiți ce am proferat în acest vis

Premonitor. Sunt al tău rege, binevoitor. (iese Lerma întră Alva)

Regele: (îi înmânează niște scrisori) Cunoști scrisul acesta ?

Alva: Este mâna Prințului. (citește scrisorile cu o privire terorizată)

Cine este nebunul care a pus aceste acte ucigătoare în mâna regelui meu ?

Regele: Deci ști cui îi sunt adresate ? Nu este menționat în ele nici un nume ?

Alva: În fosta sa logodnică, Prințul o binecuvântează pe a sa mamă !

Mult timp, mult timp ei și-au hrănit pasiunea reciprocă,

Fiecare înțelegând ce sentimente arzătoare are celălalt,

Pe care însă nou ei statut nu le permite,

Rațiuni de stat au anulat căsătoria lor.

Inima ei însă s-a frânt de dragoste, și a câștigat o diademă.

Regele: Duce, tu ești un bun observator și ai dreptate.

Regina a greșit profund când a ascuns de mine astfel de scrisori.

Duce de Alva, nu-mi mai ești de folos. Du-te. Trimite-l pe Domingo.

(exit Alva enter Domingo)

Domingo: Monarh atâteiertător ! Știu un secret. Mi-a fost încredințat la confesiune.

Prințesa plânge o greșală ce ar putea să o ruineze chiar și pe regină.

Regele: Într-adevăr ! Tu trebuie să mă călăuzești prin labirintul acesta întunecat.

Domingo: Măria ta, tot ce cunoaștem până acum, poate fi iertat. O vorbă doar,

De la Măria Ta, și atunci regina n-a păcătuit nimic.

Regele: Părinte, tu ai ceva să-mi spui. Nu mai ascunde.

Domingo: Poporul murmură ades în legătură cu luna aceea când Măria Ta,

A fost aproape de mormânt. Treizeci de săptămâni trecut-au doar, apoi,

Până când s-a anunțat că doamna a născut. (regele sună clopoțelul, intră Alva)

Regele: Toledo ! Ești bărbat, apără-mă te rog de acest preot !

Voi sta la judecată, și am să o judec ca pe o infidelă.

Ea va muri, de moarte fără milă, și prințul lângă ea, asemenea !

Dar ține-ți minte, dacă se va dovedi nevinovată, blestemul va cădea pe voi.

(Scena 2, Cabinetul Regelui, Regele, Marchizul Posa)

Regele: Ați fost coroanei mele de folos. De ce vă ascundeți ? Cereți o favoare.

Marchizul: Îmi place legea, dar nu pot fi doar servitorul unui prinț.

Dacă sunt demn să intru în serviciul Majestății Voastre, alegeți pentru mine

Orice datorie, o să-mi conduceți brațul pentru orice bătălie,

Sau mintea pentru a sta în consiliu.

Iubesc poporul, dar nu îndrăznesc să mă iubesc decât pe mine.

Regele: Sunteți, poate, Protestant ?

Marchizul: Mă tem că sunt doar înțeles greșit. Lumea nu s-a copt încă pentru idealul meu,

Eu sunt un cetățean al vremurilor viitoare. Vă rog să îmi permiteți să mă retrag.

Regele: Nu, continuă, te rog.

Marchizul: Recent am străbătut prin Flandra și Brabant, provincii înstărite, înfloritoare.

Toți regii Europei se închină la al Spaniei nume.

Să fiți în fruntea acestor regi am vrea, să ne dați libertatea de a gândi.

Regele: Și atunci domnia ta ai să ridici pe al meu domeniu,

Slaba natură omenească la un standard atât de exaltat.

- Marchizul: Puteți să faceți asta, sire. Cine altcineva ar putea ? Restaurați umana demnitate, Aflată în prostrație acum. Lăsați-i pe supuși să fie din nou ce au fost odată, Subiectul grijii voastre de monarh, legați prin nici o altă datorie, Decât iubirea datorată unui frate.
- Regele: Nu vei fi judecat aici după străine legi. Visul tău tineresc este respins, Prin experiența dată de maturitate. Dar, domnule, ferește-te de Inchiziție ! M-ar întrista prea mult.
- Marchizul: Dar sire, ce vor face compatrioții mei ? Pledez nu pentru mine, Majestate, Ci pentru toți supușii Majestații Voastre !
- Regele: Tinere, nu mai vreau să aud așa ceva ! De astăzi începând te angajez, În slujba mea. Stai cu ochii pe Prinț, citește inima reginei. (către Conte Lerma) Conte, în viitor, marchizul poate să intre neanunțat.
- ACTUL 4 (Scena 1, Apartamentul Reginei, Regina, Olivarez, Marchizul Posa)
- Regina: Marchize, pot să-mi cred ochilor ? Ești mandatat de către rege ?
- Marchizul: Sună cam ciudat, dar chiar așa și este. Să spunem, doar, că am avut în gând să îmi prezint opiniile în fața tronului !
- Regina: Să lăsăm asta, regele ce dorește ?
- Marchizul: Majestatea sa dorește să nu-l primiți în audiență pe ambasadorul Franței.
- Regina: Marchize, asta este tot ce trebuie să îmi transmiteți din partea lui ?
- Marchizul: Aproape tot. Mai trebuie să vă avertizez, niște bărbați, neobservați, Vă pot pune în greu pericol. Prințul Cralos ... Aduc câteva vorbe, De la domnia sa, dar iată-l chiar pe el aici. (înmânează o scrisoare)
- Regina: Spune că trebuie să îmi vorbească. Va fi el fericit văzând cât sunt eu de nefericită ?
- Marchizul: Nu, dar va fi mult mai hotărât. Mult mai activ. Ducele Alva a fost numit în Flandra.
- Regina: Și credeți că puteți să îl opriți ?
- Marchizul: Poate că pot, dar mijloacele sunt mai grele ca Infernul.
- Regina: Rebeliune !
- Marchizul: El trebuie regelui să-i fie fără de credință, să fugă în taină la Bruxeles, Unde Flamanzii îl așteaptă cu brațele deschise. Olanda se va ridica și ea.
- Regina: Mă sperie planul îndrăzneț dar îmi și place. Prințul Carlos știe asta ?
- Marchizul: A fost dorința mea să audă asta de pe ale dumneavoastră buze.
- Regina: Prințul trebuie să acționeze, eu îi promit suportul Franței și al Savoiei.
- Marchizul: Eu vă promit că prințul vă va răspunde. Două rânduri îmi sunt de ajuns.
- Regina: (după ce scrie biletul) Când ne vom întâlni din nou ?
- Marchizul: Oricând doriți. Am știut eu, că inima domniei tale mă va înțelege.
- (Scena 2, Marchizul Posa, Carlos)
- Marchizul: Totul este stabilit. Regina vă primește. Vedeți, aici sunt două rânduri de la ea.
- Carlos: O să ne întâlnim la mănăstire ? Ea scrie să mă pregătesc pentru o mare Aventură ! Ce să însemne asta ? Nu știți nimic ?
- Marchizul: Și dacă așa ști, sunteți oare pregătit să aflați asta de la mine ?
- Carlos: Iartă-mă Roderigo, am fost neatent. Dă-mi înapoi scrisorile. (le înșfacă) Trebuie să rețin doar una, pe restul poți să le păstrezi. Acum, la revedere.
- (Scene 3, Cabinetul Regelui, Regele, intră Regina și infanta)
- Regina: Stăpânul meu ! Soțul meu ! Sunt obligată să cer dreptate în fața tronului ! La curte sunt tratată fără respectul convenit ! Caseta mea a fost spartă. Deși conținea perle și diamante, nu mi-au fost luate decât niște scrisori.
- Regele: Pot să întreb...
- Regina: Erau scrisorile de la Prințul Carlos, fiul vostru. Și o miniatură cu chipul lui.

Regele: Cum ! De la Prințul Carlos ! Îmi spuneți mie asta ?

Regina: De ce să nu vă spun, soțul meu ? Scrisorile trimise mie la Saint Germain, Având consimțământul ambelor curți regale. El nu și-ar fi închipuit atunci, Că vor fi scrise pentru mama sa.

Infanta: (găsește miniatura) Privește, mamă dragă ! Ce tablou frumos !

Regina: (recunoaște miniatura) Într-adevăr, această modalitate de a pune inima reginei la încercare, Este măreață și regală, sire ! Dacă din ordinul domniei tale a fost furată...

Regele: Așa a și fost !

Regina: Atunci eu nu mai caut vinovatul, nu mai compătinesc decât pe dumneata.

Regele: Vorbirea dumneavoastră este îndrăzneță, doamnă !
Dar farmecul ce m-a sedus spre a fi slab,
Mă poate inflama acum spre fapte nebunești.

Regina: Oh, cât de multă milă îmi faceți ! Acest copil eu de cruzime trebuie să îl feresc.
Vino cu mine, fată dragă. Am să chem protectori spre apărarea noastră.

(exit Regina, intră Posa)

Marchizul: Când am găsit momentul potrivit, am cercetat în portofoliul prințului, Printre scrisori, acestea sper să facă un pic de lumină (înmânează scrisorile)

Regele: (citind) Sunt de la doamna .. Această cheie ... Pavilionul ! Vocea iubirii ...
Satanică trădare !

Marchizul: Scrisul reginei ! Imposibil !

Regele: Scrisul Prințesei Eboli. Femeia aceasta a forțat caseta doamnei mele.
Sunt înșelat și blestemat de ticăloși. Am fost nedrept față de doamnă.
Te dovedești a fi îngerul meu păzitor.

Marchizul: Prințul are prieteni credincioși în Ghent. Și are partizani printre rebeli.
Măria ta ar trebui să scrie în secret, un ordin de arest, și să-l plaseze
În mâna mea, spre a putea fi folosit urgent la ceasul de pericol.

Regele: (scrie ordinul) Poftim Marchize ! Nu este cazul să-ți mai spun... multă prudență.
Du-te ! Fă să fie pace în acest piept, dă-mi iarăși somnul liniștit.

(Scena 4, O galerie din Palat, Regina, Alva, Domingo)

Alva: Noi ne grăbim din timp și cu înțelepciune,
Să demascăm complotul ce se țese în jurul dumneavoastră.

Domingo: Și să depunem la picioarele domniei voastre,
Zelul înflăcărat al nostru, serviciile cele mai bune.

Regina: Complot asupra siguranței mele, pot să întreb din partea cui ?

Alva: Trebuie să aflați că un anume Marchiz de Posa,
A fost recent inclus de Rege pentru serviciile sale secrete.

Domingo: De când domnia ta nu și-a mai deschis caseta de valori ?

Regina: De ce mă întrebați ?

Alva: Prințul Carlos a pierdut niște scrisori cu oarecare importanță,
Și astăzi dimineață au fost văzute pe masa Regelui,
Chiar după ce Marchizul a fost primit în audiență.

Regina: Această veste este într-adevăr ciudată, inexplicabilă,
Găsesc dușman acolo unde nu visez, și doi prieteni despre care nu știam că-i am !

(Scena 5, Camera Prințesei Eboli, Carlos, Eboli)

Eboli: Prințe, ce este această intruziune ! Ce poate să însemne ?

Carlos: Fecioară scumpă ! Poți să urăști etern ?
Vin la domnia ta, știind că ai un suflet iertător,
Eu nu am nici un prieten, afară de domnia ta, ajută-mă,
Cad în genunchi și cer, ajută-mă, vreau două vorbe cu regina, mama mea !

(cade în genunchi) (Marchizul Posa intră grăbit, urmat de doi ofițeri din Garda Reginei)

Marchizul: (către un ofițer) Conte de Cordoba ! În numele Regelui, Prințul Carlos îți este prizonier.

Cu prețul vieții voastre, să nu lăsați pe nimeni să-i vorbească.

(Scena 6, O cameră din apartamentul Reginei, Regina, Prințesa Eboli)

Eboli: Ajutor ! Ajutor ! Oh, Regină ! A fost arestat ! Prințul Carlos !

Din ordin de la Rege a fost arestat de marchizul Posa.

Regina: Slavă Cerului atunci ! Marchizul este cel care l-a arestat !

Eboli: Nuuu, regina mea ! Trădare fără scrupule ! El va muri ! Iar eu i-am fost călăul !

Regina: El va muri ? Visezi ! Tu te gândești la ce vorbești ?

Eboli: Eu am fost hoțul care v-a prădat. Și Regelui i-am dat scrisorile.

Din răzbunare și iubire, nebunie, eu vă uram și îl iubeam pe Prinț ! (cade în genunchi)

Regina: Tu îl iubeai, și te-am iertat, am uitat totul. Acum, ridică-te prințesă.

Eboli: Nu, nu, rămâne falsa mărturie, mărita mea regină.

Regele ! M-a sedus ! Da, sunt vinovată și de această crimă. (regina iese)

Olivarez: (intră) Am ordin de la Majestatea Sa Regina, să vă iau cheile și crucea

La mănăstirea Sfintei Născătoare o să vă așteptați sentința.

(Scena 7, O cameră din apartamentul Reginei, Regina, Marchizul Posa)

Regina: Carlos este arestat. A-ți făcut asta, este adevărat ?

Deși nu înțeleg, încă respect modul în care acționați.

Marchizul: Chiar în noaptea asta, Prințul va trebui să plece din Madrid.

E totul pregătit. Poștalionul îl așteaptă la mănăstirea Cathusienilor.

În sera asta aranjez să îl vedeți.

Regina: Marchize dragă, spune, ce s-a întâmplat ?

Marchizul: Filip spre mine și-a deschis întreaga inimă ... m-a numit fiul său, mi-a încredințat sigiliul.

Carlos sau eu. Unul din noi va trebui să piară ! Și acela voi fi eu.

Oh, nu mă întrebați mai mult !

Regina: Du-te ! Nici când nu am să respect un om mai mult.

ACTUL 5 (Scena 1, O încăpere cu ușa din zăbrele, Carlos, Marchizul)

Carlos: Ai venit iarăși să-mi explici ?

Marchizul: Am expediat spre Prințul William o scrisoare,

Spunând că pe Regină o iubesc, și am reușit să scap

De suspiciunea regelui, ce a căzut nedrept, injust asupra dumneavoastră.

Am scris apoi că mi-ați aflat secretul și v-ați grăbit să-l spuneți Prințesei Eboli,

Cu speranța că o va pune în gardă pe Regină, iar eu atunci v-am luat prizonier,

Și acum o șterg în grabă spre Burxeles. Am dat scrisoarea pentru poșta voastră.

Știind că tot ce merge spre Brabant ajunge în biroul Regelui.

Carlos: Această îndrăzneală înșelătorie nu-ți va putea fi iertată.

Marchizul: Păstrați-vă puterea pentru Flandra ! Domnia e destinul vostru.

Destinul meu este să mor pentru domnia ta. (se aude o împușcătură prin ușă)

Grăbit mai este, Regele. Fugiți ... mama voastră știe totul ...nu mai pot. (moare)

(intră Regele, Alva, Feria, Medina Sidonia, Lerma, Domingo, granzii din suită)

Regele: Iată că vin, cu întreaga mea suită, să te eliberez. Primește sabia din mâna mea.

Hai, vino să te îmbrățișez !

Carlos: Dar mirosiți a sânge ... nu pot să vă îmbrățișez !

Nu v-ați gândit măcar o clipă, cât de drag îmi este, cel care zace aici mort ?

Prieten mi-a fost și pentru mine a murit.

Scrisoarea aceea către Prințul William, avea drept scop să îmi salveze mie viața.

Regele: Cum de a fost posibil oare, să vă lăsați înșelat de un trădător străin ?

Prea bine a știut el ce face când a refuzat,

Coroana noastră, darul nostru, marea noastră, pe noi înșine.

Carlos: Puteți să mă ucideți și pe mine, așa cum l-ați ucis pe omul acesta nobil.

Un fiu puteți să căutați acum printre străini. (se aude un murmur, intră Ofițerul Gărzii)

Ofițerul: Unde este Regele ? Madridul este sub arme ! S-a răspândit vestea că Prințul este prizonier, Și viața îi este în pericol. Mulțimea cere să îl vadă viu, sau totul va peri în flăcări.

Regele: Nu mai sunt rege. Lașii aceștia plâng, înduioșați de un copil obraznic. Au așteptat doar un semnal să mă trădeze. Sunt trădat de acești rebeli !

(toți din jurul regelui trag sabia și cad în genunchi, regele își scoate mantia)

Poftim, puneți pe el această mantie regală,
Purtați-l în triumf peste cadavrul meu ! (cade la pământ)

(regele este scos afară, urmat de toți, cu excepția lui Carlos și Lerma)

Lerma: Salvați-vă, Prințe ! Regele este turbat împotriva domniei tale.
Trebuie să părăsiți Madridul. Chiar astăzi, să zburăți Prințe spre Bruxeles.
Bidivii de schimb vă așteaptă la mănăstirea Cathusiană,
Poftim și niște arme, în caz că sunteți atacat. (îi înmânează pistoale și un pumnal)

(Scena 2, Anticamera de la biroul Regelui, Alva, Feria)

Alva: Orașul s-a liniștit. Cum este regele ?

Feria: În starea cea mai de temut. Nu-l mai recunoaștem.

Alva: Trebuie să-i vorbesc. Un călugăr Carthusian, grăbit de frica morții,
A mărturisit că are la el documente de cea mai mare importanță,
Încredințate lui de către marchiz, spre a fi predate prințului.

Feria: Ei bine, și mai departe ?

Alva: Aceste scrisori spun că prințul trebuie să plece din Madrid,
O corabie îl așteaptă la Cadis, să fugă în Olanda, cătușele Spaniei să le rupă.
Altă scrisoare spune că flota lui Soliman va naviga spre Rhodos,
Și potrivit tratatului va ataca escadronul Spaniol de acolo.
Marchizul avea ca obiectiv să ridice toate puterile Nordului,
Pentru a susține eliberarea Flandrei.

Feria: Cât de adânc săpa, acest trădător intrigant ! (intră Regele)

Alva: Aceste scrisori, sire, conțin ultimele mesaje ale lui Posa către Prințul Carlos.

Regele: (citește scrisorile) Să vină imediat cardinalul inchișitor. (intră cardinalul inchișitor)

Regele: Sunt vinovat de crimă, sfinția ta, nu am odihnă ...

Inchișitorul: Știu totul. Întreaga lui viață este notată în registrul Sfintei Case, până la clipa morții lui neașteptate.

Regele: Dar a călătorit deja și în afara țării.

Inchișitorul: Oriunde a călătorit i-am fost alături. De ce nu ați cerut și sfatul nostru,
Mai înainte de a lua sub arme un astfel de om ? Sângele care ar fi trebuit să curgă
Glorios, pentru onoarea noastră, acum mânjește mâna unui asasin.

Regele: Sunt doar novice în astfel de chestiuni. Vă rog să aveți multă răbdare cu mine.

Inchișitorul: Să mulțumiți Bisericii, fiindcă vă ține cu dragoste de mamă.

Regele: Fiul meu e hotărât să mă trădeze. El trebuie să scape, sau să moară.

Inchișitorul: Ei bine, sire, hotărâți atunci !

Regele: Și nu puteți să inventați un crez în care uciderea de fiu să fie în contul legii ?

Inchișitorul: Pentru a liniști eterna judecată, Fiul lui Dumnezeu a fost martirizat pe cruce.

Regele: Dar eu păcătuiesc împotriva naturii. Puteți voi oare, prin puterea voastră,
Să liniștiți puternica sa voce.

Inchișitorul: Vocea naturii nu e mai puternică decât credința. Să-mi fie mie încredințat !

Regele: Suntem de comun acord. Veniți cu mine.

(Scena 3, Apartamentul Reginei, Regina în cămașă de noapte, Carlos în rasă de călugăr)

Regina: În felul acesta ne întâlnim din nou ? Oh, Carlos, m-am rugat pentru domnia ta.
Și acum o să împlinesc solemnul jurământ.

Carlos: Opriți-vă, regină ! Uitați tot ce a fost. Poftim aici scrisorile, pe ale mele le-am distrus.

Toată iubirea mea acum zace în mormânt. Am venit doar, să îmi iau rămas bun.
Pe lumea asta nu mai am nici un interes, decât să-mi amintesc de el.

Regina: Carlos ! Nu te uita la ale mele lacrimi. Nu pot să le rețin. Dar crede-mă că te admir.

Carlos: Ați fost tot ce-am iubit mai mult pe lume, dar sacră trebuie să fie regala văduvă,
În caz că Providența mă va urca pe tron.

(intră neobservați, Regele acompaniat de Marele Inchizitor)

Nicicând pe lumea asta n-am să-l mai îmbrățișez pe tatăl meu. Nu-l mai iubesc.
Să fiți din nou soția lui. Eu trebuie să mă grăbesc, să eliberez poporul oprimat.
Madridul îl va ovaționa pe Carlos rege, sau niciodată nu-l va mai vedea.
Și acum, un lung și întârziat la revedere. (O sărută)

Regina: Oh, Carlos ! Cum mă eliberați !

Abia acum observ ce minte nobilă și visătoare aveți.

Carlos: Vă țin în brațe și nu tremur, sfidez destinul meu mortal.

Noapte bună, mamă ! O să primiți scrisoare de la mine, din Ghent,
De unde am să proclam întâia oară, ceea ce până acum am făcut doar în secret.
Merg să-l înfrunt deschis pe Filip, de-ar fi ultimul lucru pe care am să-l fac.

(Regele se interpune între ei)

Regele: Chiar este ultima ta faptă. (regina cade fără simțire)

Carlos: Regina a murit ? Vai, vouă Ceruri !

Regele: Domnule Cardinal ! Eu mi-am făcut treaba. Acum e rândul vostru. (cortina)

EPILOG: În viața reală, Prințul Carlos era instabil psihic, cu severe deformări ale picioarelor și coloanei vertebrale. Tatăl lui i-a promis într-adevăr tronul Țărilor de Jos, și pe Prințesa Ana de Austria ca soție, dar, în anul 1562 Prințul Carlos a suferit un traumatism cranian sever, după ce a căzut pe o scară în timp ce alerga după o servitoare. Viața lui a fost salvată dar temperamentul său a devenit și mai instabil și l-a atacat pe Ducele de Alba în spațiul public. După repetate tentative de asasinat, Prințul Carlos a fost sechestrat în camerele lui, unde a murit după câteva luni. Regele Philip, în vârstă de 40 de ani, era foarte atașat de Elisabeta, și de cele două fiice ale lor, dar Regina a murit în anul 1568 în urma unei sarcini patologice. Regele s-a recăsătorit cu Prințesa Ana de Austria, în anul 1570, iar fructul căsătoriei lor au fost trei băieți: Prințul Ferdinand, Prințul Diego și Prințul Phillip III al Spaniei.

TITLUL: EMILIA GALOTTI

AUTORUL: GOTTHOLD EPHRAIM LESSING (22 Ianuarie 1729 - 15 Februarie 1781)

Născut la Kamenz (Saxonia), tatăl său a fost Johann Gottfried Lessing, un pastor Lutheran autor al unor

lucrări în teologie. A început educația la Școala Latină din Kamenz, urmată apoi la Saschisches Landesgymnasium Sankt Afra din Meissen, În final a fost înscris șa Universitatea din Leipzig, unde a obținut o diplomă în teologie, medicină, filozofie și filologie (1746-48). Între anii 1748 și 1760 a trăit la Leipzig și apoi la Berlin, ca editor la Vossische Zeitung, un ziar pentru clasa mijlocie. Între anii 1760 și 1765 a lucrat ca secretar al generalului Prusac, Friedrich Bodislaw Tauentzien, iar între anii 1767 și 1770 a lucrat ca dramaturg (consilier literar) la Teatrul Național din Hamburg. După anul 1770 a devenit bibliotecar la Herzog August Bibliothek din Wolfenbuttel (Saxonia) sub patronajul Ducelui Karl I Wilhelm de Brunswick-Beven. Lucrări: Der junge Gelehrte 1748 (Tânărul studios), Der Freigeist 1749 (Liber cugetătorul), Miss Sara Sampson 1755, Philotas 1759, Fabeln 1759 (Fabule), Laokoon 1876 (Laocoon), Minna von Barnhelm 1867, Hamburgische Dramaturgie 1769, Emilia Galotti 1772, Nathan der Weise 1779 (Nathan cel Înțelept), Die Erziehung des Menschengeschechts 1789 (Educația Rasei Umane).

ISTORIC:

Începută în anul 1757, această dramă a fost abandonată de autor până în anul 1767, pentru a fi apoi abandonată din nou până în anul 1771, spre a fi finalizată în anul 1772. A avut premiera la 8 Martie 1772 la Brunswick, sub patronajul Ducelui Karl Wilhelm. În același an s-a jucat la Viena, unde istoricul muzical Charles Burney a asistat la un spectacol și a consemnat: "a fost multă energie și pasiune, multe dintre dialoguri fiind aplaudate intens". În "Arta Literaturii" filozoful Arthur Schopenhauer a prezentat această lucrare drept "pozitiv revoltătoare" în timp ce Wolfgang von Goethe a menționat piesa în romanul său Suferințele Tânărului Werthner, ca fiind cartea deschisă pe biroul tânărului Werthner atunci când a încercat să se sinucidă. Piesa a fost aclamată de publicul din întreaga Germania și a făcut numeroase turnee în întreaga lume, în orașe precum: Belgrad, Roma, Mexico City, Bolzano, Bogota, New York, Moscova, Tokyo. Traduceri în limba Engleză: Dillon Boylan, Londra 1878, Hinds and Noble, New York 1899, Anna Joahanna Gode von Aesh, New York 1959, Edward Dvoretzky, New York 1962. O versiune recentă, în regia lui Mark Ewbank, a fost pusă în scenă în anul 2017 la London Theatre. O versiune recentă în limba, în regia lui Michael Thalheimer, a fost pusă în scenă în anul 2001 la Deutsches Theater Berlin. În România spectacolul a fost pus în scenă în anul 2008, la Teatrul Odeon, în regia lui Radu Alexandru Nica.

ROLURI: Emilia Galotti (fecioară), Odoardo Galotti (Colonel, tatăl ei), Claudia Galotti (mama ei), Hettore Honzaga (Prinț de Gaustalla), Marinelli (Marchiz, Chambrelan), Camillo Rota (Consilierul Prințului), Conti (un pictor), Conte Appiani (logodnicul Emiliei), Angelo (un bandit), Pirro (servitor).

SUBIECT: Colonelul Galotti se pregătește să o mărite pe fiica sa Emilia cu Conte Appiani. Nesatisfăcut de guvernare, omite să ceară permisiunea Prințului Gonzaga, sperând că fiica sa va fi dusă de Conte Apiani în afara țării. Obstrucționat în dreptul său feudal și atras de tânăra fată, prințul îl roagă pe consilierul său juridic, Marchizul Marinelli, să intervină. Este organizată o ambuscadă în urma căreia Emilia este răpită, ca și când ar fi fost salvată de Prinț din fața tâlharilor, în timp ce Conte Appiani este ucis, după ce a ucis la rândul său pe unul dintre atacatori. Contesa Orsina intră în scenă, dar prezența sa nu este dorită și este trimisă acasă fără politețe. Spre a se răzbuna, Contesa îl instigă pe Colonelul Galotti spre a-l ucide pe Prinț. Când Colonelul Galotti și Prințul se întâlnesc, în sfârșit, Colonelul află că fiica sa urmează să fie chemată în fața curții de justiție sub acuzația de omor. Cerând o scurtă întrevvedere cu fiica sa, Golonelul Galotti o ucide cu pumnalul primit de la Contesa Orsini, apoi îl chemă pe Prinț la Judecata de Apoi.

MOMENTE BUNE: (Proiect Gutenberg, traducere B. Dillon Boyan)

ACTUL 1 (Scena, În Cabinetul Prințului)

Prințul: Nemulțumiri, nimic altceva decât nemulțumiri ! Petiții, nimic altceva decât petiții !
Emilia ? Da, dar este Emilia Bruneschi, nu Galotii.
Cere mult .. prea mult. Dar numele ei este Emilia. Se aprobă. (semnează și sună)

(intră servitorul)

Dimineața aceasta este minunată, am să fac o plimbare.

Marchizul Marinelli mă va însoți. Te rog să fie chemat.

Servitorul: Am trimis deja după marchiz, a sosit o scrisoare de la Contesa Orsina. Curierul așteaptă.

Prințul: Nu are nici un rost să aștepte. (servitorul iese)

Draga de Contesă (cu sarcasm), este ca și citită (aruncă scrisoarea pe masă).

Am crezut că o iubesc. Poate chiar am iubit-o. Dar... așa este.

Servitorul: (reintră) Pictorul Conti solicită onoarea ...

Prințul: Conti ? Bine ! Să intre.

Conti: Am adus portretul cerut de Înălțimea Voastră,

Și un altul, pe care nu l-ați cerut dar merită să fie văzut.

Prințul: Și totuși, nu-mi amintesc prea bine.

Conti: Contesa Orsina.

Prințul: Cererea a fost făcută cu mult timp în urmă.

Conti: Frumoasele noastre nu sunt la dispoziția artistului.

În trei luni, doamna Contesă s-a hotărât să-mi pozeze o singură dată.

Prințul: (după o inspecție sumară) Excelent ! Se vede că ai gusturi fine și talent.

Conti: Ah, mărite Prinț, noi pictăm cu ochii iubirii, doar ochii pot judeca lucrarea noastră.

Prințul: Pune-l deoparte. Cum este celălalt ? (Conti întoarce tabloul)

Emilia Galotti !

Conti: Dar cum, domnule Prinț ! Cunoașteți acest înger ?

Prințul: Am întâlnit-o în biserică lângă mama sa, acum câteva săptămâni. Îl cunosc pe tatăl ei.

Nu-mi este prieten. Se opune cu violență pretențiilor mele de la Sabionetta.

El este veteran, mândru și necizelat, dar curajos și nobil.

Conti: Domnule Prinț, e una dintre plăcerile mele cele mai mari faptul că Emilia Galotti mi-a pozat.

Originalul, pentru care mi-a pozat, se află la absentul ei părinte.

Prințul: Ia cu tine celălalt tablou și pune-l în ramă. Va fi expus în galerie.

Dar acesta trebuie să rămână aici. Îți mulțumesc, Conti, cordial.

Cheamă-l pe trezorier, Conti, și spunei să-ți plătească suma ce dorești.

(exit Conti, intră Marinelli)

Marinelli: Înălțimea voastră mă va pardona, dar nu am fost pregătit să vin cu noaptea în cap.

Prințul: Ceva vești, Marinelli ?

Marinelli: Contesa Orsina a sosit ieri în oraș.

Prințul: Da, aici este salutul ei de dimineața, sau orice altceva o fi.

Apropiata mea căsătorie cu Prințesa Massa mă obligă să rup toate legăturile de acest fel.

Marinelli: Pentru o soție care este atașată politic, nu din iubire ?

Cu o astfel de soție amanta ar putea să-și păstreze locul.

Prințul: Poate altă amantă. Mai este și altceva nou în oraș ?

Marinelli: Conte Appiani se va însura astăzi. Afacerea a fost ținută în secret profund.

O fată fără de avere și fără de noroc a reușit să-l prindă în mreje.

O oarecare Emilia Galotti.

Prințul: Emilia Galotti ! Niciodată ! Nu este, nu poate fi adevărat ! Poate că numele este greșit.

Marinelli: Emilia. Emilia Galotti. Văd că sunteți foarte agitat. Cunoașteți pe această Emilia ?

Prințul: Este ea fata Colonelului Galotti, cu reședința la Sabionetta ? (arată portretul)

Marinelli: Chiar ea. Căsătoria se va serba retras, la vila părintească de la Sabionetta.

Prințul: Atunci eu sunt pierdut, și nu mai vreau ca să trăiesc. O iubesc ! O ador !

Marinelli: O iubiți pe Emilia Galotti. Ne onorați cu încrederea dumneavoastră din dimineața aceasta.

Acum ne încredințați dorințele cele mai secrete, iar mâine nici nu ne mai cunoașteți.

Și Conte intenționează să părăsească mâine țara. Trebuie să pregătim un plan...

Domnule Prinț, o să-mi dați mână liberă ? O să aprobați tot ce am să fac ?

Prințul: Orice, Marinelli, orice va împiedeca această lovitură.

Marinelli: Atunci nu este vreme de pierdut. Doriți să trimiteți la Massa un ambasador,

Pentru căsătoria dumneavoastră. Să fie Contele acest ambasador, să plece chiar astăzi.

Prințul: Excelent ! Să fie adus la palat. Repede, repede ! (exit Marinelli, intră Camillo Rota)

Prințul: Vino, Rota, vino. Aici sunt hârtiile pregătite pentru astăzi.
Ai să vezi ce trebuie să faci cu ele. Ia-le cu tine.

Camillo: Am să mă ocup de ele.

Prințul: Mai am ceva de semnat ?

Camillo: O condamnare la moarte își așteaptă semnătura.

Prințul: Din toată inima ! Unde este ? Repede ! Sunt în mare grabă.

Camillo: Nu este la mine. Dar poate să mai aștepte până mâine.

Prințul: Așa să fie. Trebuie să plec. Restul rămâne pentru mâine, Rota.

ACTUL 2 (Scena, O cameră din Casa Galotti)

Odoardo: Bună dimineața, iubirea mea. Fericirea zilei de astăzi m-a trezit devreme.
Unde este Emilia ? E ocupată cu rochia de mireasă ?

Claudia: Se ocupă de sufletul ei. A mers să asculte slujba de dimineață.
Pirro, să stai aici și să mă scuzi în fața oricărui vizitator. (exit Odoardo și Claudia)

Angelo: (intrând) Pirro ! Pirro !

Pirro: Cerule ! Angelo. Tu ești ! Și ai curajul să apari în public ?
După ultima ta crimă, ai fost declarat proscris.
Te implor pe mine să nu mă mai amesteci în nenorociri.

Angelo: În felul acesta zici ? (arată o pungă) Ia-o, îți aparține.
Ai uitat oare ? Ultimul tău stăpân ... a avut bunăvoința să ne lase un foarte valoros inel.
Am primit o sută de pistoli pe el, și asta este partea ta.

Pirro: (ia punga) Și acum, acum ce mai dorești ?

Angelo: Bătrânul Galotti tocmai s-a întors din oraș. Ce dorește ?

Pirro: Fiica lui se va mărita în seara asta, la casa de la țară.

Angelo: Și vor fi martori mulți ?

Pirro: O singură caleașcă va duce toată nunta. Câțiva prieteni din Sabionetta vor servi ca martori.
Dar ce intenționezi ? Cele câteva bijuterii cu greu ți-ar răsplăti efortul.

Angelo: Atunci mireasa va fi premiul meu. Tu doar să strunești caii. Și apoi ... tot înainte.

Pirro: Să-i dai dracului un fir de păr și al lui ești pentru totdeauna. Ce ticălos mai sunt !
(exit Angelor, intră Odoardo și Claudia)

Odoardo: Ea întârzie prea mult. Trebuie să îl aștept pe Conte.
Cât sunt de nerăbdător să-l numesc pe acest om de valoare fiul meu ! Purtarea lui mă încântă.

Claudia: Când mă gândesc la asta, inima mea parcă se rupe în două.
Trebuie oare să pierdem singurul nostru copil ?

Odoardo: Cei care au fost destinați unul pentru altul, s-au găsit.
De ce să fie Contele înrolat aici, când poate lua comanda și în altă parte ?
Căsătorindu-se cu fiica mea, relația lui cu Prințul va fi complet ruinată. Prințul mă urăște.

Claudia: Mai puțin decât ai crede. Prințul a văzut-o pe fiica noastră în biserică la ultima ceremonie.
S-a purtat cu ea atât de grațios. A vorbit doar despre frumusețea și eleganța ei ...

Odoardo: Oh, Claudia, vanitate prostească de mamă ! Un libertin care admiră și apoi seduce ...
Trebuie să-mi fi spus asta imediat. Trebuie să plec acum.
Dumnezeu să fie cu tine, să veniți în urma mea în siguranță. (Exit Odoardo, intră Emilia)

Emilia: Slavă Cerului. Acum sunt în siguranță.

Claudia: Dar ce s-a întâmplat, fiica mea ?

Emilia: Doar ce căzusem în genunchi, când o persoană s-a așezat chiar în spatele meu.
Mi-a vorbit la ureche despre frumusețe și iubire, și m-a conjurat.
Am fost obligată să aud, dar nu am întors capul, ca și când nu l-aș fi ascultat.
După mult timp slujba s-a sfârșit, și când m-am întors, era chiar el, Prințul !

Claudia: Prințul ! Har Domnului că tatăl tău nu este aici să audă asta.

El ar fi confundat inocența cu vinovăția. Spune, fiica mea, spune.

Emilia: După o primă privire, nu am avut curaj să o arunc și pe a doua. Am plecat.

Claudia: Și Prințul te-a urmărit ?

Emilia: Nu am știut asta până când am ajuns la poartă, unde am simțit că mă ia de mână .. chiar el. El mi-a vorbit și i-am răspuns, dar ce i-am spus nu știu, și nici ce mi-a răspuns. Simțirile m-au părăsit complet. M-am trezit în stradă. L-am auzit pășind în urma mea. Conte trebuie să afle asta ... trebuie să-i spun.

Claudia: Pentru nimic în lume. Pentru ce ? De ce ? Dorești să-l stânjenești fără motiv ?

Emilia: Mă supun, nu am voință în fața ta, iubită mamă.

Claudia: Prințul este galant, tu ești prea puțin obișnuită cu dulcile galanterii fără substanță.

Emilia: Bunul mei Appiani nu va ști nimic. Ah, uite-l că vine. (intră Appiani)

Appiani: Draga mea !

Emilia: De ce atât de grav și solemn ? Această zi nu vă inspiră emoții fericite ?

Appiani: Mă umple cu atât de multă binecuvântare, încât devin grav și solemn, cum spuneți.

(către Claudia) Dragă doamnă, de astăzi începând sper să mă adresez domniei tale mai puțin solemn.

Claudia: Ceea ce îmi va face doar onoare.

Appiani: Sunt doar câteva minute de când m-am desprins din brațele tatălui tău.

Voi fi eu oare demn de onoarea de a fi numit fiul său ?

Emilia: Și el nici măcar nu m-a așteptat !

Claudia: Se aștepta să fi ocupată cu rochia de mireasă. Este timpul, Emilia, du-te !

Appiani: Să plece, de ce ?

Claudia: Bineînțeles, domnul meu, că nu o veți conduce la altar în rochia aceasta.

Emilia: Voi fi gata într-un moment. Nu am de gând să port acele bijuterii prețioase.

Cele primite în dar, ca rezultat la prodigioasei dumneavoastră generozități.

Nici altceva ce se asortează la asemenea bijuterii.

Appiani: Excelent ! (exit Emilia)

Claudia: Astăzi sunteți mai grav decât de obicei. Regrețați că ați atins scopul propus ?

Appiani: Cum puteți, dragă mamă, să vă suspectați fiul de așa ceva. Sunt supărat pe prietenii mei.

Prietenii solicită ca negrești, înainte de a oficializa căsătoria, să îl anunț pe Prinț.

Am fost atât de slab încât am cedat. Am comandat deja trăsura în acest sens.

Claudia: Să-i cereți permisiunea prințului ! (intră Pirro)

Pirro: Doamnă, la ușă este Marchizul Marinelli, și întreabă de domnul Conte. (intră Marinelli)

Marinelli: Îmi cer iertare, doamnă. Am ceva important de discutat cu domnul Conte.

Claudia: Eu nu voi fi un impediment. (exit Claudia)

Marinelli: Am fost trimis de Înălțimea Sa.

Prințul este obligat să trimită un ambasador la Ducele de Massa,

Cu privire la căsătoria sa cu fiica acestuia, Prințesa. Alegerea a căzut pe dumneata.

Appiani: Pe mine ?

Marinelli: Da, eu am instrumentat asta. Nu mă îndoiesc că acceptați cu bucurie.

Appiani: Neîndoielnic.

Marinelli: Veniți atunci cu mine/ Trebuie să plecați chiar astăzi.

Appiani: În cazul acesta trebuie să declin onoarea. Sunt hotărât să mă căsătoresc chiar astăzi.

Cu Emilia Galotti.

Marinelli: Nu va fi nici o dificultate să amânați ceremonia până când vă întoarceți.

Iar Emilia vă va rămâne fidelă, fără îndoială.

Appiani: Fără îndoială ? Sunteți un maimuțoi impertinent, cu acest "fără îndoială".

Marinelli: Din Paradis în focul Iadului ! O să auziți de mine. Conte, cer satisfacție.

Appiani: Și o veți avea.

Marinelli: Aș insista să fie imediat, dar nu doresc să vă stric iubita cununie (exit Marinelli)

Claudia: (intrând) Am auzit cuvinte pe un ton înalt. Ce s-a întâmplat ?

Appiani: Nimic, doamnă, nimic. Doar mi-a salvat vizita ce urma să o fac la Prinț.
Putem pleca spre oraș mai repede. Emilia, se va pregăti până atunci.

ACTUL 3 (Scena, Un apartament din casa de la țară a Prințului)

Marinelli: Totul în van. A refuzat, negăsind motive să-și sacrifice iubirea pentru onoare.
Am încercat să-l enervez. M-a insultat și am cerut satisfacție. Unul din noi trebuie să cadă.

Prințul: Rapoartele spun că nu este omul care să aștepte să fie provocat și a doua oară.

Marinelli: A spus că are de făcut ceva cu consecințe mult mai importante.
Se va ocupa de mine după căsătorie.

Prințul: Nu este cazul să te mai ostenești, prietenul meu cel serviabil, și poți să pleci.

Marinelli: Și poți să pleci. Dacă am fi avut pe domnișoara în puterea noastră.
M-aș ocupa eu ca această căsătorie să nu mai aibă loc.

Prințul: Presupun că ai vrea să iei niște ostași din garda mea, să înscenezi o ambuscadă.
Să ataci apoi caleașca și triumfal să o aduci aici pe domnișoara.

Marinelli: Destule fete au fost răpite cu forța, dar eu nu pot fi responsabil pentru consecințe.

Prințul: Este oare obiceiul meu să-i fac pe oameni responsabili pentru ceea ce ei nu pot controla ?

Marinelli: În cazul acesta, Înălțimea voastră va ...(se aud două împușcături) Ce a fost asta ?
Pe scurt ... ceea ce spuneam se întâmplă chiar acum.

Prințul: Sper că au fost luate toate precauțiunile de rigoare.

Marinelli: Caleașca va fi atacată lângă parcul domniei voastre, aparent de niște tâlhari.
O altă bandă va ieși din parc, ca și când ar sări în ajutorul celor atacați.
Servitorul meu o va lua pe Emilia, ca și când ar salva-o, și o va aduce aici.

Prințul: Maestre, mă surprindeți peste măsură.

Marinelli: Repede, să vă ascundeți, nu trebuie să fiți văzută aici. (exit Prințul, intră Angelo)

Angelo: Să fiți gata, domnul meu. Va fi adusă direct aici.

Marinelli: Ce s-a întâmplat cu Conte ?

Angelo: Așa și așa. Trebuie că a suspectat ceva, pentru că nu era complet nepregătit.

Marinelli: Spune-mi repede ... este mort ?

Angelo: Îmi pare rău pentru el, bietul om. Îmi pare rău și pentru bietul nostru Nicolo.
Contele l-a terminat, iar eu l-am terminat pe Conte.

Marinelli: Poftim ! Ia asta pentru compasiune (îi dă o pungă). Acum pleacă. (exit Angelo)
(intră servitorul Battista și Emilia)

Battista: Pe aici ... poftiți, pe aici ... dragă domnișoară.

Emilia: Oh ! Îți mulțumesc, prietene .. îți mulțumesc. Dar Cerule, unde mă aflu ?
Și sunt chiar singură ! Unde sunt mama și Conte ? Vin și ei din urmă ?

Battista: Presupun că da.

Emilia: Dar nu ești sigur. Focuri de armă ? Conte și mama au murit.

Battista: Merg să investighez asta imediat.

Marinelli: (se apropie) Frumoasă domnișoară ! Ce întâmplare fericită ne prilejuiește această onoare ?

Emilia: Dumneavoastră aici, domnule ! Iertați-mi deranjul. Am fost atacați de tâlhari.
Mama mea ar putea să fie încă în pericol. Trebuie să plec.

Marinelli: Liniștiți-vă, dragă domnișoară. Totul este bine. Persoanele iubite vor sosi imediat.
Fugi, Battista, vezi dacă poți să-i găsești. (exit Battista)
Am certitudinea că Prințul a și găsit-o pe grațioasa voastră mamă.

Emilia: Prințul !

Marinelli: A zburat în ajutorul vostru imediat ce a înțeles ce se petrece.
A fost incendiat că o astfel de crimă se petrece lângă vila lui, sub ochii lui.

Emilia: Prințul ! Ce ciudat ! Și credeți că va sosi curând ?

Marinelli: A și sosit deja. (intră Prințul)

Prințul: Sunteți bine, sper ? Acum, totul este în ordine. Conte și mama dumneavoastră ...

Emilia: Oh, Înălțimea Voastră ! Unde sunt ?

Prințul: Nu prea departe, sunt aproape. Luați brațul meu, veniți cu mine fără teamă.

Emilia: Dar ... dacă sunt răniți ... de nu s-ar adevări ce bănuiesc .. de ce nu sunt aici ?

Prințul: Dragă domnișoară ! Puteți avea vreo suspiciune în ceea ce mă privește ?

Emilia: (cade în genunchi) Oh, în genunchi vă rog fierbinte ...

Prințul: (o ridică) Sunt rușinat ... Iertați-mi slăbiciunea
... acest accident este semnalul unui viitor mai fericit,
... permiteți-mi să mă reculeg și să vă vorbesc din nou. Doar nu mă mai răniți cu suspiciuni.
Să nu vă imaginați că aveți nevoie de protecție împotriva mea.
Veniți unde vă așteaptă plăceri în armonie cu ceea ce simțiți. (exit Prințul și Emilia)

(intră Claudia, Battista)

Claudia: Emilia ! Emilia ! Copilul meu ! Unde ești ? Tu ai luat-o din caleașcă.
Acum de văd din nou. Unde este ea ?

Battista: În felul acesta îmi mulțumiți. Nu ar fi mai în siguranță nici în Ceruri.
Stăpânul meu, aici, vă va conduce la ea imediat. (se apropie Marinelli)

Claudia: Acesta este stăpânul tău ? Domnia ta ai fost acela care l-a vizitat pe Conte azi dimineață ...
Și cel cu care s-a certat apoi ?
Numele vostru a fost ultimul cuvânt rostit de Conte înainte de a muri.

Marinelli: Contele a murit ? Contele Appiani ? Ce mă surprinde este însă modul de adresare.
Ce altceva mai presupuneți, eu nu știu.

Claudia: Unde este fata mea ? Să fie vina ei că Appiani a fost dușmanul vostru ?

Marinelli: Mă înclin în fața temerilor unei mame, și de aceea am să vă iert.
Fiica voastră este în camera de alături. Chiar Prințul se ocupă de confortul ei.

Claudia: Chiar Prințul ! Este clar acum. Astăzi, la slujbă, în fața tuturor, în Casa Domnului.
Ce schemă necioplită ! Crimă ! Cu lașitate, criminal răuvoitor !

Marinelli: Visați, prea bună doamnă. Lăsați vocea mai jos, gândiți-vă unde sunteți.

Emilia: Mama ! Am auzit vocea ei.

Claudia: Vocea ei ? M-a auzit. Unde ești, copila mea, vin, vin la tine.

ACTUL 4 (Scena, Un apartament din casa de la țară a Prințului)

Prințul: Fata a căzut fără simțire în brațele mamei ei. Asta a făcut-o pe mamă să-și uite furia.
A spus ceva ce mai bine nu aș fi auzit. Este adevărat sau fals ?

Marinelli: Și dacă ar fi adevărat !

Prințul: Deci el a murit. Pentru numele lui Dumnezeu jur că nu sunt vinovat pentru acest sânge.

Marinelli: Ca și când moartea Contelui ar fi făcut parte din planul meu.
Contele a început lupta și l-a împușcat pe primul atacator.

Prințul: Într-adevăr ! Ar fi trebuit să înțeleagă mai bine gluma.

Marinelli: Accident. A fost, de altfel, înțelegerea noastră că nu sunt responsabil pentru accidente.

Prințul: Ei bine, bine ! Moartea lui a fost accidentală, și eu cred asta. Dar cine va mai crede asta ?
Va crede Emilia ... mama ei ... restul lumii ?

Marinelli: Puțin probabil.

Prințul: Asta nu poate fi decât rezultatul minunatului și înțeleptului tău plan.

Marinelli: Sunt acuzat de mai mult decât merit.
Pasul făcut de domnia voastră, azi dimineață, în biserică, nu a făcut parte din plan.
În planul meu Emilia nu știa nimic despre sentimentele Prințului. Mama ei nici atât.

Prințul: Blestem asupra mea ! Ai dreptate. (intră Battista)

Battista: A sosit Contesa.

Prințul: Repede ... fugi Battista. Nu trebuie să intre. Nu sunt aici. Să se întoarcă imediat acasă.
Nu pot să-i vorbesc. Am să mă retrag. (exit Prințul intră Contesa Orsina)

Orsina: Ce înseamnă asta ? Un servitor nerușinat îndrăznește să-mi stea în cale.
Afacerea mea cu Înălțimea Sa trebuie tranzacționată personal. Unde se află el ?

Marinelli: Presupun că este aici, dar nu așteaptă nici o vizită din partea domniei voastre.

Orsina: Am cerut să ne întâlnim aici, în scrisoarea pe care a primit-o azi dimineață.

Marinelli: Se pare că ieri v-ați hotărât să nu mai apăreți niciodată în fața Prințului.

Orsina: Noaptea este un sfetnic bun. Unde este el ? Am auzit un țipăt de femeie.
Ce înseamnă asta ? Am să văd cu ochii mei.

Marinelli: (opriind-o să înainteze) Prințul nu vă așteaptă aici. Nu o să vă vorbească.

Orsina: Capul meu, mă doare capul ! Rezolvați să-l văd pe Prinț imediat.
Sau îmi voi găsi puterea să fac eu asta. Trebuie să-i vorbesc, sunt hotărâtă să-i vorbesc.

Prințul: (traversând camera spre altă încăpere) Trebuie să vin în ajutorul lui.
Cât de rău îmi pare, Doamnă, să renunț la onoarea ce-mi faceți. Sunt foarte ocupat.
Nu sunt singur. Altă dată, dragă Contesă. Acum vă rog să nu mai rămâneți nici o clipă. (exit)

Orsina: "Sunt ocupat, nu sunt singur." Este aceasta scuza pe care o merit eu ?
Spune-mi Marinelli. Ce are de făcut ? Cine este cu el ? Spune-mi, spune-mi și plec.

Marinelli: Sunt niște persoane care recent au fost salvate dintr-un pericol iminent. Conte Appiani ...

Orsina: A fost asasinat de niște tâlhari. Am întâlnit caleașca, cu trupul său în ea. Am visat oare ?

Marinelli: Nu ați visat. Cei care îl acompaniau sunt acum aici în acest palat.
Și anume o domnișoară care a fost logodită, împreună cu mama ei.

Orsina: O cunosc eu oare ?

Marinelli: Este Emilia Galotti.

Orsina: Eu o cunosc ... deși nu am văzut-o decât astăzi prima oară.
L-aș săruta pe diavolul care l-a tentat să facă asta. Îmi înțelegeți gândul ?
Am să vă spun un secret. Prințul este asasinul !

Marinelli: Contesă ! V-ați pierdut mințile ?

Orsina: Mințile ? Ha, ha, ha ! (râde zgomotos)
Pe această Emilia Galotti a acostat-o Prințul astăzi, în biserică, la Dominicani.
Știu asta pentru că spionii mei, nu doar că au văzut dar au și ascultat ce i-a spus.
Măine am să repet asta cu voce tare, în piața cea mare. El este complicele asasinului.

Odoardo: (intrând) Scuzați-mă, grațioasă doamnă ...
Un servitor m-a anunțat în grabă că familia mea a fost în pericol, aici în apropiere.

Marinelli: Am să vă anunț imediat. Dar, Contesa, pot să vă escortez mai întâi la trăsură ?

Orsina: În nici un caz. Te scuz, Marchize. Să poftească, eu am să-l aștept. (exit Marinelli)

Odoardo: Ce ghinion !

Orsina: Nu știți nimic ?

Odoardo: Spuneți cuvântul, doamnă !

Orsina: În dimineața aceasta, Prințul a vorbit cu fiica voastră în biserică ...
În dupăamiaza aceasta ea este la el în casa de la țară.

Odoardo: A vorbit cu ea în biserică ? Prințul a vorbit cu fiica mea ?

Orsina: Și dacă s-au înțeles ... mă înțelegeți ... atunci acest caz de seducție cu forța ...
Doar fleacuri ... un mărunț asasinat.

Odoardo: Calomnie ! Infamă calomnie ! O cunosc pe fata mea.
Și eu stau aici în fața grotei răpitorului. (caută arma) Fără nimic, nimic.

Orsina: V-ați trezit, bătrâne domn ? Pos să vă ajut eu. Am adus eu una. (scoate un pumnal)
Poftim, repede, luați-l. Eu am altceva, otravă, dar este pentru femei nu pentru bărbați.

Odoardo: Vă mulțumesc. El va trebui să îmi dea socoteală.

Orsina: Ascundeți-l, imediat. Nu mă cunoașteți. Eu sunt Orsina, amăgita, uitata Orsina.
Uitată doar pentru o fiică. Curând va fi și ea uitată, apoi alta, și alta.

Claudia: (intrând) Protectorul și salvatorul nostru ! Dar noi suntem inocente. Eu sunt inocentă.
Fiica noastră este inocentă ... complet nevinovată.

Odoardo: Conte este mort ?

Claudia: Da este mort.

Odoardo: Este adevărat că Prințul a vorbit cu Emilia, în dimineața aceasta în biserică ?

Claudia: Da este adevărat, dar dacă ai ști cât a fost de speriată, în ce teroare a fugit spre casă.

Odoardo: Emilia știe că Appiani a murit ?

Claudia: Nu are cum să știe, dar mă tem că bănuiește, fiindcă el nu mai apare.

Odoardo: Și plânge și suspină.

Claudia: Acum nu. Totul s-a terminat. Îl ține pe Prinț la distanță.
Lasă-ne, Odoardo, să plecăm imediat.

Odoardo: Dumneavoastră probabil că vă întoarceți în oraș.
Vă rog să o luați și pe soția mea cu dumneavoastră.

Orsina: Cu plăcere.

Odoardo: Claudia, aceasta este Contesa Orsina. Să o însoțești la oraș. Emilia va merge cu mine.

ACTUL 5 (Scena, Un apartament din casa de la țară a Prințului)

Marinelli: Tocmai vă căutam, domnule.

Odoardo: Fiica mea a fost aici ?

Marinelli: Nu, doar Prințul. Dar unde este doamna dumneavoastră ?

Odoardo: A plecat împreună cu Contesa, apoi va trimite trăsura după noi.
Aș vrea să-l rog pe Prinț să îmi permită să stau cu fiica mea până atunci.

Marinelli: Prințul este cel mai bun judecător, el va decide asta. Plec să-l aduc la dumneavoastră.

Prințul: (intrând) Dragul meu, neprețuit Galotti.
A fost nevoie de acest accident pentru a-l vizita pe Prințul vostru ?

Odoardo: Înălțimea voastră, am considerat nepotrivit să vă inoportunez.
Prințul trimite după cei pe care dorește să-i vadă. Chiar și acum vă cer iertare.

Prințul: Foarte probabil sunteți nerăbdător să vă vedeți fiica.
Doar am așteptat până când temerile adorabilei Emilia s-au spulberat complet.
Apoi aș fi condus triumfal, ambele doamne, înapoi la oraș.
Sosirea domniei tale mi-a diminuat acest triumf la jumătate.

Odoardo: Înălțimea Voastră îmi face prea multă onoare.
Vă rog să-mi permiteți să-mi scutesc nefericitul copil de flagelările pe care prietenia
... și dușmănia, compasiunea sau plăcerea, le pregătesc cei din oraș.

Prințul: De toate flagelările inamicității și răutății am să o feresc eu, dragul meu Galotti.

Odoardo: Eu cred că știu care este singurul lucru potrivit pentru ea în situația actuală.
Retragerea din lume ... la o mănăstire, cât de curând posibil.

Prințul: La o mănăstire ? Să se ascundă într-o mănăstire atât de multă frumusețe ?

Odoardo: Și până atunci, vă rog să-i permiteți să plângă protecția părintească.

Prințul: Nimeni nu are dreptul să-i dicteze unui părinte. Fiica dumneavoastră va merge unde doriți.

Marinelli: Nu, dacă îmi permiteți să vorbesc. Trebuie să apelez la Înălțimea voastră ca judecător.
Dumneavoastră știți cât de sincer eram eu atașat de Contele Appiani.
Numele Marinelli a fost ultimul cuvânt al Contelui, cu limbă de moarte.
Am să-mi încordez fiecare nerv până când am să-i descopăr și pedepsesc pe asasini !

Prințul: Ai să te bucuri de tot sprijinul meu.

Marinelli: Se suspectează că domnul Conte nu a fost atacat de tâlhari ...
Ci de niște asasini angajați de un rival al Contelui.
Înălțimea voastră, este absolut necesar ca domnișoara să fie examinată.

Prințul: Ai dreptate Marinelli. Asta schimbă situația, dragă Galotti. Înțelegeți asta și domnia ta.

Odoardo: Ei bine, atunci ... ea se va întoarce la oraș. Am să o conduc la mama ei.
Și până când va fi achitată, după o examinare riguroasă, am să stau lângă ea.
Cine știe dacă nu va considera curtea că trebuie să mă examineze și pe mine ?

Marinelli: Este foarte posibil. În asemenea situații curtea face mai degrabă prea mult decât prea puțin.
Va fi necesar ca mama, fiica și tatăl să fie despărțiți.
Formalitățile curții cer cu strictete o astfel de precauțiune.

Prințul: Nu vreau să aud nici un cuvânt despre închisoare, Marinelli.

- Rigorile legii pot fi ușor combinate cu respectul datorat virtuții nepătate.
 Emilia trebuie pusă în custodie sub protecția uneia dintre cele mai neprețuite doamne.
 Galotti, bineînțeles că îl cunoști pe cancelarul meu Grimaldi și pe soția lui.
- Odoardo: Cine nu-i cunoaște ? Nu, domnule Prinț ... nu sunt de acord cu asta.
 Dacă fiica mea trebuie să fie reținută, să fie reținută în cea mai neagră închisoare.
- Prințul: Va fi reținută în casa domnului cancelar. Chiar eu am să o conduc acolo.
 Este stabilit. Domnia ta, Galotti, urmează-ne la oraș, sau mergi la Sabionetta, cum dorești.
- Odoardo: Și nu pot să îmi văd fiica, atunci ? Mă supun la orice. Sunt de acord cu orice.
 Dar aș dori să am o conversație cu ea înainte de asta.
 Trebuie să o văd, domnule Prinț, trebuie. Vă rog să o trimiteți, vă implor Înălțimea Voastră.
- Prințul: Așa vom face. Oh, Galotti, dacă ați vrea să-mi fiți prieten, consilier, părinte !
 (exit Prințul și Marinelli, intră Emilia)
- Emilia: Cum se face, domnia ta aici, tată ? Și sunteți singur, fără Conte, fără mama ?
- Odoardo: Iar tu ești atât de relaxată, fiica mea ?
- Emilia: Totul este pierdut ...așa că trebuie să ne relaxăm, dragă tată.
- Odoardo: Ce vrei să spui când zici că totul e pierdut ? Că a murit Conte Appiani ?
- Emilia: Deci, este adevărat, tată. Și de ce a murit ? Unde este mama ?
 Dacă Appiani este mort, noi de ce mai stăm aici ? Haide să plecăm, tată.
- Odoardo: Te afli în brațele răpitorului tău, și aici vei rămâne.
 Și singură, fără mama ta, fără mine.
- Emilia: Să rămân singură în brațele lui ? Niciodată, tată, sau tu nu ești tatăl meu.
- Odoardo: Dacă asta este poziția ta, atunci îmi recunosc fiica din nou. Vino în brațele mele.
 Sub pretenția unei examinări legale, Prințul te-a plasat sub protecția lui Grimaldi.
- Emilia: Ca și când noi nu am avea voința noastră, tată.
- Odoardo: Atât de aprins am fost, încât am fost pe punctul să le înfig pumnalul în inimă, la amândoi.
- Emilia: Doamne ferește de așa ceva, tată ! Dă-mi mie, dă-mi mie pumnalul.
- Odoardo: Poftim ! (îi dă pumnalul)
- Emilia: Și poftim ! (încearcă să se sinucidă, dar Odoardo îi ia pumnalul)
- Odoardo: Nu, acesta nu este pentru mâna ta.
- Emilia: Oh, tatăl meu. În vremurile vechi, un tată, pentru a-și salva fiica de la dezonoare,
 ...i-a înfipt în inimă prima armă ce i-a ieșit în cale. Dar asta a fost în timpuri antice.
 Astfel de tați nu mai există acum.
- Odoardo: Mai există, mai există, fata mea. (o înjunghie) Doamne Dumnezeule ! Ce am făcut ?
- Emilia: O roză ruptă de furtună înainte de a fi înflorit complet. (cade la pământ)
 O, lasă-mă să-ți sărut părinteasca mână.
- Prințul: (intrând) Ce înseamnă asta ? Emilia nu se simte bine ? Dar ce văd ? Oh, ce oroare !
- Emilia: Ah ! Tatăl meu ...chiar eu ... tatăl meu ... (moare în brațele lui)
- Odoardo: Înălță-te la Cer ! Poftim, acum Prințe ! Te mai încântă și acum !
 Încă îți mai trezește apetitul ? Poftim ! (aruncă pumnalul la picioarele lui)
 Aici este pătat de sânge martorul crimei ce am săvârșit.
 Merg, mă predau în brațele justiției. Iar tu vei fi judecătorul meu.
 Apoi noi ne vom întâlni din nou, pe lumea cealaltă, la Judecata de Apoi.
- Prințul: Sângele tău nu poate fi amestecat cu acest sânge.
 Nu este suficient, pentru mizeria multora, că regii sunt oameni și ei ?
 Trebuie oare ca diavolul să vină deghezat ca prieten ?
- (cortina)

EPILOG: Această dramă este despre puterea, mândria și onoarea bărbătească, într-o epocă în care asemenea

însușiri erau încă strict necesare. Trei bărbați puternici, un Prinț, un Conte și un Colonel, își dispută dreptul de a proteja o tânără fată, pe punct de a fi măritată. Colonelul este tatăl ei, Conte este viitorul soț, iar Prințul este judecător suprem pe domeniile sale, și este atras de tânăra fată. Toți trei sunt condamabili: tatăl și mirele pentru că nu au cerut aprobarea Prințului pentru căsătoria unei fete nobile, Prințul pentru că a intervenit brutal. Contesa Orsini și Marchizul Marinellii au și ei partea lor de noblețe în complot. Atât mirele cât și mireasa își găsesc moartea prematură, lăsând publicul să decidă cine va fi chemat cel dintâi la Judecata de Apoi. Cine a fost primul care a greșit și cine a greșit cel mai mult ? Atât neciopliții cât și nobilii sunt invitați să-și argumenteze votul.

Teatrul Francez

Teatrul Secular Francez a debutat în secolele XII și XIII prin drame liturgice interpretate în limba Latină, în cadrul bisericilor. Eventual, piesele de teatru au fost apoi transferate în aer liber, iar limba Latină a fost înlocuită de cea vernaculară (latina vulgară). Poeți și scriitori celebri din acea epocă au fost: Rutebeuf, Jean Bodel, Adam de la Halle, Eustache Deschamps, Henri Baude. Genurile de teatru practicate în Evul Mediu au fost: farse (comedii), sottie (conversații între idioți), pastorale (romanțe păstorești), chantafabule (versuri sau proză), drame religioase (mistere Creștine), piese moralizatoare (cu îngeri și demoni), piese miracol (poveștile Bibliei), piese despre martiraj (martirajul lui Isus Hristos). Spectacolele Teatrului Renascentist din Franța erau controlate strict de breasla actorilor denumită "Les Confreres de la Passion" (martorii Mântuitorului). În anul 1548 Parlamentul Franței a interzis spectacolele cu mistere religioase în capitală, de frica violențelor și a blasfemiei. Printre cele mai reprezentative nume din epocă s-au numărat: Pierre Gringore, Nicholas de La Chesnaye, Andre Vigne, Marguerite de Navarre, Jean de la Taille, Etienne Jodelle, Mellin de Saint Gelais, Theodore de Beze, Jaques Grevin, Robert Garnier, Nicolas de Montreux, Antoine de Montchrestien, Alexandre Hardy, Jean de Schelandre, Jean Antoine de Baif, Pierre de Larivey, Odet de Turnebe, Nicholas de Montreux. Primele companii moderne de teatru au debutat prin trupa de la Hotel de Bourgogne. În timp, teatrele au dezvoltat sisteme elaborate de mașinării și decoruri, la modă fiind ca în majoritatea tragicomediilor să se includă zboruri cavalierești ale eroilor cavaleri. Începând cu secolul al XVII-lea, epoca clasică a fost promovată prin nume mari, precum: Pierre Corneille, Moliere, Jean Racine, Philippe Quinault, Jean Francois Regnard, Verenice Flores, Antoine de Montchrestien, Jean de Schelandre, Alexandre Hardy, Honorat de Bueil, Theophile de Viau, Francois le Metel, Jean Mairet, Tristan L'Hermite, Jean Rotrou, Pierre du Ryer, Jean Desmarests, Francois Hedelin, Paul Scarron, Isaac de Benserade, Samuel Chappuzeau, Claude Boyer, Michel Le Clerc, Jacques Pradon, Jean Galbert de Campistrion, Jean de La Chapelle, Francois Hedelin, Prosper de Crebillon, Jaques Pradon, Florent Dancourt, Alain Rene Lesage. Neoclasicismul Francez din secolul al XVIII-lea a fost reprezentat prin: Francois Marie Voltaire, Pierre Carlet de Marivaux, Denis Diderot, Pierre Augustin Caron de Beaumarchais, Jean Baptiste Louise Gresset, Jean Jacques Rousseau. În urma Revoluției Franceze, prin Legea Chapelier din anul 1791 s-a instituit libertatea teatrelor, fără nici o interferență din partea guvernului sau a cenzurii. Ca rezultat a urmat o creștere dramatică a numărului de teatre. Peste cincizeci de noi teatre și-au deschis porțile și s-au scris mai mult de 1000 de piese de teatru, lipsite însă de valorile estetice anterioare. Dramaturgia modernă s-a limitat la a fi "muncă socială circumstanțială". Mai târziu, dramaturgia și politica au evoluat convergent, transformându-se într-un spectacol al vieții publice. Câțiva dintre exponenții dramaturgiei moderne au fost: Marie Joseph Chenier, Francois de Neufchateau, Desfontaines Lavallee, Pierre Yves Barre, Jean Louis Laya, Antoine Marin Lemierre, Victor Hugo, Eugene Marin Labiche, Emile Augier, Ludovic Halevy, Henri Meilhac, Georges Feydeau, Octave Mirabeau. Printre creatorii post-moderni ai secolului XX s-au numărat: Alfred Jarry, Antonin Artaud, Guillaume Apollinaire, Jean Giraudoux, Jules Romains, Jean Anouilh, Jean Paul Sartre, Eugene Ionesco, Jean Genet.

TITLUL: CIDUL (Le Cid, Quarelle du Cid, Quarrel of The Cid)

AUTORUL: PIERRE CORNEILLE (6 iunie 1606 - 1 Octombrie 1684)

Născut la Rouen, tatăl său a fost Pierre Corneille, un distins jurist, iar mama sa a fost Marthe le Pesant. Fratele lui mai mic, Thomas Corneille a fost la rândul său lexicograf și dramaturg (Timocrate, Berenice, Stilicon, Camma, Laodice, Ariane, Circe, Le Triomphe des Dames, Le Comte d'Essex). Studiile lui Pierre Corneille au debutat la Colegiul Iezuit din Bourbon, urmate apoi de Facultatea de Drept, pentru a deveni apoi magistrat la Rouen, pe lângă Departamentul Apelor și Pădurilor. După anul 1629 s-a mutat la Paris, unde a început să scrie piese de teatru, sistematic, fiind apoi selectat a scrie versuri pentru Cardinalul Richelieu. Popularitatea lui a crescut foarte mult la jumătatea deceniului 1640, după ce a fost publicată prima sa colecție de drame artistice. S-a căsătorit în anul 1641 cu Marie de Lamperiere, și au avut împreună șapte copii. Lucrări dramatice: Melite (1629), Clitandere (1630), La Veuve (1631), La Galerie du Palais (1632), La Suivante (1634), La Place royale (1634), La Comedie des Tuileries (1635), Medee (1635), L'illusion comique (1635), Le Cid (1637), Horace (1640), Polyucte (1642), La Mort de Pompee (1643), Cinna (1643), Le menteur (1643), Rodogune (1644), La Suite du menteur (1645), Theodore (1645), Heraclius (1647), Don Sanche d'Aragon (1650), Andromede (1650), Nicomede (1651), Pertharite (1651), L'imitation de Jesus-Christ (1656), Oedipe (1659), Trois Discours sur le poeme dramatique (1660), La Toison d'or (1660), Sertorius (1662), Sophonisbe (1663), Othon (1664), Agesilas (1666), Attila (1667), Tite et Berenice (1670), Psyche (1671), Pulcherie (1672), Surena (1674).

ISTORIC: Piesa a fost tipărită și jucată pentru prima oară în Decembrie 1636, la Theatre du Marais din Paris, de către o companie intitulată "comedianții Regelui", spre amuzamentul Regelui Louis al XIII-lea și a soției sale, Regina Anna de Austria. Subiectul a fost inspirat după viața reală a luptătorului spaniol Rodrigo Diaz de Vivar (1043-1099), iar piesa de teatru a fost adaptată după o versiune anterioară, denumită "Les Mercedades del Cid", publicată în anul 1618 de dramaturgul Guillen de Castro. Imediat după premieră, Cardinalul Richelieu a cerut Academiei Franceze să alcătuiască un discurs referitor la meritele piesei. În ciuda numeroaselor critici, piesa s-a bucurat de un imens succes la public. Totuși, Cardinalul Richelieu s-a folosit de judecata Academiei pentru a interzice continuarea spectacolului. În anul 1652, spectacolul a fost pus în scenă pentru prima dată în colonia Franceză din Quebec, fiind sponsorizat de guvernatorul colonial Jean de Lauson. În Franța, cele mai recente spectacole au fost: Atelier Theatre Actuel, Paris 2017, Theatre Ranelagh, 2022. Piesa a fost apoi adaptată în anul 1885 de compozitorul Jules Massenet pentru un spectacol de operă frecvent jucat în limba Franceză: 1976 New York, 1979 Hamburgische Staatoper, 1981 Giovaninetti Reynald Orchestre, 1981 San Francisco Opera, 1987 ORF Simphonie Orchester Wien. Cel puțin alți 26 de compozitori au creat apoi o adaptare pentru operă și au mai existat numeroase alte transpuneri literare, teatrale sau adaptări pentru film, în majoritatea lor în limba Franceză. Câteva versiuni dintre traducerile în limba Engleză au fost: Roscoe Mongan 1896, Alfred Mulert 1900, Florence Kindrick Cooper 1901, Paul Landis 1931, Vincent John

Cheng 1987, A.S. Kline 2007. În limba română, o traducere de referință se datorează poetului Ștefan Octavian Iosif (1956, 1973, 2020).

ROLURI: Don Rodrigo (Le Cid), Don Diego (tatăl lui), Don Gomez (Conte de Gormas), Chimene (fiica lui), Don Fernando (Regele Castiliei), Infanta (fiica lui), Don Sancho (peșitorul lui Chimene), Elvira (guvernanta lui Chimene), Leonora (guvernanta Infantei), Don Arias și Don Alonso (nobili din Castilia), Un Paj

SUBIECT: Cavalerul Rodrigo din Castilia este îndrăgostit, și pe cale să se căsătorească cu Chimene, o fată nobilă, aleasa inimii lui. În loc să binecuvânteze această uniune, tații lor se ceartă și ajung la injurii impardonabile. Pentru a repara onoarea tatălui său, Rodrigo se luptă și îl omoară pe tatăl lui Chimene. Totul fiind pierdut, Rodrigo își caută moartea pe câmpul de luptă, dar norocul este de partea sa, obține o glorioasă victorie. Chemat să judece, Regele îl iartă pe Rodrigo, dar aprobă și cererea lui Chimene de a se răzbuna. Motivat de Chimene, Don Sancho luptă cu Rodrigo pentru onoarea ei, însă Rodrigo învinge din nou. La ordinul Regelui, Chimene acceptă în final să subordoneze iubirii onoarea sa, dar numai după o lungă perioadă de doliu.

MOMENTE BUNE: (Project Gutenberg, traducere de Roscoe Mongan 1896)

ACTUL 1 (Scena 1, Chimene, Elvira)

Chimene: Elvira, mi-ai spus într-adevăr totul corect ?

Nu ascunzi nimic din ce a spus tatăl meu ?

Elvira: Îl respectă pe Rodrigo la fel de mult pe cât îl iubești tu.

Dacă i-am citit bine gândurile, va ordona să-i răspunzi la pasiune.

Chimene: Dar ce răspuns ți-a dat referitor la faptul că Don Sancho și Don Rodrigo te mituiesc în secret ? I-ai arătat adevărata diferență dintre cei doi ?

Elvira: Nu, i-am prezentat inima ta ca fiind indiferentă față de amândoi.

Ceea ce l-a încântat. A spus: amândoi sunt vrednici de ea, amândoi au origine nobilă, valoroasă și credincioasă.

Chimene: Se pare că doar sufletul meu agitat refuză această fericire, se simte copleșit de ea.

Să așteptăm sfârșitul, oricum ar fi să fie.

(Scena 2, Infanta, Leonora, Pajul)

Infanta: (către Paj) Du-te, spune-i lui Chimene că o aștept să-mi facă o vizită. (exit Pajul)

Leonora: Dragă doamnă, văd că zilnic o întrebați cum evoluează relația ei.

Infanta: Ea îl iubește pe Rodrigo, pe care l-a primit din mâna mea.

Prin intervenția mea Rodrigo i-a câștigat atenția.

După ce le-am pus lanțurile iubirii, vreau să văd că necazurile lor au luat sfârșit.

Leonora: Iubirea ce lor le umple inima de bucurie, produce însă tristețe în inima domniei voastre ?

Infanta: Iubirea este un tiran necruțător. Acest tânăr cavaler, acest iubit ce i-am oferit. Îl iubesc.

Leonora: Dumneavoastră, îl iubiți !

Infanta: Puneți-vă mâna pe inima mea și simțiți cum se zbugiumă la numele acestui cuceritor !

Leonora: Iertați-mă, stimate doamnă, o nobilă prințesă permite să-i pătrundă în inimă un simplu cavaler ! Dar ce va spune Regele ? Castilia toată ce va spune ?

Infanta: Sunt fiica unui rege, oricine altul în afară de un alt monarh este nedemn de mine.

Când am văzut că inima mea nu poate să se apere, am dăruit ceea ce nu îndrăzneam să iau, și m-am încătușat în lanțuri. Această nuntă îmi este fatală, mă tem de ea dar o doresc.

Leonora: Dragă doamnă, oftez pentru această neîmplinire. Dar cu ajutorul timpului, pe bună dreptate vă puteți aștepta ca dreptatea să vă vină din Ceruri.

Infanta: Speranța mea cea mai dulce este să pierd orice speranță. (intră Pajul)

Pajul: La ordinul domniei voastre, Chimene a sosit și cere să vă vadă.

Infanta: (către Leonora) Du-te și stai de vorbă cu ea în hol. Mă reculeg și apoi vă însoțesc și eu.

(Scena 3, Conte de Gormas, Don Diego)

- Contele: În sfârșit ați obținut favorurile Regelui, v-a ridicat la rang egal cu mine.
Vă face responsabil pentru educarea Prințului Castiliei.
- Don Diego: Aceasta arată tuturor cât este de corect, cum știe să recompenseze serviciile trecute.
- Contele: Oricât de mari ar fi, regii sunt și ei oameni. Ei știu la fel de bine și cum să nu recompenseze serviciile prezente.
- Don Diego: La onoarea ce mi-a făcut, să mai adăugăm una...
Haideți să unim casa noastră de a voastră, prin sfântă căsătorie. Aveți o fiica, am un fiu, faceți-mi favoarea aceasta, primiți-l să vă fie ginere.
- Contele: La alianțe mai înalte prețiosul dumneavoastră fiu ar trebui să aspire. Să-i faceți educație. Să-i arătați cum se conduce o provincie, cum trebuie să tremure poporul sub legea sa, cum să-i umple de iubire pe cei buni și de teroare pe cei răi. Să-i arătați virtuțile de comandant, să învețe a sta în șa ziua și noaptea, fără de odihnă, să doarmă iepurește, să cucerească o redută, doar lui să-și datoreze victoria în luptă. Dacă domnia ta ai fost cândva glorios, așa sunt eu acum, iar brațul meu e singurul suport pentru acest regat.
- Don Diego: Știm asta, pe Rege îl serviți cu cinste. Eu v-am văzut luptând și ordonând chiar sub comanda mea. Să nu lungim vorba prea mult, sunteți astăzi ceea ce eu am fost cândva. Vedeți însă, că în rivalitatea noastră, monarhul face totuși diferență între noi.
- Contele: Ați obținut premiul ce mi-l doream. Regele vă respectă vârsta.
- Don Diego: Cel care premiul n-a putut obține, nu este demn de el.
- Contele: Această imprudență, veterane, nu va rămâne fără recompensă (il palmuiește)
- Don Diego: (trăgând sabia) Poftim, sfârșiți această viață, după o asemenea insultă.
- Contele: Sunteți prea încrezut crezând că acest trofeu discreditat va sta în mâna mea.
La revedere ... Adio !

(Scena 4, Don Diego, Rodrigo)

- Don Diego: Vino, băiatul meu, vino, sângele meu, vino să-mi ștergi rușinea ...vino să mă răzbuni !
- Rodrigo: Ce rușine ?
- Don Diego: Insulta ce atât de crud lovește în onoarea noastră, a amândurora.
Prin sânge doar se poate spăla rușinea aceasta, ucizi sau mori, pe tatăl lui Chimene.
- Rodrigo: Pe ...
- Don Diego: Nu îmi răspunde, cunosc iubirea ta, dar cel care iubește fără de onoare nu merită să fie în viață. Răzbună-mă, răzbună-te ! Haide, fugi, răzbună-ne pe amândoi ! (exit Diego)
- Rodrigo: (singur) Iubirea mea se luptă cu onoarea mea. Trebuie să-l răzbun pe tata și să-mi pierd iubita.
Mai bine aș alerga spre moarte. Dacă tot trebuie să mor, să mor atunci, dar cel puțin să nu-i produc rușine lui Chimene. Vino cu mine, spadă, să ne salvăm onoarea.

ACTUL 2 (Contele de Gormas, Don Arias)

- Contele: Sângele meu, prea fierbinte, a mers prea departe, fapta nu mai poate fi îndreptată.
- Don Arias: Abandonați sufletul vostru mândru la mila regelui. Într-adevăr nu aveți altă apărare.
- Contele: Regele dispune de viața mea, după bunul plac.
- Don Arias: Regele încă vă iubește. Totuși vă laudați prea mult, asta o să vă ruineze.
Cel care îl servește pe rege, nu își face decât datoria.
- Contele: O singură zi nu este suficientă pentru a distruge un om ca mine. Dacă pier eu, întreaga țară va pieri. După ce cade capul meu urmează apoi a lui coroană.
- Don Arias: Faceți loc rațiunii, să vă readucă în simțiri.
- Contele: Îmi este scris să mor, domnule. Să nu mai vorbim despre asta.
- Don Arias: Adio, domnule, atunci, în van încerc să vă conving.

(Scena 2, Contele, Don Rodrigo)

- Rodrigo: Poftim aici, conte. Cunoașteți oare pe Don Diego, esența virtuții și a onoarei din timpul său ?
- Contele: Poate că da. Ce importanță are asta pentru mine ?
- Rodrigo: La patru pași distanță atunci, și am să vă arăt eu ce.
- Contele: Tu vrei să te măsoari cu mine ? Bărbații nu au văzut niciodată spada în mâna ta.

Știi oare suficient de bine cine sunt ?

Rodrigo: Da ! Laurii ce îi purtați pe frunte prezic as mea înfrângere. Dar cu mult curaj am să vă înving.

Nimic nu este imposibil pentru cel ce răzbună pe al său părinte.

Contele: Sunt încântat să văd că mândria dumitale este demnă de stima mea, și că dorind să-mi fi ginere, un cavaler adevărat, nu am greșit atunci când te-am ales. Admir curajul tău, dar de tinerețea ta îmi este milă. Nu căuta să mă omori din prima încercare.

Când cucerim fără pericol, triumful este fără glorie. Retrage-te mai bine de aici.

Rodrigo: Să începem dar, fără alte vorbe.

(Scena 3, Infanta, Chimene, Leonora)

Infanta: Chimene, domoliți-vă durerea. Liniștea o veți dobândi din nou, când norii negri se vor risipi.

Chimene: Inima mea nu îndrăznește să spere la nimic. Sunt o corabie scufundată în port. Iubeam, eram iubită, și tații noștri consimțeau. Ambiție blestemată !

Infanta: Nu aveți motive să vă alarmați de cearta lor, chiar Regele dorește să-i împace, și știți că eu am să-mi depun tot interesul să facă asta.

Chimene: Asemenea insulte nu sunt ușor de reparat.

Infanta: Sfânta legătură dintre Rodrigo și Chimene va risipii ura născută între acești gentilomi ostili. Căsătoria fericită va stinge acest conflict.

Chimene: Rodrigo este curajos.

Infanta: El este mult prea îndrăgostit că să dorească să vă supere. Două cuvinte rostite de ale voastre buze vor liniști furia lui.

Chimene: Dar ce vor spune toți bărbații dacă mi se supune mie, iar dacă nu, câtă risipă de tristețe.

Infanta: Dar dacă am să-l fac prizonierul meu pe acest iubit model, și astfel am să previn efectele furiei sale. Sufletul tău îndrăgostit va fi umbrat de asta oare ?

Chimene: Vai, dragă doamnă, în acest caz nu mai am nici o tulburare ! (exit Chimene)

Infanta: Ceea ce îl desparte pe Rodrigo de Chimene mie îmi îmblânzește din durere.

Despărțirea lor, pe care o regret de altfel, inundă al meu suflet cu plăceri secrete.

Leonora: Mândria nobilă care domnește în sufletul domniei tale, se va preda ea oare în fața unei pasiuni nedemne ?

Infanta : Mândria mea se luptă împotriva ei, dar inima îmi zboară după iubitul ce Chimene a pierdut.

Leonora: În mintea dumneavoastră rațiunea și-a pierdut orice influență ?

Infanta: Să ascultăm oare vocea rațiunii când inima e asaltată de o otravă atât de delicioasă !

Leonora: Vă place boala asta, dar de fapt, Rodrigo nu este demn de dumneavoastră.

Infanta: Eu știu prea bine asta, dar dacă din această luptă Rodrigo se întoarce învingător, dacă un mare luptător va cade sub puterea lui, aș putea să îl consider demn de mine. Dacă pe Conte poate să-l învingă, regate întregi vor fi sub legea lui, iar dragostea profundă ce îi port știe prea bine că am să-l văd încoronat pe tronul din Granada. Văd cum Maurii îi plătesc tribut, cum Aragonul se închină în fața lui și Portugalia se supune.

Leonora: Ei bine, atunci ! Se vor lupta, dacă așa doriți, dar va putea Rodrigo să meargă până acolo unde doriți ?

Infanta: Ești cu mine ? Vezi și tu ce răutăți îmi pregătește dragostea.

Vino cu mine în dormitorul meu să-mi mângâi tulburarea, nu mă părăsi.

(Scena 4, Regele, Don Arias, Don Sancho)

Regele: Îndrăznește Contele să creadă în continuare că ofensa sa e pardonabilă ?

Don Arias: Sire, în numele domniei voastre, am făcut tot ce mi-a stat în putință și nu am obținut nimic.

Regele: Sfinte Ceruri ! El pe Don Diego îl insultă și îl sfidează pe al său rege !

Mergi imediat, și fie că rezistă sau nu, să-l arestezi pe loc.

Don Sancho: Poate că dacă trece puțin timp, nu va mai fi așa rebel.

Regele: Să taci, Don Sancho, cine este de partea lui va fi cotate drept criminal.

Don Sancho: Am să tac și mă supun, dar aveți milă, sire. Permiteți două vorbe în favoarea lui.

Regele: Și ce ai să îmi spui ?

Don Sancho: Că sufletul obișnuit cu nobile acțiuni nu se înjosește spre a-și cere scuze.

Regele: El l-a jignit pe cel numit de mine educator pentru copilul meu.
Să nu mai lungim vorba. Zece corăbii inamice au fost zărite ridicându-și steagul.

Don Alonzo: (intrând) Sire, Conte a murit. Don Diego, prin fiul său, și-a răzbunat ofensa.
Chimene vine să vă depună la picioare mâhnirea sa.

(Scena 5, Regele, Don Diego, Chimene, Don Sancho, Don Arias)

Chimene: Sire, sire, justiție cer. Mă arunc la picioarele domniei tale.

Don Diego: Ah, sire, vă rog să mă ascultați ! Vă îmbrățișez genunchii !

Chimene: Eu cer justiție.

Don Diego: Vreau să mă apăr.

Regele: Ridicați-vă, amândoi, și vorbiți în liniște.

Chimene: Sire, tatăl meu e mort ! Chiar în fața acestui palat, Rodrigo a pătat țărâna cu sânge, cu acel sânge care atât de des v-a stat de pavăză și v-a adus atâtea victorii.

Regele: Fii tare fiica mea, de azi încolo, ne vom servi de dumneata la sfat în locul lui.

Chimene: Sire, să nu permiteți unui tânăr prezumțios să învingă în fața gloriei.
Eu răzbunare cer mai mult de dragul dumneavoastră decât spre consolarea mea.

Don Diego: Cât este de demn de invidie, cel care pierzând-și puterea își pierde și viața !
Sire, m-aș fi scufundat în mormânt dacă nu aș fi avut un fie demn de mine, demn de regele său ! El mi-a restaurat onoarea. Sire, eu sunt capul, el este doar brațul.
Sacrificați deci, acest cap, și păstrați brațul pentru dumneavoastră, spre a vă servi de el.

Regele: Chestiunea aceasta are importanță, și merită să fie discutată în consiliu.
Palatul meu și onoarea sa vor sta drept închisoare pentru Don Diego. Pe fiul său să mi-l aduceți imediat aici. Am să vă fac dreptate.

ACTUL 3 (Scena 1, Don Rodrigo, Elvira)

Elvira: Don Rodrigo, ce ați făcut, bărbat nefericit ?
Veniți aici să sfidați umbra Contelui ? Nu dumneavoastră l-ați ucis ?

Rodrigo: Viața lui era rușinea mea. Onoarea a impus această faptă a mâinii mele.
Și vin aici să mă predau judecătorului meu. Iubirea trebuie să mă judece.
Chimene este judecătorul meu.

Elvira: Chimene este la palat, scăldată în lacrimi. Fugiți din calea ei, Don Rodrigo.
Cel puțin de dragul onoarei, ascundeți-vă. Văd că vine, o văd.

(Scena 2, Don Sancho, Chimene, Elvira)

Don Sancho: Doamnă, acceptați sabia mea pentru a-l pedepsi pe vinovat, acceptați dragostea mea pentru a răzbuna această moarte.

Chimene: Nefericită sunt ! L-aș supăra pe Rege, el a promis că îmi va face dreptate.

Don Sancho: Permiteți unui cavaler să vă răzbune, mai sigur și mai prompt în intervenție.

Chimene: Aceasta va fi ultima mea resursă. Dacă va trebui veți fi liber să mă răzbunați.

Don Sancho: Plec foarte mulțumit fiindcă îmi lăsați speranța aceasta. (exit Sancho)

Chimene: Plângeți, plângeți ochii mei. O jumătate a mea a îngropat-o în mormânt pe cealaltă.
Cum poate fi alinată supărarea mea când nu pot să urăsc mâna ce a cauzat-o.

Elvira: El v-a lipsit de tată și încă îl mai iubiți ?

Chimene: E prea puțin să spun că îl iubesc, Elvira, îl ador. Pasiunea se opune întristării mele.
Cer capul lui dar mă tem să-l obțin, moartea mea va urma imediat după a lui.

Elvira: Abandonați, abandonați, iubită doamnă, acest tragic destin. Ați făcut destul.
L-ați anunțat pe rege, nu mai grăbiți sentința. Ce vreți să faceți ?

Chimene: Să îmi păstrez onoarea, să-l urmăresc, să îl distrug, și apoi să mor și eu.

Rodrigo: (intrând) Fără să trebuiască să mă urmăriți, rezervați-vă dreptul și onoarea de a-mi lua viața.

Chimene: Elvira, ce-mi văd ochii ? Rodrigo în casa mea ! Rodrigo în fața mea !

Rodrigo: Patru cuvinte doar, apoi să îmi răspundeți cu această spadă ! (ăi oferă spada)

- Chimene: Este pătată cu al nostru sânge !
- Rodrigo: Înfingeți-o în mine, și ștergeți astfel pata morții ce vă urmărește.
- Chimene: Înlăturați acest obiect, nu pot să îl îndur.
- Rodrigo: Eu mi-am făcut doar datoria. Am răzbunat onoarea tatălui meu. Aș face asta iar, dacă ar fi nevoie.
- Chimene: Valoarea cea fatală ce mi-ați arătat, a fost o lecție pentru mine. Dar după ce pe el eu l-am pierdut, eu trebuie să vă pierd acum pe dumneavoastră. Oricât de mult iubirea ar pleda în favoarea dumneavoastră, eu trebuie să am curajul să-i rezist.
- Rodrigo: Nu mai întârziati atunci ceea ce vă comandă doar onoarea. De mâna voastră am să mor prea fericit.
- Chimene: Eu sunt doar procurorul, nu sunt călăul dumneavoastră.
- Rodrigo: Doar mâna mea putea să îmi răzbune tatăl, mâna domniei tale ar trebui să aducă răzbunarea.
- Chimene: Onoarea mea și a tatălui meu nu datorează nimic disperării și iubirii dumneavoastră. Plecați, vă rog, nu vă urăsc.
- Rodrigo: Adio ! Mă așteaptă o viață de lingoare, până când, urmărit de dumneavoastră, voi scăpa de ea.
- Chimene: De-mi voi atinge scopul, vă rog să aveți încredere că nu am să trăiesc nici un moment mai mult. Lăsați-mă să plâng. Doresc liniștea nopții să pot să plâng în pace.
- (Scena 3, Don Diego, Rodrigo)
- Don Diego: Rodrigo, cerurile au permis să te strâng în brațe iar ! Mândria cea briliantă îi face acum să prindă viață pe toți eroii ginte noastre ! Tu ești urmașul lor.
- Rodrigo: Onoarea îți aparține, din tine m-am născut, tu ești cel care m-a învățat. Dar pentru a te servi pe tine, brațul meu mi-a răpit iubirea.
- Don Diego: Avem o singură onoare, în schimb sunt multe domnișoare. Iubirea e plăcere, onoarea este datorie.
- Rodrigo: Să nu-mi jignești fidelitatea. Legăturile noastre sunt mult prea puternice pentru a putea fi rupte. Moartea ce o cauți, va fi acum binevenită.
- Don Diego: Încă nu este timpul pentru moarte. Prințul și țara au nevoie de brațul tău. O flotă a intrat pe râu și speră să ne ia prin surprindere, să jefuiască întreaga țară. În fața acestei calamități, cinci sute de prieteni ai mei au sosit aici, să sară în ajutor. Du-te în fruntea lor la luptă, acolo unde onoarea te cheamă. Dacă dorești să mori, atunci să mori cu glorie. Obligă-l pe rege, prin valoarea ta, să te ierte pe tine și pe Chimene. Întoarce-te învingător, aceasta-i calea să-i recâștigi iubirea.
- ACTUL 4 (Scena 1, Chimene, Elvira)
- Chimene: Nu este falsă știrea aceasta ?
- Elvira: După trei ore de luptă războinicii noștri au obținut o victorie totală, și doi regi prizonieri.
- Chimene: Și brațul lui Rodrigo este cel care a înfăptuit această minune !
- Elvira: Poporul îl ovaționează, spunând că lui îi datorează această fericire, el este eliberatorul, el este îngerul cel păzitor.
- Chimene: Și regele, cum privește el oare asemenea valoare ?
- Elvira: Rodrigo încă nu îndrăznește să se prezinte în fața lui, dar Don Diego îi cere să privească la brațul care i-a salvat regatul.
- Chimene: Inima mea consimte, onoarea tace, datoria este impotentă. Jos cu iubirea !
(intră Infanta și Leonora)
- Infanta: Nu vin să vă consolez tristețea, ci vin să-mi amestec lacrimile cu ale voastre.
- Chimene: Gustați din fericirea ce vă trimite Cerul, dragă doamnă. Pericolul din care, Rodrigo v-a salvat, și siguranța publică pe care brațul său o aduce iarăși, doar mie îmi permit să plâng în continuare.
- Infanta: Acest tânăr Marte a reușit să vă fie pe plac, să vă câștige inima, să fie sub a voastră

lege. Dacă îi respectați valoarea, faceți doar onoare alegerii ce ați făcut.

Chimene: Când văd valoarea lui, eu văd doar ceea ce am pierdut. Ah, ce crude sunt torturile în mintea celui ce iubește !

Infanta: Aveți încredere în sfatul unui prieten credincios ?

Chimene: Dacă nu m-aș supune, aș fi lipsită de loialitate.

Infanta: Rodrigo este acum singurul nostru apărător, speranța, idolul poporului ce îl iubește ! Trebuie oare să fim pedepsiți și noi, noi nu am fost părtași la nici o crimă ? Retrăge-i doar iubirea ta, dar viața lui lasă-ne-o nouă.

Chimene: Ah, nu este în firea mea să fiu atât de iertătoare.

Eu laurii vreau să-i strivesc sub ale mele coroane funerare.

Infanta: Ce crezi că Regele va face pentru tine ? Alege bine ceea ce dorești să faci.

Adio. Singură te vei gândi mai bine, în liniște, la toate acestea.

(Scena 2, Regele, Don Diego, Don Arias, Don Rodrigo, Don Sancho)

Regele: Nu pot să te răsplătesc pe măsură. Dar cei doi regi, prizonierii tăi, vor fi premiul tău. Amândoi te-au numit Cidul, echivalentul regelui în limba lor. Să fii tu atunci Cidul lor, și să aduni tot ce-ți aduce acest titlu. Să tremure în fața ta Granada și Toledo.

Rodrigo: Permiteți-mi Majestate să rămân modest. Știu prea bine că datorez imperiului vostru, atât sângele care îmi curge în vene cât și aerul pe care îl respir. Dacă am să le pierd pe amândouă pentru o cauză glorioasă, nu mi-aș face decât datoria.

Regele: Relatează-mi pe larg povestea adevărată a acestei victorii.

Rodrigo: Să-mi iertați graba cu care am intervenit fără să am autoritatea necesară, pericolul era iminent. Dacă trebuie să mor, prefer să mor luptând pentru domnia ta.

Regele: Iert fierbințeala cu care ai răzbunat insulta ce ți s-a adus.

De acum în colo, Chimene va vorbi în van, continuă te rog.

Rodrigo: În lumina amurgului treizeci de vase au intrat în port. Liniștea noastră absolută i-a păcălit. Au acostat fără nici o frică și au înaintat grăbiți spre brațele ce abia îi așteptau. Pământul, apa, flota și portul au fost terenul pentru un carnagiu de unde moartea a ieșit triumfătoare. Oh, cât de multe fapte nobile s-au petrecut, fără să le observe nimeni ! Ei au cerut un comandant, m-am prezentat eu ca atare și s-au predat în fața mea.

Don Alonzo: Sire, Chimene vine în fața dumneavoastră să ceară dreptate.

Regele: Supărătoare vești și neplăcută datorie. Du-te Rodrigo, nu vreau să te găsească aici.

(exit Rodrigo, intră Chimene și Elvira)

Regele: Chimene poți fi mulțumită. Rodrigo a murit sub ochii noștri acoperit de răni. Să mulțumești Cerului pentru această răzbunare.

Chimene: Vai, cum ! A murit Rodrigo ?

Regele: Nu, nu, el va vedea din nou ziua de mâine, și pentru tine și-a păstrat întreaga afecțiune.

Chimene: Ei bine, sire. Moartea l-a fi salvat din ghearele mele. Cer moartea lui, dar nu acoperit de glorie, ci pe eșafod. Pentru el imperiul dumneavoastră e a lui sanctuar, totul îi este lui permis, triumfă asupra mea la fel ca în fața unor inamici.

Regele: Tatăl domniei tale a fost ucis, dar el a fost atacatorul. Justiția îmi cere să am milă. Consultă-ți inima, pe care Rodrigo a cucerit-o, și în secret să-i mulțumești acestui Rege, ale cărui favoruri ți-au destinat așa un cavaler.

Chimene: El nu este decât obiectul nefericirii mele ! Dacă nu puteți să dați curs lacrimilor mele, sire, permiteți-mi să apelez la arme. Eu trebuie să mă răzbun. Dintre toți cavalerii, permiteți-mi ca unul dintre ei să îl răpună, iar eu să fiu premiul celui îndrăzneț. Permiteți cu autoritatea ce aveți ca acest fapt să se desfășoare în public.

Regele: Rodrigo este pentru mine prea prețios ca să-l supun la voia întâmplării.

Chimene: Sire, se schimbă pentru el o lege, pe care atât de multe curți regale au respectat-o !

Regele: Dacă insiști, am să aprob, dar alții mii vor lua locul celui învins, iar premiul cel oferit va ridica toți cavalerii împotriva lui. Alege unul și după această luptă să nu-mi mai ceri nimic.

- Don Diego: Cine îşi va risca viaţa în faţa unui astfel de adversar ?
- Don Sancho: Cu mine să deschideţi lista, permiteţi un favor zelului ce mă înfierbântă, doamnă, şi nu uitaţi ce mi-aţi promis.
- Regele: Chimene, sunteţi de acord să încredinţaţi acestui braţ cauza dumneavoastră ?
- Chimene: Sire, i-am promis.
- Regele: Să fie totul pregătit atunci. (către Don Arias) Domnia ta vei fi judecător. Ai mare grijă ca ambii să se poarte ca oameni de onoare, iar pe învingător să mi-l aduci aici. Doresc să îl binecuvântezez chiar eu ca soţ al lui Chimene.
- Chimene: Sire, o să-mi impuneţi oare o lege atât de aspră ?
- Regele: Legea mea este blândă, să nu aud nici un cuvânt. Cel ce învinge va fi soţul tău.
- ACTUL 5 (Scena 1, Rodrigo, Chimene)
- Chimene: Ce înseamnă asta ! Rodrigo ! În plină zi ! Retrageţi-vă, vă implor.
- Rodrigo: Merg la moarte, scumpă doamnă, şi am venit să-mi iau un rămas bun.
- Chimene: Mergeţi atunci la moarte !
- Rodrigo: Mă grăbesc spre acele momente fericite în care voi scăpa de ura dumneavoastră.
- Chimene: Ce vă brusc atât de slab, sau ce îl face pe dânsul atât de tare ?
- Rodrigo: Nu merg la luptă, merg spre a fi pedepsit. Îmi cereţi moartea. Accept această judecată. Am să-l aştept cu pieptul gol, neprotejat.
- Chimene: Onoarea vă este mai dragă decât v-am fost eu, v-aţi murdărit pe mâni cu sângele vărsat de tatăl meu. Sunteţi atât de curajos doar când îmi faceţi rău ? Nu mai aveţi curaj de loc ? Mergeţi fără frică de moarte, apăraţi-vă onoarea, dacă nu mai aveţi voinţă să trăiţi.
- Rodrigo: Oamenii vor spune: "A adorat-o pe Chimene, dar n-a trăit să îi câştige ura".
- Chimene: Pentru a vă împiedeca să mergeţi la călău, şi dacă v-am iubit vreodată, în schimb vă cer acum să vă apăraţi, să mă salvaţi de Sancho. Ce trebuie să spun mai mult ? Şi dacă inima vă spune că încă mă iubiţi, ieşiţi vă rog învingător din lupta aceasta, în care premiul sunt chiar eu.
- (Scena 2, Infanta, Leonora)
- Leonora: Rodrigo nu mai poate să vă încânte inima acum, el va muri în luptă sau va fi soţul ei.
- Infanta: Dacă Rodrigo luptă sub acest blestem, eu am resurse suficiente să contracarez acest efect. Iubirea pune în mintea îndrăgostitului nenumărate stratageme.
- Leonora: Don Sancho ridică arma pentru prima oară. Victoria este uşoară pentru Rodrigo, iar pe ea o autorizează de departe să nu mai fie supărată.
- Infanta: Chiar şi atunci, inima mea îl adoră pe învingător. Îndrăgostită sunt fră speranţă ?
- Leonora: Mai bine să vă amintiţi din cine v-aţi născut. Cerul vă datorează un rege, iubiţi un supus !
- Infanta: Iubesc pe autorul atâtor fapte mari, pe valorosul Cid, învingătorul a doi regi. De dragul meu îl vor încorona, dar eu nu pot să accept cadoul ce am oferit odată. O să-l oferim încă o dată lui Chimene.
- (Scena 3, Chimene, Elvira)
- Chimene: Cât de mult sufăr. Cel mai fericit sfârşit nu-mi poate aduce decât lacrimi. Tatăl meu va fi nerăz bunat, sau eu îmi pierd iubitul. În ambele situaţii, ei îmi oferă un soţ mânjit cu sângele pe care îl iubeam nespus.
- Elvira: Dragă doamnă, valoarea lui ar trebui să vă reducă la tăcere, chiar Regele o să vă oblige să îndepliniţi ceea ce inima vă cere.
- Chimene: Dacă el va fi învingător, crezi tu că eu am să renunţ. Îl poate el învinge pe Don Sancho, dar nu va cuceri şi simţul datoriei a lui Chimene.
- Elvira: Cum ! Respingeţi încă fericirea de a putea să împăcaţi onoarea ? Ce înseamnă oare această datorie, şi ce speranţe vă aduce ? Moartea iubitului îl va învia pe tatăl mort ? Nu meritaţi iubitul ce v-a fost destinat, s-ar putea ca pe dreptate să vedeţi justa mânie a Cerului, şi să-l primiţi pe Sancho de bărbat.
- Chimene: Dacă-aş putea aş vrea să îi evit pe amândoi, dar dacă nu pot, în lupta aceasta toate

rugile mele sunt pentru Don Rodrigo. (intră Don Sancho)

Don Sancho: Sunt obligat să închin această spadă la picioarele dumneavoastră ...

Chimene: Scăldată încă în sângele lui Rodrigo ! Tatăl meu este mulțumit, nu trebuie să vă rețineți. Lovitura mortală mi-a pus onoarea în siguranță, sufletu-mi este disperat, pasiunea mi-a eliberat !

Don Sancho: Dacă vă reculegeți puțin mințile ...

Chimene: Îndrăznești să-mi vorbești, asasin detestabil al eroului ce-l ador ? Să nu ai nici o speranță de la mine. Tu nu pe mine m-ai servit, tu doar mi-ai luat viața.

Don Sancho: Straniu delir, departe de a asculta ceea ce-i spun ...

Chimene: Vrei să ascult cum te lauzi de moartea lui, de crima mea ?

(Scena 4, Regele, Don Diego, Don Arias, Don Sancho, Don Alonzo, Chimene, Elvira)

Chimene: Rodrigo a murit. I-am datorat această răzbunare celui ce mi-a dat viață. Eu sunt premiul brațului ce m-a distrus. Sire, aveți milă și revocați ordinul dat. În schimb eu am să-i las toată averea mea, doar să-mi permită să mă retrag la mănăstire, unde să-l plâng pe tatăl și pe iubitul meu.

Don Diego: Pe scurt, ea îl iubește, sire, și nu mai crede nici ea că asta este o crimă.

Regele: Chimene, te-ai înșelat, iubitul tău nu a murit.

Don Sancho: Sire, graba a învins-o. Eu am venit de la duel să-i prezint rezultatul. El m-a dezarmat. Această spadă a păcălit-o, ea a crezut că eu am fost învingătorul. Nu am putut să-i spun nici două vorbe.

Regele: Copila mea, onoarea a fost restabilită, tu datorită ți-ai făcut din plin.

Ascultă-mi ordinul, prin care tu vei avea un soț atât de mult iubit.

(Scena 5, Regele, Don Diego, Don Arias, Rodrigo, Don Sancho, Infanta, Chimene, Leonora, Elvira)

Infanta: Ștergeți-vă lacrimile, Chimene, primiți fără tristețe acest nobil cavaler ce îl primiți din mâinile unei prințese.

Rodrigo: Să nu fie o ofensă, sire, dar eu nu am venit aici spre a-mi cere premiul, ci pentru a vă oferi doamnă, capul meu. Mai trebuie să-l apăr încă de alți o mie de rivali. Capul meu vă stă la picioare, mâna domniei tale e singura îndreptățită să-l răpună pe cel invincibil.

Chimene: Ridicați-vă Don Rodrigo. Don Rodrigo are calități pe care eu nu pot să le urăsc, și când e ordin de la rege acesta trebuie respectat. Dar puteți voi oare să tolerați uniunea aceasta ? Să mă supun eu oare nepieritorului reproș de a-mi fi îmbibat mâna în sângele tatălui meu ?

Regele: Rodrigo te-a câștigat și pe dreptate ești doar a lui. Ia-ți un an de gândire, dacă dorești, până îți seacă lacrimile. Rodrigo, între timp, tu trebuie să stai sub arme, să-mi conduci armata.

Rodrigo: Să o câștig pe Chimene, și să fiu în serviciul vostru, este mai multă fericire decât sunt eu capabil să sper.

Regele: Să sperii la promisiunea mea, și pentru că ai câștigat deja inima iubitei tale, lasă-i timp, valoarea ta și regele tău vor lucra asupra ei, pentru a-i învinge sentimentul de onoare ce luptă împotriva dumitale.

EPILOG: Această piesă este în totalitate despre rigorile onoarei nobiliare. Duelurile și vărsarea de sânge se impun. Moartea, remușcarea și răzbunarea sunt cuvintele de ordine. Împotriva tuturor probabilităților, iubirea pare să învingă, dar numai dacă timpul va reuși să vindece rănilor produse de simțul datoriei. În viața sa adevărată, Rodrigo (Cidul) s-a alăturat Regelui Maur din Saragosa, în serviciul căruia a luptat atât împotriva Musulmanilor cât și împotriva Creștinilor. În anul 1088 a invadat Valencia, unde a domnit ca un rege. A murit subit în anul 1099, după ce armata condusă de o ruda sa, Alvar Fanez, a fost învinsă. A fost căsătorit timp de 25 de ani cu Jimena Diaz și împreună au avut 5 copii. Soția lui a apărat Valencia până în anul 1102, când a fost învinsă de Almoravizi. A murit la Castila, în anul 1104. Rămășițele ei pământești au fost

îngropate lângă cele ale soțului, la Mănăstirea San Pedro de Cardena.

TITLUL: AVARUL (L'Avare ou L'Ecole du mensonge, The Miser)

AUTORUL: JEAN-BAPTISTE POQUELINE - MOLIERE (15 Ianuarie 1622 - 17 Februarie 1673)

Născut la Paris, a fost primul fiu al lui Jean Poquelin, valet al Regelui Louis XIII și al lui Marie Cresse, fiica unei prospere familii burgheze. După ce a absolvit școala elementară a fost înscris la Colegiul Iezuit din Clermont. În anul 1641 a fost numit ca valet al Regelui Louis XIII, iar doi ani mai târziu a fondat Theatre Illustre, împreună cu actrița Madeleine Bejart, sub protecția Monsieur-ului Gaston, Duce de Orleans. Începând cu anul 1644 a început să semneze cu pseudonimul Moliere. În anul 1658, noul său protector, Monsieur Philippe Duce de Orleans, a permis trupei lui Moliere accesul în holul cel mare al Hotelului Petit-Bourbon. Trei ani mai târziu, trupa a fost primită în teatrul de la Palais Royal. S-a căsătorit în anul 1662 cu actrița Armande Bejart și au avut împreună trei copii: Louis, Marie și Pierre. Pentru a-i face plăcere Regelui Louis XIV, începând cu anul 1661 a inițiat seria sa de douăsprezece comedii-balet, iar împreună cu Jean Baptiste Lully au prezentat un număr de comedii muzicale. Sub conducerea lui, baletul și opera a devenit arte profesionale. Regele Louis al XIV-lea iubea aceste spectacole, și chiar a jucat în două dintre ele. Lucrări dramatice majore: Le Medecin volant (Doctorul zburător 1645), Les Precieuses ridicules (Prețioasele ridicole 1659), Sganarelle ou Le Cocu imaginaire (Sganarelle, sau Cocoșul imaginar 1660), L'Ecole des maris (Școala tinerilor căsătoriți 1661), L'Ecole des femmes (Școala nevestelor 1662), Tartuffe (1664), Don Juan (1665), L'Amour medecin (Doctorul Dragoste 1665), Le Misanthrope (1666), Le Medecin malgre lui (Doctor fără voie 1666), Amphitryon (1668), George Dandin (1668), L'Avare (Avarul 1668), Monsieur de Pourceaugnac (1669), Le Bourgeois gentilhomme (Burghezul Gentilom 1670), Psyche (1671), Les Femmes savantes (Femeile savante 1672), Le Malade imaginaire (Bolnavul închipuit 1673).

ISTORIC: Această comedie în cinci acte s-a jucat pentru prima oară la 9 Septembrie 1668, pe scena Teatrului de la Palais Royal, sub protecția Regelui Louis XIV. O parte din întâmplări și dialoguri au fost împrumutate din comedia Latină denumită Aulularia a lui Plautus. O versiune în limba Germană intitulată Der Geizige a apărut la Frankfurt în anul 1670, iar în Anglia piesa a fost adaptată Thomas Shadwell sub denumirea The Miser. O versiune extrem de populară a fost pusă în scenă în anul 1732 de dramaturgul Henry Fielding. În Italia, piesa lui Moliere a fost adaptată în anul 1775 pentru operă, prin Pasquale Anfossi, sub denumirea L'Avaro. În Rusia, Compozitorul Vasily Pashkevich a produs o operă comică având același subiect, iar Marun Al Naqqash a pus în scenă în anul 1847 prima versiune a piesei tradusă în limba Arabă. O versiune în limba Sârbă a fost prezentată în anul 1837 de Jovan Sterija Popovic, iar o versiune în limba Daneză a fost pusă în scenă în anul 1863. Prima producție Americană a fost în anul 1766, iar versiunea de pe Broadway s-a prezentat la Teatrul Experimental în anul 1936. O versiune Australiană a avut premiera la Sidney în anul 1960. Cea mai recentă versiune Britanică s-a jucat în anul 2009, sub titlul The Auld Skinflint. În India, s-a jucat în anul 2012 un muzical Bollywood intitulat Kanjoos The Miser. O monumentală producție de film în limba Franceză, din anul 1980, se datorează lui Louis de Funes, ca regizor și protagonist. Există însă

numeroase alte producții pentru film, televiziune sau în format audio. În limba Română, o ediție memorabilă pentru teatrul radiofonic s-a realizat în anul 1957 sub regia lui Paul Stratilat. Traducători în limba română au fost: Tudor Arghezi, Diana Preda, Ilyes Gyula, F.D. Mefisto, Bognar Robert, Alexandru Kirițescu. Traducători în limba Engleză au fost: Charles Heron Wall, Mary Marc, James Magruder, R. Wilbur, David Chambers, George Mulford, Albert Bermel, Laurie Steven, Martin Sorrell, Alice Coghlan, John Watts, Henry Van Laun.

ROLURI: Harpagon (marchiz), Cleante (fiul său), Elise (fiica sa), Anselme (gentilom), Valere (fiul său), Mariane (fiica sa), Frosine (pețitoare), Maestrul Simon (curtean), Maestrul Jaques (bucătar), La Fleche (valet), Brindavoine (lacheu), Merluce (lacheu), Domnișoara Claude (servitoare), Un Ofițer (polițist)

SUBIECT: Tânărul Cleante este îndrăgostit de Marianne, dar tatăl său, Marchizul Harpagon, a aranjat deja să se căsătorească chiar el cu Marianne. În același timp, Elise, sora lui Cleante, este îndrăgostită de Valere, un italian care a intrat în serviciul marchizului, însă tatăl ei intenționează să o mărite cu Seniorul Anselme, pentru bani. Lucrurile se lămuresc atunci când Seniorul Anselme recunoaște că este atât tatăl lui Marianne cât și al lui Valere, și acceptă să suporte el cheltuielile de nuntă.

MOMENTE BUNE: (Project Gutenberg eBook 2003 traducător Charles Heron Wall)

ACTUL 1 (Scena 1, La Paris, în casa lui Harpagon, Valere și Elise)

Valere: Draga mea Elise, a-ți devenit melancolică după ce mi-ați arătat atâtea dovezi de iubire ? Regrețați că m-ați făcut fericit, vă pocăiți ?

Elise: Nu, Valere, nu regret de loc. Nu îmi doresc ca lucrurile să fi fost altfel decât sunt. Dar să vă spun adevărul, succesul meu mă face să fiu nesigură, mă tem că vă iubesc mai mult decât aș merita.

Valere: Ce anume vă poate speria ?

Elise: Totul, furia tatălui meu, reproșurile familiei, cenzura întregii lumi, o schimbare în inima domniei tale !

Valere: Puteți să mă credeți capabil de orice, Elise, dar nu de a înceta să vă fiu dator. Iubirea mea va dura atât timp cât voi trăi !

Elise: Ah, Valere, toți bărbații se aseamănă în vorbele lor.

Valere: Atunci de ce nu așteptăm faptele. Dați-mi timp să vă prezint mii de dovezi pentru sinceritatea afecțiunii mele.

Elise: Eu vă cred, Valere. Pentru mine v-ați neglijat părinții și țara, ați renunțat la poziția deținută în viață pentru a fi servitorul tatălui meu ! Totuși, cine poate ști dacă asta va fi suficient pentru a justifica logodna mea în ochii altora ?

Valere: Tatăl domniei tale este suficientă justificare în fața lumii, iar avariția lui ar justifica și lucruri mult mai ciudate. Dacă am să reușesc să îmi găsesc părinții, ei vor fi favorabili căsătoriei noastre. Aștept vești de la ei cu mare nerăbdare.

Elise: Oh, Valere, nu mă părăsiți, încercați să intrați în favorurile tatălui meu.

Valere: Cunoașteți iscusitele manevre la care a trebuit să recurg pentru a intra în serviciul lui. În urma urmelor, nu este vina celui care fletează, ci este vina celui care dorește să fie flatat.

Elise: De ce nu încercați să câștigați și bunăvoința fratelui meu ?

Valere: Mă tem că nu pot să-i impac pe amândoi, temperamentul lor este atât de diferit. Mai degrabă încercați dumneavoastră să-l asociați partidei noastre. Vă las acum, fiindcă îl văd venind.

Elise: Mă tem foarte tare că nu voi avea niciodată curajul să-i spun adevărul.

(Scena 2, Elise, Cleante)

Cleante: Mă bucur să te găsesc singură surioară. De mult timp doresc să-ți împărtășesc un secret.

Elise: Ești îndrăgostit ?

Cleante: Da, iubesc. Știu că depind de tatăl meu pentru a judeca ce este bine pentru noi, dar iubirea mea nu ascultă de nimeni, te rog să mă scutești de reproșurile tale.

Elise: Te-ai logodit, frățioare, cu cea pe care o iubești ?

Cleante: Nu, dar sunt hotărât să fac asta. Dar tu nu iubești, sfidez înțelepciunea ta.

Elise: Frățioare, hai să nu vorbim despre înțelepciunea mea. Dacă mi-aș deschide inima, poate că ai vedea că sunt chiar mai puțin înțeleaptă decât tine. Spune-mi pe cine iubești.

Cleante: O tânără fată care a venit recent în cartierul nostru. Numele ei este Marianne, trăiește împreună cu buna sa mamă, dar care este mai tot timpul bolnavă. Abia dacă au din ce să-și ducă zilele.

Elise: Da, înțeleg dragă frățioare, ce tristețe te apasă.

Cleante: Există oare cruzime mai mare decât această economie strictă la care suntem supuși ? Dacă tata ni se opune, haidem să-l părăsim, să ne eliberăm din tiranie.

Elise: Este adevărat că în fiecare zi ne dă motive să regretăm moartea mamei ...

Cleante: Se aude vocea lui. Vino să ne îndepărtăm puțin, să ne continuăm convorbirea.

(Scena 3 Harpagon, La Fleche)

Harpagon: Dispari de aici, în acest moment și fără să-mi răspunzi, hoț de buzunare, cerșetorul.

La Fleche: (pentru sine) Acest bătrân blestemat este posedat de diavol.

(tare) De ce mă alungați ? Fiul dumneavoastră mi-a ordonat să-l aștept.

Harpagon: Ieși și așteaptă-l în stradă, afară cu tine. Nu pot să mai văd un spion în fața ochilor, pentru toate afacerile mele, un derbedeu trădător, pândește dacă este ceva de furat.

La Fleche: Cum dracul să fure cineva ceva de la dumneata când ții totul sub cheie și stai de pază ziua și noaptea ?

Harpagon: Am să încui tot ceea ce doresc și am să păzesc când și unde doresc. Și pe deasupra, nu ești dumneata cel care a răspândit zvonuri că am bani ascunși în casă ?

La Fleche: Aveți bani ascunși în casă ?

Harpagon: Nu, ticălosule ! Nu am spus asta. Te-am întrebat doar dacă ai răspândit zvonul.

La Fleche: Ce importanță are dacă aveți sau nu aveți bani, nu este pentru noi tot una ?

Harpagon: Vrei să te aperi, nu-i așa ? Ieși afară din casă, numaidecât.

La Fleche: Ei bine, am să plec.

Harpagon: Stai, nu cumva vrei să iei ceva cu tine ?

La Fleche: Ce aș putea să iau cu mine ? (arată buzunarele goale) Sunteți satisfăcut ?

Harpagon: La revedere atunci, poți să pleci, să te ia dracul.

(rămas singur) Nu este puțin lucru să păstrezi o sumă mare de bani. Fericit este cel care are toți banii în investiții bune. Mie să nu-mi vorbiți despre seifuri, eu n-am să mă încred în ele. Sunt primul lucru pe care îl cercetează hoții !

(Scena 4, Harpagon, Elise, Cleante)

Harpagon: (singur) Nu știu dacă am făcut bine să îngrop în grădină cele zece mii de coroane.

(auzind pe Elise și Cleante) M-am trădat.

(către Cleante și Elise) Ce doriți ?

Cleante: Nimic, tată.

Harpagon: Ați auzit ce tocmai spuneam. Ați auzit, știu că ați auzit.

Elise: Să mă ierți tată, dar nu am auzit.

Harpagon: Spuneam ce fericit este acel om care are zece mii de coroane în casă.

Cleante: Noi nu dorim să ne amestecăm în afacerile domniei tale.

Harpagon: Este ciudat ca tocmai copiii mei să mă trădeze și să-mi devină inamici. Chiar ieri i-am reproșat surioarei tale, dar tu ești mai rău decât ea. Dacă ar fi să calculăm cât cheltuiești pe îmbrăcăminte, din cap până în picioare, s-ar aduna o sumă frumușică. Cu siguranță că mă jefuiești ca să te îmbraci așa cum te îmbraci.

Cleante: Să vă jefuiesc ? Dar cum ?

Harpagon: De unde să știu eu cum ? De unde altundeva ai putea avea bani ?

- Cleante: Joc, și sunt foarte norocos, tot ce câștig cheltuiesc pe îmbrăcăminte.
- Harpagon: Asta este foarte greșit. Ar trebui să pui toți banii cu o dobândă decentă, în așa fel încât să-i mai găsești și altă dată. Ce nevoie este oare de toate fundele acestea cu care ești împodobit din cap până în picioare. Ai cheltuit cel puțin douăzeci de pistoli, care ți-ar fi adus cel puțin optsprezece lire pe an, și asta doar la o dobândă de opt la sută.
- Cleante: Aveți perfectă dreptate.
- Elise: Amândoi avem ceva să vă spunem. Tată, dorim să vă vorbim despre căsătorie.
- Harpagon: Nu trebuie să fiți îngrijorați. Știu ce este bine pentru voi amândoi, și nu veți avea motive să vă plângeți.
- (către Cleante) Cunoașteți o persoană pe nume Marianne, care locuiește nu departe de noi ?
- Cleante: Da, tată.
- Elise: Am auzit vorbindu-se despre ea.
- Harpagon: Ar fi un partener foarte dezirabil. Există însă doar un mic impediment. Mă tem că nu are averea la care ar fi rezonabil să ne așteptăm.
- Cleante: O, tată, bogățiile au prea puțină importanță atunci când cineva știe cu certitudine că se însoară cu o femeie virtuoasă.
- Harpagon: Sunt foarte mulțumit că ești de acord cu mine, felul ei modest de a fi mi-a cucerit inima. M-am hotărât să mă însor cu ea, dacă are totuși ceva zestre.
- Cleante: Cine, domnia ta ? Domnia ta ?
- Harpagon: Da eu, eu, eu.
- Cleante: Sunt amețit, trebuie să mă retrag puțin.
- (Scena 5 Harpagon, Elise)
- Harpagon: Uite că s-a dus filfizonul tău efeminat, nu e bărbat nici cât un pui de găină. M-am gândit pentru el la o anumită văduvă, despre care am auzit vorbe azi dimineață. Iar pe tine am să te dau Domnului Anselme.
- Elise: Domnului Anselme ?
- Harpagon: Da, este un bărbat prudent, nu are mai mult de cincizeci de ani, și toată lumea vorbește despre bogăția lui.
- Elisa: Am să-l servesc cu umilință pe domnul Anselme, dar cu bunăvoința dumneavoastră nu am să mă căsătoresc cu el.
- Harpagon: Eu sunt umilul servitor al vostru, dar cu bunăvoința dumneavoastră ai să te măriți cu el, chiar în seara aceasta.
- Elisa: Nu o să mă forțați niciodată să fac așa ceva.
- Harpagon: Ba am să te forțez. Este o partidă împotriva căreia nu este nimic de spus. Uite că vine Valere. Vrei să-l facem arbitru în această chestiune ?
- Elise: Cu plăcere.
- (Scena 6 Valere, Elise, Harpagon)
- Harpagon: Valere, vreau să o căsătoresc în seara aceasta, cu un bărbat care este pe cât bun pe atât de bogat. Ce spui despre asta ?
- Valere: Spun că nu puteți fi decât îndreptățit, totuși, poate că nici ea nu greșește în totalitate.
- Harpagon: Cum asta ? Domnul Anselme este o partidă excelentă, este nobil și gentleman pe deasupra. Și a acceptat să o ia de soție fără nici o zestre.
- Valere: Fără nici o zestre ? Nu am nimic de spus la asta. Ea trebuie să se supună.
- (exit Harpagon)
- Elise: Cu siguranță, Valere, că nu ați fost complet onest când ați vorbit în felul acesta ?
- Valere: Dacă m-aș fi opus direct aș fi ruinat totul. Trebuie să pretindeți că vă supuneți dorinței lui. Vom găsi un pretext oarecare pentru o despărțire.
- Elise: Ce pretext când urmează să se întâmple chiar în seara aceasta ?
- Valere: Trebuie să cereți o amânare, vă prefăceți că v-ați îmbolnăvit. Puteți să vă plângeți

de orice, doctorul va ști să vă explice care este cauza.

(Harpagon reintră)

Valere: ...Da, o fată trebuie să asculte de tatăl ei. Să mă ierțați, domnule, dacă spun asta.

Harpagon: Sunt încântat, și chiar te rog să o iei în întregime sub controlul dumatăle.

(către Elise) Las asupra lui întreaga autoritate pe care Dumnezeu mi-a lăsat-o mie.

Valere: Am să o urmez îndeaproape, trebuie ținută cu o mână strânsă.

ACTUL 2 (Scena 1, Cleante, La Fleche)

Cleante: Unde te-ai ascuns ?

La Fleche: Tatăl dumneavoastră, cel mai necioplit om, m-a aruncat în stradă.

Cleante: Tocmai am aflat că tatăl meu îmi este rival.

La Fleche: Tatăl dumneavoastră îndrăgostit ? Este oare iubirea făcută pentru astfel de om ?

Cleante: Ce răspuns ai primit ?

La Fleche: Domnule, cei care împrumută bani trebuie să compătămiți. Maestrul Simon, curteanul care ne-a fost recomandat, spune că nu a lăsat nici o piatră nerăsturnată pentru a vă sări în ajutor. Ne asigură că aspectul dumneavoastră i-a câștigat inima.

Cleante: Voi avea cei cincisprezece mii de franci pe care îi doresc ?

La Fleche: Da, dar sub condiții păguboase. Aceste lucruri sunt mai misterioase decât credeți.

Cleante: Cine este cel care împrumută banii ?

La Fleche: Numele lui nu poate fi dezvăluit în nici un caz. Are să vă fie prezentat chiar astăzi. Simpla rostire a numelui tatălui dumneavoastră va fi suficientă pentru a obține ceea ce doriți. Ofertantul dorește cinci procente și jumătate, dar el este obligat să împrumute de la altcineva la o rată de douăzeci la sută și trebuie să plătiți și dobânda acestuia.

Cleante: Asta înseamnă mai mult de douăzeci și cinci la sută. Vreau banii, așa că accept.

La Fleche: Mai este ceva. Dintre cei cincisprezece mii de franci, ofertantul nu va putea să vă numere în palmă decât douăsprezece mii, iar pentru restul de trei mii cel care îl împrumută cere să acceptați bunuri mobile, îmbrăcăminte și bijuterii.

Cleante: Se află în poziția de a mă forța să accept orice. La asta se reduce viața tinerilor, blestemați de avariția taților lor.

La Fleche: Ca să fi sincer, mie unul îmi vine să-l iau la bătaie.

(Scena 2, Harpagon, Maestrul Simon)

Simon: Da, domnule, este un tânăr care are foarte mare nevoie de bani.

Harpagon: Dar cunoașteți numele, proprietatea, familia celui despre care vorbiți ?

Simon: Nu, dar are să vă spună singur asta, știu doar că și-a pierdut mama.

Harpagon: Maestre Simon, caritatea ne cere să le dăm satisfacție oamenilor, atunci când este în puterea noastră.

(intră La Fleche și Cleante)

Simon: (arătând spre Cleante) Acesta este gentilomul care dorește să împrumute cei cincisprezece mii de franci.

Harpagon: Ce ! Tu ești cel care a decăzut în halul acesta ?

Cleante: Cum, tată, dumneata te pretezi la astfel de fapte rușinoase ? (exit Simon și La Fleche)

Harpagon: Ai îndrăzneala să apari în fața mea ?

Cleante: Iar dumneata, ai îndrăzneala să apari în fața lumii întregi ?

Harpagon: Să dispari din fața mea ! Nu mă provoca să devin furios ! (Exit Cleante, intră Frosine)

Frosine: Bindecuvântează-mă Doamne, dar ce bine arătați ! Sunteți tabloul sănătății.

Harpagon: Spui asta cu onestitate ?

Frosine: Cunosoc mulți bărbați de douăzeci și cinci de ani care par mai bătrâni ca dumneata.

Harpagon: Și totuși, Frosine, eu am trecut de treizeci de ani.

Frosine: Vai ! Ce semn de viață lungă aveți între sprâncene ! Arătați-mi palma. (citește)

...Vai de mine, ce linie a vieții aveți ! O să trăiți o sută de ani.

- Harpagon: Ei bine, și ce înseamnă asta ?
- Frosine: Am spus o sută, dar nu, aici sunt o sută și douăzeci de ani, așa ar fi trebuit să spun. Vă spun eu, o să vă îngropați copiii, și apoi și pe copiii lor.
- Harpagon: Cu atât mai bine ! Ce vești ai despre afacerea noastră ?
- Frosine: Pentru peșit eu am cel mai minunat talent. Eu aș putea să-l însor și pe Marele Turc cu Republica Veneției. Am contactat-o pe mamă în legătură cu intențiile dumneavoastră față de Marianne. Ea a primit propunerea cu mare bucurie. I-am spus că doriți ca fiica ei să asiste la contractul de căsătorie al fiicei dumneavoastră, iar ea și-a exprimat toată încrederea în mine pentru acest scop.
- Harpagon: Sunt obligat să-i ofer o cină domnului Anselme, aș vrea ca ea să meargă și la festin.
- Frosine: Va face o vizită fiicei dumneavoastră, va merge la festin și se va întoarce pentru cină.
- Harpagon: Așa va fi foarte bine. Vor merge amândouă în trăsura mea. Dar ai vorbit cu mama ei despre zestrea pe care o oferă fiicei ei ? Ar trebui să facă tot ce poate.
- Frosine: Această fată vă va face economii de douăsprezece mii de franci anual. A fost crescută cu cele mai stricte noțiuni despre frugalitate. Trăiește doar cu lapte, brânză și mere, dorește totul foarte simplu, nu acceptă nici una dintre rochiile acelea splendide sau bijuterii scumpe, și are o adevărată aversiune față de jocurile de noroc. Cinci mii de franci pe an la jocuri de noroc, cu patru mii pentru îmbrăcăminte și bijuterii, fac nouă mii, și cu alte trei mii scăzute la mâncare, nu fac cele douăsprezece mii de franci ?
- Harpagon: Calculul acesta nu are nimic real în el.
- Frosine: Nu este nimic real faptul că aduce în această căsătorie o mare sobrietate, iubirea pentru rochii simple și ură împotriva jocurilor de noroc ?
- Harpagon: Este o farsă, eu trebuie cu orice preț să obțin ceva. Mă tem că un bărbat de vârsta mea nu este tocmai pe gustul ei.
- Frosine: Ea pur și simplu detestă tinerii și nu îi plac decât bătrânii. Ea spune că nu are nici o plăcere cu un bărbat de cincizeci și șase de ani și s-a hotărât că întreaga ei afecțiune se îndreaptă spre bărbații cu ochelari. În camera ei ea are doar tablouri cu Saturn, Regele Priam, bătrânul Nestor și bunul tată Anchise purtat pe umeri de fiul său.
- Harpagon: Asta este admirabil.
- Frosine: Mai am, domnule, o mică rugămintă, sunt în pericol să pierd un proces din cauza unei mici sume de bani. Dumneavoastră mă puteți ajuta cu ușurință, dacă aveți milă de mine.
- Harpagon: Mi-a făcut mare plăcere, Frosine. La revedere.
- Frosine: Nu-mi refuzați acest serviciu, vă implor.
- Harpagon: Trebuie să plec. Ne vom mai vedea din când în când. (exit Harpagon)
- Frosine: Acest avar a rezistat la toate atacurile mele, dar nu pot să renunț la negocieri, mai am și cealaltă partidă, sunt sigură că am să scot o recompensă generoasă.
- ACTUL 3 (Scena 1, Harpagon, Cleante, Elise, Valere, Claude, Jaques, La Merluche, Brindavoine)
- Harpagon: Aici, veniți toți aici. Claude, fi atentă să nu freci mobila prea tare, vei avea în grija ta și toate sticlele de apă pentru cină, dacă se sparge una și se va reține din leafă. Acum poți să pleci. Brindavoine și Merluche, voi o să serviți băutura. Așteptați până când sunteți rugați de mai multe ori, mare atenție însă să aveți permanent și multă apă.
- La Merluche: Să ne scoatem salopetele, domnule ?
- Harpagon: Da, dar mare atenție să nu vă murdăriți îmbrăcămintea. Iar în ce te privește pe tine, draga mea fiică, te vei ocupa de resturile de la masă. Atenție să nu se piardă nimic.
- Elise: Da, tată.
- Harpagon: Iar tu, fiul meu filfizon, să fi pregătit să o întâmpini pe doamna inimii mele, să nu cumva să o primești cu răceală, sau să-i arăți o mutră acră.
- Cleante: Nu pot să promit că sunt fericit să-mi fie mamă vitregă, dar în ceea ce privește primirea onorabilă promit să mă supun.

- Harpagon: Maestre Jaques, vreau o cină bună cu bani puțini.
- Jaques: Câte persoane vor fi la masă ?
- Harpagon: Opt sau zece, dar trebuie să te pregătești doar pentru opt. Unde este suficient pentru opt, este suficient și pentru zece.
- Jaques: Foarte bine domnule, deci trebuie să avem patru supiere și cinci castroane de salată, supe, antreuri...
- Harpagon: Ce ! Vrei să hrănești tot orașul ?
- Valere: Află, Maestre Jaques, că pentru a fi un bun prieten al invitaților noștri, frugalitatea este cea care trebuie să-ți domine toate gândurile. Mâncăm pentru ca să trăim, nu trăim pentru ca să mâncăm.
- Harpagon: Lasă-mă să te îmbrățișez pentru aceste ultime cuvinte. Nu uita să-mi scrii aceste vorbe. Am să pun să fie gravate în sufragerie.
- Valere: Așa voi face. În ce privește cina, ar fi bine să mă lăsați pe mine să mă ocup de asta.
- Harpagon: Așa să faci. Alege ceva din care nu se poate mânca prea mult, niște fasole grasă și un pate bine garnisit cu castane.
- Valere: Puteți să aveți încredere în mine.
- Harpagon: Maestre Jaques, trebuie să cureți caleașca și să pregătești caii.
- Jaques: Să pregătesc caii ! I-ați pus la un post atât de sever încât nu sunt decât niște fantome, idei, mai degrabă niște umbre de cai.
- Harpagon: Nu au nimic de făcut.
- Jaques: Și pentru că nu au nimic de făcut, înseamnă că nu trebuie să mănânce ? Eu îmi iubesc caii, când îi văd cum suferă, parcă mă simt în locul lor.
- Harpagon: Nu va fi așa de mare lucru să mergeți la sărbătoare.
- Jaques: Domnule, cum vă așteptați să tragă la trăsură. Nu au destulă forță nici să stea în picioare.
- Valere: Domnule, am să-l rog pe vecinul vostru, Picard, să-i conducă.
- (Scena 2, Marianne, Frosine)
- Frosine: Jaques, spune-i stăpânului că suntem aici.
- Marianne: Ce ciudat mă simt, știu că m-am temut de acest interviu !
- Frosine: Harpagon nu este chiar așa de speriat cum credeți. Văd în privirea dumneavoastră că încă vă stă gândul la tânărul cel frumos. Știți cine este ?
- Marianne: Nu, nu știu. Tot ce știu este că merită să fie iubit. M-aș mărita cu el mai degrabă decât cu oricare altul.
- Frosine: Toți filfizonii sunt foarte plăcuți, dar sunt săraci ca un șoarece de biserică. Este mult mai bine pentru domnia ta să te măriți cu un bărbat bătrân, care să-ți dea foarte mulți bani.
- Harpagon: (intrând) Să nu fiți ofensată, prea-frumoasa mea, dacă vă întâmpin cu ochelarii pe nas. Dar cu lentile ne uităm la stele, iar eu spun și susțin că sunteți o astfel de stea.
- Marianne: (către Elise care intră) Am întârziat foarte mult cu vizita ce vă datoram.
- Elise: Ați făcut doar ceea ce eu ar fi trebuit să fac.
- Harpagon: Iar acesta este fiul meu, care dorește și el să vă prezinte omagiile sale.
- Cleante: Doamnă, ca să vă spun adevărul, nu m-am așteptat la așa ceva. Iar tatăl meu m-a surprins și mai mult când mi-a spus ce decizie a luat.
- Marianne: Pot să spun același lucru. Cu certitudine am fost departe de a fi pregătită pentru așa ceva.
- Cleante: Doamnă, dacă ați avut intenția să-mi deveniți mamă vitregă, îmi va fi foarte greu să vă adresez orice compliment. Această căsătorie îmi repugnă. Dacă lucrurile ar depinde de mine, așa ceva nu s-ar putea întâmpla.
- Marianne: Trebuie să vă spun că lucrurile stau la fel și în ceea ce mă privește. Nu îmi va fi cu nimic mai puțin respingător să fiți fiul meu vitreg. Să nu credeți că din voința mea

- s-a abătut acest necaz asupra dumneavoastră. Dacă nu cumva voi fi forțată de o putere în fața căreia trebuie să mă supun, nu am să consimt niciodată la un mariaj care vă provoacă atâta suferință.
- Harpagon: Ea are perfectă dreptate, un discurs prostesc merită un răspuns prostesc.
- Marianne: Vă asigur că nu sunt ofensată. Dacă mi-ar fi vorbit altfel, aș fi avut mai puțină stimă pentru el.
- Harpagon: Timpul îl va face mai înțelept, o să vedeți că sentimentele lui se vor schimba.
- Cleante: Ei bine atunci, doriți să vă vorbesc altfel. Doamnă, niciodată nu am văzut pe cineva mai încântător ca dumneavoastră, să vă fiu soț ar fi o glorie, o fericire, aș prefera asta destinelor marilor prinți, da, Doamnă, să vă posed este comoara cea mai de preț din gândurile mele, să vă obțin este ambiția cea mai mare a mea. Nu este nimic ce nu as face ...
- Harpagon: Ușurel, ușurel, fiul meu, te rog frumos. Mai bine adu niște scaune.
- Cleante: Doamnă, ați văzut vreodată un diamant mai strălucitor decât cel de pe degetul tatălui meu ?
- Marianne: Într-adevăr, strălucește foarte tare.
- Cleante: (luând diamantul de pe degetul tatălui) Trebuie să-l vedeți mai de aproape. Este cadoul pe care vi-l oferă tatăl meu. Îmi face semne că trebui să vă forțez să-l acceptați.
- Marianne: Nu se poate ... Ar fi .... Vă rog ...
- Harpagon: (către fiu) Ticălosule !
- Cleante: Se simte rău, pentru Dumnezeu, nu mai ezitați.
- Marianne: Am să-l păstrez acum, domnule, ca să nu vă supăr, dar am să găsec momentul potrivit să vi-l înapoiez.
- La Merluche: Vă rog să mă scuzați, domnule, dar caii dumneavoastră au rămas fără potcoave.
- Herpagon: Du-i imediat la potcovar.
- Cleante: Între timp, tată, am să conduc această doamnă în grădină, unde ni se va servi masa de prânz.
- ACTUL 4 (Scena 1, Cleante, Marianne, Elise, Frosine)
- Cleante: Pofțiți aici unde putem să vorbim deschis.
- Elise: Doamnă, fratele meu mi-a vorbit despre iubirea ce vă poartă.
- Marianne: Este o mare ușurare să mă bucur de simpatia unei persoane ca dumneavoastră.
- Cleante: Este destinul meu blestemat. Marianne, ce ați rezolvat ?
- Marianne: Este oare în puterea mea să iau hotărâri, așa dependentă cum sunt ? Sfătuiți-mă, dispuneți de mine, mă încredințez cu totul dumneavoastră.
- Cleante: Cât de mic mă faceți să mă simt. Frosine, dragă Frosine, nu ne ajutați puțin ?
- Frosine: Am putea să o convingem pe mamă să-i ofere fiului darul rezervat pentru tată, dar tatăl lui nu își va da consimțământul la această căsătorie. Ar fi bine dacă refuzul ar veni din partea lui, ar trebui să-l faceți, Marianne, să nu vă placă.
- Cleante: Aveți perfectă dreptate.
- Frosine: Să presupunem că avem o femeie cu un titlu răsunător de marchiză sau viconte, care pe lângă case mai posedă și o sută de mii de coroane în bani lichizi, și că aceasta este profund îndrăgostită de el. Te iubește, draga mea, dar iubește banii mult mai mult. Lăsați pe sama mea, tocmai mi-am amintit de o prietenă de mea care s-ar potrivi foarte bine.
- Cleante: Poți conta pe recunoștința mea, Frosine, dacă reușești.
- Marianne: Am să fac tot ceea ce pot, și nu am să uit nimic.
- (Scene 2, Harpagon, Cleante)
- Harpagon: Lăsând la o parte gândul la o mamă vitregă, spune-mi ce crezi despre femeia aceasta ?
- Cleante: Ca să spun drept, manierele ei mi se par de cocotă afectată, fața ei este cam ciudată, frumusețea moderată, iar inteligența este de un ordin chiar scăzut.

Harpagon: Deci nu îți pasă de ea ?

Cleante: Cui, mie ? Cătuși de puțin.

Harpagon: Îmi pare rău atunci, m-am gândit la vârsta mea, oamenii ar vedea în asta un lucru greșit dacă m-aș însura cu o fată atât de tânără. Dar pentru că am cerut-o în căsătorie, aș fi vrut să ți-o ofer ție, dacă nu ar fi fost aversiunea asta pe care o ai pentru ea.

Cleante: Ea nu este de loc pe gustul meu, dar că să-ți fac pe plac, tată, am să mă căsătoresc cu ea, dacă dorești.

Harpagon: Sunt mult mai rezonabil decât crezi tu. Nu doresc să te forțez. În căsnicie nu este loc de fericire acolo unde nu este iubire.

Cleante: Asta, probabil că ar veni cu timpul, așa cum se spune, iubirea este de multe ori fructul căsătoriei.

Harpagon: Nu, nu este corect să riscăm asta în cazul unui bărbat. Am să revin la prima mea hotărâre și am să mă însor eu cu ea.

Cleante: Tată, adevărul este că o iubesc din clipa când am văzut-o pentru prima oară, la plimbare. Am dorit să vă cer permisiunea să mă căsătoresc cu ea, dar mi-a fost frică să nu vă displacă.

Harpagon: Va trebui să încetezi să mai acorzi atenție unei persoane cu care eu doresc să mă căsătoresc, și să te însori rapid cu femeia pe care ți-am ales-o eu.

Cleante: Deci, tată, m-ați păcălit în halul acesta ! Vă declar deschis că nu am să renunț la iubirea mea pentru Marianne.

Harpagon: Bastonul meu te va ajuta să înțelegi mai bine. Aduceți-mi bastonul. Imediat, am spus, bastonul meu !

Jaques: (intrând) Stați, stați ! Domnilor, despre ce este vorba ?

Harpagon: Dumneata vei fi judecătorul nostru, maestre Jaques.

Jaques: Îmi faceți o mare onoare (separându-i pe cei doi la distanță)

(către Harpagon) El se va supune dorințelor dumneavoastră dată promiteți să-l tratați cu blândețe.

(către Cleante) El este gata să vă garanteze tot ce doriți, cu condiția să vă supuneți, și să-i arătați respectul pe care un fiu îl datorează tatălui lui.

(către amândoi) Domnilor, nu mai aveți nimic altceva de făcut, decât să discutați în liniște asupra chestiunii. Acum sunteți împăcați. (iese Jaques)

Cleante: Oh, tată, nu am să uit generozitatea ta, este suficient că mi-o oferi pe Marianne.

Harpagon: Cine a spus că ți-o ofer pe Marianne.

Cleante: Nu dumneata ai promis să renunți la ea ?

Harpagon: Ce vorbești, ticălosule ! Te dezmoștenesc, te blestem ! (exit Harpagon)

La Fleche: (intră din grădină cu o lădiță în brațe) Ah, domnule, suntem salvați.

Cleante: Cum ?

La Fleche: L-am urmărit toată ziua. Am aici comoara tatălui tău.

(Scena 3, Harpagon)

Harpagon: Hoții ! Hoții ! Cer dreptate, Cerurilor, vă conjur ! Mi-au furat banii. Cine poate fi ? Să-mi dați banii înapoi, blestemaților ... Simt că mor. Am murit. Sunt gata îngropat. Am să-i supun la tortură pe toți din casă, menajerele, vafeții, fiul și fiica mea, și chiar și pe mine. Toți se uită la mine și râd. Vom vedea noi că toți sunt părtași la acest furt. Repede, comisarii, poliția, judecătorii și călăii. Am să-i spânzur pe toți, și dacă nu găsesc banii, la sfârșit am să mă spânzur și pe mine.

ACTUL 5 (Scena 1, Harpagon, Ofițerul de Poliție)

Ofițerul: Lăsați pe seama mea. Îmi cunosc meseria.

Harpagon: Dacă banii nu vor fi găsiți, am să apelez la justiție împotriva justiției.

Ofițerul: Ce spuneți că se găsea în lădița ?

Harpagon: Zece mii de coroane ! În ludovici de aur și pistoli întregi, nou nouți.

Ofițerul: Pe cine suspectați pentru acest furt ?

Harpagon: Pe toată lumea. Tot orașul și suburbiile.

Jaques: (intrând) Este și acest domn invitat la cină ?

Harpagon: Avem alte lucruri de discuta, mai importante decât cina. Unde sunt banii furați. Am să vă spânzur pe toți dacă nu-i dați înapoi.

Ofițerul: Văd în privirea lui că are să vă spună tot ce doriți, fără să fie nevoie să fie dus la închisoare. Da, dragă prietene, dacă mărturisești, ai să fi bine recompensat de stăpânul tău.

Jaques: Somnule, cred că steward-ul este cel care a făcut-o.

Harpagon: Valere ? Și ce te face să crezi asta ? L-ai văzut foindu-se pe lângă locul unde am ascuns eu banii ?

Jaques: Unde ați ascuns banii ?

Harpagon: În grădină, într-o lădiță.

Jaques: L-am văzut lenevind prin grădină. L-am văzut cu o lădiță.

Harpagon: Nu mai este nici un dubiu, este lădița mea cu siguranță.

Jaques: (intră Valere) Iată-l că vine, domnule, vă rog să nu-i spuneți că eu sunt cel care l-a trădat.

Harpagon: Vino, vino, dragă, mărturisește cea mai abominabilă crimă la care te-ai datat.

Valere: Despre ce crimă vorbiți, domnule ?

Harpagon: Ca și când nu ai ști despre ce vorbesc ! Cum ai putut să abuzezi de bunăvoința mea ?

Valere: Dacă știți totul, nu am să încerc să neg sau să denaturez ceva. Sângele dumneavoastră, domnule, nu a căzut în mâini greșite. Rangul meu este suficient pentru a nu-i face dezonoare.

Harpagon: Este, într-adevăr intenția mea să-mi restitui ceea ce mi-ai luat. Dar spune-mi, ce te-a îndemnat la o astfel de faptă ?

Valere: Un Zeu, domnule, care poartă cu sine scuze pentru tot ceea ce-i face pe oameni să facă: Iubirea.

Harpagon: Iubirea ? Frumoasă iubire, într-adevăr, iubirea pentru aurul meu !

Valere: Jur să nu am pretenție la nimic din bunurile dumneavoastră, cu condiția să-mi lăsați ceea ce am.

Harpagon: Dorește să păstreze ceea ce mi-a furat !

Valere: Ne-am jurat credință unul altuia, și am jurat să nu ne despărțim niciodată. Suntem legați unul de altul, pentru totdeauna.

Harpagon: Știu eu prea bine cum să vă dezleg, te asigur de asta.

Valere: Să faceți așa cum doriți, dar vă rog să mă credeți că numai eu sunt vinovat, fiica dumneavoastră nu a făcut nimic rău în toată povestea asta.

Harpagon: Cred și eu că nu ! Trebuie să mărturisești unde ai dus-o.

Valere: Se află încă în această casă.

Harpagon: Dar cumva ți-ai permis să .... ?

Valere: Domnule, sunteți nedrept față de noi amândoi, flacăra ce mă arde este atât de pură, atât de plină de respect. Toate dorințele mele s-au limitat doar la a privi. Domnișoara Claude știe întregul adevăr. Ea a fost martor la logodna noastră și m-a ajutat să o conving pe fiica dumneavoastră să fie logodnica mea.

Harpagon: Ce prostii vorbești tu despre fiica mea ?

Valere: Abia ieri s-a hotărât să semneze angajamentul mutual de logodnă.

Harpagon: (către ofițer) Domnule, fă-ți datoria, scrie o plângere împotriva acestui domn, ca hoț și corupător. (intră Elise și Frosine)

Harpagon: Ah, fiică vinovată ! Tu îi oferi iubirea ta unui hoț infam și te logodești cu el fără consimțământul meu ! Amândoi veți fi dezamăgiți.

Elise: Tată, fiți mai iertător. El nu este ceea ce vă imaginați, și fără el pe mine m-ați fi pierdut pentru totdeauna. El este cel care m-a ferit de pericol când am căzut

în apă ...

Harpagon: Nu, nu. Nu vreau să aud nimic, iar justiția trebuie să-și urmeze cursul.
(intră Anselme, Marianne)

Anselme: Ce s-a putut întâmpla ? Domnule Harpagon, pareți destul de supărat.

Harpagon: Domnule Anselme, îmi este atacată proprietatea, îmi este atacată onoarea. Vedeți aici un ticălos care s-a strecurat în casa mea pentru a-mi fura banii și a-mi seduce fiica. Această insultă vă privește, domnule Anselme, domnia ta este cel care ar trebui să fie împotriva lui.

Anselme: Nu este în intenția mea de a forța pe cineva să se mărite cu mine. Sunt gata să le pun eu pirostiile ca și când ar fi copiii mei.

Valere: Când se va ști cine sunt ...

Harpagon: Nu dau doi bani pe astfel de povești, lumea este plină de impostori.

Valere: Aflați că sunt prea nobil pentru a mă lăuda cu un nume care nu este al meu. Întregul Napoli poate să depună mărturie pentru originea mea.

Anselme: Vorbiți în fața unui om care cunoaște întregul Napoli.

Valere: Atunci îl cunoașteți pe Don Toma d'Albuci. Lui îi datorez venirea mea pe lume.

Anselme: Au trecut șaisprezece ani de când cel despre care vorbiți a murit într-un naufragiu, împreună cu soția și copiii.

Valere: Dar fiul său, în vârstă de șapte ani, împreună cu un servitor, au fost salvați de un vas Spaniol. Acest fiu este cel care vă vorbește acum.

Anselme: Ce alte dovezi aveți, pe lângă vorbele ce-mi spuneți ?

Valere: Căpitanul vasului Spaniol, un sigiliu din rubin al tatălui meu, o brățară cu agate pe care mama mi-a legat-o de braț și pe Pedro, vechiul servitor.

Marianne: Tot ceea ce spuneți îmi arată limpede că sunteți fratele meu. Cerul ne-a salvat și pe noi de la înec, dar am fost răpite de pirați. După zece ani de sclavie, ne-am întors la Napoli unde am găsit proprietățile vândute și nici o veste de la tata.

Anselme: Voi Cerurilor ! Veniți în brațele mele, copiii mei, și bucurați-vă alături de tatăl vostru ! Eu sunt Don Toma d'Alburci, pe care providența l-a salvat din ape. Crezând că sunteți morți cu toții, m-am stabilit aici sub numele de Anselme.

Harpagon: Așa stând lucrurile, vă fac răspunzător pentru cele zece mii de coroane pe care el mi le-a furat.

Valere: Puteți să mă credeți capabil de o astfel de faptă ?

Harpagon: Capabil sau incapabil, eu trebuie să-mi găsesc banii. (intră Cleante și La Fleche)

Cleante: Nu mai jeliți după bani, am vești despre ei. Dacă îmi dați consimțământul să mă însor cu Marianne, banii vă vor fi restituiți.

Marianne: Dar nu știți că acest consimțământ nu mai este suficient. Cerul mi a restituit un frate (îl arată pe Valere) și un tată (îl arată pe Anselme). Acum trebuie să obțineți consimțământul lui.

Anselme: Dragii mei copii, eu nu am să mă opun dorințelor voastre. Domnul Harpagon, consimte așa cum consimt și eu la această dublă căsătorie.

Harpagon: Trebuie să-mi văd lădița. Nu am să le dau copiilor nici un ban ca zestre.

Anselme: Nu contează. Am eu ceva bani, această problemă nu trebuie să vă tulbure.

Harpagon: Vă angajați la toate cheltuielile pentru aceste nunți, și un costum nou nouț pentru mine ?

Anselme: Da, sunteți satisfăcut ?

Ofițerul: Stați, domnilor, ușurel. Cine îmi plătește procesul verbal ?

Harpagon: O să-l plătiți atunci și pe domnul ofițer ?

Anselme: Așa să fie. Haideți repede, copiii mei, să împărtășim bucuria și cu mama voastră !

Harpagon: Iar eu să-mi revăd iubita mea lădiță.

EPILOG: Pentru oamenii bogați, dragostea față de bani înlocuiește toate celelalte afecțiuni naturale. Deoarece nu se simt protejați decât prin bani, ei își vor apăra și ultimul bănuț, până la ultima suflare. Dar, dragostea învinge toate obstacolele. Era într-adevăr Domnul Anselme tatăl lui Valere și al lui Marianne, sau a fost pur și simplu condescendent cu tinerii săi conașionali? A fost într-adevăr Marchizul Harpagon cel păcălit, sau a jucat doar o farsă, pentru a rămâne cu banii. Dar cui îi pasă.

TITLUL: FEDRA (Phedre, Phedre et Hippolyte, Phaedrae)

AUTORUL: JEAN-BAPTISTE RACINE (22 Decembrie 1639 - 21 Aprilie 1699)

Născut în La Ferte-Milon (Aisne), în provincia Picardy, a rămas orfan de ambii părinți la vârsta de patru ani, pentru a fi crescut de bunicii săi. A primit educație clasică la Petit Ecoles din Port Royal, unde a excelat în mitologia Greacă și Romană. Susținut de prietenul său mai mare, poetul Nicholas Boileau (1636-1711) și-a stabilit reședința la Paris, unde s-a implicat în cercurile teatrale. Prima sa tragedie, *La Thebaide*, a fost pusă în scenă de trupa lui Moliere în anul 1664, la Theatre du Palais Royale. Restul dramelor sale s-au jucat însă la Hotel de Bourgogne, de către o trupă de teatru rivală, ceea ce a ruinat prietenia sa cu Moliere. În anul 1672 a fost ales membru al Academiei Franceze, iar doi ani mai târziu a fost numit trezorier al Franței. În anul 1679 s-a căsătorit cu pioasa Catherine de Romanet, iar fructul căsătoriei lor au fost șapte copii, doi băieți și cinci fete. După anul 1680 a fost angajat ca istoriograf regal la curtea regelui Louis XIV, apoi secretar personal al regelui din anul 1696. După moartea lui, Regele Louis XIV i-a ocrotit pe soția și copiii săi. Principalele drame: *La Thebaide* (1664), *Alexandru cel Mare* (1665), *Andromaca* (1667), *Litiganții* (1668), *Britanicus* (1669), *Berenice* (1670), *Baiazid* (1672), *Mithridate* (1673), *Ifigenia* (1674), *Fedra* (1677), *Estera* (1689), *Atalia* (1691).

ISTORIC: *Fedra* este o tragedie în cinci acte, scrisă în vers alexandrin: 12 silabe divizate în două hemistihuri a câte șase silabe fiecare. Spectacolul a avut premiera în anul 1677, la teatrul de la Hotel de Bourgogne, în interpretarea trupei denumită Comedianții Regelui. Premiera nu a avut succesul scontat iar Racine a renunțat să mai scrie teatru, devotându-se în întregime regelui său. În timp, *Fedra* a început să fie văzută ca o capodoperă, ca urmare a construcției tragice, a bogăției versului și a unei interpretări magistrale a rolului de titlu de către Marie Champmesle. Până la sfârșitul secolului al XVII-lea, *Fedra* a devenit cea mai jucată tragedie franceză. În anul 1733, compozitorul Jean Phillippe Rameau a scris o operă cu același subiect intitulată *Hippolyte et Aricie*. Francoise Voltaire a numit-o "capodoperă a minții omenești", iar unele dintre versuri au devenit expresii clasice ale limbii Franceze. În anul 1820, compozitorul italian Simon Mayr a pus în scenă versiunea sa pentru *Fedra*. În secolul XX, poetul britanic Ted Hughes a publicat o traducere foarte apreciată a dramei. O producție recentă a fost pusă în scenă în anul 2009 la Royan National Theatre. O altă versiune modernă în traducerea lui Timberlake Wertenbaker a avut premiera în anul 2009 la Festivalul Shakespeare de la Stratford. Compozitorul Krzysztof Penderecki a produs în anul 2014 o operă *Fedra* în

limba Poloneză. Alți traducători pentru limba engleză au fost: Robert Lowell (1961), Edwin Morgan (2000), J. Cairncross (1963), Wallace Fowlie (1962), Charles Sisson (2001), Julie Rose (2001), Harcourt Brace Jovanovich (1987). În limba română, la Cluj Napoca s-a jucat Iubirea Fedrei în anul 2006, în regia lui Mihai Măniuțiu. O versiune în limba maghiară s-a jucat în anul 2017 la teatrul Figura Studio din Gheorgheni, în regia lui Albu Istvan. O remarcabilă traducere în versuri aparține lui Tudor Marinescu. Traducători în limba Germană au fost: Friedrich von Schiller (1805), Ernst August Wilhelm Grafenhan (1825), Wilhelm Willige (1956), Rudolf Alexander Schroder (1958), Wolf Steinsieck (1995).

ROLURI: Theseus (Regele Athenei), Phaedra (soția lui), Hippolytus (fiul lui Theseu cu Antiope, Regina Amazoanelor), Aricia (Prințesă din Athena), Oenone (doica Fedrei), Theramenes (tutorele lui Hippolytus), Ismene (prietenă cu Aricia), Panope (doamnă de onoare a Fedrei), Gardieni

SUBIECT: La Troezen, în Peloponez, Regina Fedra este singură, în timp ce soțul ei este plecat la război. Fiu ei vitreg, Hippolytus, simte o puternică atracție față de Aricia, o prințesă din Athena rivală la tronul tatălui său. Theseus fiind plecat de mult timp, Fedra se gândește să-l înlocuiască cu Hippolytus, fiul său vitreg, în ciuda sfaturilor primite de la doica sa Oenone. Când se anunță moartea lui Theseus, Fedra face această propunere pe față, dar Hippolytus fuge rușinat. Când Theseus apare, viu și nevătămat, Oenone încearcă să o salveze pe regina sa acuzându-l pe Hippolytus de trădare. Pentru a face situația și mai grea, Hippolytus se pregătește să fugă împreună cu Aricia, hotărât a se lupta cu tatăl său pentru tron. Condamnat de tatăl său, Hippolytus își găsește o moarte prematură, urmat apoi de Oenone, iar Fedra se sinucide. Ultimul pretendent la tron, Aricia, este adoptată de Theseu.

MOMENTE BUNE: (Project Gutenberg Ebook translated by Robert Bruce Boswell)

ACT 1 (Scena 1, Hippolytus, Theramenes)

Hippolytus: Nu pot să mai rămân în mult iubitul Troezen,
Sunt peste șase luni de când lipsește tatăl meu,
Și nu știu în ce colț al lumii se ascunde.

Theramenes: Și unde, prințul meu dorești să-l cauți ?
Cine să știe dacă Regele, părintele domniei tale,
Dorește ca secretul absenței sale să ne fie cunoscut ?

Hippolytus: Plecând în căutarea lui îmi fac doar datoria,
Și părăsesc un loc pe care nu doresc să îl mai văd.

Theramenes: Dar ce pericol, sau ce supărare doriți să evitați ?

Hippolytus: Timpurile fericite au dispărut, de când pe țărmul nostru
Zei au trimis pe Phaedra.

Theramenes: Ce pericol poate să aducă pe capul vostru o muribundă
Ce își dorește moartea de mult timp ?

Hippolytus: Nu mă tem doar de ostilitatea ei nesăbuită
Eu fug de tânăra Aricia, unic vlăstar al unui clan nerușinat.

Theramenes: Ce face ! Domnia ta ai devenit persecutorul ei !
De ce urâți asemenea fermecătoare inocență ?

Hippolytus: Dacă aș fi urât-o, n-ar fi trebuit să fug.

Theramenes: Puteți să-mi spuneți oare, secretul acestei fugi ?

Hippolytus: Prin ordinul precis emis de tatăl meu
Nu trebuie împrăpatat nobilul sânge al său
Prin nobili fii. Pot să unesc deci dreptul ei
Cu al meu, domnule, mânia să-i provoc ?
Theramenes, eu merg să-mi caut tatăl.

Theramenes: Dar înainte să plecați, iubite prinț
Regina nu doriți să o vedeți ?

Hippolytus: Acesta îmi este scopul. Am să merg să o văd. (intră Oenone)

Oenone: Domnul meu, de ale Cerului zăgazuri
Regina s-a apropiat atât de mult.
O maladie ascunsă o sleiește
Dar m-a rugat să fiu atentă
Ca nimeni să nu-i vadă suferința.

Hippolutus: Ajunge. Liniștea nu o să-i tulburăm.
(Scena 2, Phaedra, Oenone)

Phaedra: Am mers prea departe. Genunchii nu mai vor să mă ajute.

Oenone: Cerul dacă s-ar îndura lacrimile să ni le stingă !

Phaedra: Când a fost ultima oară când am privit la tine, o Soare !
Cât mi-aș dori să stau la umbra codrilor !
Puterea zeilor m-a înnebunit.

Oenone: Cum îndrăzniți să atentați la propria viață,
Și să-i jigniți pe zeii ce v-au dăruit-o.
Să-i fiți necredincioasă lui Theseus și jurămintelor depuse,
Să vă trădați cei mai nefericiți copii.
În felul doar acesta hrăniți speranța mândrului dușman
Născut din sclava Amazoană, adică tânărul Hippolytus.

Phaedra: Femeie tristă, ce nume a îndrăznit să iasă din gura ta ?

Oenone: Mânia este justă. Trăiți atunci, lăsați iubirea pentru datorie
Cât mai urgent puterile să vi le adunați.

Phaedra: Scutește-mă de restul. Mai bine mor decât să vă mărturisesc.

Oenone: Muriți atunci, păstrați tăcerea aceasta inumană.
Ce ați putea să spuneți ca să mă îngroziți ?

Phaedra: Voința este a lui Venus, iar eu simt că mor.

Oenone: Sunteți îndrăgostită ?

Phaedra: Simt că totul este o febră nebunească.

Oenone: Pentru cine ?

Phaedra: Buzele mele tremură când vreau să-i spun pe nume.
Copilul Amazoanei, cel pe care l-am oprimat atât.

Oenone: Hippolytus ? Vai, zeilor !

Phaedra: Tu ești aceea care i-ai spus pe nume.

Oenone: Sângele mi-a înghețat în vene.
Ce disperare ! Nație blestemată ! Ce mizerie !
De ce am pus piciorul pe aceste țărături blestemate ?

Phaedra: Durerea mea nu este chiar atât de nouă.
Nu este leac pentru durerile iubirii !
În van i-am oferit lui Venus ofrande generoase,
Când o invoc, iubirea îmi crește și mai mult.
Luptând cu mine însumi, am găsit curajul
Să persecut dușmanul ce-l iubesc în taină,
Până când l-am rupt cu totul de al său tată.
Urâsc viața mea, iubirea mi-o ascund cu groază. (intră Panope)

Panope: Ce mult aș vrea să vă ascund această veste tristă
Dar este datoria mea, Doamnă, să vă comunic
Că brațul morții v-a răpit neprețuitul soț,
Și sunteți ultima care aflați această veste.

Phaedra: Voi, zeilor !

Panope: Consiliul este divizat privind alegerea Athenei,

Unii îl vor pe micul prinț, copilul dumneavoastră,
Alții îndrăznesc să îl susțină pe fiul vostru vitreg.
Se spune chiar că o fracțiune prezumptivă
Ar vrea coroana să o ia Aricia, pentru casa Pallas.

Oenone: Iubită doamnă, nenorocirea aceasta schimbă toată afacerea.
Theseus nu mai este, trebuie să-i luați locul.
El a lăsat un fiu, un sclav dacă muriți,
Dar dacă veți trăi, un Rege. Așadar trăiți de dragul lui.
Consolidați pe fiul vostru, Minerva să îl aibă în pază.

Phaedra: La sfatul vostru mă alătur, da voi trăi pentru puterea lui.

ACTUL 2 (Scena 1, Aricia, Ismene)

Aricia: Hippolytus dorește să-și ia rămas bun ! Este adevărat, Ismene ?

Ismene: Este doar prima consecință a morții lui Theseus.
Pregătiți-vă să vedeți totul din unghiuri diferite.
Aricia va vedea curând întreaga Grecie căzându-i la picioare,
Pentru a-i aduce omagiu.

Aricia: Nu mai sunt sclavă ? Nu mai am inamici ?

Ismene: Zeii nu vă mai limitează pacea.
Sufletul lui Theseus este alături de frații voștri.
El a murit, sunteți singura care nu crede asta.

Aricia: Va fi oare Hippolytus mai generos decât stăpânul său.

Ismene: Așa cred, Doamnă, l-am văzut în preajma dumneavoastră
Nu putea să-și ascundă privirea languroasă.

Aricia: Cât de avidă îmi este inima să audă asta.

Ismene: El se apropie, să vă spună chiar el. (intră Hippolytus)

Hippolytus: Doamnă, este de datoria mea să vă anunț schimbarea sorții.
Stăpânul meu este mort. Eu vin să vă eliberez,
Sunteți stăpână pe voința voastră. Eu sunt moștenitorul,
Iar acum sunt acceptatul Rege.

Aricia: Bunăvoința dumneavoastră este prea mare, este copleșitoare.

Hippolytus: Eu sunt stăpân în Trozen, în timp ce fiul Phedrei,
În Creta are vastele domenii. Athena vă aparține.
Eu voi face tot ce pot să vă adun acele voturi
Împărțite între noi doi.

Aricia: Domnul meu, aproape că mă tem, că visele îmi joacă o farsă.
Atâta generozitate ? Ce zeu a pus-o în inima domniei tale ?

Hippolytus: Eu, cel care, atât de mult am râs de ale dragostei cătușe,
Mă văd acum expus la astă soartă, rușinat.
Inima mea, se luptă în van să se elibereze de domnia ta.
Totul conspiră pentru ca, Hippolytus să fie sclavul dumatăle. (intră Theramenes)

Theramenes: Prințe, Regina se apropie, o aud venind.
Pe domnia ta te caută.

Hippolytus: Ce aș putea să-i spun ?

Aricia: Nu puteți, nobil Prinț, să-i refuzați întrevăderea.
Puțină compasiune se cuvine, pentru ale sale lacrimi.

Hippolytus: Ne despărțim așa ? Fără să știu dacă îndrăzneala mea
A ofensat zeița ce o ador ?

Aricia: Mergeți, Prințe, înfăptuiți ceea ce sufletul cel generos vă cere,
Faceți Athena demnă de al meu sceptru. Tot ce îmi dăruieți
Am să accept, dar acest tron înalt și imperial

Nu este lucrul cel mai de preț ce-l am în față.

(Scena 2, Phaedra, Hippolytus, Oenone)

Phaedra: Îl văd ! Sângele a uitat să-mi curgă în vene, iar limba să vorbească.

Oenone: Gândiți-vă la fiul vostru, visele lui depind de dumneavoastră.

Phaedra: El nu mai are tată, și se apropie ziua

Când va vedea și moartea mea. Doar tu poți să îl aperi.

La plânsul lui nu mi-am plecat urechea. Mânia ta cea dreaptă,

Asupra lui, am câștigat-o eu, a lui mamă. (intră Hippolytus)

Hippolytus: Nu am nici un fel de ranchiună, Doamnă.

Phaedra: Nu aș putea să vă condamn, Prințe, dacă mi-ați purta ură,

V-am nedreptățit, numele vostru am interzis să fie pronunțat în fața mea.

Hippolytus: La cei căsătoriți a doua oară, suspiciunile hărțuitoare sunt frecvente.

Pe mine, oricine altcineva ar fi fost nu mai puțin gelos.

Phaedra: Theseus este dus, și totuși prin dumneavoastră el respiră,

Îl văd în fața mea, și am impresia că vorbesc cu el.

Inima mea, oh, sunt nebună ! Faceți ce vreți, nu pot să îmi ascund pasiunea.

Hippolytus: Eu văd doar ce ciudate efecte are iubirea.

Theseus este mort, și totuși e prezent în ochii dumitale.

Phaedra: Spre insula din Creta, casa copilăriei mele, el și-a îndreptat corabia

Demn de a câștiga iubirea ficelilor lui Minos.

Oh, de ce ați fost atunci prea tânăr pentru a pleca alături de el,

Sub mâna voastră monstrul ar fi pierit atunci,

Spre a vă conduce pașii temători prin labirint,

Surorile noastre v-ar fi adus atunci indicii.

Chiar eu mi-aș fi dorit să fiu în frunte,

Prin labirint, chiar Phaedra v-ar fi fost alături.

Hippolytus: Zeilor ! Ce-mi este dat să aud ? Ați uitat oare

Că Theseus îmi este tată și dumneavoastră soț ?

Iertare, Doamnă, dar nu pot să vă mai văd. Trebuie să plec. (iese Hippolytus)

Phaedra: Ah, crudule Prinț, prea bine m-ai înțeles tu. Eu iubesc. Eu nu simt nici o vină.

Mai detestabilă nu sunt eu pentru tine, decât sunt pentru mine însumi.

Îndrăznește văduva lui Theseus să-și iubească fiul ?

Ce monstru înspăimântător ! Să nu cumva să o lăsați să scape !

Aici îmi este inima. Aici e locul unde trebuie lovit.

Oenone: Ce vreți să faceți, Doamnă ? Zei îndurători ! Mergeți, ascundeți-vă de rușine.

(Scena 3, Hippolytus, Theramenes)

Theramenes: Ce înseamnă aceste semne de tristețe ? Unde vă este spada ?

De ce sunteți atât de palid, zăpăcit ?

Hippolytus: Prietene, să pornim la drum. Acest secret îngrozitor să îl îngroape uitarea.

Theramenes: Athena a dat deja votul său.

Fratele vostru a fost ales, Phaedra a învins. Fiul ei este Rege.

Hippolytus: Voi zeilor, voi cei care o cunoașteți, în felul acesta-i răsplătiți virtutea ?

Theramenes: Un zvon șoptit se răspândește însă că Theseus n-a murit.

Hippolytus: Acest zvon trebuie urmărit până la sursă.

De se va dovedi nedemn de a fi crezut, să navigăm atunci, la orice cost ar fi

Pentru bărbații de sub sceptru ce-și merită încrederea.

ACTUL 3 (Scena 1, Phaedra, Oenone)

Phaedra: Zeilor ! Cum m-a auzit ! Ce reticent a fost

Să-mi înțeleagă vorba, ca marmura de trist și rece,

Grăbit doar spre retragerea în pripă !

Oenone: Puneți paie pe un foc ce trebuie înnăbușit.
 Phaedra: Eu domnesc ! Să împart eu sceptrul oare,
 Dacă rațiunea nu mai domnește asupra mea ?
 Oenone: Fugiți.
 Phaedra: De mult trecut-a timpul pentru asta. Îmi știe frenezia.
 Speranța în inimă mi se strecoară, chiar împotriva ființei mele.
 Oenone: Nu uitați că mama lui este o barbară,
 El pentru regnul femeiesc nutrește ură.
 Phaedra: Atunci nu va domni nici o rivală în a lui inimă.
 Prea târziu vine sfatul tău, Oenone.
 Să-l atacăm mai bine acolo unde-l doare
 Farmecele suveranității par să-l atragă mult mai mult.
 Du-te din partea mea, vorbește-i despre ambiție,
 Și lasă perspectiva unei coroane să-i strălucească în ochi.

(Scena 2, Phaedra, Oenone)

Oenone: Doamnă, regele crezut mort urmează să apară
 În fața dumneavoastră, Theseus tocmai a sosit.
 Phaedra: Justiția Cerului ! Ce am făcut eu oare ?
 Sosește soțul meu, cu el vine și fiul.
 Salut pe tatăl lui, în timp ce inima îmi este plină
 De lacrimi și suspine ce nu pot să-l atingă.
 Zidurile au urechi, abia așteaptă să mă acuze
 Sosirea soțului așteaptă, să îmi arate perfidia
 Doar moartea-mi poate lua această grea oroare.
 Oenone: De ce singură vă acuzați ? Pe mine nu mă păcăliți.
 De ce victoria lui să fie atât de ușoară ?
 Totul vorbește împotriva lui: sabia lui este în mâna dumneavoastră
 Din fericire a lăsat-o în urmă, prezentul să vi-l tulbure,
 Și apoi, exilul a fost poruncit la dreapta rugămintea a dumneavoastră.
 Phaedra: Ai vrea ca inocența eu să o calomniez ?
 Oenone: Când reputația noastră este în joc,
 Totul trebuie sacrificat, chiar și conștiința.
 Phaedra: Fă ce crezi, las soarta mea în mâna ta. (intră Theseus)
 Theseus: Norocul nu mai luptă împotriva poftii mele,
 Doamnă, și m-a adus din nou în ale voastre brațe.
 Phaedra: Opriți-vă Theseus ! Ați fost trădat.
 Nu sunt demnă să vă returnez tandrețea,
 Singura mea grijă, acum, este cum să îmi port rușinea.

(Scena 3, Theseus, Jippolitus, Theramenes)

Theseus: Ciudat îl mai primești pe tatăl tău !
 Ce înseamnă asta, fiul meu ?
 Hippolytus: Doresc să n-o mai văd, permiteți lui Hippolytus
 Să părăsească pentru totdeauna casa soției dumneavoastră.
 Theseus: Vrei să mă părăsești ! Tu, fiul meu ?
 Hippolytus: Nu-mi este oare dat să îmi scald spada în sânge mult mai nobil ?
 Când vârsta mea aii împlinit
 Hercule deja se baza pe dumneata, fără să-ți mai întindă curse
 În timp ce eu sunt retardat, până și mama mi-a luat-o înainte.
 Lăsați curajul meu să aibă un scop
 Să dovedesc întregii lumi că sunt fiul vostru.

Theseus: Ce înseamnă asta. Mai bine aş fi rămas în Epir, prizonier !
Cine este trădătorul ! Vorbeşte. De ce nu am fost răzbunat ?
Este acesta fiul meu, iubitul fiu, în cârdăşie cu duşmanii ?
Am să intru, Phaedra trebuie să-mi spună ce o tulbură.

ACTUL 4 (Scena 1, Theseus Oenone)

Theseus: Ce este ceea ce aud ? Trădător îngâmfat !
Cunosc această utilizată la mânie,
I-am dat această spadă pentru un nobil scop.
Nu au putut nici legăturile de sânge să-l oprească ?
Iar Phaedra, nu a fost dispusă să îl pedepsească ?

Oenone: N-a vrut, dar pentru a-l scuti pe cel mai nefericit tată,
Phaedra ar fi preferat să moară.
Văzând însă că ridică mâna să lovească, am sărit să o salvez
Doar mie îmi datorăţi că este încă în viaţă.

Theseus: Trădătorul ! Deci frica l-a făcut să tremure în faţa mea.
Pasiunea vinovată este cea care îl devoră.

Oenone: Domnule, să vă amintiţi cum v-a rugat regina.
Iubirea ilicită a cauzat această ură.
Prea mult i s-a îngăduit Reginei să poarte singură această grijă.

(Scena 2, Theseus, Hippolytus)

Hippolytus: Tatăl meu, pot să îndrăznesc să întreb
Ce nor mortal umbreşte fruntea dumneavoastră ?

Theseus: Trădătorule, cum îndrăzneşti să te arăţi în faţa mea ?
Ai îndrăznit să nu-mi respecti nici patul conjugal ?
Fugi, trădătorule, dispari ! Nu-mi sfida ura, nu-mi mai tenta mânia.
Ai grijă pe acest pământ să nu mai pui piciorul niciodată.

Hippolytus: Phaedra mă acuză de iubire ilicită !
Mă lasă gură cască această lovitură nescontată.

Theseus: Când ai plecat nu trebuia să laşi în urmă sabia
Ce acum în mâna ei, pe tine te condamnă,
Mai bine i-ai fi luat pe veci vorba şi viaţa.

Hippolytus: Pe drept sunt indignat de o asemenea minciună
Să fiu iertat, dar adevărul am să-l spun
Cu toţii ştiu cât sunt de inflexibil în ce priveşte abstenenţa
Lumina zilei nu este mai clară decât inima mea,
Şi atunci cum, aş fi putut eu oare, la focul cel profan să ard ...

Theseus: Da, blestematele, mândria ta este cea care te condamnă.
Doar Phaedra a putut privirea fără scrupul să-ţi vrăjească,
Sufletul tău, la toate celelalte fete este indiferent,
Dispreţuitor la focul fără vină al iubirii legitime.

Hippolytus: Nu tată, inima aceasta nu dispreţuieşte flacăra cea sfântă
Iubesc, iubesc cu adevărat ceea ce dumneata mi-ai interzis
Inima mea cea devotată acum este legată de Aricia,
Rebelă legii tale, ea este cea pe care o ador.

Theseus: Tu o iubeşti pe ea ? Cerurilor ! Acum văd şmecheria.
Tu măsluieşti o crimă ca să acoperi alta.

Hippolytus: Nimic nu poate mintea să vă limpezească de greşeală ?
Ce jurământ ar putea oare să vă mulţumească ?

Theseus: Cei greşiţi nu se tem niciodată de sperjur,
Scuteşte-mă de scuze plecticoase.

Hippolytus: Deci aruncați asupra mea cuvinte precum adulter și incest ?
Prea bine știți, sângele ei poartă asemenea orori, nu al meu.

Theseus: Dispari din ochii mei ! Numai decît, trădătorule !
(Scena 3, Phaëdra, Theseus)

Phaëdra: Domnul meu, în fața voastră vin cu justă teamă
Dacă mai este timp, salvați-vă odrasla.
Salvați-mă de nesfârșita groază și durere
De a fi cauzat ca un tată să verse sânge din sângele lui.

Theseus: Nu, doamnă, în mâna zeului nemuritor se află acuma
A lui soartă. Neptun îmi datorează această judecată.
El spune că Aricia are inima și viața lui, și o iubește doar pe ea.

Phaëdra: Aricia ?

Theseus: Să ne rugăm Neptun să-i facă dreapta judecată,
Merg la altarul lui acum, să-i amintesc de jurământul dat.

(Scena 4, Phaëdra, Oenone)

Phaëdra: Doică, ai fi crezut așa ceva ? Aveam o rivală.

Oenone: O rivală ?

Phaëdra: Da, el iubește. Nu pot să neg asta.
Aricia a găsit intrarea spre inima.

Oenone: Aricia ?

Phaëdra: Se iubesc unul pe altul ! Prin ce vrajă secretă
M-au păcălit ei oare ? Unde, și când, și cum s-au întâlnit ?

Oenone: Dar ce fructe vor extrage oare din dragostea lor stupidă ?
Ei nu se vor mai vedea unul cu altul.

Phaëdra: Iubirea lor este pentru totdeauna. În timp ce eu vorbesc acum,
Ei rîd în zeflema de nebunia ce inima mi-o tulbură.
Regele zeilor a fost stăpînul peste tatăl meu,
Strămoșii mei cuprind tot universul, unde să mă ascund ?
În umbrele întunecate ale lui Pluto ?
Judecătorul umbrelor din Iad este chiar Minos.
Iar umbra lui îngrozitoare va începe a se cutremura
Când va vedea că fiica lui îi este adusă pentru judecată.

Oenone: Ah, Doamnă, alungați vă rog această teamă nejustificată.
Iubiți. Destinul nu-l putem învinge.
Este în natura noastră slăbiciunea. Chiar zeii însăși
Au ars la rîndul lor pentru iubiri nelegiuite..

Phaëdra: Ce fel de vorbe sunt acestea ? Să încetezi
Să-mi torni otravă în urechi. Tu m-ai distrus.
Nici un cuvânt în plus ! Du-te, monstru detestabil,
Și fie ca pedeapsa ta să fie pentru totdeauna.

ACTUL 5 (Scena 1, Hippolytus, Aricia)

Aricia: Tatăl vostru vă iubește. O să îl părăsiți, așa dezamăgit ?
Onoarea trebuie să vă apărați față de această rușinoasă pată,
Și să-l forțați să-și schimbe rugăciunile spre zei.
Mai este încă timp. Theseus trebuie să afle adevărul.

Hippolytus: Misterul acesta odios nu trebuie să-l afle nimeni.
Să avem încredere în Ceruri pentru apărarea mea,
Zei sunt corecți. Phaëdra nu va scăpa de meritata sa rușine.
Nu cer nimic în plus decît tăcerea dumneavoastră,
Aveți curajul să mă însoțiți în fuga mea,

Apărători puternici vom avea de partea noastră
În Argos armele s-au împărțit, Sparta este cu noi.
Să cerem deci dreptatea de la prieteni.

Aricia: Ah, ce drag mi-ar fi un astfel de exil !
Dar nu există încă dulcea legătură dintre noi.
Onoarea mă împiedecă să mă eliberez de tatăl vostru.
Dar dumneavoastră, Domnule, mă iubiți, simt cum virtutea îmi pălește.

Hippolytus: Îmi este dragă reputația dumneavoastră, pe cât vă este vouă.
Fugiți de inamicii voștri, alături de un soț.
Vom merge, dacă acceptați, să ne jurăm iubire eternă,
Iar zeul păzitor vă va fi martor la jurămintele solemne,
Vreau să invoc numele celor sfinte mari Puteri,
Regina Cerului, Diana cea neprihănită
Va garanta că promisiunea mea e sacră.

Aricia: Regele se aude în apropiere. Plecați, fără de preget.
Pentru a ascunde fuga, eu voi mai întârzia încă un moment.

(Scena 2, Theseus, Aricia)

Theseus: Doamnă ! Ce ați avut de discutat cu fiul meu ?

Aricia: Stăpâne, și-a luat adio pentru totdeauna.

Theseus: Adică, v-a jurat iubire eternă.

La fel cum a jurat și altora.

Aricia: Stăpâne, a făcut el asta ?

Theseus: Ar fi trebuit să și că gustul său este schimbător.

Aricia: Așa puțin cunoașteți a sa inimă ? Dar inocența sa ?

Theseus: Eu am un martor care nu poate fi ignorat.

Am văzut lacrimi, adevărate lacrimi, ce pot fi crezute.

Aricia: Fiul vostru mi-a interzis să spun mai mult. Sentința să îmi completați.

Eu am să îl imit în reverență, păstrez tăcerea și vă părăsesc.

(Scena 3, Theseus, Panope)

Panope: Regina nu știu ce intenționează,
Paloarea morții este deja pe a sa față.
Înlăturată și răpusă de rușine, Oenone
În valurile mării s-a aruncat,
Și de acum va fi pe veci ascunsă privirii noastre.

Theseus: Ce spuneți ? Este Oenone moartă iar Phaedra

Este și ea muribundă ? Oh, chemați-l înapoi pe fiul meu !

Lăsați-l să se apere, sunt gata să-l ascult.

Nu te grăbi, Neptun, să-i dai fatala lovitură.

(Scena 4, Theseus, Theramenes)

Theseus: Theramenes, unde este fiul meu ?

Ți l-am încredințat din fragedă pruncie.

De ce aceste lacrimi îți inundă ochii ?

Theramenes: Tardivă remușcare ! Zadarnică afecțiune ! Hippolytus a murit.

Theseus: Ce ! Fiul meu este mort ! Ce fel de lovitură a fost asta ?

Theramenes: Pe drumul spre Mycene când și-a mânat caii
În fața lui a răsărit un monstru cu imense coarne,
În față taur, dar dragon în spate,
Rotindu-se și tropotind furios pământul.
Bravul Hippolytus l-a săgetat adânc în flanc.
Rănitul a țâșnit furios spre cai, apoi s-a prăbușit,

Acoperindu-i cu noroi, sânge și flăcări.
 De frică, armăsarii au prins aripi, surzi la orice ordin,
 Carul s-a rupt și a zburat în țandări. L-am văzut, stăpâne.
 Tras în colb de căluții pe care i-a hrănit cu mâna sa.
 O masă sângerândă s-a făcut, când l-am chemat mi-a spus:
 Zeii m-au ușurat de o viață fără vină,
 După ce mor să aveți grijă de Aricia.
 Spuneți-i tatei să fie blând cu a sa sclavă.

Theseus: Vai, fiul meu ! Speranța mea cea dragă, s-a pierdut !

Theramenes: Aricia s-a apropiat atunci timid
 În fața zeilor să-l ceară de bărbat.
 Când l-a privit a întrebat: Unde este Hippolytus ?
 Ea zeilor le-a reproșat gemând, și tremurând apoi a leșinat.

(Scena 5, Theseus, Phaedra, Theramenes, Panope, Gârzi)

Theseus: Doamnă, ați triumfat, copilul meu este ucis !
 Ucis pe drept sau pe nedrept, inima voastră poate tresări voioasă.
 Privirea mea de acum încolo va fi oarbă pentru totdeauna.
 Am să plec, departe de acest țărm, departe de domnia ta.
 Aici, imaginea fiului meu zdrobit,
 Mă va vâna mereu și mă va înnebuni.

Phaedra: Eu trebuie să îndrept ceea ce el a suferit. Fiul vostru a fost nevinovat.

Theseus: Iar eu l-am condamnat în baza lacrimilor voastre !

Phaedra: Eu am fost cea care a privit cu nelegitimă pasiune

La castul și serviabilul Hippolytus.
 Cu viclenie rea, restul a fost făcut de Oenone,
 Ea a fost prima care l-a acuzat.
 Și pentru asta a fost pedepsită
 De bunăvoie a sărit în valuri.

Eu am ales să mor de o moarte mult mai liniștită,
 După ce în fața voastră vina mi-o mărturisesc.
 Otrava îmi curge deja vijelios prin vene,
 Lucrează deja în inima mea.

Moartea, ascunde deja lumina Cerului de ochii mei,
 În schimb restaurează puritatea ce au profanat.

Panope: Stăpâne, moare !

Theseus: Fie ca amintirea groaznicelor sale fapte să piară o dată cu ea !
 Să mergem, lacrimile să ni le amestecăm cu sângele nefericitului copil.
 Să fie onorat, așa cum se cuvine.
 De astăzi începând, Aricia va fi fiica mea.

EPILOG: Vestea că Theseu, Regele Atenei, a murit, declanșează jocurile pentru tron printre cei susceptibili de a fi aleși. În căutarea de alianțe, sunt întreprinse rapid ecuatii de "iubire". Dar confuzia nu durează prea mult. Theseu se întoarce viu și sănătos. În tăcere, zeii lucrează pentru a-i aduce pe toți în fața justiției. Inocenți, dar blamabili, trei dintre ei își găsesc moartea prematură, iar cea de a patra se trezește în puterea regelui pe care dorea să-l detroneze. Zeii au vorbit.

Teatrul Spaniol

Istoria teatrului Spaniol este în strânsă conexiune cu cultul religios. La început, episoade din Biblie au fost prezentate în biserici sub forma unor spectacole dramatice. Cea mai veche piesă seculară, "El Auto de los Reyes Magos" datează din secolul al XII-lea și a fost scrisă în limba Romanică. Epoca de Aur a Teatrului Spaniol a debutat în secolul al XVI-lea prin Juan de Cueva, Juan del Encina, Bartolomeu Torres Nahharo și Fernando Rojas, pentru a atinge momentul său excepțional în secolul al XVII-lea, când au fost create primele teatre, denumite "corralas". În această perioadă s-au scris între 10 000 și 30 000 de piese de teatru. Un gen dramatic inovativ a fost "zarzuela", incluzând scene vorbite și cântate, împreună cu momente muzicale și dansuri. La Teatrul de la Curte și în teatrele sponsorizate de stat, majoritatea pieselor jucate erau drame religioase, în majoritatea lor inspirate din viața sfinților. Creatori celebri ai acestui gen au fost: Miguel de Cervantes, Lope de Vega, Pedro Calderon de la Barca, Tirso de Molina, Lope de Rueda, Juana Ignes de la Cruz, Juan del Encina, Gil Vicente, Francisco de Rojas Zorrilla, Juan Ruiz de Alarcon, Augustin Moreto y Cavana, Alonso de Castillo Soloranzo, Juan Bautista Diamante, Juan Ruiz Alarcon, Antonio de Solis, Luis Velez de Guevara. În secolul al XVIII-lea, Leandro Fernandez Moratin a fondat primele teatre din Madrid, unde se jucau mai ales comedii și comedii magice. Romantismul Spaniol a fost reprezentat prin: Jose Zorrilla, Manuel Canete, Jose de Castro y Orozco, Jose Maria Diaz, Patricio de la Escorsura, Antonio Gil, Lopez Pelegrin and Mariano Jose de Larra. Alți autori din secolul al XIX-lea au fost: Joaquin Abati, Juan Ariza, Vital Aza, Joaquin Bartrina, Eusebio Blasco, Vincete Boix, Francisco Javier de Burgos, Pedro Calvo, Francisco Camprodon, Luis de Eguilaz, Josep Feliu, Aureliano Fernandez Guerra, Antonio Garcia Gutierrez, Juan Eugenio Hartsenbusch, Luis Mariano de Larra, Jose de Larra, Luis de Olona, Manuel Paso, Narciso Serra, Manuel Tamayo, Ramon del Valle-Inclan. Dramaturgia modernă a Spaniei a asistat la succesul unor autori precum: Ricardo Lopez Aranda, Max Aub, Jose Bergamin Gutierrez, Guillermo Fernandez Shaw, Alejandro Casona, Jose Echegaray, Benito Perez Galdos, Garcia Alvarez, Jacinto Benavente, Miguel de Unamuno, Pio Baroja, Antonio Machado, Manuel Machado, Eduardo Ugarte, Frederico Garcia Lorca, Antonio Buero, Vallejo Sastre, Alfonso Sastre, Lauro Olmo, Martin Recuerda, Luis Matilla, Jose Ruibal, Francisco Nieva, Fernando Arrabal, Carlos Llopis, Adolfo Marsillach, Augusto Martinez Olmedilla, Gregorio Martinez Sierra, Concha Mendez, Alberto Granca, Alfonso Paso, Pedro Perez Fernandez, Cipriano Rivas Cherif, Romero Esteo, Frederico Romero, Alfonso Sastre, Javier Tomeo.

TITLUL: CAPRICIILE FENISEI (La discreta enamorada, In love but discreet)

AUTORUL: FELIX LOPE DE VEGA Y CARPIO (25 Noiembrie 1562 - 27 August 1635)

Născut la Madrid, la Puerta de Guadalajara, tatăl său a fost Felix de Vega negustor de dantelă, iar mama sa a fost Francisca Fernandez Flores del Carpio. A început educația cu părintele Vincente Gomez Martinez Espinel (1550-1624) și a continuat studiile la Colegio Imperial (Școala Iezuită) din Madrid. Ulterior a fost

înscris la Universitatea Alcalá. În anul 1583 a fost înrolat în Marina Spaniolă. După aceea și-a câștigat existența ca secretar și dramaturg. În anul 1588 s-a căsătorit cu Isabel de Alderete y Urbina, fiica pictorului Diego de Urbina de la Curtea Regelui Phillip. În anul 1590 a fost numit curtier al Casei de Alba, la Curtea Ducelui de Toledo. Soția lui a decedat în anul 1595 și s-a recăsătorit în anul 1598 cu Juana de Guardo, fiica unui măcelar înstărit. După anul 1607 a fost angajat ca secretar al Ducelui de Sessa. După moartea celei de a doua soții s-a devotat în întregime lui Hristos și în anul 1614 a îmbrăcat haina preoțească. Lucrări dramatice majore: El maestro de danzar (Maestrul de dans), Los locos de Valencia (Nebunii din Valencia), El acero de Madrid (Oțelul de Madrid), El perro del Hortelano (Câinele Grădinarului), La viuda valenciana (Văduva din Valencia), Peribanez y el comendador de Ocana, Fuenteovejuna (Fântâna oilor), El anzuelo de Fenisa (Pescărița din Fenisa), El cordobes valeroso Pedro Carbonero, Mujeres y criados (Femei și Servitori), El mejor alcalde, el Rey (Cel mai bun Primar, Regele), El nuevo Mundo descubierto por Cristobal Colon (Lumea Nouă Descoperită de Cristofor Columb), El Caballero de Olmedo (Cavalerul din Olmedo), La dama baba (Bătrâna Proastă), El amor enamorado, La discreta enamorada (Discreta îndrăgostită), El castigo sin venganza (Penitență fără Răzbunare), Las bizarrías de Belisa, El mayordomo de la duquesa de Amalfi (Majordomul Ducesei de Amalfi), Lo fingido Verdadero (Pretențiile Adevărate), El niño inocente de La Guardia (Copilul Inocent de La Guardia), La fe rompida, El Honrado Hermano (Onorabilul Frate), La selva sin amor (Operă - Pădurea fără de iubire). Proză: Arcadia (1598), El peregrino en su patria (1604), Pastores de Belen (1614), Novelas a Marcia Leonarda (1621-24), La Dorothea (1632). Poeme: Rimas (1602), Jerusalem conquistada (1609), Rimas sacras (1614), La Filomena (1621), La Circe (1624), El laurel de Apolo (1630), La Gatomaquia (1634), Rimas humanas y divinas (1634).

ISTORIC: Această lucrare a fost finalizată în anul 1604 și a fost publicată pentru prima oară în anul 1653, ca parte a volumului "Doce Comedias Escogidas de los Mejores Ingenios de Espana". Subiectul piesei se regăsește și într-o zarzuela modernă intitulată "Dona Francisquita" aparținând lui Amadeo Vives (1871-1932), etichetată ca fiind "umor Spaniol de bună calitate". Decepțiile și deghizările fac parte din intriga piesei, pentru a expune dimensiunile sociale ale epocii respective. Scenariul este fixat temporal la sfârșitul secolului al XVI-lea. O tânără și isteță femeie din Madrid este responsabilă pentru dinamica acțiunii în această comedie. Lipsa conflictelor dintre generații joacă un rol important în convențiile sociale respectate de persoanele bine crescute, de unde și efectul comic din această piesă. Un spectacol memorabil a fost pus în scenă în anul 1945 la Teatro Espanol din Madrid, în regia lui Cayetano Luca de Tena. În anul 1984, Vern Williamsen a pregătit și publicat o versiune modernă. Un alt spectacol recent s-a jucat în anul 2017 la Centro Cultural de la Cooperation din Buenos Aires, în regia lui Santiago Doria, pentru a fi apoi repetat în anul 2019 la Corrala Palacio del Caballero. Printre traducătorii lui Lope de Vega în limba Engleză s-au numărat: Thomas Holcroft (1805), F. Cosens (1869), W. Chambers (1903), Underhill John Garrett (1918-36), Eva Price (1937), Frieda Fligelman (1950), Roy Campbell (1959), Jill Booty (1961), John Osborne (1966), Ruth Fainlight (1969), Mitchel Adrian (1989), David Johnston (1992-98), Cynthia Badendyck (1998), Jacobs Michael (2001), Edwards Gwynne (2005), Gregory Racz (2018). În România s-au jucat spectacolele: Câinele Grădinarului (Teatrul Radiofonic 1973, regizor Paul Stratilat), Câinele Grădinarului (Teatrul Bulandra 1988, regizor Florian Pitiș), Cavalerul din Olmedo (Teatrul Radiofonic 1988, regizor Dan Puican), Mofturile Belisei sau Capriciile Fenisei (Teatrul Radiofonic, 1986, regizor Dan Puicar). Traducător al lui Lope de Vega în limba Română a fost Veronica Porumbacu (Literatura Spaniolă Antologii). Au mai tradus: Aurel Tita, Aurel Covaci, Aurel Baranga, Oana Ursache.

ROLURI: Lucindo (tânăr galant), Hernando (servitorul lui), Doristeo (tânăr galant), Capitanul Bernardo (văduv, bătrân), Fulminato (servitorul lui Doristeo, bătrân), Fenisa (tânără doamnă), Belisa (mama ei), Gerarda (tânără curtezană), Muzicieni

SUBIECT: Locotenentul Lucindo o place pe Gerarda, dar ea preferă curtea pe care i-o face Doristeo. Tatăl lui Lucindo, dorește să se căsătorească și a pus ochii pe tânăra Fenisa, dar inima ei este pentru Lucindo. Servitori vicleni, Hernando și Fulminato fac cum știu ei mai bine să fie pe placul stăpânilor lor, și să câștige câte ceva.

Atunci când Fenisa își dezvăluie sentimentele, Lucindo se îndrăgostește de ea, dar tatăl lui este determinat să câștige partida și îl expediază în Portugalia. Pentru a evita despărțirea, Fenisa o păcălește pe mama ei, Belisa să intervină de partea lui Lucindo, pretinzând că el și-a declarat dragostea pentru ea, Pentru Belisa. Convinsă, sau nu, Belisa își joacă rolul cu entuziasm. Abandonată, Gerarda intră în scenă, dar schema ei vicleană nu face decât să îndrepte lucrurile. Totul este bine, atunci când se termină cu bine. Comedia se termină așa cum trebuie, cu două cupluri fericite: Lucindo și Finesa, Capitanul și Belisa.

MOMENTE BUNE: (translator in Engleză Vern G. Williamsen 1986 - Universitatea Missouri)

ACTUL 1 (scena 1, O stradă din Madrid, Belisa și Fenisa ascunse sub mantale)

Belisa: Fenisa, ține privirea în pământ ! Să nu-mi răspunzi !
Paradisul trebuie văzut numai cu ochii minții.

Fenisa: Nu sunt călugăriță ! Nu-ți irosi predica.

Belisa: Aici în Madrid sunt foarte mulți bărbați tineri
a căror privire arzătoare poate avea un efect mortal.
Focul din ochii lor ajunge în inima ta fără să pârjolească pământul.

Fenisa: Sunt prea deșteaptă ca să fiu păcălită așa de ușor.
Cum ai vrea să mă mărit dacă nu sunt văzută niciodată ?

Belisa: Orice este posibil. Jocul acesta se joacă păstrându-ți virtutea și păzindu-ți numele.

Fenisa: Bărbații vor mai mult decât virtute și sănătate, ei vor bogăție și frumusețe.

(intră Lucindo cu Hernando și Gerarda)

Gerarda: Și zici că eu sunt iubita ta ?

Lucindo: Ai putea spune asta.

Fenisa: (deoparte) Uite-l pe Lucindo. Eu, îndrăgostită de el ? Ce proastă sunt ! El nu mă observă.

Gerarda: Când este vorba despre un iubit vorbăreț, sunt crudă. Nu-mi place să flirtez.

Lucindo: Mă faci să râd. Lasă devotamentul meu să te liniștească, porumbița mea.

Gerarda: Nu voi fi a ta niciodată. Pe mine trebuie să mă atingi cu aur masiv,
nimic altceva nu este suficient, știi asta.

Fenisa: (deoparte) Asemenea iubire pentru cineva necunoscut ? Să fie oare posibil ? Încă nu.

(intră Doristeo)

Gerarda: Iubirea mea pentru tine a fost o glumă bună. La revedere. El mă așteaptă, știi asta.

(Gerarda merge spre Doristeo)

Lucindo: Să merg după ea ? Spune-mi ce să fac ?

Hernando: Sunteți îndrăgostit de ea ?

Lucindo: Atât de mult încât simt că iau foc.

Hernando: Atunci avem nevoie de apă rece ! Nu iese nici un câștig dintr-o iubire ca asta.

Gerarda: (către Doristeo) Mi-ați luat ochii.

Doristeo: V-am văzut alături de clovnul acela. Primiți brațul și mulțumirile mele.

Gerarda: Veniți cu mine. Să mergem în parc. (Gerarda și Doristeo ies din scenă)

Lucindo: (arătând spre Finesa) Dar cine este fata aceea ?

Hernando: Locuiește peste drum de noi, cu mama ei drept câine de pază.

Fenisa este dulce, este drăguță și deșteaptă, dar tatăl tău a pus deja ochii pe ea...

Ar fi mai potrivit să se însoare cu maică-sa. Am observat cu o pândește pe domnișoară.

Lucindo: Tatăl meu ? La vârsta lui ? Să se însoare ? Sunt atât de gelos că-mi smulg părul din cap.

Fenisa: (deoparte) Știu cum să încep jocul acesta. Am să-mi scap batista când trecem pe lângă ei.

Hernando: Priviți ce ochi are. Vine încoace. Deschideți bine ochii, observați ce frumoasă este.

(când trece pe lângă ei Fenisa scapă batista, Lucindo o ridică și aleargă după ele)

Lucindo: Doamnelor, așteptați puțin, v-a căzut batista.

Fenisa: Este oare brodată și cu dantelă ? Doar nu credeți că aș putea să o iau dacă nu este a mea ?

Lucindo: Da este brodată. Am încredere în dumneavoastră. Sunt sigur că vă aparține.

Belisa: Să mergem. Cu bărbații se vorbește doar în biserică, acolo este locul ...

(Fenisa primește batista)

Fenisa: Oh, domnule, dacă adevărata proprietară apare într-o zi, fiindcă nu sunt sigură că este a mea, să-i spunei că locuiesc pe Strada Viilor ... lângă Căpitanul Bernardo. Peste drum.

Lucindo: Căpitanul este tatăl meu ! (Belinda și Fenisa ies din scenă)

Lucindo: Ea este frumoasă, te vrăjește, este discretă. Dar dragostea pentru Gerarda mă ține legat.

Hernando: Femeile ușoare, se pare, primesc mai multă dragoste.

Dar eu încă mai am speranțe pentru domnia ta. Orice femeie este ca o maimuță, îi place să se joace cu copiii în fiecare zi. Să vină însă un bărbat cu un baston serios, și ea o să sară în sus ori de câte ori el strănută.

Lucindo: Ai cumva în minte un leac pentru iubire ?

Hernando: Bineînțeles ! O altă iubire. Momeala dumneavoastră este bogăția, iar gelozia este firul cu care trebuie să pescuiți.

Lucindo: Să mergem atunci să-i facem o vizită, încă nu este târziu.
Cred că ea a agățat deja inima mea.

(scena 2 O cameră din casa Belisei)

Fenisa: Sunt surprinsă că ești atât de furioasă. Așa să-mi ajute Dumnezeu !

Belisa: Dacă te-aș fi ținut închisă, ți-ai fi păstrat bunul tău nume.

Nu pot să accept să ai libertate de acțiune.

Fenisa: Ce libertate ? Ce bărbat tânăr a fost ținta privirilor mele stăruitoare ?

M-ai văzut făcând semene în biserică unuia dintre ei ?

M-a căutat vreunul pentru a-mi cere dragostea ?

Ai găsit vreodată în mâna mea un bilețel de dragoste ?

Ce daruri am primit eu de la altcineva decât de la tine ?

Belisa: Exact asta și doresc să previn ... fără nici un argument.

Fenisa: Tu cum m-ai făcut pe mine.

Sora ta mi-a spus că te-ai rugat la Sfântul Anton.

Belisa: Eu ? Pentru un soț ? Minte. Mai bine călugăriță decât căsătorită pentru plăcere.

(se aude o bătaie în ușă, Fenisa se uită pe fereastră)

Fenisa: Este Căpitanul.

Belisa: Urmărește casa noastră de mai multe zile. Cred că mă place.

Este un bărbat foarte bogat, și avem nevoie de un bărbat în casă. (intră Căpitanul)

Căpitanul: Nu am mai așteptat permisiunea.

M-am gândit că suntem vecini și trebuie să ne cunoaștem.

Belisa: Dragă domnule, această casă vă aparține. Domnule Căpitan, sunt gata să stăm de vorbă.

Căpitanul: Fiind vecinul dumneavoastră, am avut ocazia să observ virtutea și bogăția dumneavoastră.

Am venit astăzi aici cu o propunere în căsătorie.

Anii de călătorii pe mare mi-au obosit trupul, dar vârsta mea nu este atât de înaintată încât să aduc ofensă valorii și virtuții dumneavoastră.

Fiul meu va fi în curând la post, așa că nu va fi un factor disturbant.

De aceea, Belisa, vă rog cu umilință să-mi permiteți să mă însor cu fiica voastră, cu Fenisa.

Belisa: Deci nu mie îmi făceați această propunere ? Dar, acum că știu, sunt totuși fericită.

Fenisa: Chiar acum nu mă simt prea bine, am nevoie de o lună de odihnă.

Căpitanul: Asta mă bucură foarte mult. Înțeleg asta, și am să aștept încă o lună.

Dar vă rog să mă lăsați singur cu ea. (când rămân singuri)

Dragă Fenisa, acceptându-mă ați găsit în mine un părinte și un protector.

Aurul din mâna voastră și argintul din mâna mea vor fi toată bogăția de care avem nevoie.

Fenisa: Aurul dumneavoastră este pe măsura anilor mei. Putem să nu ne mai formalizăm ?

Căpitanul: Asta trebuie sărbătorit. Tot Madridul ... toată națiunea ...

Fenisa: Opriți-vă ! Să nu facem o asemenea agitație. Am ceva de spus.

Căpitanul: Sunt numai urechi.

Fenisa: Deoarece Lucindo este fiul dumneavoastră, și urmează să fiți soțul meu, trebuie să-l opriți să mă mai urmărească. Mi-a scris bilețele de iubire. A mers până acolo încât a încercat să-i facă pe prietenii mei să pună o vorbă pentru el. Și în tot acest timp, nu i-a fost gândul la căsătorie nici o clipă.

Căpitanul: Vă implor să-l iertați. Vă promit că nu o să vă mai deranjeze în viitor. (Căpitanul iese)

Fenisa: Oh, Lucindo, dacă nu înțelegi mesajul meu nu ești născut în Madrid ...

(Scena 3 Strada din fața casei lui Gerarda, Doristeo și Finardo ies din casa ei)

Doristeo: Nu-i așa că este elegantă ?

Finardo: Extrem de elegantă. Și pe atât de discretă pe cât este de curtenitoare. Și ce formă are ! (intră Lucindo cu Hernando)

Gerarda: (din balcon) Domnule, vă rog.

Lucindo: Cine, eu ?

Gerarda: Nu tu.

Doristeo: Vă referiți la mine ?

Gerarda: După cum vedeți. Acum este anotimpul și aș vrea să merg deseară în piața Prado.

Doristeo: Am să fiu aici la ora opt. La revedere, atunci.

Lucindo: (către Hernando) De ce nu am tras spada ?

Mi-ar plăcea ca deseară să fiu însoțit de femeie în piața Prado, Gerarda ne-ar vedea și... Du-te și întreab-o pe Gerarda dacă nu a văzut o domnișoară trecând.

Hernando: Ce idee bună ! Ați încercat cu iubirea, încercați acum și gelozia.

Gerarda: Hernando, tu ești ?

Hernando: Dumneavoastră aveți gusturi rafinate ... Să-mi spuneți vă rog care este casa Estefaniei. Stăpânul meu mi-a ordonat să o urmăresc și i-am pierdut urma.

Gerarda: Du-te și spune-i prostului tău de stăpân că astfel de șmecherii nu aduc decât dezastrul. (ea se întoarce către Lucindo)

Oh, domnule, de ce aceste șmecherii ? Spuneți-mi adevărul. De ce inventați astfel de istorii pentru mine ?

Lucindo: Sunt furios. Iubirea mea, Gerarda ...

Gerarda: Este târziu, trebuie să plec.

Lucindo: Unde vrei să pleci ? Așteaptă, te rog. Ascultă-l pe iubitul tău ... (intră Căpitanul)

Căpitanul: Te-am căutat peste tot locul ziua întreagă.

Lucindo: Vreți să-mi reproșați că sunt prea liber, dar la vârsta mea este normal să fiu curtenitor cu o femeie. Ea vrea să mă facă gelos, cu un bărbat sau doi.

Căpitanul: Eu trebuie să fiu cel despre care vorbești. Pe mine mă iubește. Eu am ceea ce trebuie. Ea m-a acceptat. Dacă nu ar fi în doliu, căsătoria nu ar întârzia. Te previn: am să te desființez.

Lucindo: Dumneata ? Să te însori cu ea ? Mai bine, ai putea să mă omori. (iese Căpitanul)

(Lucindo lovește puternic ușa Gerardei)

Gerarda: (din balcon) Bați la ușa mea, prostule, măscăriciule ?

Lucindo: De ce l-ai păcălit pe tatăl meu spunând că te măriți cu el ?

Gerarda: Asta-i bună de tot. Nu l-am văzut în viața mea.

Lucindo: L-ai făcut să uite de părul său încărunțit. Toate femeile sunt niște diavolițe.

Gerarda: Și toți bărbații sunt îngeri, presupun ?

Hernando, spune-mi te rog, este adevărat sau este doar una dintre schemele voastre ?

Hernando: Aș fi vrut să fie.

Gerarda: Te rog să-ți prezinți cascadoriile Stefaniei. Acolo să mergi ! (Gerarda iese)

(intră Căpitanul)

Lucindo: Această casă mâine o să vă aparțină. Pot eu să las în urmă femeia pe care o ador ?

Căpitanul: Femeia ce-mi va fi soție este mult mai adorabilă.

Lucindo: Și cine este ea ?

Căpitanul: Fenisa. Să negi iubirea ta pentru Fenisa, chiar acum.
Poți să renegi toate bilețele și toate celelalte lucruri.

Lucindo: Eu, i-am trimis bilețele ? Și alte lucruri ?

Căpitanul: Ochi mincinoși, vorbe lingușitoare, inimă și suflet fals, prieten prefăcut !
Ascultă-mă ce-ți spun: dacă vreodată ai să treci măcar pe lângă casa ei,
pe la fereastra ei, la ușa ei ... n-am să te mai primesc în casa mea niciodată !
Ai înțeles ?

Lucindo: Ați putea să-i transmiteți să facă încă pe mama mea vitregă. (Căpitanul iese)

Hernando: Tot ceea ce spune tatăl domniei tale despre bilețele și alte deranjuri, este pentru
a vă invita să-i scrieți, să treceți pe la fereastra ei, să-i faceți declarații.

Lucindo: Vom trece pe la ea chiar în seara aceasta.

ACTUL 2 (scena 1, Noaptea în piața Prado, Doristeo, Gerarda, Finardo, muzicieni)

Doristeo: Nu este loc mai plin de viață în toată Spania.

Gerarda: Ce fântâni minunate ... ne întâmpină cu bijuterii.

Finardo: Dintre toate locurile, Prado este cel mai frumos.

Muzician: Ce să cântăm ?

Finardo: Ultimul cântec al lui Lope. "Suspîn de dorință". (intră Lucindo și Hernando)

Lucindo: Știu că beau din cupa Geloziei, fiindcă simt cum ard în interior.

Hernando: Să plecăm atunci de aici. Un înger mai bun ne așteaptă, nu-i așa ?

Lucindo: Ce înger ? Nu sunt acum în stare să vorbesc cu nici un înger.

Hernando: Fenisa. Ea vă adoră.

Lucindo: Ai adus mantaua ? Pune-o pe tine. Din pelerină poți să-ți faci o fustă.

Hernando: Să fiu eu partenera voastră ? Să fiu femeie ? Fac asta, dar mă cam tem. (se îmbracă)

Lucindo: Să începem jocul. (cei doi se apropie de grup)
Frumoasă Stefania, ce ziceți despre briza răcoroasă de aici ?

Hernando: (în falset) Este un mare păcat că am venit fără Mătușica, dar așa face și mai mult decât atât
dacă mi-ați cere asta.

Gerarda: Doristeo, vă rog să-mi aduceți puțină apă. (Doristeo pleacă împreună cu muzicanții)

Gerarda: Oh, domnișoară ! Aș vrea să vă văd și să vă vorbesc puțin.

Hernando: Să mă vedeți și să-mi vorbiți ? Este prea cald aici, Lucindo, să mergem.

Lucindo: Calmați-vă draga mea. Scoateți-vă mantaua, ca domnișoara să vadă cât sunteți
de frumoasă.

Hernando: Nu am chef de așa ceva. Ochii mei sunt în lacrimi. Am auzit că ați fost în vizită
pe la casa Gerardei.

Lucindo: Îmbărbătează-ți inima, porumbița mea. Tu ești cea care primește toată iubirea mea.

Gerarda: Nu-mi pasă dacă tu ești Stefania. Am să o omor !

Lucindo: (către Gerarda) Oprește-te ! (către Hernando) Iar tu, îndepărtează-te ! (iese Hernando)

Gerarda: Cine este femeia aceasta ?

Lucindo: Cea care mă adoră.

Gerarda: Oh, iubiture, tot ce ți-am spus a fost doar prefăcătorie.
Și la fel este tot ceea ce m-ai auzit spunând. Pe tine te iubesc, pe Doristeo îl urăsc. Ia-mă.

Lucindo: Precum animalele, femeile sunt ușor de educat. Stefania este femeia pe care o ador.

Gerarda: Vino cu mine. Vino la mine acasă. În genunchi te implor să vii.

Lucindo: Ei bine, asta o să plătești cu sânge. M-ai făcut furios cu scornelile tale.
(scoate pumnalul - intră Hernando)

Hernando: Ce faceți, domnule ? Lăsați-o în pace.

Lucindo: O să vorbim despre asta mai târziu, Gerarda. (Lucindo și Hernando ies din scenă)

(scena 2 Strada din fața casei lui Fenisa Lucindo și Hernando, Fenisa apare la fereastră)

Fenisa: Oh, domnule... spuneți-mi numele dumneavoastră și am să vă vorbesc.

Lucindo: Sunt Lucindo, dragă doamnă, și vin să vă vorbesc în legătură cu plângerea dumneavoastră.

- Am fost eu vreodată curtezanul dumneavoastră ? V-am scris eu bilețele de iubire ?
- Fenisa: Nu respingeți jocurile mele de iubire. Nu ați fost niciodată aici. Slavă Cerurilor !
A fost greu pentru mine să găsesc o modalitate de a vă arăta sentimentele mele, dar astăzi, iubirea mi-a arătat calea. Tatăl domniei tale a venit să-mi ceară mâna, dar încă de la naștere eu am fost însemnată pentru dumneavoastră.
- Lucindo: Eu nu am crezut niciodată că merit iubirea dumneavoastră.
În acea zi, glorios jubileu, în ziua când v-am văzut pentru prima oară și când m-ați văzut, am simțit cum se naște o nouă dorință. De atunci nu am mai putut să dorm nici o clipă.
- Fenisa: Atunci trebuie că știți ce am visat eu.
- Lucindo: Pot să spun doar atât: Fenisa este o doamnă ÎNDRAGOSTITĂ DAR DISCRETĂ.
- Fenisa: Mama mea mă ține închisă. Am să vă aparțin, oricând vom putea să fim împreună.
- Lucindo: Trebuie să spun, dragă doamnă, că am avut același gând.
- Fenisa: Vom tăia nodul în timp ce el își face planuri. Ne vom căsători înainte ca el să afle asta.
- Lucindo: Vom avea nevoie de tot ajutorul ce îl putem găsi.
- Fenisa: Eu am un plan. Am să-l rog pe tatăl dumneavoastră să vă trimită la mine pentru binecuvântare, ca să puteți intra fără să vă oprească mama.
- Lucindo: Eu v-am oferit sufletul meu de bunăvoie. Cereți-mi orice doriți.
Să-mi dați în schimb, vă rog, ceva vă aparține.
- Fenisa: Ce ziceți, ce îmi dați pentru această fundă ?
- Lucindo: Ce-mi cereți ?
- Fenisa: Inima domniei tale.
- Lucindo: Dar vă aparține deja.
- (Scena 3 În fața casei Gerardei Doristeo și Gerarda)
- Doristeo: Eu sunt bărbat și sunt un bărbat bun. Spune-mi deschis. Îl mai iubiți încă pe Lucindo ?
- Gerarda: Nu, dar noaptea trecută, refuzul lui a fost suficient ca să-mi topească zăpada de pe inimă.
Ați văzut-o pe femeia aceea urâtă de lângă el ? Lucindo a adus-o.
- Doristeo: Asta este tot ceea ce doresc eu să știu. Ca să vezi ce poate face gelozia !
- Gerarda: Gelozia este mai puternică decât iubirea. Poate să învingă orice refuz.
Am căzut în cursă, dar am aflat numele femeii, Stefania, este dintr-o familie bună.
- Doristeo: Cum se numește femeia ? Pe sora a mea o cheamă Stefania.
Ce mă reține oare să îmi apăr onoarea ? Cu siguranță m-a dezonorat deja ...
deci trebuie să-i oblig să se căsătorească.
- Gerarda: Să se căsătorească ! O să mă îngropați cu asta. Mai bine să mă omorâți,
decât să îl căsătoriți cu altcineva.
- Doristeo: Cum altfel putea fi ? Să dispăreți din calea mea !
- Gerarda: Mai bine nu aș fi vorbit.
- (Scena 4 O cameră din casa Belisei Belisa, Căpitanul, Fenisa)
- Fenisa: Vă rog să-mi faceți o favoare. Aduceți-l aici pe fiul dumneavoastră,
fiind mama lui doresc să facem cunoștință.
- Căpitanul: Poate să vină chiar acum, el știe ce am întreprins.
(către servitor) Du-te și cheamă-l pe fiul meu, locotenentul.
(pentru sine) Prezența lui, prin contrast, mă face să par senil.
Nu trebuie să mai pună piciorul aici niciodată, spre a nu isca astfel de sentimente.
- Lucindo: (intrând) M-ați chemat ?
- Căpitanul: Ești prea dichisit și ai venit prea repede. Te-am chemat să o cunoști pe mama ta.
- Lucindo: Mi s-a spus să sărut preafrumoasa mână albă a celei care îmi va fi mamă.
- Căpitanul: Asta este prea curtenitor ! Este destul să spui mâna. Nu am să permit epitețe în casa asta.
(Lucindo rămâne îngenunchat în fața Fenisei, ținând mâna ei)
- Belisa: Nu fiți așa de aspru. Lăsați-l să se prezinte.
- Lucindo: Sărut mâna dăruită cu atâta bogăție. Acum vă rog să mă binecuvândați.

(pune un bilețel în mâna ei)

Fenisa: Dumnezeu să te binecuvânteze și să te umple de bucurie.
Dumnezeu să-ți găsească soția pe care ți-o dorești.
Dumnezeu să te facă întru-atât te obedient încât să nu ieși niciodată din cuvântul meu
și să nu-mi refuzi nici o dorință.

(către mama ei) Te rog mamă, poți să-l ții ocupat pe Căpitan timp de un minut ?

(deoparte, citește biletul) "Tatăl meu mă trimite în Portugalia. Vedeți dacă puteți face ceva,
sau sunt deja ca și mort. Dumnezeu să vă aibă în pază și să vă facă soția mea."

(cu voce tare, pentru toți) Oh, simt că leșin ! Ajutor ! (Lucindo o prinde în brațe)

Lucindo: Mama mea s-a împiedecat, o ajut doar să se pună pe picioare.

Căpitanul: Ieși afară din casă, imediat ! Șterge-o de aici ! (Lucindo iese)

Fenisa: Îmi pare rău.

Căpitanul: Boul ăsta nătâng v-a dezzechilibrat. Vă promit că nu va mai pune piciorul în casa asta.

Belisa: Ce puțină inimă aveți pentru fiul vostru ! Eu credeam că este un tânăr cumsecade.

(Fenisa o trage de o parte pe mama ei)

Fenisa: Lucindo mi-a dat un bilețel. Spune că vrea să vă căsătoriți. Cu tine.

Belisa: Cu mine ? Ce vrei să spui ?

Fenisa: Îi place chipul tău, seriozitatea și înțelepciunea. Dacă vă căsătoriți, averea va rămâne
în familie, și copiii voștri vor fi la fel de bogați. El te roagă să nu-i permiți tatălui lui
să-l trimită în Portugalia. Este sigur că va fi ucis acolo.

Belisa: În Portugalia ! Niciodată. Tu știi prea bine că sunt încă tânără.

O să-mi fie mai bine cu un bărbat al meu. Ce drăguț ! Ce galant !

Tu să-l faci pe Lucindo să vină să-mi vorbească diseară, dar în secret de data asta. (iese)

Căpitanul: Un adevărat miracol s-a întâmplat. Am fost lăsați singuri. Te rog, lasă-mă să te țin de mână.

Fenisa: Sunteți prea presumptiv pentru un simplu logodnic. Nu înainte să depunem jurământul
de față cu mai mulți martori.

Căpitanul: Trei dintre ei sunt chiar acum de față: Gelozia, Iubirea și Dorința sunt aici.

Fenisa: Noaptea trecută, am auzit un zgomot la fereastră și am găsit un bilețel !

Căpitanul: Asta-i bună, lucrurile merg prea departe. Trebuie să plec să-l găsesc chiar acum !

(Scena 5 In stradă Hernando, Lucindo)

Hernando: S-au întâmplat toate astea cu adevărat ?

Lucindo: De-ai fi văzut măcar !

Hernando: Se apropie tatăl dumneavoastră. (intră Căpitanul)

Căpitanul: Ar trebui să te spânzuri înainte să dai ochii cu mine !

Nu ți-am spus că Fenisa este viitoarea mea soție ?

Lucindo: Nu mi-ați spus să-i sărut mâna și să o salut ca pe o mamă ?

Doamne Dumnezeule ! Ce am făcut oare ca să vă ofensez ?

Căpitanul: Fenisa mi-a spus că ieri ai fost la fereastra ei și i-ai lăsat un bilețel.

Lucindo: I-ați cerut oare să vă arate bilețelul, ca să verificați dacă este scrisul meu ?

Căpitanul: Imaginează-ți ce nenorocire are fi dacă nu este scrisul tău.

Nu aș vrea ca mariajul meu să fie subiect de bârfă în tot Madridul.

(intră Doristean cu Finardo)

Doristean: (către Lucindo) Doresc să schimb o vorbă cu domnia ta (Lucindo se retrage cu Doristean)

Căpitanul: Hernando, ce vor aștia ? Este posibil să fi pierdut bani la cărți ?

Hernando: Sunt prieteni. Exact asta suspectez și eu.

Căpitanul: Nimic bun nu vine de la astfel de datorii.

(deoparte, la ceva distanță)

Lucindo: Dacă doriți să vă plângeți pentru Gerarda, de azi încolo vă aparține întru-totul.

Doristean: Nu este asta totul. Ați văzut cum dragostea mea o învinge pe a domniei voastre,
și v-ați gândit să vă răzbunați atacând-o pe sora mea, iar ea nefiind prea deșteaptă

și cumva tânără încă, v-a făcut jocul.

Lucindo: Nu o cunosc pe sora dumneavoastră și nici măcar nu știu unde locuiți.

Finardo: Dumnezeu v-a făcut o farsă !

Doristeo: Păcăleală. A fost chiar sora mea, Stefania, văduva unui soldat ucis în Noua Spanie.

Lucindo: Femeia pe care ați văzut-o, domnule, are alt nume. Cu ea doresc să mă căsătoresc. Am botezat-o cu primul nume care mi-a trecut prin minte.

Doristeo: Asta este foarte bine, dar aș fi mai mulțumit dacă aș cunoaște numele ei adevărat.

Lucindo: Ne vom căsători curând. Numele ei este Fenisa și o iubesc, iar ea simte la fel cu mine.

Doristeo: Rigorile onoarei m-au forțat să vă pun aceste întrebări.

Vă doresc numai bine, și felicitări. (Lucindo iese din scenă)

Căpitanul: Numai o clipă, domnilor, am impresia că voi sunteți în căutarea unui duel.

Finardo: Am fi bucuroși să vă facem pe plac, domnule, dar suntem cei mai buni prieteni.

El nu o urmărește pe cea care credeam noi, el o curtează pe o doamnă numită Fenisa.

Căpitanul: Fenisa ? Ce vorbiți voi ?

Finardo: A spus că se iubesc unul pe altul și că urmează să se căsătorească.

Căpitanul: Acea doamnă urmează să fie soția mea, nu a lui.

Doristeo: Lașul, ne-a mințit ! Pe Stefania o urmărește el de fapt. Ofițer și atât de laș ! (iese)

Căpitanul: Trădătorul se ține după soția mea ! Chiar acum să-i împachetezi toate lucrurile !

Pleacă în Portugalia chiar în noaptea asta.

Hernando: Nu s-ar putea să rămână până la nuntă ?

Căpitanul: Vreau să-și servească regele. Nu se va mai întoarce la Madrid, cât timp trăiesc eu.

ACTUL 3 (Scena 1 Strada de lângă casa Belisei Lucindo și Hernando)

Lucindo: Tatăl meu le-a spus că Fenisa va fi soția lui ? Prostul va crede acum că sunt condamtabil.

Hernando: De ce aș spune o minciună ? Nu am fost eu Stefania ?

Tatăl vostru este atât de gelos încât este complet orb, iar ei vor veni după dumneavoastră.

Sunteți gata să pornim spre Portugalia ?

Lucindo: Dar Fenisa mi-a scris într-un bilețel că mama ei Belisa poate să ne ajute.

Eu trebuie să mă prefac doar că o iubesc pe mama ei și să o cer în căsătorie.

Hernando: Pe cea bătrână ? Asta este caraghios. Femeia este discretă ! Deci o să vorbiți cu ea.

Lucindo: Vei merge tu în locul meu. Tu vei vorbi cu Belisa, iar eu cu Fenisa.

Hernando: Hainele mele sunt niște zdrențe. Dați-mi pelerina dumneavoastră. E brodată cu aur.

Lucindo: Ți-aș da și o comoară. Pofim și pălăria mea.

Hernando: Iar dumneavoastră puteți să vă bucurați de pelerina și pălăria mea.

(Fenisa și Belisa apar în balcon)

Belisa: Vreau ca Lucindo să-mi vorbească nestingherit, așa că lasă-ne singuri.

Fenisa: Aș vrea să vorbesc cu Hernando, să-i dau un mesaj pentru Căpitan. (Fenisa iese)

Belisa: Lucindo, dragul meu ?

Hernando: Doamnă, iubirea ce mi-ați arătat m-a ridicat deasupra umilei mele condiții.

Belisa: Trebuie să admit că nu mi se pare corect, dar dacă mă iubiți așa cum spuneți, am să mărturisesc că sunt atrasă de tinerețea dumneavoastră.

(deoparte, în stradă)

Fenisa: Lucindo, veniți mai aproape, să-l lăsăm pe Hernando să o întrețină pe naiva mea mamă.

Hernando: Desigur că ador gravitatea și seriozitatea dumneavoastră ...

Această mantie în ale cărei falduri Cupidon a consimțit să stea cuminte ...

Lucindo: Ce se va alege din iubirea noastră, draga mea, dacă tata va reuși să ne despartă ?

Fenisa: Nu vă faceți griji. Naiva și înfumurata mea mamă va ști ce să facă. Va găsi ea o cale.

Lucindo: Trebuie să plec la luptă și să mor. Discreția dumneavoastră nu mă va putea reînvia.

Fenisa: Dar eu vă aparțin, eu sunt născută pentru dumneavoastră. Vom găsi noi o cale.

Lucindo: Am eu ceea ce trebuie. Să vă împachetați doar haine și bijuterii pentru la noapte.

Belisa: Deci el a decis să vă trimită în străinătate ?

Hernando: În Portugalia. Este atât de gelos încât ar vrea să mă înghită cu pene cu tot.

Belisa: Dar tu o iubești, dragul meu ?

Hernando: Pe Fenisa ? Vai de sufletul meu ! Să dea Dumnezeu să mă înghită pământul ! Este oare pe aici ceva de mâncare ? Sunt mort de foame.

Belisa: Măine dimineață am să-ți pregătesc ceva bun, ce ai vrea să-ți gătesc ?

Hernando: Nimic nu este la fel de bun ca niște drob cu pătrunjel.

Belisa: Al meu este cel mai curat și cel mai gustos. Dar cine este acolo ?

Hernando: E servitorul meu, vorbește cu Fenisa.

Belisa: Ce zdrențaros ! La revedere, dragul meu. (Belisa iese)

Fenisa: Atunci pentru la noapte. Ai fost grozav ! Ai ținut-o ocupată. (iese Fenisa)

Lucindo: Ce anume i-ai cerut ?

Hernando: Un drob de miel. Domnia ta ai cărnața, eu mă mulțumesc cu drobul.

(Scena 2 În casa Gerardei Doristeo, Gerarda)

Doristeo: El mi-a spus ca a inventat-o pe Stefania la întâmplare, dar tatăl lui mi-a spus că Fenisa va fi soția lui.

Gerarda: Căpitanul poate că s-a gândit că o dorești pe Fenisa pentru dumneata ? Crezând că este motiv pentru un duel, ți-a spus că urmează să fie soția lui.

Doristeo: Aveți dreptate. Dar am nevoie de dovezi.

Gerarda: Să mergem împreună la casa ei. Eu am să năvălesc în casă ca și când aș fi urmărită. Dumneata mă urmezi și scoți pumnalul ... Vor încerca să liniștească lucrurile.

Doristeo: Să mergem.

(Scena 3 O cameră din casa Belisei Căpitanul, Fenisa, Belisa)

Căpitanul: Dacă aș fi știut că vă iubește, aș fi încercat să aranjez căsătoria voastră. Dacă fiul meu se căsătorește cu mama soției mele, după cum spuneți că dorește, atunci el îmi va fi tată vitreg, respectiv tată și fiu vitreg pentru fiica dumneavoastră. Lumea va prețui un asemenea schimb fericit de vârste și plăceri.

Belisa: Sunt într-adevăr supărată că l-ați expedit de acasă. Vă rog să-l aduceți înapoi.

Căpitanul: Vă dau cuvântul meu. Doi bărbați îl urmăresc și este sânge în privirea lor. O fată, pe nume Stefania, l-a orbit într-atât încât el nici nu-i vede.

Belisa: Iubește o altă femeie ?

Căpitanul: Eu așa am auzit. Trebuie să fie o minciună. Vă rog să mă scuzați. Am să-l chem. (iese)

Fenisa: Nu ar trebui să credem ce spune bătrânul, este atât de gelos pe mine.

(Gerarda intră urmărită de Doristeo cu pumnalul în mână)

Gerarda: Ajutați-mă ! Doamnelor, vă rog să mă ajutați !

Fenisa: De ce o urmăriți ? Vă rog să vă calmați, domnule !

Doristeo: Trebuie să-mi spăl onoarea, măcar parțial, demult trebuia să i-l înfig în inimă.

Belisa: Nu puteți să rămâneți aici și să fiți bărbat. Veniți vă rog în camera mea, să vorbim. Această doamnă va rămâne aici cu fiica mea. Cum se numește ?

Doristeo: O cheamă Stefania. (Belisa și Doristeo ies din scenă)

Fenisa: Nu vă fie frică. Spuneți-mi ce nu este bine.

Gerarda: Încă mai tremur, dragă doamnă. Părinții m-au căsătorit cu acest om, împotriva dorinței mele. Viața mea era atât de rea încât eram în prag de sinucidere.

Fenisa: Nimic nu poate fi atât de rău. O femeie creștină nu poate nici măcar să se gândească la așa ceva, decât dacă este nebună.

Gerarda: Nu știți cum este să ai un inamic la masă, o fantomă noaptea în pat. Dar m-a plăcut un soldat tânăr și dragostea mea pentru el m-a răsplătit, atât prin vorbe cât și prin fapte. Soțul meu a aflat, iar când i-a văzut spada, Lucindo s-a răzgândit. Acum am auzit că se însoară cu o oarecare Fenisa, o fată frumoasă, bogată și discretă. Știți cumva care este casa ei, sau unde locuiește ?

Fenisa: Eu sunt Fenisa. Am fost păcălită și l-am iubit. Ingratul ! Dar am aflat la timp.

Am să mă mărit cu Căpitanul, nu cu fiul. Puteți să-l țineți pentru dumneavoastră.

Gerarda: Este cel mai mișel dintre bărbați ! Dacă sunteți înțeleaptă, nici nu o să-i mai vorbiți. Dar să fiți discretă. Pot eu oare să părăsesc acum această casă, să merg la sora mea ?

Fenisa: Mai treceți pe aici, să mai vorbim. (Gerarda iese)
(rămasă singură) Vremea se schimbă pe neașteptate și visele glorioase se transformă în suspine.
(intră Lucido)

Lucindo: Fenisa, veniți repede la caleașcă. Aceasta este cea mai fericită zi din viața mea, vreau să deveniți Prosepina iar eu să joc rolul lui Pluto. De ce mai ezitați.

Fenisa: Glumiți poate ? Cu cine vorbiți dumneavoastră ?

Lucindo: Acum este timpul să fugim, așa cum ne-am înțeles noaptea trecută !

Fenisa: Spuneți-mi cine la ce s-a angajat .
Dumneavoastră urma să vă însurați cu mama fiindcă eu voi fi soția tatălui vostru.

Lucindo: Dar acesta nu era decât un pretext !

Fenisa: Nici vorbă de așa ceva. Există martori pentru cererea în căsătorie.

Lucindo: Trebuie că sunteți un diavol deghizat.

Fenisa: Acum sunt soția tatălui dumneavoastră. Iar dacă mama mea nu vă satisface, să nu uitați că este mai doamnă decât amanta dumneavoastră, Stefania.

Lucindo: Cineva v-a înșelat cu acest nume prostesc, Hernando, servitorul meu a fost Stefania. L-am scos în Prado pentru a juca acest rol. Să mă trăznească Cerul dacă am fost cu vreo fată pe nume Stefania.

Fenisa: Vă cunosc eu, Lucindo. De acum într-o oră o să-mi fiți tată vitreg.

Lucindo: V-ați pierdut mințile ?

Fenisa: Nu mai mult decât dumneavoastră.

Lucindo: Dar nu vedeți că vă iubesc ? Pentru numele lui Dumnezeu, sper că o să regretați, viața mea vă aparține, faceți ce doriți cu ea, pentru a putea suferi fiindcă am păcătuit prin dragostea ce vă port. Plec în Portugalia, unde am să-mi recapăt libertatea. (iese)
(intră Hernando)

Hernando: Nu a venit Lucindo după dumneavoastră, așa cum a spus ?

Fenisa: El are o amantă măritată și asta nu-mi convine. Cine este Stefania ?

Hernando: Eu am fost acea doamnă, dar numai pentru o zi, și deghizat.
Eu știu că nu dorește să vadă pe nimeni altcineva decât pe dumneavoastră, Fenisa.
A iubit o fată, înainte să vă întâlnească, și de atunci ea îl urmărește ca un câine cerșetor.

Fenisa: Sunt sigură că m-a înșelat cineva. Dispari de aici. (Hernando iese)
(Căpitanul intră)

Fenisa: Unde este Lucindo ? Mama dorește să officieze căsătoria chiar acum.

Căpitanul: Bine ! Să nu mai pierdem nici o clipă.

Fenisa: Astăzi am aflat că la fereastra mea a fost un prieten al lui Lucindo. Vă rog să-i cereți lui Lucindo să-mi păzească ușa la noapte împreună cu Hernando. Pe dumneavoastră am să vă aștept în camera mea. Să vă puneți hainele cele mai bune și să vă tundeți barba.

Căpitanul: Oricine ar avea o șansă la o asemenea glorie s-ar pregăti cum se cuvine.
(Scena 4 O stradă din fața casei lui Belisa Doristeo și Finardo)

Doristeo: Gerarda a plănit totul foarte bine, dar când am văzut-o pe Fenisa, am fost orbit, am mers cu mama ei în camera alăturată și i-am cerut mâna Fenisei.

Finardo: Dar este ea dintr-o familie bună ?

Doristeo: Mai bună decât orice femeie de pe aici, iar mama ei este o adevărată sfântă.

Finardo: Dar bani au ?

Doristeo: Zestrea în virtute este mai bună decât orice zestre.
(Lucindo și Hernando, ajutați de o scară, sar peste zid în grădina Belisei)

Doristeo: Ce fel de casă este asta ?
Ai spune că este un fort, iar acum este atacat de inamici.

(intră Gerarda deghizată în haine bărbătești)

Doristeo: Cine sunteți ?

Gerarda: Eu sunt, Lucindo. Prostuțule !

Doristeo: Gerarda, draga mea !

Finardo: Domniile voastre, doresc același lucru. Amândoi îl doriți pe Lucindo, și ați venit să o vedeți pe Fenisa. Vom striga că este un incendiu în casa lor.

Doristeo: Și nu fără motiv.

Finardo, Doristeo, Gerarda: Foc ! Foc ! Foc !

Belisa: (din fundal) Ajutor, săriți ! Fenisa, repede ! Este un incendiu !

(intră Căpitanul, Belisa, Lucindo, Fenisa, Hernando)

Hernando: Spuneți-mi domnule, unde este focul ?

Gerarda: Evident că între voi, dar nimeni nu-l vede fiindcă dragostea este oarbă/
Vă rog să-mi spuneți ce caută acești bărbați în casa unei femei onorabile ?

Belisa: Acesta este soțul meu.

Căpitanul: Am fost făcut soțul unei femei care nu-mi este pe plac.

Fenisa: Eu m-am măritat cu Lucindo.

Lucindo: O ador pe Fenisa, iar ea mă iubește. Toți cei de față, chiar dacă îmi sunt inamici, să ne fie judecători. Nu este mai bine pentru el să se însoare cu această doamnă onorabilă, mama soției mele ? Ea este egala lui ca vârstă și valoare.
Iertați-mă Gerarda, vă rog să-mi spuneți ce credeți.

Gerarda: Aveți dreptate, tatăl domniei voastre se potrivește cu Belisa.
Sper ca împreună cu doamna voastră să vă bucurați de mulți ani împreună. Amin.

Lucindo: Soț și soție.

Fenisa: Asta spun și eu.

Căpitanul: Iar dumneavoastră puteți să-mi dați mâna.

Belisa: Bineînțeles că da. Onoarea este de partea mea.

Lucindo: Eu vă implor să credeți, dacă această farsă vi se pare dulce,
Fenisa este cea dorită, în dragoste discreția mult aduce.

EPILOG: Atunci când Cupidon lansează săgeți asupra unor bărbați sănătoși și bogați, apar imediat și necazurile. Pentru a face situația și mai grea, întregul oraș pândește cu atenție asemenea evenimente. Și pentru că onoarea trebuie apărută cu orice preț, fiecare pas necesită maximum de atenție, ca și când ai pași pe ouă. Premiul cel mare este un boboc de fată, păzită de o mamă care încă se ține bine. Vânătorii sunt un tânăr locotenent și tatăl său, ambii nerăbdători să își găsească o pereche. Cine păcălește pe cine în jocurile dragostei ? Asta rămâne pentru voi ca să decideți. Ce este sigur este că întreg complotul se termină cu două căsătorii fericite.

TITLUL: VIAȚA ESTE UN VIS (La vide es sueno, Life is a dream)

AUTORUL: PEDRO CALDERON DE LA BARCA (17 Ianuarie 1600 - 25 Mai 1681)

Născut la Madrid, tatăl său, Diego Calderon, a fost un hidalgo (nobil fără titlu), secretar la Trezoreriei pentru regii Filip al II-lea și Filip al III-lea, iar mama sa, Ana Gonzales, era descendenta unor nobili din Flandra. Pedro a fost cel de al treilea copil, dintre cei șase copii ai familiei. Și-a completat educația la Colegiul Iezuit Imperial din Madrid, apoi a studiat dreptul la Universitatea din Salamanca. După ce a câștigat mai multe competiții poetice, a scris mai mult de 70 de lucrări dramatice, pentru teatre comerciale. Între anii 1625 și 1635, a satisfăcut serviciul militar, iar în anul 1637 a fost ridicat de Regele Filip al IV-lea la rang de cavaler al Ordinului Santiago. În anul 1647 s-a retras din armată, iar în anul 1650 s-a alăturat ordinului călugăresc al Sfântului Francisc, pentru a deveni preot la Biserica San Salvador din Madrid. În anul 1662, două dintre piesele sale au făcut subiectul unei anchete a Inchiziției, și au rămas excomunicate până în anul 1671. După anul 1663 a fost numit capelan onorific al Regelui Filip IV și al succesorului său. Lucrări dramatice majore: Amor, honor y poder (Dragoste, Onoare și Putere 1623), El sitio de Breda (Asediul de la Breda, 1625), La dama duende (Doamna Fantomă, 1629), Casa con dos puertas (Casa cu două porți, 1629), La vida es sueño (Viața este un vis, 1629-35), El mayor encanto, amor (Iubirea, cea mai mare bucurie, 1635), Los tres mayores prodigios (Cele trei mari minuni, 1636), La devocion de la Cruz (Devotamentul față de Cruce, 1637), El magico prodigioso (Magicianul risipitor, 1637), A secreto agravio, secreta venganza (Insultă secretă, răzbunare secretă, 1637), El medico de su honra (Medic pentru onoarea proprie, 1637), El pintor de su deshonor (Pictorul dezonoarei proprii, 1640), El alcalde de Zalamea (Primarul din Zalamea, 1651), La hija del aire (Fiica Aerului, 1653), Eco y Narciso (Eco și Narcis, 1661), La estatua de Prometeo (Statuia lui Prometeu), El prodigo de Alemania (The Prodigy of Germani), La cena del rey Baltazar (Banchetul Regelui Balthazar), El gran teatro del mundo (Teatrul cel Mare al Lumii), El gran mercado del mundo (Lumea este un mare târg).

ISTORIC: Premiera piesei a avut loc în anul 1635, apoi a fost publicată pentru prima dată în anul 1636, în două ediții diferite, prima la Madrid și a doua la Zaragoza. Piesa se concentrează asupra unui Prinț fictiv, încarcerat de tatăl său, ca urmare a unei profeții cum că ar aduce dezastrul țării sale. Conflictul dintre libertate și soartă inspiră la o dezbateră filozofică în legătură cu misterul vieții. Dat fiind că puterea unui rege este dată de voința lui Dumnezeu, regele apelează la dreptul său divin, împotriva celor care pretind că puterea politică rezultă din voința poporului, și că poporul are dreptul să-și ucidă regii despotici. Inclusă pe lista primelor 40 dintre cele mai mari opere dramatice din lume, această piesă a văzut numeroase adaptări pentru scenă, film sau producții pur literare. Primul spectacol în afara granițelor a fost o adaptare în limba Daneză, intitulată "Het Leven is maer Droom", pusă în scenă la Brusseles în anul 1647, și apoi publicată de Jan Mommaert. În limba Engleză au fost compuse două opere cu aceeași subiect, prin compozitorii Jonathan Dove (Birmingham Opera 2012) și Lewis Spratlan (Santa Fe Opera, 2010). Există cel puțin douăzeci de versiuni în limba Engleză, aparținând traducătorilor: Cowan Malcom (1830), Trench Richard (1856), Mac-Carthy Denis (1873), Colfor William (1958), Campbell Roy (1959), Elisabeth and Edward Huberman (1962), Alpern Hymen (1963), Raine Kathleen (1968), Honig Edwin (1970), Mitchell Adrian and John Barton (1990), Edwards Gwynne (1991), Clifford John (1998), Kidd Michael (2004), Racz Gregory (2006), Edward

Fitzgerald (2006), Davis Rick (2008), Cruz Nilo (2009). În România un spectacol recent a fost pus în scenă la Teatrul Odeon (2011), apoi la Teatrul Național Timișoara (2012). O traducere în limba Română aparține traducătorului Sorin Mărculescu, publicată de editurile Thalia și Humanitas.

ROLURI: Basilio (Regele Poloniei), Sigismund (fiul său), Astolfo (nepotul regelui), Estrella (nepoata regelui), Clotaldo (general în serviciul regelui), Rosaura (o doamnă Moscovită), Fife (însoțitorul ei).

SUBIECT: O regină moare în timp ce dă naștere unicului copil, un băiat. Oripilat, Regele crede că este un mesaj venit din ceruri, că acest copil va aduce dezastrul său și al regatului. Ca rezultat, copilul este crescut într-un "turn de fildeș", fără și știe nimic despre originea sa regală. Înainte de a ceda coroana uneia dintre rudele apropiate, regele decide să provoace Soarta, să-i ofere băiatului o șansă la coroană. Pus în fața adevărului, prințul nu este capabil să facă față situației, și este întemnițat din nou. Dar soldații săi, și un mesager providențial venit de peste hotare, vin să-l salveze, pentru a-și câștiga coroana prin puterea sabiei. Învins, regele este însă fericit, Soarta i-a învins voința iar fiul său i-a câștigat coroana.

MOMENTE BUNE: (Gutenberg Ebook traducător în Engleză Edward Fitzgerald 2006)

ACTUL 1 (Scena 1 O trecătoare stâncoasă pe timp de furtună la apus de soare, în fundal un turn, Rosaura în haine bărbătești, Fife)

Rosaura: Ah, bunul meu Fife, al cărui fluier fericit îmi e loial,
La bine și la rău, nu-mi cântă niciodată fals,
Ce faci, te-ai întristat și tu acum ?

Fife: Da, doamnă ... domnule ... eu aș dori,
Când cânt cu dumneavoastră aventuri
Din alte timpuri, mai bogate în rimă,
Să nu uitați de acest prea credincios scutier
Ce vă însoțește acum Don-chicoting.

Rosaura: Ei bine, bun prieten, un mare filozof a spus
Că nenorocul trebuie să-l întâlnești
Doar pentru a putea apoi să plângi.
Poetul denuște asta, luxul de a jeli.

Fife: De-aș fi avut stăpân un astfel de poet sau filozof
Aș fi probat această teorie chiar pe pielea lui.
Oh, rimele am să mi le înghit, deoarece se pare
Ca asta este tot ce vom servi la cină.

Rosaura: Proviiziile noastre s-au sfârșit ?

Fife: Da, bruta a luat cu el întreaga noastră agoniseală.
Îmbrăcămintă, cabaline, totul.

Rosaura: Acum și soarele, singurul nostru ghid și prieten
Stă să coboare de pe scena pământescă.
Aceasta este poarta de intrare spre Polonia,
Ce tristă întâmpinare oferă acestor oaspeți,
Dar voi muri mai bine, în acest deșert stâncos,
Decât la Moscova să viețuiesc nerăzbunată.

Fife: Ce suflet pot avea o parte din femei ... vreau să spun o parte din bărbați.

Rosaura: Tu știi că te iubesc, iar tu, la rândul tău, tu mă iubești și tu,
De ce nu vrei să te întorci pe drumul ce-am venit,
Să te întorci la draga noastră casă ?

Fife: Să vă las singură în acest loc ... doamnă ... domnule ! Adică Domnul meu.
Între sălbatici .. în această țară stranie.

Rosaura: Oh nu, o mie de motive am să te vreau lângă mine.

Nu ne vom despărți decât atunci când tu o să îmi dai semnalul.

Fife: Facem târgul.

Rosaura: Polonia e bogată în bărbați și bunuri, dar are prea puțin pământ pustiu
Nu putem fi prea departe de omenire, sau de o așezare omenească.
Privește acolo este o lampă ! Și iată mâna care o conduce.
Acum coboară lampa lângă el.

(Sigismund intră în scenă, ieșind din turn cu o torță)

Sigismund: O altă zi se pregătește să închidă ușa
Pentru ca altă zi nefericită să o deschidă iar
Una și mai nefericită poate decât precedentă.

Rosaura: Ce fel de mister mai este și acesta ?

Fife: Este nebun, Acesta este tot misterul. De asta este înlănțuit.

Sigismund: La orizont se înalță rugăciuni gemute,
Din Ceruri sângele se scurge în scenă,
Pentru a transcende creaturi, ce zilnic,
Își urlă nebunia cu furie inutilă !

Rosaura: Și care doar cu puțin în urmă, Cerurile le-am tachinat
Pentru furia norilor ce-au abătut pe capul meu.
Sărmanul suflet, bietul suflet !

Fife: Vorbiți în șoaptă ... o să vă audă.

Sigismund: Cine este acolo ! Clotaldo ? Spune cine ești ?

Rosaura: Sunt un străin sosit de dincolo de munte,
Ce drumul a pierdut, și a văzut ceva ce seamănă a așezare omenească.

Sigismund: De dincolo de munte deci ! De dincolo de munte !
Ce ar fi dacă și lumea de apoi, atât de laudată,
Ar fi doar dincolo de munte,
Iar înainte de a muri, eu nu am s-o văd niciodată.
Ești cumva unul dintre îngeri ?

Rosaura: Vai mie ! Nu sunt nici un înger !

Dar cine sunt cei ce vă chinuiesc, și mai ales de ce ?

Sigismund: Asta pe ei să-i întrebați, eu îi întreb, și îi tot întreb în van mereu.
Ascultă, trompeta rondului se aude în apropiere.
Repede ! După stânci ! Pe mâine ...dacă va fi o zi de mâine.

Rosaura: Poftim, luați spada mea !

(Rosaura și Fife se ascund după stânci, intro Clotaldo cu soldați și torțe)

Clotaldo: Aș vrea ca ziua aceasta întunecată să fie pentru Sigismund și cea din urmă.
Ce înseamnă asta ! O sabie ! Cel care a fost de gardă
Cu capul va plăti această faptă.

Sabia trebuie să aibă un stăpân. Să fie adus la mine, imediat.

(Soldații îi aduc pe Rosaura și pe Fife)

Clotaldo: Cine sunteți voi, de îndrăzniți în ciuda proclamației să fiți găsiți în acest loc ?

Rosaura: Noi suntem doi străini, iar țara voastră și proclamațiile ei ne sunt total necunoscute.

Clotaldo: Străini ? Dar din ce țară ? Și încotro porniți ?

Rosaura: Noi suntem Moscoviți. Aici venim ... dacă aceasta e Polonia. Spre capitală mergem.

Clotaldo: Afacerile voastre nu pot fi cu acest bărbat. De ce această sabie ?

Rosaura: I-am aruncat-o pentru a se răzbuna pe cei ce-l umilesc în felul acesta.

Clotaldo: Decizia voastră cere judecată. Trebuie să vă iau ca prizonieri, iar sabia este confiscată.
Dar cum ați ajuns în posesia ei ?

Rosaura: E de la tatăl meu, cel care s-a născut în țara aceasta, în Polonia.
Eu i-am promis să i-o înapoiez, de voi avea din nou ocazia.

- Clotaldo: Oh, schimbătoare soartă, această sabie a aparținut celui ce viața mi-a salvat, Rănit, m-a dus la el acasă, și ca pe un frate m-a îngrijit, până m-am vindecat, Și-acum, această sabie stă din nou în mâna mea, prin fiul său, se pare. Aceasta cere să vă iau în paza mea, nu doar viața dar și soarta voastră. Promit că voi obține de la Curte iertarea pentru această frauduloasă incursiune.
- Rosaura: Primesc oferta dumneavoastră. Ajung în felul ăsta exact acolo unde am dorit.
- (Scena 2 Palatul din Varșovia Astolfo cu alaiul lui, Prințesa Estrella cu suita ei, de partea opusă)
- Astolfo: Regală verișoară, întreaga frumusețe ce-a fost închisă într-un mugur A înflorit deplin acum, cu tot parfumul. Ei bine, în sfârșit ne întâlnim din nou, și poate ...
- Estrella: Ajunge, Domnul meu, să lăsăm faptele să vă măsoare vorba.
- Astolfo: Într-adevăr, într-adevăr, vă apărați de mine dragă verișoară.
- Estrella: Ce poate să însemne, decât că apăr ceea ce doriți să-mi luați cu forța.
- Astolfo: Nu va fi nici o luptă, nici măcar în vorbe, Cu o frumoasă domnișoară, ce-mi este și rudă de sânge, Dar până când sosește regele, binevoiți a mă asculta.
- Estrella: Cum doriți, domnule.
- Astolfo: Regescul nostru ancestor, Regele Alfonso, a lăsat în urmă trei copii, Un fiu, Basilio, cel ce poartă acum coroana, de-ar fi să fie a lui pe veci ! Și două fete, Clorilena mama dumneavoastră, și Recisunda, mama mea. Preabunul rege, fiind mai preocupat de stele decât de ochii doamnelor, nu are urmaș, Ceea ce înseamnă că singura speranță a Poloniei sunteți dumneavoastră, Fiica celei mai vârstnice dintre surori, sau eu, născut de cea mai tânără, Dar cu prerogative naturale, eu fiind bărbat.
- (trompete intră Regele Basilio urmat de consilierii săi)
- Toți: Regele ! Trăiască Regele, Dumnezeu să-l apere !
- Estrella: (îngenunchind) Oh, Majestatea Voastră !
- Astolfo: (îngenunchind) Domnul să vă aibă în pază, Majestate !
- Regele: Să vă ridicați voi amândoi. Veniți să vă îmbrățișez, Astolfo și Estrella. În cartea Cerului e scris destinul fiecărui om. Prea bine știți că Doamna mea, regină, dând naștere s-a stins, Visând un șarpe nemilos ce măruntaiele i-a sfâșiat. Și în această disoluție paroxistică, mi s-a născut un fiu. În horoscopul său eu am citit atunci, Ce monstru uriaș ascunde natura acestei nașteri, Și pentru a salva regatul de soarta mamei sale, Am dat de știre tuturor că fiul a murit și el, ca mama sa. Dar în secret, la miez de noapte, l-am dus și l-am adăpostit în turnul singuratic Sub cea mai strictă anateme pentru morți. L-am văduvit de dreptul său, iar țării i-am răpit un suveran de drept. Acum v-am convocat pe toți aici, vasalii mei, voi cei mai dragi urmași ai mei, Să-l aclamați pe Sigismund, prinț al Poloniei, iar mie să-mi fie iertat Că am citit greșit mesajul scris în stele. Aș vrea ca voi, urmașii mei de sânge, să împlețiți puterea voastră Într-un odgon puternic și cinstit, Ce pentru totdeauna va întrerupe cearta și dezbinarea dintre frați.
- Astolfo: Să vină Sigismund, și dacă ochiul vigilant al vostru îl vede demn de asta, Noi îl vom aclama cu titlul de moștenitor de drept.
- Estrella: Îmi cer iertare, domnule, dacă îndrăznesc să întreb un rege atât de înțelept, De ce, un Prinț cu somnul tulburat de vise, este adus acum să lupte pentru soarta sa ?

Regele: Prea bună este întrebarea ! Îl chem ca să îmi spulber îndoiala, nu vedeți ?
De va fi calm și hotărât, se va sfârși cu totul bine pentru dânsul,
Dar de va fi necontrolat, sălbăticit și pasional
Va fi înlănțuit din nou, închis în turnul său pustiu.

ACTUL 2 (Scena 1 Sala Tronului din Palat Muzică în fundal Regele, Clotaldo, domni din suită)

Regele: Poțiunea și-a încetat efectul la timpul potrivit ?

Un Domn: La ora potrivită, dar o ușoară ceață încă îi tulbură simțurile.
Cum a fost ordinul, a primit totul, cu excepția sabiei, cu titlul de Prinț a fost onorat.

Regele: Și cum a suportat asta ?

Un Domn: Nu aş spune chiar ca un om care visează, cât ca un om care nu se îndoiește că visează.

Regele: Dar fără nici o violență ?

Un Domn: Cel mult, cu nerăbdare aş spune.

Regele: Oh Clotaldo, Cred că am să cedez coroana Poloniei, chiar înainte de apusul soarelui !

Clotaldo: Fiecare trebuie să își joace rolul cu bărbăție, restul să îl lăsăm pe seama Cerului.

Regele: Clotaldo, după ce s-a obișnuit cât de cât să i se spună Prinț, acostează-l,
Și prin cuvinte liniștite arată-i tot ce este nou. (ies toți, intră Sigismund, singur)

Sigismund: Trecând pe lângă oglinda din perete, o umbră însângerată a unui om la mine s-a holbat,
Iar când am revenit, a revenit și ea și s-a holbat din nou la mine, față în față.
De nu cumva este o falsă plăsmuire a minții mele, e chiar înfățișarea mea cea exterioară.
A mea ! Același Sigismund, care azi noapte a dormit în piei de lup, direct pe pământ,
În pat de aur s-a trezit azi dimineață, servit cu vinul zeilor din cupa cea de aur.
Și aclamat Prinț al Poloniei ! Trăiască Prințul Sigismund, spun ei ! Trăiască Prințul nostru !

(se așează pe tron, intră Chamberlain și domnii din suită)

Chamberlain: Sunt încântat, având instinct de suveran, Măria Ta s-a așezat pe scaunul ce-i este destinat.
Așa cum trebuie să facă cel ce va domni din el, imediat ce Cerul îl va chema la el.

Sigismund: Pe cine ?

Chamberlain: Pe tatăl dumneavoastră, domnule, pe Regele Basilio.

Sigismund: Regele Basilio este tatăl meu. Acesta este tronul meu și acesta îmi e palatul,
Dar ce văd oare pe fereastră, cine sunt toți oamenii aceștia ?

Chamberlain: Este Varșovia, domnule, e capitala dumneavoastră. Sunt supușii și vasalii dumneavoastră.
Doriți să ne retragem, domnule, sau poate că Măria Ta dorește un pic de muzică ?

Sigismund: Muzică ! Nu .. Adică da ... poate niște trompete.

Chamberlain: Măria Ta își va vedea soldații mărșăluind pe sub fereastră în sunet de trompete.

Sigismund: Cunoașteți oare pe Clotaldo, este și el supusul meu ?

Chamberlain: Alătura de el eu am albit servind pe tatăl vostru, Măria Ta nu are supus mai credincios.
(Clotaldo intră pe neașteptate)

Clotaldo: Majestate, primiți omagiul ce în genunchi va aduc.

Sigismund: Clotaldo, după ce prizonierul l-ai ținut înlănțuit atât de mult timp,
Acum dorești și mintea să-i cuprinzi în lanțuri.
Îi spuneți Prinț și Rege, și apoi ca la nebuni îi puneți și coroana din ciulini ?

Clotaldo: Aș face asta, Majestate, dar ceea ce vedeți nu este nebunie și nici batjocură nu este.
Jur asta pe ce am mai sfânt, campioana mea întru credință (sărută mânerul sabiei).

Sigismund: Nebun sau nu, se pare că a sosit și ziua mea, așa că am motiv să cuget ...
Fie că ai să te ascunzi sub fustele regale pentru a-ți învălui trădarea
Sau fie că la fapte ai să te încumeti, pedeapsa ta ți-o datorează aceeași mână ...
(smulge sabia lui Clotaldo și este pe cale să-l lovească brusc intră Rosaura)

Rosaura: Domnule ... opriți-vă ... Ce înseamnă asta, brațul cel tânăr să lovească părul alb !
(apoi dispare în mulțime)

Sigismund: Stai ! Stai ! De ce apari și apoi dispari, din nou ...

Astolfo: (intrând maiestuos) Bine v-am găsit, de trei ori binecuvântată zi ...

Sigismund: El a venit cu chip de înger scris pe frunte, să îmi deschidă drum în noaptea întunecată
 Și acum el spada îmi oprește, salvând pe cel pe care am să-l iert de dragul lui,
 Dar trebuie să vină în fața mea, să-l apere, cu aceeași voce cu care a pledat de dragul meu.

Chamberlain: A plecat, domnule, dar va fi adus spre a vă satisface dorința.
 Între timp, nu ar trebui ca Măria Ta să-i răspundă la salut regescului verișor ?

Sigismund: Ați știut în tot acest timp că eu sunt Prințul Poloniei și voi îmi sunteți supuși ?

Astolfo: Iertare, Domnule, dar doar acum câteva ore am aflat despre această demnitate.
 Eu sunt Astolfo, Ducele de Moscova, fiul surorii regelui și vărul dumneavoastră,
 Cel care este la rândul său este un Prinț de drept și se așteaptă să fiți curtenitor.

Sigismund: Prinți, verișori, șambelani și complimente ...
 Unde îmi sunt soldații ? Sunați trompeta să vină oamenii în armură să stea la dreapta mea.

Estrella: (intră cu alaiul ei) Fiți binevenit, Domnule, fiți binevenit pe tron.
 Ascultați glasul unei rude și al unei verișoare, la fel de sinceră.

Sigismund: Poftim în curtea Paradisului. Ruda mea ! Verișoara mea ! Dar supusul meu ?

Estrella: Dacă doriți să vă supuneți verișoara, o veți găsi nu mai puțin loială.

Sigismund: Oh, muzica acestor buze va vindeca trădarea ce mâna o va face !
 (o prinde de mână și o îmbrățișează)

Chamberlain: Iertați-mă, Domnule. Dar această doamnă este o prințesă absolută.

Astolfo: Este cazul să intervin. Opriți-vă, domnule, această doamnă îmi este verișoară.

Sigismund: Și ce îmi pasă mie ? Este și verișoara mea ... A mea, înaintea oricărui văr din Moscova !
 Prinți, șambelani și consilieri, să îndrăznească cineva să o atingă !

Astolfo: Am să îndrăznesc eu asta ...

Sigismund: Îndrăznești ! (îl strânge de gât)

Voci: Regele ! Sosește Regele !

Regele: (intrând) Și eu care am zburat aici, cu brațele deschise fiul să-mi îmbrățișez,
 Va trebui acum, să-mi strâng la piept doar inima zdrobită !

Sigismund: Acesta este Regele ? Tatăl meu ? În sânge nu simt nici o tulburare.
 Cum te simți oare, om bătrân, în fața celui pe care îl numești fiul tău ?

Regele: Să mă cunoști așa cum te cunosc și eu pe tine, eu nu te-am cunoscut.

Sigismund: Tu îmi ești acel tată, ce înnăscutul drept la suveranitate mi-a luat,
 Și m-a ținut în lanțuri, ca pe un animal, în munți sălbatici, până deunăzi ?

Regele: Oh, Sigismund, n-a fost voința mea, ci a Celui care scrie ordinea în stele,
 Eu nu am îndrăznit să nu respect cuvântul lui.

Sigismund: Oh, acele stele, acele stele poartă vina ce omul a aruncat asupra lor !

Regele: M-a aplecat în fața Voinței Superioare, în fața cărei se închină și Natura, nu doar zeii.

Sigismund: Și ce-au spus despre mine acele stele ?

Regele: Că te-ai născut spre a-mi aduce moartea, în ciuda a ceea ce e scris în stele
 Dezaprobând dreptatea, mila, bunăvoința omenească.

Sigismund: Și în felul acesta au făcut din tine instrumentul, ca fiul tău să fie o brută, un sălbatic
 Așa cum sună profeția lor ?

Regele: O inimă sălbatică, tu n-ai găsit la mine niciodată.
 Trăind, ai fi putut să înveți cum să te stăpânești, pe tine și apoi Polonia toată.

Sigismund: Trompeta Judecății de Apoi vă cheamă acum la socoteală,
 Dar vă asigur, Sălbaticul vostru, o dată eliberat, nu va mai fi înlănțuit la fel de ușor.

Regele: Află atunci, că așa bătrân cum sunt, mai tăria să țin sabia și să-mi port coroana.

Sigismund: Cât de curând vom pune asta la încercare, să vină Judecata pe Pământ,
 Cu sabia în mână, am să-i chem la judecată pe cei ce ani de aur mi-au furat.
 Unde îmi sunt soldații ? O trompetă ! Vreau o trompetă. (trompeta sună, soldații intră)

Regele: Ah, într-adevăr trompeta sună memorabil glasul său de glorie,
 Tu crezi că va dura o veșnicie, dar ca un vis, ea se va stinge așa cum a venit.

(Sigismund este înconjurat de soldați)

Sigismund: Trădătorilor ! Dezlegați-mă ! Nu sunt eu regele vostru ?

Dați-mi sabia ! Umpleți-mi din nou paharul cu vinul ce m-a trezit azi de dimineață.

ACTUL 3 (Scena 1 Turnul singuratic la fel ca în Scena 1 din Actul 1 Sigismund și Clotaldo)

Clotaldo: V-ați agitat cumplit în timpul somnului,
Scrâșnind din dinți, ați murmurat doar judecăți și condamnări
La adresa celor apropiați.

Sigismund: Am făcut asta, într-adevăr.

Clotaldo: Chiar și acum privirea vă este ațintită în gol, părul vă este ridicat măciucă.
Iar pulsul trepidează zbuciumat, atât de furtunos a fost visul acesta.

Sigismund: Un vis dar ! Ce părea, puteam să jur, la fel de adevărat ca realitatea aceasta.

Clotaldo: Este de mirare cum imaginația unui creier adormit,
Lipsit de simțuri, poate să dea senzații la fel de vii ca o atingere reală.

Sigismund: Și în acea lume din vis, domnia ta mă asigurai că totul este așa cum pare.

Clotaldo: Visele acestea nu sunt de obicei decât o exaltare a unei ambiții, ce macină mocnit
Ca jarul sub cenușă. În vis zburăm spre ceea ce noi nu suntem,
Visele sunt o copie a sufletului nostru, însă necorectate de o voință superioară.

Sigismund: Cât de curând cred că am să mai încerc o dată. Încă nu m-am săturat de somn.

Clotaldo: E prea devreme încă. E bine să încercați și visele de dimineață, se spune despre ele
că întotdeauna se îndeplinesc.

Sigismund: Mai bine v-ați ruga să adorm atât de adânc, încât să nu visez nimic, să nu mă mai trezesc.

(Sigismund intră în turn)

Clotaldo: Dormiți deci, dormiți iară, până ce trece efectul poțiunii de aseară, și visul ce-ați visat
în urmă cu o zi. Sărmane Sigismund !

Un vis să fie oare și viața de apoi, la care nu ne vom trezi decât în somnul cel de veci ?

Fife: Domnule, nu a spus oare un filozof, că un hornar care visează că este rege,

E la fel de fericit ca regele care visează că este un biet hornar.

Clotaldo: O temă moralizatoare într-adevăr, dar pentru capete mai luminate decât al dumitale.
Cum ai ajuns aici ?

Fife: Nu prin voința mea. Eu mi-am urmat stăpâna ... vreau să spun stăpânul.

Clotaldo: Îmi amintesc acum. Stăpâna ta ... stăpânul, se simte bine acum.

Și așa vei fi și tu, de vei ști să-ți ții gura. Poți tu asta, oare ?

Fife: O clipă doar ... un moment. Când îmi voi vedea stăpâna ... stăpânul.

Clotaldo: Fii mulțumit cu atât. Toate la timpul lor, atunci, și nici o clipă mai devreme.

Ai grijă în viitor să nu-ți mai părăsești stăpânul. (Clotaldo iese)

Fife: Asemenea discuție despre visuri ... și visare ... Încep să mă întreb

De nu cumva visez doar că sunt Fife,

Un biet băiat, pe care o doamnă care spune că e domn,

L-a adus cu ea chiar de la Moscova, călare pe o jumătate dintr-un cal.

(se aud voci și zăngănit de arme, Fife se ascunde, intră soldații)

Căpitanul: În orice caz, aici e punctul de frontieră

Unde se termină Polonia și Moscova începe.

Soldații: Priviți, aici este ! Turnul ... și fortăreața. Nu e un loc pentru a ține închis Prințul Poloniei.

Să năvălim asupra lui !

Căpitanul: Vă cer să așteptați, până când cei din interior ne dau semnalul.

Soldații: (îl descoperă pe Fife) Iată pe cineva pitit aici. E prințul ! El trebuie să fie, vă spun eu.

Domnul să aibă în pază pe Înălțimea Voastră ! Îngenuncheați cu toții !

Fife: Să fie cum vă este voia. Se pare că este obiceiul în această țară,

Să luați din când în când câte un biet om și să-l așezați pe tron,

Doar pentru a vă distra de el, și apoi să-l aruncați din nou în colb.

Acum se pare că e rândul meu.

Soldații: Cu droguri ei înțelepciunea i-au scăzut.

Căpitanul: Înălțimea Voastră, în genunchi vă rog eu să vă ridicați la înălțimea rangului regesc.

Fife: Eu nu sunt prinț, de nici un fel, sunt doar un biet băiat din Moscova.

Promit că niciodată n-am să concurez la a Poloniei coroană, în fața nimănui.

Căpitanul: Nu mai contează. Priviți ! Semnalul gărzilor din turn. Prințul Sigismund !

Clotaldo a fost oare arestat ?

Soldații din turn: Nu. În loc să intre, cum ne așteptam, el a încălecat pe cal și dus a fost.

Căpitanul: Nu avem nici o clipă de pierdut. Curând revolta noastră va aprinde toată capitala.

(soldații îl aduc pe Sigismund, adormit, pe o tragă, îngenunchează, bat tobele, sună din trompete).

Soldații: Prințul Sigismund ! Regele Sigismund ! Jos cu Basilio !

Jos cu Astolfo ! Regele nostru este Sigismund !

Căpitanul: Oh Suverane Sigismund, Prinț și Regele Nostru,

Noi, soldații și supușii voștri cei loiali, înflăcărați de apariția și dreptul vostru,

Punem al nostru sânge în serviciul vostru, alături de întreg poporul Polonez,

Să punem împreună armele și vocea pentru ca viața să ne-o apărăm uniți.

Sigismund: Din nou ? Așa de repede ? Nu în palat de data asta și fără îmbrăcăminte fină,

Ci chiar aici în vechiul loc, buzele voastre mă batjocoresc din nou cu acest titlu.

Căpitanul: Nu este un titlu fără de temei, e titlul dumneavoastră, atunci, acum și în vecii vecilor.

În timp ce eu vorbesc, soldații preamăresc gloria dumneavoastră, domnule.

(se aud strigăte și trompete)

Sigismund: Dar unde este Clotaldo ?

Căpitanul: A fugit, domnule, dar este urmărit îndeaproape.

Sigismund: Așa cum a fugit și în trecut. Destul ! Plecați ! Lăsați-mă în pace !

Sunt deja aproape treaz, știind că visez, iar dacă nu visez,

Atunci să dispăreți când bat din palme.

Căpitanul: Nu știu ce să mai fac, ce să mai zic, cu toate aceste vise,

Se pare că l-au cam smintit, suntem pierduți și noi și el.

Rosaura: (intrând) Prințul ! Prințul ! Dar unde este prezența majestuoasă, armele strălucitoare,

Cea revendicativă prin ea însăși !

Suntem aici să vă urmăim, cu toți acești bărbați loiali.

Știu că regescul sânge ce vă curge în vine,

Va răzbuna pe drept ofensa adusă inocenței mele,

Rușinea ce-am pățit cu Ducele Astolfo, Prințul Moscovei,

Cel care, după ce a jurat solemn să ne unim,

A venit în Polonia spre a se alătura Estrellei, cea cu ochi frumoși.

Eu însă l-am urmat pe ascuns, cum ați văzut, și-l chem la judecata cea regească.

Sigismund: Să bată tobele ! Dacă acesta este Adevărul, atunci ne ridicăm cu toții,

Într-adevăr, acest proces faimos este pe rol.

Chiar dacă ar fi o doar Viziune, ce va dispărea ca un vis, nu pot decât să mă alătur vouă.

Căpitanul: Era și timpul, domnule, poftim dovada cea palpabilă, Clotaldo a fost prins.

Sigismund: Ce face ! Vii din nou Clotaldo, să juri că totul este adevărat,

Și apoi să-mi spui că nu a fost decât minciuna unui vis ?

Clotaldo: Visând sau treaz, vă rog să renunțați la sabie,

Jos cu tâlharii aceștia trădători, ce se revoltă împotriva Suveranului de drept.

Sigismund: Tâlhari spui tu ! Tâlharul ești chiar tu !

(către Rosaura) Să primească spada și un cal odihnit, să fie apoi condus afară din din a noastră armie,

Și Dumnezeu să îl conducă la suveranul lui ....fugi Clotaldo ... fugi.

ACTUL 4 (Scena 1 O trecătoare împădurită lângă câmpul de luptă Fife intră alergând)

Fife: Pe stăpânul meu ce tânăr, l-am văzut năpustindu-se în toiul luptei,

Chiar lângă Prinț, îl rog pe Domnul să o aibă în pază,
 Am să mă ascund după aceste stânci, până ce furtuna o să treacă.

(strigăte, împușcături, intră Regele Basilio, Astolfo, Clotaldo)

Regele: Ziua aceasta a fost pierdută !

Clotaldo: Chiar dacă bătălia aceasta e pierdută, nu este decât doar o bătălie.
 Săriți pe cal, salvați Polonia, spre capitală să pornim, să vă ascundem într-un sfânt sanctuar.

Astolfo: Acum l-ați cunoscut pe fiul vostru, ați văzut ce suflet are.

Regele: Dar cum a mai luptat ! În fața lui căzut-au rânduri întregi de militari, ca iarba în fața coasei,
 Nu am putut decât să urmăresc uimit, și să mă rog pentru Polonia, să aibă așa un rege.

Astolfo: Trebuie să mă întorc în luptă, să schimb soarta acestei zile. (trage cu arma)

Fife: (cade în față) Oh, Domnule, aveți milă de mine. Totul devine întuneric.
 Vă rog să-i spuneți doamnei mele ... domnului ... (moare)

Regele: Această biată creatură, se tânguește cât de inutilă e lupta noastră împotriva soartei !
 (voci din fundal Am învins ! Jos cu Regele Basilio ! Intră Sigismund, Rosaura, soldați)

Sigismund: Unde este Regele ?

Regele: (prosternându-se) Coroana cea din aur și capul meu albit ce-o poartă, sunt sub piciorul vostru.

Sigismund: Prinți și războinici al Poloniei, cu tatăl meu doar Soarta s-a luptat.
 Să nu fiu oare eu cel rușinat acum, să îmbrac roba de învățător,,
 Să nu roșesc la rolul ce trebuie să-l joc, sau să onorez acest cap alb,
 La rândul meu cerându-i să mă supun pe drept ?

Regele: O Sigismund, cel în care eu văd doar o mai bună întrupare a mea,
 Dacă nu sub talpa ta, atunci mă plec înțelepciunii tale
 Și prin acest simbol din aur, eu îți cedez întreaga suveranitate a Poloniei.

(trompete Trăiască Regele Sigismund ! Dumnezeu să-l apere !)

Sigismund: Pentru liniștea mea și a Poloniei,
 Eu pe Astolfo și Estrella îi despart,
 Păstrând doar pentru mine mâna ei
 În timp ce el renunță pentru o mână mult mai dragă.

(strigăte Trăiască Estrella, Regina Poloniei ! Dumnezeu să o aibă în pază !)

Sigismund: Tu, Clotaldo, pe Prințul tău tu l-ai ținut înlănțuit
 Dar ce să vezi, chiar acel turn fermecat
 Eu dintr-un vis am învățat să fiu milos, și drept și bun,
 De parcă visul meu nici n-a fost vis.
 Și uite așa, făptaș sau doar un visător, eu rolul mi-am jucat
 Fără să știu dacă în zori se stinge vraja,
 Sau dacă sună ultima trompetă la Judecata de Apoi,
 Atunci când Visele și Noaptea dispar pe veci din noi.
 (Sfârșit)

EPILOG: Există oare predestinare în soarta unui om ? Este oare adevărat că soarta noastră stă scrisă în stele, încă de la începutul Universului, și că va rămâne scrisă acolo până la sfârșitul zilelor ? Sau poate că viața nu este decât un vis, un vis care însă trebuie să interacționeze cu visul altora ? Cine este treaz, și cine visează, atunci când soarta oscilează în favoarea unuia sau a altuia ? Cumva, se pare că tânăra generație învinge întotdeauna, că visul ei trebuie să meargă mai departe, în timp ce visul părinților trebuie să se sfârșească.

TITLUL: BALCOANELE MADRIDULUI (Los balcones de Madrid, The balconies of Madrid)

AUTORUL: TIRSO DE MOLINA (24 Martie 1583 - 20 Februarie 1648)

Născut la Madrid, în realitate s-a numit Gabriel Jose Lopez Tellez, fiul lui Andreas Lopez cu Juana Tellez, ambii aflați în serviciul Contelui de Molina, Pedro Mesia de Tovar. După ce a studiat cu Lope de Vega la Universitatea Alcalá de Henares, în anul 1600 a fost admis la Mănăstirea San Antolin din Guadalajara, unde a fost hirotonisit preot în anul 1610. Ca membru al ordinului mendicant al Sfintei Fecioare a depus jurământ de misionar, pentru a vizita și elibera creștinii aflați în puterea Sărăcenilor, sau în puterea oricăror alți dușmani ai Confesiunii Catolice. În anul 1615, a fost trimis de superiorii săi în colonia Santo Domingo, din Marea Caraibilor, unde a fost rezident timp de trei ani. Revenit la Madrid, a participat activ la Academia poetică din Madrid compunând comedii și texte sacre. Începând cu anul 1626 a fost numit părinte superior la Mănăstirea Trujillo. Din anul 1632 a fost cronicarul oficial al ordinului, scriind Istoria generală a Ordinului Milostivirii. În anul 1639, a fost numit de Papa Urban al VIII-lea maestru al Ordinului. Ultimii ani de viață i-a petrecut ca părinte superior al Convento de Nuestra Senora de Merced din Soria (Castilia și Leon). Lucrări dramatice majore: *El vergonzo en palacio* (1611), *La republica al reves* (1611), *El Aquiles* (1612), *La ninfa del cielo* (1613), *La Santa Juana* (1613), *La dama del olivar* (1614), *Don Gil de las calzas verdes* (1615, *Don Gil al Pantalonașilor Verzi*), *Amor Y celos hacen discretos* (1615), *La vida e muerte de Herodes* (1615), *El amor medico* (1620), *El burlador de Sevilla* (1620, *Ștrengarul din Sevilla*), *La villana de Vallecas* (1620, *Țărancă din Vallecas*), *Celos con celos se curan* (1621), *Averiguelo Vargas* (1621), *La fingida Arcadia* (1621), *El mayor desengano* (1621), *La prudencia en la mujer* (1622, *Prudența femeiască*), *Los balcones de Madrid* (1624), *La huerta de Juan Fernandez* (1626), *Amar por arte mayor* (1630), *Trilogia de los Pizarros* (1632), *Las quinas de Portugal* (1638, *Reginele Portugaliei*), *La firmeza en la hermosura* (1644). Texte sacre: *El colmenero divino* (1613), *No le arriendo la ganancia* (1613), *La madrina del cielo* (1613), *Los hermanos parecidos* (1615), *El laberinto de Creta*, *Vida de la Santa Madre dona Maria de Cerbellon*.

ISTORIC: Ca rezultat a atitudinii sale ostile față de familiile nobiliare, Tirso de Molina a fost chemat pentru prima oară în fața Curții în anul 1614, pentru a fi apoi expedit în colonii ca profesor de teologie. În anul 1625, a fost chemat din nou în fața Consiliului din Castilia, sub acuzația că ar corupe morala publică. Deși nu s-a luat nici o măsură legală împotriva lui, a fost transferat de la Madrid la Salamanca, luând decizia să nu mai scrie nici o comedie. Don Juan este un personaj fictiv, un afemeiat Spaniol, inventat pentru prima oară de Tirso de Molina pentru comedia sa *Ștrengarul din Sevilla*. A urmat apoi în anul 1665 comedia lui Moliere, *Don Juan ou le Festin du pierre*. Dintre numeroasele versiuni următoare, opera lui Mozart intitulată *Don Giovanni* a fost etichetată de critici drept "opera tuturor operelor". Prima versiune în limba Engleză i-a aparținut poetului Thomas Shadwell, cu titlul *The Libertine* (1676), urmată apoi de o adaptare muzicală în anul 1692 aparținând compozitorului Henry Purcell. O altă versiune englezească foarte cunoscută este poemul epic *Don Juan* (1821) aparținând Lordului Byron. Cea mai cunoscută versiune în limba Germană a fost *Don Juans Ende*, aparținând poetului Nikolas Lenau, urmată apoi de un poem orchestral al lui Richard Strauss. În Italia, cea mai cunoscută versiune este *Don Giovanni Tenorio* (1735) a lui Carlo Goldoni. Prima ediție tipărită a piesei a fost publicată la Madrid, în anul 1837, la Librerias de don Jose Alegria. O ediție mai recentă, în

limba Spaniolă, a fost publicată în anul 1982 de către Ayuntamiento de Madrid, Delegacion de la Cultura. O altă ediție recentă, a fost publicată în anul 2002 de Kenneth A. Stackhouse. Un spectacol recent a fost pus în scenă în anul 2014, la Manoel Theatre Studio Valleta, în Insula Malta. În limba română, Editura Univers a publicat în anul 1973 o traducere aparținând lui Aurel Covaci, cu titlul Seducătorul din Sevilla și musafirul de piatră. Piesa a fost transmisă în anul 2009 și în anul 2017, de către Teatrul Național Radiofonic în regia artistică a lui Leonard Popovici.

ROLURI: Don Juan (un tânăr domn), Don Alonso (un domn în vârstă), Dona Elisa (fiica lui), Don Pedro (un domn), Don Carlos (un Conte), Dona Ana (o tânără doamnă, verișoară cu Elisa), Leonor (Servitoare), Coral (un personaj comic)

SUBIECT: Don Juan este îndrăgostit de Dona Elisa, dar tatăl ei dorește să o mărite cu un domn respectabil, Don Pedro. Don Juan cere ajutorul unui prieten, Conte Don Carlos, dar în loc să-l ajute acesta se îndrăgostește de Elisa și o cere pentru sine. Furios, Don Juan îl rănește pe Don Carlos cu sabia, apoi se ascunde în casa lui Dona Ana, verișoara Elisei. Cu puțin ajutor din partea servitorilor, Elisa reușește să-l viziteze pe Don Juan, cățărându-se peste balcoanele Madridului, spre a fi prinsă în flagrant de tatăl ei. Pentru a rămâne cu reputația nepătată, fata este măritată urgent, concomitent cu alte două căsătorii între cei din anturaj.

MOMENTE BUNE: (Juan Eugenio Hartzenbusch BAE Vol. 5 traducător Kenneth A. Stackhouse)

ACTUL 1 (Scena 1 O cameră de zi în casa lui Don Alonso Elisa cu o scrisoare în mână, Coral)

Elisa: Nu-mi vine să cred că Don Juan

A mers până într-acolo încât să-mi scrie !

Coral, de data aceasta, a mers mult prea departe.

Coral: A făcut asta doar pentru a vă fi pe plac, asta este tot,

Dorința lui de a vă face pe plac nu are egal.

Acum citiți vă rog ce a scris. Ca recompensă

Vor fi dulci balade, sonete și catrene,

Un gaj pentru iubire ... știți, el nu e preot ...

Dar vai ! Aud cum se apropie cineva !

Alonso: Elisa ! Noul an promite să fie unul excelent pentru noi.

La curte a sosit un domn, ce poate fi salvarea mea.

(către Coral) Dar cine ești dumneata ? Ce cauți aici ?

Coral: Eu sunt, bunule domn ... o anumită persoană ... persoană, dar nenumită ...

Adică nu chiar o persoană reală ... ca să spun drept ...

Pentru că în zilele noastre sunt rare asemenea persoane ...

Eu distilez quintesențe ... și esențe ...

Lustruiesc dinți și unghii, tai coarne, coafez.

O nobilă doamnă m-a invitat în camera ei ... dar acum trebuie să plec ...

Alonso: Ia mai stai tu puțin.

Coral: Să stau ... să judec ... nu este pentru mine. Eu nu am studiat legea,

Nu mă pricep să vă vorbesc retoric ... Să stau ar însemna să-mi pierd speranța.

Alonso: (pentru sine) Fără îndoială că Don Pedro l-a trimis să mă anunțe că a sosit.

(tare) Te-am găsit în casa mea, dar cel ce te-a trimis, curând va fi și el stăpân aici.

Coral: Cel ce m-a trimis ?

Alonso: Elisa datorează atât de mult bunei lui credințe,

Pe cât îi datorez eu pentru ale sale numeroase daruri.

Eu l-am rugat să vină, pentru a ne fortifica familia.

Coral: (pentru sine) Omul această mă ia drept altcineva !

(tare) Bunule domn. Vă rog să-mi permiteți să vă sărut sacrele tălpi

Și cu blândețe vă implor apoi, ... să iertați
Acest miros fetid, pe care îl simțiți cum se ridică din nădragii mei. (exit Coral)

Alonso: Elisa, tu ști prea bine, la vârsta mea încep să am nevoie
De cineva care să se ocupe de afaceri,
Să te aibă în grijă, să-mi ușureze sarcina cea grea.
Don Pedro este acest om. Plăcutele sale maniere,
Numele nobil și venitul său anual, toate îl recomandă cu căldură,
Dar mai presus de toate, eu îl plac.
Actele trebuiesc semnate imediat,
În caz contrar, pleci din Madrid încă din seara asta,
La Lerma, unde schitul de maici te așteaptă. (exit Alonso)

Elisa: Al meu părinte mă lovește ca un fulger, pe negândite
Dar sunt în siguranță, Don Juan, pentru că eu te am pe tine.
Și dacă va încerca să mă forțeze, dragostea nu face compromisuri:
Va fi Don Juan, sau moartea mea.

(Scena 2 Strada din fața casei Dona Ana în vecini intră Don Carlos și Don Juan)

Juan: Conte Carlos, bunule domn ... dacă iubirea tinereții este într-adevăr sălbatică
Atunci în seara aceasta voi avea noroc și chinul meu se va sfârși.

Carlos: Prietenii buni sunt tandri întotdeauna, atenți și răbdători,
Dar dacă nu-mi împărtășești tot ceea ce gândești
Nu pot să te numesc prietenul meu.

Juan: Te rog să înțelegi, bunule Conte, nu trebuie
Să știți numele ei. Eu am jurat să nu-l spun nimănui.
Atât de mult respectă ea înflăcărarea mea tăcută
Încât îmi interzice să privesc cât de puternic strălucește.

Carlos: Dacă tot ce a obținut este să fi înțelegător cu ea,
Această doamnă al cărei nume refuzi să îl pronunți
Trebuie să fie atât de urâtă încât să îți omoare orice dorință.
Tu crezi într-adevăr că este frumoasă ?

Juan: E Soarele din paradis, e trandafirul meu din luna Mai.

Carlos: Dar ești convins că te iubește tot atât de mult ?

Juan: Sunt sigur că iubirea mea este primită cu intenții pure
Și legăturile iubirii sunt acceptate cu bunăvoință.
Ascultă doar biletul ei, cu care soarta m-a favorizat:
"Probabil că invidia l-a înnebunit complet.

Constanța dumneavoastră vă asigură succesul:

Dar marea frumusețe nu se câștigă prea ușor."

Carlos: Exact aceleași rânduri le-am primit și eu.
O confidentă a ei mi-a prezentat biletul.
Cărările femeii sunt schimbătoare ca oceanul
Iar versul lor poetic poate avea atât de multe înțelesuri.

Juan: Dovada aceasta îmi învinge încăpățânarea. (exit Juan)

Carlos: (pentru sine) Cât de mult îl invidiez ! Am învățat biletul pe de rost, din gelozie, fără nici un rost.
Voi sta în umbra lui, să văd, dacă a prezentat corect această perfecțiune a frumuseții.

(Elisa și Leonor ies în balcon)

Elisa: Te rog să urmărești atentă, dacă apare Don Juan.
Tata dorește să-l țină la distanță.

Leonor: Dar verișoara dumneavoastră este peste drum ... ar putea să ne audă.

Elisa: I-am scris să vină și să facă uz de înțelepciune.
Se pare că eu trebuie să fiu cea care gândește pentru amândoi.

Leonor: El nu a înțeles nimic. Bărbații, când sunt siguri de iubirea noastră,
Din somn nimic nu-i mai urnește. Dar dacă Domnul Juan ar fi avut și un rival ...

Dona Ana: (iese în balconul opus - pentru sine)
Se pare că nu o deranjează riscul că ar putea fi auzită,
Va confirma prin ale ei cuvinte suspiciunea mea.

Leonor: Vorbești de lup, și lupul e la poartă. Dona Ana a ieșit la aer. Repede înăuntru !

Elisa: Doar dacă tu rămâi să-i spui lui Don Juan ce s-a întâmplat aici. (exit Elisa și Leonor)
(intră Don Juan și Coral)

Coral: Tocmai v-am spus tot ceea ce s-a întâmplat între mine și tatăl ei.

Dona Ana: Drăguțule Don Juan, vă este încă supărarea atât de mare
Încât de bunele maniere ați uitat și nu mai știți nici să vorbiți ?

Juan: Iubirea pentru dumneavoastră, plin de rușine m-a adus aici,
Atât îmi este de rușine încât nici nu găsesc cuvinte, oricât mă străduiesc.

Dona Ana: Sufletul meu reacționează cu simpatie față de durere.
După cum bine știți, Don Pedro, e musafirul meu
Și se va însura cu verișoara mea, Elisa, iar ea este mulțumită.
Tot ce se spune în lume despre el o satisface.
Vă asigur, Don Juan, că am luptat de partea dumneavoastră,
Ea spune însă că este datoră ei să asculte de al său părinte.

Juan: Această față nerecunosătoare, este atât de falsă,
Nu doar față de Conte, dar și față de acest Don Pedro ...
Cum a putut să facă asta ? Ce se întâmplă oare ?

Dona Ana: Abia ce v-ați cerut iertare, și începeți gelozia pentru ea să-mi arătați !

Juan: Ana, Ana ! Sunteți viața mea, sufletul meu, sunteți tot ce am !
Mânia dumneavoastră mă face să vă doresc mai mult.

Elisa: (iese în balcon) Don Juan ... Don Juan ... Vedeți-vă de treabă.
Don Juan, chiar nu înțelegeți ! Plecați ! (Elisa reintră în casă)

Juan: La revedere, Dona Ana. Gelozia nu este decât nebunie.
Nu vă doresc și nici nu vă iubesc.
Eu o iubesc doar pe Elisa. Asta este.

Dona Ana: Oh, Doamne, ce n-am încercat ... Iubirea, iubirea nu este un zeu, este doar nebunie !
(exit Ana intră Leonor, Don Juan și Coral)

Leonor: Don Juan, doar două vorbe să vă spun și apoi la revedere.

Juan: Dacă mă ajuți să-mi termin chinul și ai să-i spui ceva din partea mea.

Leonor: Dar trebuie să spun ceva în numele său. Tinerii ca domnia ta, nu suferă prea mult.
Doamna mea vă transmite că trebuie să-și onoreze datoria față de părinte.
Deoarece el a decis deja bărbatul ce urmează să îi fie soț
Actele se vor semna chiar astăzi, fără întârziere.
Ușa noastră este închisă pentru dumneavoastră. Trebuie să înțelegeți asta. (exit Leonor)

Coral: Chiar face ceea ce spune. Uite că a încuiat ușa.
(Scena 3 Ca mai sus Leonor și Elisa)

Leonor: Nu poate fi convins să-și schimbe gândul.
Am încercat să-i vorbesc, dar nu a mers nimic.
El spune că Don Pedro îi este prieten bun.
I-am spus că trebuie să vă supuneți ordinului părintesc.
(intră Don Juan, foarte agitat, împreună cu Coral)

Juan: Bună seara, Doamnă,
Vin doar să vă felicit, sperând să se împlinescă în curând tot ce doriți.

Elisa: Iar dumneata, Don Juan, ai să trăiești etern
O viață fericită alături de verișoara Ana.

Juan: Ea este mulțumită așa și vă transmite
Că dacă nu sunteți chiar fericiți
Ea are suficientă fericire pentru două și vrea să o împartă pentru amândouă.

Elisa: Un om care își schimbă slujba în fiecare lună
N-o să zidească un castel
Nici de lucrează doar în alabastru și cu faianță Olandeză.

Coral: Cu asta cred ne-a cam înghesuit.

Elisa: Nu am nici un pic de simpatie pentru dumneavoastră, dar o compătimeșc pe Dona Ana.

Juan: Dacă ați putea să îmi priviți adânc în suflet
Acolo unde nu ați fost și nu veți fi nicicând,
Ați lua-o atunci la sănătoasa, chiar mortificată.

Elisa: Vai, dar cum vă cred. Am văzut eu destule cărți sfinte, legate în pergament
Ce proclamau divinitatea, pentru a-și dezveli apoi umanitatea nudă.

Juan: Ei bine, lecția mi-am primit și aș dori un pact să facem.
Promit să nu repet greșeala, iar dumneata promiți să faci la fel.

Elisa: Promit, și chiar cu multă bucurie.
Vă rog să mă primiți ca domnișoară de onoare, când vă căsătoriți cu Ana.

Juan: Doar dacă am să vă fiu eu cavalier de onoare
În ziua când veți fi adusă la altar.

Elisa: Bunule Dumnezeu ! Nu văd ce altceva mi-ar face o plăcere mai mare !

Juan: Iar cel ce se va gândi la celălalt ...

Elisa: ... Va pierde tot creditul numelui ce-l poartă.

Juan: Jurați atunci pe viața lui Don Carlos, dacă aveți curajul.

Elisa: La care Carlos vă gândiți ? Carlos Martel, sau Carlos al Spaniei ?

Juan: Negați atunci iubirea pentru Conte, el riscă totul pentru un loc în inima dumneavoastră.

Elisa: Ce Carlos ? Sunteți în toate mințile ? Jur pe Dumnezeu ...

Juan: Nu puteți suporta să vi se spună adevărul, dar adevărul trebuie pecetluit cu sânge ...
cu al meu ! (scoate cuțitul dar Elisa îl prinde de mână)

Elisa: Doriți o scenă cu acest cuțit ? Ar merge poate într-o piesă învechită.

Leonor: Tatăl domniei voastre, verișoara și Don Pedro se apropie.

Elisa: Don Juan, eu vă iubesc și vă ador, lăsați mânia în pace.
Poftim în camera aceasta și ascultați ce face iubirea pentru dumneavoastră.
Jur pe lumina soarelui, pe viața ce iubirea dumneavoastră îmi dăruiește,
Jur că-am să mor de n-am să fiu soția dumneavoastră.

ACTUL 2 (Scena 1 O cameră de zi din casa lui Alonso Don Carlos, Leonor)

Carlos: Sunt aici pentru a discuta o problemă serioasă.

Leonor: Nici că se putea să alegeți un moment mai puțin potrivit.
Don Alonso este în sufragerie, cu fiica lui și cu Don Pedro,
Cel care urmează să-i fie ginere.
Chiar în acest moment alcătuiesc contractul de căsătorie.

(Carlos pune în mâna lui Leonor o pungă plină cu bani)

Carlos: Câțiva dubloni te vor ajuta să-ți împlinești o parte din vise.

Leonor: Văd că știți cum să cereți ajutorul unei femei ! O iubiți pe Ana sau pe Elisa ?

Carlos: Înainte să-ți spun asta, spune-mi dacă ai auzit vorbindu-se despre Contele Don Carlos ?

Leonor: Deci sunteți Domnul Conte Carlos, oamenii prețuiesc un vecin care cucerește ca un rege.

Carlos: Don Carlos nu mi-a descris nici pe departe cât de frumoasă este Dona Elisa.
Cred că sunt îndrăgostit nebunește de ea. Trebuie să o am, sau viața mea se va umbri.
Elisei i-ar sta mai bine contesă, iar dumitale ți-aș fi dator pentru tot ceea ce iubesc.

Leonor: Nu trebuie decât să cereți, domnule Carlos.

Carlos: Vorbește cu ei din partea mea, spune-le că această nuntă nu poate avea loc.

- Și asta pentru că Elisa a promis deja să fie soția mea.
- Lenor: Ascundeți-vă aici, în dormitorul meu, și fiți atenți. (exit Carlos)
(intră Don Alonso, Don Pedro, Dona Ana, Elisa, musafiri)
- Alonso: Elisa, de bună voie ai acceptat să vă căsătoriți.
- Elisa: Am promis nouă zile de rugăciuni sfintei noastre Patroane, Fecioara din Atocha. Acesta este motivul pentru care cer o amânare.
- Alonso: Ai să-ți îndeplinești promisiunea după ce te măriți !
Refuzul te va conduce direct la mănăstire, la Lerma.
- Elisa: Din moment ce decizia îmi aparține,
Prefer să-mi petrec timpul dincolo de poarta mănăstirii
Decât să fiu sclava unui bărbat pe care nu-l iubesc. (rupe contractul în bucăți)
- Alonso: Nu mă tenta să-ți iau viața în felul acesta. (scoate cuțitul)
- Leonor: Opriți-vă vă rog ! Această doamnă este o creștină.
Un conte a declarat că o iubește și o cere de soție.
Este contesă, începând de ieri. Noi știm că soțul ei este Conte Don Carlos.
- Alonso: Ce Conte ? Ce nebunie este asta ? Vorbește !
- Carlos: (intră) Domnilor ... Cerul ne-a voința să nu fim sclavii legilor impuse de alți oameni.
Nu aveți nici un drept să o forțați pe Elisa.
Luați notă că ea îmi aparține, într-adevăr ea este soția mea.
Dacă vă opuneți, este de datoria mea să mor aici luptând ca să o apăr.
- Alonso: Domnule Carlos, Elisa aproape că vă egalează rangul ... și statutul social.
De ce nu ați venit să-i cereți mâna, spre a vă asigura că nu am nimic împotriva ?
De ce ați venit noaptea, trecând peste tradiția strămoșească,
Pe care orice om de bună credință, o respectă.
- Don Pedro: În cazul dumneavoastră, orice gest lipsit de noblețe este reprobabil și trebuie admonestat.
- Elisa: Don Carlos, ce nebunie este aceasta, nu v-am văzut sau auzit în viața mea !
(Don Juan intră, deschizând ușa cu o izbitură)
- Juan: Să mai ascult în continuare ar fi un ultraj. Eu vă acuz pe toți.
Un biet bătrân orbit de lăcomie, un prieten trădător,
Iar Elisa, căreia i-am permis să intre în viața mea,
Cu mai puțin de o oră în urmă, ea mi-a jurat să fie mai pură ca un diamant. (exit Juan)
- Don Pedro: Elisa, se pare că aveți mai mulți pețitori decât este necesar ! Câte unul în fiecare cameră !
Dacă mă alegeți pe mine, știți că locuiesc în Talavera, mă găsiți acolo. (exit Pedro)
- Carlos: Don Juan ... aici, în casa dumneavoastră, la o oră atât de târzie ?
Regulile acceptate de un bărbat, au cam fost depășite.
Eu nu vă judec, dar mă tem de ce vor spune și gândi ceilalți bărbați. (exit Carlos)
- Dona Ana: Ei bine, dragă verișoară, am încercat să te ajut să te măriți.
Dar fiind că Don Juan a fost cel mai nervos dintre cei trei
Se pare că aproape te-ai îndrăgostit de el !
Când vrem prea mult, nu ne alegem cu nimic ! (exit Ana)
- Leonor: Eu am ales să-l susțin pe Don Carlos. Și sunt de partea lui în continuare. (exit Leonor)
- (Scena 2 În stradă, în fața casei lui Dona Ana Don Juan, Ana)
- Juan: Ana, vă cer cu umilință sfatul și ajutorul.
Pe domnul Carlos l-am lăsat rănit, în stradă !
Eu nu mai am nici o scăpare, decât cu fuga.
Minciunile Elisei m-au făcut să o urăsc.
- Dona Ana: Se pare că e scris în stele să nu vă pierd, domnule Juan.
Contele nu va ști nicicând unde vă ascundeți,
Dacă vă pun la adăpost în casa mea.
Acest balcon și dormitorul meu o să vă fie închisoarea.

Juan: Ceea ce spuneți că e închisoare va fi doar libertatea mea
Dar mă cam tem că Leonor m-a văzut intrând.

Dona Ana: Ea știe că îmi datorează o serie întreagă de favoruri
Nu trebuie să aveți grija ei.

Juan: Lăsați-l pe Coral să intre, dacă vine în căutarea mea. (exit Ana intră Coral)

Coral: După ce ați plecat, Elisa le-a spus tuturor că vă iubește doar pe dumneavoastră
Și că iubirea voastră este pură și onestă.
Tatăl ei însă i-a răspuns că o va duce la Lerma, chiar în seara asta.
Dar ascultați acum și partea cea mai bună,
Eu am pretins că am să o duc chiar eu la Lerma
Fără comentarii, fără să spun o vorbă nimănui,
În plină noapte, cu perdelele la caleașcă.
Am să o fac să creadă că se ascunde în sat la Illescas,
Acolo unde o să o așteptați și dumneavoastră,
Dar de fapt am să o aduc înapoi la Madrid, chiar în camera aceasta
Pe care trebuie să o pregătiți în așa fel încât să nu o recunoască.
Ea nu va bănuși că este aici la curte,
Și nu va întâlni pe nimeni altul, decât de Don Juan.
Ca acest plan voi fi stăpân peste balcoane !

Juan: Dacă iubirea ce îi port se va împlini
Tot ceea ce am eu va fi al tău.

ACTUL 3 (Scena 1 O cameră din casa lui Don Alonso complet transformată Alonso, Coral)

Alonso: A fost într-adevăr o mișcare înțeleaptă
Să o faci să creadă că este în Illesca, când de fapt
Ea este chiar aici, în camera ei.

Coral: M-am întâlnit cu Leonor în stradă, când am venit. (intră Elisa)

Alonso: Toată lumea crede că te-am dus la Lerma
Nu te mulțumește nici Don Pedro nici Don Carlos ?
Cu Don Juan promit că n-ai să te măriți niciodată.

Coral: Să fiți sigură, doamnă, că eu am să primesc și execut ordinele acestea. (exit Alonso, Coral)

Leonor: (intră) Don Juan este chiar aici în Illescas, da !
Ne-am întâlnit în stradă, chiar în fața ușii.

Elisa: Nu pot să dorm acum. Sunt mult prea supărată.
Oricine doarme mult, e clar că nu iubește. Am să-mi spun rugăciunea. (exit Elisa)

Leonor: Șmecheriile lui Coral încep să funcționeze. Cred că îmi place de el.

(Scena 2 În stradă, în fața caselor Coral și Don Juan)

Coral: Elisa este acasă la ea, dar crede că este la Illescas,
Unde ei speră să o mărite cu Don Carlos.

Juan: Pereții sunt prea înalți. Este lume pe stradă.

Coral: De când sunteți un laș ? O să vedeți că am muncit din greu. (exit Juan, intră Leonor)

(Scena 3 Din nou în camera din scena 1)

Leonor: Să-mi spui doar cum ai ajuns aici, bine ?

Coral: Cu ajutorul unei bârne late din lemn !
Un pod făcut între balcoane, cu cel de vizavi,
Am tăiat-o să se potrivească exact, să poți merge pe ea cu tocuri de trei degete.

Leonor: Bine Coral, dar ce va împiedeca orașul
Să vadă oamenii cum trec dintr-un balcon în altul ?

Coral: Dacă lumina lunii sau a soarelui va străluci, vom trage bârna în dormitor. (intră Elisa)

Elisa: Coral, ce cauți dumneata aici ?

Coral: Nu există lacăte care să stea în calea iubirii.

Sunteți încarcerată în propria încăpere.

Eu am intrat aici peste balcoane, pe un pod mobil pe care îl puteți utiliza și dumneavoastră.

Don Juan vă așteaptă de partea cealaltă. (Alonso se aude intrând, Coral iese)

Elisa: Ei bine, domnule ! Ce noutăți aduceți astăzi spre a-mi spori mâhnirea ?

Alonso: Nu mai avem timp pentru prostii. Te afli în propria ta cameră.

Elisa: Dar de unde a apărut tot mobilierul acesta ?

Alonso: Cu puțin efort, și bani bineînțeleș, la curte se găsește orice.

Don Juan l-a rănit pe Don Carlos și trebuie să părăsească Madridul imediat.

Chiar mâine se va însura cu Dona Ana. Conteșe și-a riscat viața pentru tine.

Acum este aici. Este de datoria noastră. Trebuie să-i arăți recunoștință.

Elisa: Cum au putut să se întâmple toate astea într-o singură zi ?

Cum a putut Don Juan să se schimbe atât de mult, atât de repede ?

Am să accept oferta Contelui Don Carlos.

Alonso: Simt cum întineresc din nou. Iată-l că vine !

Elisa: Este mult prea târziu acum ! Mâine va fi timp destul pentru asta.

Alonso: E bine așa ! Ai grijă însă să nu mă faci un mincinos din nou !

(Scena 4 O cameră din casa lui Dona Ana Elisa acoperită de un voal, Don Juan)

Elisa: Asta nu dovedește decât până unde poate merge un om bântuit de îndoială.

Juan: Taifunul crește în putere pe măsură ce scade în dimensiune, dar

A dumneavoastră frumusețe speranța o aprinde ca focul Sfântului Elmo.

Elisa: Să vă feriți de a tatălui meu mânie, ce nu cunoaște margini.

Eu cred că tatăl meu, ca Argos, nu doarme niciodată. Asupra mea veghează.

Juan: Ați reușit totuși să evadați peste balcoane. (Don Alonso se aude la ușă)

(Elisa se acoperă cu voalul)

Alonso: Ce înseamnă asta ? Don Juan ! Spuneți-mi ce vă aduce în această casă.

Juan: Știu prea bine că proprietarul este un bărbat ce-și merită din plin onestul premiu.

Alonso: Dar unde este Dona Ana ?

Juan: Mătușa ei s-a îmbolnăvit, a mers să-i citească testamentul, ea fiind unul dintre moștenitori.

Alonso: Ce mătușă ?

Juan: Asta să-mi spuneți dumneavoastră. Care este problema ?

Alonso: Elisa, ce cauți tu aici la ora aceasta ! Așa vrei tu să-ți întinezi frumoasa reputație ?

Juan: Ați înnebunit ? Don Alonso, Domnule !

Vă rog să țineți sub control astfel de gânduri. De ce sunteți furios, când ea este la Lerma ?

Această doamnă m-a găsit aici încarcerat. Ea este grav bolnavă, să știți asta.

Și totuși a găsit un leac pentru nefericirea mea, prin simpla ei prezență.

Alonso: Sunt eu bătrân ... dar sângele încă îmi clocotește. Vă rog să-mi dați voalul.

(încearcă să-i dezvelească voalul, dar Don Juan îl oprește)

Juan: Pentru a-și verifica o suspiciune, bărbatul nu poate să ignore decența cuvenită.

Vă rog să fiți un gentleman.

Alonso: Stați voi numai puțin, până mă întorc eu acasă. Dacă Elisa nu este acasă, nu voi avea de ales.

Chestiunea va ajunge în tribunal și curtea va decide ceea ce eu nu pot. (exit Alonso)

(Scena 5 În camera Elisei Elisa intră repede îndepărtând voalul)

Elisa: Ajută-mă repede să-mi scot voalul și ascunde-l undeva !

Leonor: Dar credeți că v-a văzut cu Don Juan ?

Elisa: Ei bine, da și nu. Ascunde voalul. Dacă îl vede, sunt pierdută !

Alonso: (la ușă) Leonor, deschide ușa imediat, am spus !

Elisa: Dar ce se întâmplă, domnule ! De v-ați întors. Care este problema ?

Alonso: Oh, Doamne ! M-am senilizat. Unde ați ascuns voalul ?

Elisa: Ce voal ? Vă imaginați lucruri, domnule.

Alonso: Voalul ce te acoperea când erai cu Don Juan.

Leonor: Domnule, v-ați pierdut mințile în întregime ?

Alonso: Am fost în vizită la verișoara ei.
Don Juan era acolo și lângă el o domnișoară.
Purta un voal, așa că am știut că este demnă de tot respectul.
Trebuie să mă întorc și să-mi cer scuze.
Și acuma, la culcare. Nu trebuie să mai vegheați la ora asta.
Spune-mi, îl iubești destul de mult pe Conte ?

Elisa: Ei bine ... nu destul de mult ... dar cu timpul, am să învăț și asta ... dar gradat.

Alonso: Amândouă trebuie acum să mergeți la culcate ! (exit Alonso)

Leonor: Cred că ar fi bine să merg eu în locul dumneavoastră. Să mă ajutați doar cu voalul.
Jocul acesta începe să se complice. Madridul va ține minte multă vreme aceste păcăleli.

(Scena 6 O cameră din casa Doinei Ana Don Juan, Leonor)

Juan: Spune-mi, iubita mea, tot ce s-a întâmplat.

Leonor: Nu m-ați recunoscut ? Nu avem timp pentru explicații.
Stați jos, înainte să ne surprindă Don Alonso, și observați acest miracol.

Alonso: (intrând pe ușă) Să mă iertați doamnă, că mi-am permis să mă gândesc la ce este mai rău.
Asta doar din cauza acestui voal ... alura dumneavoastră, totul !
Pentru a dovedi că suntem împăcați, lăsați aceste două brațe
Să vă ofere sincere felicitări ! Când dumneavoastră o să vă însurați cu această doamnă,
Elisa va fi mult mai mulțumită să fie a Contelui mireasă.
Iar Dona Ana, în casa căreia vă aflați, se va căsători cu Domnul Pedro.

Juan: Zeul iubirii și-a arătat puterea în teritoriul său
Făcând să se îplinească ceea ce părea imposibil.

Alonso: Cerurile să vă binecuvânteze, Don Juan, o mie de ani alături de această frumusețe.
La revedere. (exit Alonso)

(Scena 7 O cameră din casa lui Don Alonso, dimineața următoare Carlos, cu un braț în chingă)

Alonso: Ce bine să vă văd atât de dimineată.

Carlos: Gelozia nu are somn, durerea ei m-a deșteptat încă înainte de ivirea zorilor.

Alonso: Iubirea Elisei vă aparține acum în întregime. (intră Don Juan)

Juan: Don Alonso trebuie să-mi permită asta, vă rog să mă lăsați să vă spun ce gândesc.
Dacă acea nestemată, pe care o iubesc, v-ar spune tată, și ar dori să ne căsătoriți,
Ați fi de acord ?

Alonso: Spuneți că se gândește la mine ca la un tată ? Dar cine este ea ?

Juan: Fata cu care m-ați găsit, cu puțin timp în urmă, cea care nu dorea să-i vedeți fața.

Alonso: Cea care te-a rănit, și apoi durerea s-a schimbat în fericire.
Să vă dea Cerul împreună o sută de ani fericiți.
Și să vă dea și copilași, pentru ca dragostea să se mențină vie.

Juan: Iar dumneavoastră, Don Carlos, sunteți de acord cu cele auzite ?

Carlos: Dacă în felul acesta îndreptăm amărăciunea dintre noi, sunt cu totul de acord.

Alonso: Dar înainte de toate, spuneți-ne cine este doamna !

Juan: Credeți-mă, pentru moment nu trebuie să-i știți numele. (exit Juan)

Carlos: Ca să vezi ce poate face ingenuitatea !
Balcoanele voastre sunt acum unite printr-o bârnă lată
De care oamenii se tem când văd cât este de înaltă.

Alonso: Îmi explicați și mie ce înseamnă asta ?

Carlos: Ca să înțelegeți, trebuie să vedeți, veniți cu mine.

(Scena 8 În stradă, cele două balcoane sunt unite printr-o bârnă lată
Coral, Leonor și Dna Ana în balcon, Juan și Elisa sunt pe bârnă
Don Alonso și Carlos în balconul de vizavi)

Elisa: Tata și Conte sunt în balcon !

Trebuie să ne întoarcem !

Juan: Nu avem nici o cale de întoarcere: libertatea ta sau am să mor.

Alonso: Ceea ce văd nu se întâmplă cu adevărat !

Dona Ana: (apare în balconul ei alături de Don Pedro)
O femeie ! Ascunsă în casa mea !
Așa îți plătești dumneata datoriile, Don Juan ?

Pedro: Pregătește-te să mori așa cum ai cerut ! (trage sabia)

Carlos: Această sabie cere și ea să las loc pentru furie. (trage și el sabia)

Juan: Această doamnă este cea cu care am fost văzut, și ați jurat că ea va fi soția mea.
Don Carlos, ai jurat și dumneata, un nobil trebuie să își respecte jurământul sau să moară.

Elisa: Bunule Conte, nu puteți forța voința unei femei.

Carlos: De astăzi începând vă iau în paza mea, iar pe Don Juan am să-l numesc prietenul meu.
Jur să fiu inamicul celui care refuză să-l respecte pe Don Juan.

Alonso: N-am văzut în viața mea o prostie mai mare decât asta !
Dar dacă insistați cu toții, și Domnul lasă asta, să lăsăm zeul Iubirii să-și facă numărul.
Un singur om bătrân nu poate face față atâtor forțe reunite.

Juan: Generozitatea domniei tale mă umilește (îngenunchează)

Carlos: Să ne unim voințele din nou, se pare că Dona Ana oferă mâna sa Domnului Pedro.

Dona Ana: Unire ce am să respect cu atât mai mult, cu cât poartă pecetea dumneavoastră.

Coral: Dat fiind că titlul meu nu este suficient pentru a cere legături matrimoniale
Nu-mi lasă altă șansă decât sfântul jurământ, să-mi caut loc la mănăstire.

Leonor: Oh, nu, nu ai să faci asta ! Tu ești doar al meu !

Juan: Și uite așa, zeul Iubirii ne-a îmbrățișat pe toți și a săvârșit minunea !

SFÂRȘIT

EPILOG: Banii, banii, banii, în lumea celor bogați. Aceeași poveste se repetă de secole, dar cu alți jucători. De data aceasta este un tânăr gentilom, obligat să lupte împotriva unui Conte și a unui domn respectabil. Servitorii vicleni sunt și ei prezenți spre a fi de folos. Nu numai că Don Juan a ieșit învingător, dar a devenit o figură legendară, ținta celor mai curajoase vise și bârfe ale tinerelor doamne. Cu fiecare deceniu ce se adaugă la vârsta spectatorului, morala acestei piese are un înțeles oarecum diferit.

Bibliografie generală:

www.gutenberg.org	The Project Gutenberg Literary Archive Foundation
wikipedia.org/wiki	Wikipedia, the free encyclopedia
Simon Williams, Maik Hamburger	A History of German theatre
Malgorzata Budzowska	Postmodern Performances of Ancient Greek Tragedy
Roger Paulin	Hamlet in Germany
Hjalmar Hjorth Boyesen	Goethe and Schiller, Essays on German Literature
Lampport Francisc John	German Classical Drama: Theatre, Humanity and Nation
Charles E. Passage	Goethe's Plays by Johann Wolfgang von Goethe
Ruickbie Leo	Faustus. The Life and Times of a Renaissance Magician
Stevens Robert	Schiller's Don Carlos
Hochman Stanley	McGraw-Hill Encyclopedia of World Drama
Howarth William	French Theatre in the Neo-Classical Era

Christopher Prendergast	A History of Modern French Literature
Martin Banham	The Cambridge Guide to Theatre
Oskar Brockett, Franklin Hildy	History of the Theatre
Margarete Bieber	The History of Greek and Roman Theater
William Slater	Roman Theater and Society
Paul Kuritz	The Making of Theatre History
Philip Freund	The Birth of the Theatre
Sir Arthur Wallace	Dithyramb, Tragedy and Comedy
David Wiles	Greek Theatre Performance: An Introduction
Jonathan Thacker	A Companion to Golden Age Theatre
Wilmeth, Don, Bigsby, Christopher	The Cambridge History of American Theatre
Andrew Gurr	The Shakespearean Stage
Robert Hume	The Development of English Drama
Patrice Pavis	Dictionary of the Theatre: Terms, Concepts, Analysis
J. L. Styan	Drama: A Guide to the Study of Plays
Williams Raymond	Modern Tragedy
Bert Cardullo	What is Dramaturgy ?
Charles Andrews	The Technique of Play Writing
Daniel Burt	A Ranking of the Greatest Plays of All Times
Marvin Carlson	Theories of the Theatre: From the Greeks to the Present
Pierre Louis Ducharte	The Italian Comedy
Philip Whaley Harsh	A Handbook of Classical Drama
Glynne Wickham	The Medieval Theatre